

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Disputatio V. De poenis temporalibus haereticorum praecipue de
confiscatione bonorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

sus sic quomodo possessio beneficij transferri potest? Vnum autem est omnino certum, supposito, quod hæreticus priuatus sit ipso iure beneficij, videlicet facta declaratione delicti, rescindi permutationem & resignationem beneficij, & aufertur beneficium ab eo, cui via permutationis, aut simplicis resignationis collatum fuit; quia sententia illa declaratoria habet effectum suspendendi, & inuolidandi omnes actus, qui subsequuti fuerunt à die commissi criminis. Rescissa autem tali renuntiatione, aut permutatione aufertur à resignatario beneficium collatum, ipsæque resignationis, si loco beneficij ab hæretico accepti aliud illi contulit, potest ad suum pristinum beneficium redire, vel propria autoritate, vel saltem noua adueniente collatione, quia permutatio non habuit effectum, sic Sanchez cum Flamio. *suprà num. 9.* Quartus effectus est priuatio fructuum ex beneficio perceptorum: si enim beneficio priuatur, à fortiori priuari debet fructibus ab eo prouenientibus. Quare adueniente sententia declaratoria criminis, cum omnia bona hæretici confiscentur, & illi fructus confiscati manent: neque allegari potest sibi deberi ob immiserium exhibitum, quia videlicet eam ea habeat, omnibus priuatur. Solum est difficultas, an ante sententiam teneatur ea restituere? Affirmat teneri Azor *tom. 1. lib. 5. cap. 8. quasi 3.* Gonzalez plures referens, *glossa 15. num. 150.* Barbosa *3. part. allegat. 52. num. 154.* Mouentur, quia fructus acquiri non possunt sine titulo beneficij, sed ij hæretici illo carent ratione criminis. Ergo. Neque allegari potest in præsentia bona fides, cum hæretico conseruatur se titulo priuatum esse. Nihilominus probabilis videtur dicendum hæreticum beneficium lucrari fructus beneficij taliter, quod non teneatur illos restituere ante sententiam, sic Sanchez *illo cap. 26. num. 10.* Mouetur, quia ad horum acquisitionem sufficit titulus possessionis, & administrationis legitimæ beneficij, etiam si titulo & proprietate careat, vt contingit in qualibet alia re temporalis fructifera, qua priuatus est ipso iure hæreticus: sicut enim cum hac priuatione comparatur excusatio restituendi rem, & fructus illis ante sententiam, ita in beneficio, & eius fructibus dicendum est. In quo est maxima differentia ab habente sententiam à principio titulum nullum, quia hic, neque possessionem, neque administrationem beneficij legitimam habet, quia hæc fundantur in titulo. At cum titulus in penam delicti perditur, non perditur possessio, neque administratio, & consequenter neque titulus legitimus ad lucrandos fructus. Verum est doctrinæ acquiescam, rationi adherere non possum. Existimo enim priuationem beneficij factam hæretico ante sententiam non esse ita absolutam, & perfectam, vt titulum, & dominium beneficij, altarumque rerum perdat, non enim percipere possum, quomodo beneficium retinere possit, illoque vt, si titulo beneficij scienter careret, neque quomodo possit valide in alium transferre non translatio titulo? Sed existimo esse quandam imperfectam, & conditionalem priuationem, vt adueniente sententia declaratoria criminis censetur à die commissi delicti priuatum beneficio, omnibusque aliis rebus: sic docet Suarez *disp. 21. de fide, sect. 5. num. 19.* & 20. Quæ omnia clara reddentur ex his, quæ de confiscatione bonorum dicemus.

7 Sed quid si clericus hæreticus ex toto corde conuertatur priuandusne est beneficiis, & officiis?

Duæ sunt sententiæ communes. Prima negat, sic Eymers. *director. 3. part. quasi. 113. versic. considerandum.* & q. 115. *versic. hoc sanè.* Decian. *tractat. crimin. lib. 5. cap. 54. n. 8.* Rebutius *practic. benef. n. 5.* Carter. *in practic. crimin. 4. tractat. de hæretico §. modò qualiter. n. 1.* Archidiacon. Geminian. Philippus Francus, & alij apud Farinacium *in fragm. verbo clericus, num. 362.* & de hæresi *quasi. 189. n. 82.* Fundamentum desumitur ex cap. *ad abolendam de hæretico, versic. presenti.* vbi dicitur, si clericus est, totius Ecclesiastici ordinis prerogatiua nuda, & sic omni beneficio, & officio spoliatus Ecclesiastico, secularis relinquatur, arbitrio potestatis, animaduersione debita puniendus, nisi continuo post deprehensionem erroris ad fidem Catholicam unitum sponte recurrere. & errorem suum ad arbitrium Episcopi, &c. Ecce qua ratione si continuo ad fidem reuertitur, non priuatus beneficiis. Sponte dicitur ad fidem reuertitur, quando infra tempus gratiæ venit non monitus re integra, & ante receptas probationes, vt dicit Archidiacon. *in cap. ut commissi de hæretico, in 6. col. 2. ad medium sub n. 3.* Adde Pegnam *2. p. direct. in comm. 8. explicantem supra. c. ad abolendam,* & latius *3. p. q. 109. comm. 158.* diciturque hæreticum tunc continuo redire, & conuerti, si ante sententiam diffinitiuam conuertatur, & tunc non esse bona illius confiscanda; consentit Zanchi. *de hæretico. c. 16. n. 7.* ibi Campesius Bernard. *in lucerna, verbo redire, §. 6.* Simancas *de catholicis instit. sit. 47. n. 40.*

Secunda sententia affirmat priuandos omnino esse, & soluta ex dispensatione Pontificis ea retinere posse. sic pluribus confirmat Simancas. *de catholicis instit. c. 47. n. 76.* & in *Enchirid. sit. 58. n. 4.* Lælius Zechus *in sum. 1. p. sit. de fide, cap. 11. n. 16. in 12. p. Reperit, inquit, verbo cõgneruntur, versic. eum conuertiatur,* & alij apud Farinacium. *suprà.* Mouentur ex concilio Elibertino, *cap. 51.* vbi dicitur ex omni hæresi, qui ad nos fidelis euenit, minime est ad clerum promouendus, vel à qui sunt in

præteritum ordinati, sine dubio deponantur, vbi verbum *deponuntur*, significat depositionem perpetuam, vt ex glossa, & Conrado, Bruno, & Simanc. notauit Farinac. *locis allegatis.*

In hac contrarietate distinctionem vitit Farinac. *suprà* sequens Pegnam. *direct. inquisit. 3. p. q. 113. comm. 162. vers. nos verb.* affirmat namque primam sententiam intelligendam esse de hæretico ad fidem redeunte ante sententiam & antequam receptæ sint probationes, & testibus conuictur. Secundam de hæretico non sponte, sed potius testibus conuictu, aut post sententiam ad fidem redeunte, variis Doctotibus hanc distinctionem comprobatur.

8 Cæterum iuxta nostram sententiam, quæ affirmat hæreticum ipso iure à die commissi criminis priuatum esse beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, dicendum est primo ea retinere non posse, nisi ex dispensatione Pontificis, si crimen eius declaratum est, quantumcumque ante declarationem penituerit, & in hoc contentio cum secunda sententia, & eam tradit Sanchez *lib. 2. in Decal. cap. 26. n. 13.* Et ratio est manifesta à iure facta declaratione delicti contrahit hæreticus penas à iure delicta statutas. Sed vna est priuatio ipso facto beneficiorum. Ergo. Item ex Bulla Pij V. relata, referuntur Sedi Apostolicæ quæcumque beneficia ob hæresim vacantia, sed omnino vacant beneficia saltem hæresi declarata. Ergo secundo dicendum est, si hæreticus sponte fuerit conuersus, seu antequam lapsus monitus fuerit, & testibus conuictus, conuenientissimum esse, vt à Sede Apostolica beneficia reddantur, quia hæc gratia alio conuictionem maturabit. Et in hoc sensu explicandus est text. *in cap. ad abolendam de hæretico, cum dicit non esse Ecclesiasticis officiis, & beneficiis clericum priuandum, si continuo, & sponte ad fidem reuertitur.* Adde huiusmodi textum non de priuatione simpliciter beneficiorum loqui, sed de priuatione per degradationem contingit, siquidem secularis relinquatur arbitrio potestatis puniendus, cum degradationem noluit textus admittit in eo, qui citò, & sponte ad fidem reuertitur.

9 Ad hanc penam priuationis beneficiorum reduci potest quæ traditur *in cap. quicumque §. ad hæc de hæretico, in 6. vbi* dicitur quoscumque viros Ecclesiasticos, qui ad preces huiusmodi personarum, (nimirum hæreticorum, vel credentium, receptorum, defensorum, vel fautorum eorum) dignitates, personatus, & quæcumque alia Ecclesiastica beneficia sunt adepti, ex nunc priuamus taliter acquisitis, volentes quod tales & habebis careant perpetuo, nisi receperunt illa sententia, ad alia, vel similia nequaquam in posterum admittantur. Circa, quam penam aduerte primo preces debere esse efficaces, ita vt ex vi illarum obtineatur beneficium. Secundo recipientem beneficium debere scire ad preces hæreticorum sibi beneficium datum esse. His ergo conditionibus existentibus perpetuo priuatur recipiens beneficiis sic acquisitis, & inhabilis redditur ad alia, vel similia in posterum obtinenda. Alicui tamen videti posset non esse inhabilem ipso iure ad alia, & similia beneficia obtinenda, sed illa recipere posse, si conferantur, siquidem textus solum dicit, ne ad beneficia admittantur, non tamen irritat, neque annullat admissionem.

DISPUTATIO V.

De pœnis temporalibus hæreticorum, præcipue de confiscatione bonorum.

ARIÆ sunt hæc pœna, sed omnium præcipua, ex qua reliquæ oriuntur, est bonorum amissio. De hac ergo aliquantulum latius agemus, quia communis est aliis criminibus. Circa quam examinandum sit, & qui sint eius effectus. Deinde quæ personas comprehendat, & qui cum facere possint. Tandem loquemur de aliis pœnis temporalibus quibus hæretici afficiuntur.

PUNCTVM I.

Sitne pena confiscationis bonorum hæreticis imposta.

- 1 Iure ciuili, & Ecclesiastico hæc pœna statuta est.
- 2 In executione huius pœna leges canonice præferenda sunt ciuilibus.

Hanc penam confiscationis solent hæretici, vt potest ab æterna vita, & spiritualibus bonis alieni, & temporalibus immergi, magis timere. Quapropter tam Imperatores Christiani, quam Pontifices variis suis decretis eam stabilire procurant; vt videtur est in *l. Manichæos, C. de hæret. ibi, quos bonorum*

bonorum etiam omnium publicatione persequimur, & in Auth. ... C. de hereticis, ubi, & omnes heretici vniuersi...

non erat, alii innocentes punirentur, contra l. sancimus, C. de panis, tum quia in cap. cum secundum leges, & aliis relatis...

3 Dixi cum delictum committit, vt excluderem bona, quae heretici fuerunt, sed non sunt tempore delicti, eo quod illa...

4 Quando autem haec fraus praesumatur, bene declarat Farinacius supra dict. quae. 2. num. 71. & a num. 96. & seqq. primo enim praesumitur fraus, si facta alienatione statim delictum committatur...

1. Solum aduerto in executione illius leges Ecclesiasticas spectandas esse, non civiles; quia crimen haereseos...

PUNCTUM II.

An omnia bona heretici cadant sub confiscationem.

- 1. Affirmatiue respondetur.
2. Bona in possessione heretici existensia si illius non sunt, non confiscantur.
3. Debet tamen actus esse, nec sufficit fuisse, nisi in fraudem filii alienata sint.
4. Et quibus casibus fraus praesumitur.

Regula est ab omnibus Doctoribus recepta, omnia bona tam mobilia, quam immobilia iura & actiones, quae heretici propria sunt, cum delictum committit, ipso iure confiscantur...

2. Dixi confiscari bona, quae sunt heretici, quia bona, quae sunt alterius, etiam in possessione heretici reperiantur, in quantum confiscationis non deueniunt...

Err. de Castro Sum. Mor. Pars I.

PUNCTUM III.

An bona donata sub conditione, & acquisita post delictum confiscationi subiaceant.

- 1. Bona donata sub conditionem, cuius conditio purgatur postea delicto, sub confiscationem cadunt.
2. Sed quid dicendum de donatione absoluta facta causa mortis sub distinctione respondeatur, si a viro uxori, firma manet, secus si alij facta sit.
3. Bona acquisita post delictum, & lata sententiam, non publicantur.
4. Acquisita intermedio tempore inter delictum, & sententiam, plures censent publicari.
5. Probabilius censo oppositum.
6. Apponitur a Sanchez quadam limitatio.
7. Non approbatur.
8. Satisfit rationibus num. 4. adductis.

Prima difficultas est, an sub bonis confiscatis comprehendantur bona, quae quis sub conditione donauit, quando conditio purgatur adueniente delicto? Communis sententia est comprehendit, quia bona, quae sub conditione donantur, donantis sunt, dum conditio non purgatur tempore autem conditionis, iam sunt filii ob haereseim...

2. Sed quid dicendum de donatione absoluta facta causa mortis, quae reuocari potest? Distinguendum censet, si facta sit a viro uxori, firma manet commisso delicto. & bonis publicatis, ac si mors naturalis euenisset, neque in fiscum transit, vt est expressa decisio l. sed si mors ff. de donationib. inter vir. & uxor. & l. res uxoris, C. de ad. l. quisquis, §. uxores, C. ad leg. Jul. maiest. & notat Bald. in lib. executionem, col. 9. vers. quare quidam C. de execut. rei iudic. Farinac. plures referens, quae ff. 25. n. 130. Anton. Gom. leg. 40. Tauri. num. 91. col. 3. Molina lesuita disput. 659. sine. Sanchez lib. 6. de matrim. disput. 17. num. 5. & lib. 2. cap. 17. num. 15. vbi pluribus comprobatur. Dixi manere firmam donationem respectu filii, non tamen respectu mariti: hic enim dum superstes est, potest eam reuocare, ex l. sed si mors, ff. de donat. inter vir. & uxor. D d & tra

DE CASTRO SUM. MOR. PARS I. LIB. II. PUNCTUM III.

& tradunt Fatinac. Sanch. & alij *suprà*. Vt autem hæc donatio viri facta vxori, respectu filii firma maneat, ita vt sub filicum tes donata cadere non possit, requirit traditionem Acofta *cap. si pater, de testament. in 6. l. part. verbo legauit num. 6. Fatinac. quæst. 25. num. 137.* vbi tellatur esse communem. Clarus in §. donatio. quæst. 9. *versic. scias autem* Contrarium tamen defendit Molina *lectura tom. 2. disp. 288. §. dubium est.* Sanchez *lib. 6. dispur. 11. num. 5.* quia *suprà* dicta lex *sed si mors*, hæc traditionem non requirit. Vtrumque est probabile. Verum si donatio non à viro vxori, sed ab vxore viro, vel à viro aliis facta sit morte ciuili donantis non confirmatur, sed omnino dissoluitur, & res donata transit in filicum. Ratio est, quia morte ciuili firmati donationem causa mortis respectu filii est speciale priuilegium vxoris, vt constat ex dicta *l. res vxoris, C. de donationib. inter vir. & vxor. ibi donatio maritali ante tempus criminis, ac reuocata, collata in vxorem, quia pudicitia primo cessat, obseruanda sit 3. tanquam si maritus eius natura non pœne subduccerit.* sic Mol. Theolog. *tom. 2. disp. 289. §. disp. præcedenti.* Sanchez *lib. 6. de matrim. dispur. 10. num. 5. sine, & disp. 17. num. 6.* Fatinac. plures referens *quæst. 25. num. 131. & quæst. 164. num. 17.* Quod ex eo sufficiens constat quia ad hæc confiscationem faciendam nihil aliud requiritur, quam sententia declaratoria criminis.

3. Secunda difficultas est, an acquisita post delictum committuntur publicentur? In qua re certum est non publicari, quæ post commissum delictum, & latam sententiam acontis quia tunc cessat fundamentum publicationis, quod est delictum: sic multis relatis docet Fatinac. *de hæresi, q. 190. n. 25. & præcipuè quæst. 25. n. 138.* Thom. Sanchez *lib. 2. in Decalog. c. 14. n. 8.* Suarez. *disp. 22. sect. 5. n. 13.* & expressa decisio taxus in *c. felicit. de pœnis, in 6. versic. cum talis ibi, de postmodum acquisitis repetitio non negetur.* *et l. si mandauero 22. §. scilicet ff. mandata. ibi, publicentur bonis quidquid postea acquiruntur, non sequitur filicum & l. eius qui §. 1. ff. de testament. ibi bona que tunc habuit, cum condempnaretur, publicabuntur & l. certa forma. C. de iure filii. ibi, parentibus hæredes existere nos legis non oportere nulla fâctione statutum est.* Neque obstat *l. 2. C. de bonis damnatorum.* vbi Alexand. Imperator dicit. Deportari neque eorum quidem rerum, quas post pœnam irrogatam habuerunt, hæredem habere possunt, sed hæ publicabuntur. Nam, vt rectè explicat Cuias *obseru. l. 6. c. 33. & Fachin. l. 9. controu. c. 51.* non de quolibet delinquente cuius bona confiscantur, intelligi debent, sed de delinquente deportato, qui quia cœpisse minus est, hæredem habere non potest.

4. Variant tamen Doctores, an acquisita illo intermedio tempore, quo delictum commissum, & de illo condemnatus fuit, debeant confiscari? Affirmant publicari debere Azot *2. l. lib. 5. c. 7. q. 8.* Valquez. *l. 2. disp. 169. cap. 1. nu. 8.* Suarez *disp. 22. sect. 1. num. 15.* Julius Clarus *lib. 5. receptas. §. fin. quæst. 78. n. 24.* Ratio præcipua est, quia ita consuetudo obtinuit, vt omnia bona quæ habet delinquens, dum eius delictum declaratur, publicentur: & in hæresi crimine hoc efficacius procedit, quia dum ad Ecclesiam non redit, in hæresi censetur perseverare: facitque *leuis qui §. 1. ff. de testament. ibi, bona quoque, quæ tunc habuit, cum damnaretur, publicabuntur.* attenditur ergo ad condemnationem, & non solum ad delictum. Et idem colligitur ex *l. 10. tit. 9. lib. 5. recopilas. ibi, mandamos que sean avidos por bienes de ganancia todo lo multiplicado durante el matrimonio hasta que por çtal delicto los bienes de qualquier de ellos sean declarados por sententia.* Communis sententia spectatur.

5. Nihilominus probabilis existimo non publicari bona, quæ intermedio tempore inter delictum, & sententiam sunt acquisita, sed solum ea, quæ tempore delicti commissi habebas sic Matien. *lib. 2. recap. tit. 4. leg. 3. glossa. 7. num. 6.* Sanchez plures referens *lib. 2. cap. 14. Baiar. additio. ad Clarum, lib. 5. §. hæresis, num. 19. & q. 78. num. 212.* Buntat. *consil. 14. n. 28.* Mouet, quia confiscatio hæc delicto est annexa, neque tibi sententia aliam confiscationem imponit, nisi quæ per delictum imposita est: sed per delictum imponi non potest confiscatio nisi bonorum, quæ tempore delicti habentur. Ergo neque sententia aliam confiscationem imponit. Et confirmo. Hoc præstat confiscatio ipso iure vt ius loco sententia succedat, & delinquens puniatur ex delicto, ac si sententia esset pronuntiata. Ergo non punitur in bonis post delictum acquisitis: fauetque *l. 1. ff. de pœnis, vbi eam pœnam delinquentis sustinere cogitur per sententiam, quam sustinisset, si eo tempore, quo deliquit, esset lata sententia: at si eo tempore, esset lata sententia, non extenderetur ad bona postea acquisita. Ergo neque etiam postea extenditur. Item pœne non sunt extendendæ sed limitandæ: nulli autem habetur extendendam esse confiscationem ad bona acquisita post commissum delictum. Ergo.*

6. Hanc autem sententiam limitat Sanch. *num. illo 1.* cum aliis, vt intelligatur, casu quo hæresim renouaueris, & ex toro corde ad fidem fueris conuersus, secus si in illa perseveres, quia si in hæresi perseveras, iam hæreticus es. Sed bona hæretici confiscantur. Ergo. Secus vero dicendum est in Sodomia, quæ est peccatum transiens, & finito actu finitur.

7. At hæc limitatio mihi non probatur: sed idem existimo dicendum de peccato Sodomiz, ac de hæresi. Non enim

ob hæresim mentalem, vel ob hæresim habitualiter permanentem fit confiscatio, sed ob hæresim externam, & manifestam: ac hæc hæresis externa, & manifesta cessat (vt suppono) etiamsi de illa non fuerit abolutus. Ergo cessat effectus confiscationis ex tali hæresi pronouentis. Neque obstat te esse obligatum ad Ecclesiam redire, cum ab illa te separalli, vt dicamus bona illa esse confiscata ob non impletam hæc obligationem: quia confiscatio non est annexa peccato huius omissionis, sed hæresi externæ. Deinde, & fortè efficacius, vel perseverans habitualiter in hæresi est factus incapax per hæresim habitualiter permanentem acquirendi aliquam hereditatem, vel non? si factus est incapax, non acquiritur filicum, sed hæredibus venientibus ab intestato: vt rectè aliis relatis docet Peregrin. *traff. de iure filii, lib. 3. tit. 1. num. 2. & tit. 1. num. 13.* Fatinac. alios referens *lib. 1. praxi, quæst. 25. num. 139.* & probat *l. si quis mihi, §. si quis planè ff. de acquirend. hæred. l. 1. C. de hæred. lib. infistend. l. si metallum, ff. de hu. que pro non script. habentur. l. metallum, ff. de iure filii.* Si verò capax sit hereditatis; tunc ipse, & eius hæredibus acquiritur, dum sententia non præcedit, vt rectè aliis relatis probat Anton. Gomez. *tom. 3. variarum, c. 14. num. 1. & in l. 4. Tauri, num. 7.* Sanchez *lib. 2. cap. 14. num. 32.* & melius Fatinac. *lib. 1. prax. q. 25. num. 140. & quæst. 102. n. 110.* Neque obstat ratio contraria. Dicimus namque bona hæretici confiscari, non hæretici habitualis, sed actualis; sicut bona Sodomiz, qui licet actualis est, non qui fuit, & est solum in habitu.

8. Argumenta autem prioris sententia facillè dissoluntur.

Ad primum concedo consuetudinem esse bona delinquentis, quæ tempore sententia habet confiscari: tunc quia ratio inter delictum, & sententiam bona acquiritur: tunc quia ignoratur, an bona illo intermedio tempore incrementum vel decrementum habuerint, imò semper præsumitur deteriora illa fecisse, & diminuisse, ne ad filicum decendant.

Ad *leuis qui*, respondeo. Primò tunc damnati teum, eam delictum committit. Secundo dico loqui legem de delictis, in quibus publicatio faciendi est per iudicem, & non habent ipso facto, & in his delictis optimè potest iudicæ omnia bona, quæ tunc delinquentis habet, cum damnatur, publicari.

Lex autem regia solum declarat, quo tempore comparanda sunt lucra acquisita constanter matrimonio, sed non decedit quæ bona publicanda sunt.

PUNCTVM. IV.

An bona sub conditione futura debita confiscantur.

1. Communis sententia defendit non publicari.
2. Proponitur obiectio, & fit illi satisf. Et declaratur debita hæretico ex testamento non transire in filicum.
3. Debita tamen ex contractu transiunt in filicum, tamen si conditio post commissum delictum, & condemnationem impleatur.

1. Specialis est difficultas de bonis sub conditione futura debitis hæretico tempore hæresis; an hæc sub bonis publicatis comprehendantur? Communis sententia tenet non comprehendi, quia illa bona non sunt hæretici, quousque conditio impleatur: sed non est impleta conditio cum delictum committitur. Ergo neque in filicum transire potest, quia filicum solum vtruptate potest bona, quæ hæretici sunt: sic glossa singularis, & vnica, iuncto textu in *l. non ad ea, in verbo presentis, ff. de condit. & demonstr. ibi, vel si publica sunt, nam postea quæ sita non caderent in eas causas, quam glossam, vt pote singularem, commendat Bart. Bald. Imola, & alij, quos referunt, & sequuntur Anton. Gomez. *tom. 3. var. cap. 14. n. 2. & in l. 4. Tauri, num. 4. in medio.* Fatinac. *lib. 1. prax. q. 25. n. 142.**

2. Dices, licet illa bona non sint hæretici, ius tamen ad illa bona pertinet ad hæreticum. Ergo illud ius transmittere potest per delictum in filicum, & consequenter filicus per hoc hæretici representans in illis bonis adueniente conditione succedit.

Respondeo dupliciter. Aliquid debet potest hæretico vel ex testamento, vel ex contractu: quod enim debetur ex testamento, qualia sunt hæreticas, fidei commissum, & legatim nequam ad filicum transire poterunt, quia ea solum transire possunt ad filicum, quæ ad hæreticos extraneos remitti possunt, cum filicus loco hæredis extranei succedat, ex *l. 2. C. ad legem Iuliam, de vi. l. corum ff. ad legem Iuliam maiest. & aliis multis exornat Fatinac. lib. 1. prax. quæst. 25. num. 51. & 143.* Sanchez *l. 2. cap. 14. num. 5.* Peregrin. *de iure filii lib. 1. tit. 1. n. 68.* Suarez *de fide, d. 22. sect. 5. n. 4.* Sed ius succedendi in hereditate, fideicommissis, & legatis transmissibile non est ad hæreticos, ex *l. vnica, §. fin. autem sub conditione, C. de caducis tollendis.* Ergo neque ad filicum transmitti potest. sic Sanchez *num. 5. Fatinac. num. 143.* Anton. Gomez. *l. 4. Tauri, num. 4. & 100.*

cap. 3. variarium, cap. 14. num. 2. & alij apud ipsos. Et quidem...

Verum si debita sunt haeretico, ex aliquo contractu, puta...

Limitanda tamen est haec doctrina ad debita sub conditio-

Quod si iniles contractum onerosum non posse committi...

stantiam non posse poni in liberam alicuius contrahentis volu-

PUNCTUM V.

An publicatis bonis haeretici ius patronatus Ecclesiastici, & pensionis publicetur.

- 1 Iuris patronatus non datur propria confiscatio, sed illius...

IN hac re aliqua sunt certa, alia sub controuersia. Primò...

Secundò est certum, si ius patronatus transire non potest...

DESTRUCALAY TOM. I.

316 De pœnis spiritualibus hæreticorum.

Possunt ex viuis delicto; aliis innocentes sine causa directè Puniri essent, sic tradunt expressè Peregrinus *de iure fisci* lib. 5. titul. 1. num. 72. & 121. Iulius Clarus in *sua practica*, lib. 5. quæst. 78. num. 8. Farinacius quæst. 25. num. 151. & *de hæresi*, quæst. 190. num. 24. Sanchez lib. 2. in *Decalog.* cap. 19. n. 2. & 15. Bernard Diaz *pract.* c. 152. num. 5. circa fin. & alij.

4 Hoc autem temperant aliqui, vt intelligatur de confiscatione perpetua, secus de confiscatione ad vitam delinquentis, quia durante vita delinquentis, nemini ex vocatis fit iniuria, si fiscus habeat ius præsentandi, cum ipsi vocati non sint durante vita delinquentis. sic Socinus iunior *consil.* 51. volum. 2. Cañeta in *suis quæstionibus criminis de quæstionibus tangentibus punit. delict.* c. 1. num. 50. Vmbert. Locat. *post iudic.* in *quisi. quæst.* 7. fauc. Farinacius *de hæresi*, quæst. 190. num. 24. At reuocanda est hæc limitatio, siue illam reuocet Sanchez *suprà* num. 15. quia est contra dispositionem instituentis ius patronatus, & prohibuit namque illius alienationem, & successiōnem in alios, qui tales qualitates non haberent. Cum autem illa temporalis successio sit vera successio, & alienatio, nequit à fisco fieri, aliis possent patronus ad vitam vendere ius patronatus contra voluntatem instituentis.

5 Tertio certum est, si confiscatio fit facta à iudice Ecclesiastico, vt contingit in crimine hæresis, ius patronus laicus fit, siue clericus, & publicentur omnia illius bona, publicatum manet ius patronatus, quod ad hæredes extraneos transire potest, ex *Clement. pastoralis*, §. *versus*, de *sentent. & re iudicat.* à contrario sensu. Ratio est, quia delictum dignum est illa pœna, & condemnans iurisdictionem habet, neque tunc curandum est, an veniat ius patronatus principaliter, vel non exprimitur, quia iudex habet iurisdictionem cognoscendi de iure patronatus etiam principaliter. sic Bernard. Diaz in *sua practica*, cap. 132. num. 5. in princip. Lambertin. *de iure patronatus*, lib. 3. q. 8. art. 8. num. 10. Sanchez alios referens, lib. 2. cap. 19. num. 3.

6 Quarto est certum, si iudex laicus bona delinquentis publicet, vt contingit in crimine sodomie, & læsæ maiestatis humane, reus est laicus, tunc directè, & per se non potest ius patronatus publicare, quia ius patronatus est spirituale, sed circa spiritualia non habet laicus iurisdictionem directam, imò neque indirectam, ex *cap. tuam*, de *ordine cognit.* Ergo. Et ita tradit Lambertin. num. 11. Sanchez num. 4. Farinacius quæst. 25. num. 15.

7 Sed inquiret, quando censetur iudex Ecclesiasticus publicare ius patronatus directè? Plures Doctores, quos refert Sanchez num. 14. dicunt contingere, cum in publicatione exprimitur, quocumque modo exprimitur; tunc accessoriè, cum nulla illius est expressio, sed solum bona, quibus annectitur, publicantur. In hoc secundo nulla est inter Doctores controuersia, cum tunc nulla exerceatur iurisdictione in ius patronatus, sed in bona, putà in castro, & villam, quibus est annexum. sic Farinacius quæst. 25. num. 156. & 157. Gigas *de crimine læsæ maiestatis*, quæst. 4. num. 5. & 6. Lambertin. quæst. 8. art. 8. num. 20. casu. 8. & habetur *cap. cum secundum*, de *iure patronatus*, & *cap. pia mentis*. 16. quæst. 7. De priori vero plures, quos refert, & sequitur Sanchez. num. 13. oppositum sentiunt, affirmant namque exprimi posse ius patronatus in publicatione, & nihilominus illius publicationem accessoriam esse: dicunt namque dupliciter exprimi posse, vel per dictionem, & vel per dictionem *cum*, si exprimitur per dictionem, & vt si diceret iudex, publico omnia bona huius delinquentis, & ius patronatus esse publicationem tunc directam, quia tunc videtur ius patronatus aequè ac alia bona publicari, quæ publicatio fit facta à iudice laico, nulla est: at si publicatio fiat per dictionem *cum*, vt si diceret, publico omnia bona delinquentis cum iure patronatus, tunc ius patronatus accessoriè intrat ad reliqua bona, quia sic nominans solum intendit publicare ius patronatus ad publicationem reliquorum bonorum, quibus inest, & eo modo quo inest, quæ publicatio cum accessoria fit, non est iudici laico prohibita; sicut neque ipsi delinquenti est prohibita illius iuris patronatus accessoria alienatio, & placet mihi hic modus dicendi.

8 Difficultas ergo est, an ex eo quod iudex laicus publicet delinquentium bona, vel illa vendat, censetur etiam tunc publicare ius patronatus, quod ad hæredes transire potest?

Plures Doctores negant, glossa in *c. satio peruersum*. 50. dist. & in *Clement. pastoralis*, verbo *subiecta*, de *re iudicat.* Lambert. *de iure patronatus*, quæst. 8. art. 7. n. 13. & 14. casu 4. & n. 21. casu. 9. Nilus *de bannitis*, 1. part. *secundæ temporis*, n. 32. Farinacius quæst. 25. num. 151. & quæst. 190. *de hæresi*, num. 24. Didac. Cañeta in *quæst. criminis de quæstionibus tangentibus punit. delict.* cap. 1. num. 49. Gigas lib. 2. de *crimine læsæ maiestatis* quæst. 4. num. 4. & alij apud ipsos. Mouentur, quia aliena est à iudice laico dispositio de re spirituali, qualis est ius patronatus, non solum dispositio expressa, sed etiam tacita, ex *cap. tuam*, de *ordm. cognit.* *cap. ne si clerici*, de *iudic.* & ibi glossa. Sed si ius patronatus publicatur, tacitè disponit de re spirituali iudex laicus. Ergo.

Alij Doctores è contra affirmant, si iudex laicus omnia bona hæretici publicet, eo ipso publicare ius patronatus, quia in hac publicatione solum indirectè & accessoriè publicatur ius patronatus; at indirectè, & accessoria illius publicatio, & venditio non est prohibita fieri à iudice laico. Ergo. Et ita tenent, & multis probant Molin. *de primogen.* c. 25. n. 26. Iulius Clarus lib. 5. *practica*, q. 78. n. 8. Sanchez lib. 2. *cap.* 19. num. 10.

9 Ego verò distinguendum cenſeo, aut ius patronatus annexum est alicui villæ, castro, aut alteri rei, quæ directè confiscati potest à iudice laico, aut solum est annexum personæ, quæ in alios transmittere potest. Si ius patronatus annectatur villæ, castro, aut alteri rei directè confiscabili, fere omnes Doctores docent, confiscatis bonis, & ipsum tunc manere confiscatum, vt constat ex his, quæ nuper diximus, & facit textus in *cap. ex litteris*, *iure patron.* & ibi glossa si autem ius patronatus nulli rei directè confiscabili annexum sit; tunc exitimo confiscatis bonis non manere confiscatum, quia non potest confiscari accessoriè ad bona directè confiscabilia, cum illis non accedat, neque etiam confiscari potest directè à iudice laico. Ergo.

10 Temperant autem aliqui supradictam doctrinam negantem sub confiscatione bonorum intelligi ius patronatus, vt intelligatur de perpetua confiscatione; secus de temporalis, & quæ ad vitam condemnati durat.

De hac autem confiscatione dicunt, etsi dubitanter, fieri, & comprehendi sub confiscatione omnium bonorum delinquentis facta à iudice laico, quia hoc esset confiscare exercitium iuris patronatus, non autem ipsum ius. Gigas *tractat. de crimine læsæ maiestatis*, lib. 2. quæst. 4. num. 4. *versic. concordantio* *Rocheus* de Curte in *tract. de iure patronatus*, quæst. 29. col. 3. *versic. vel dicamus*. Sed hæc limitatio admittenda non est, sed aequè de temporalis; ac perpetua est idem dicendum, quia ratio æquanimiter procedit de vtraque; cum tam ius patronatus, quam illius exercitium quid spirituale sit, & consequenter extra laici iurisdictionem. Adde exercitium iuris patronatus haberi non potest, nisi habito prius ipso iure patronatus. Hoc autem siue ad tempus, siue in perpetuum, confiscari non potest ob eius spiritualitatem. Ergo neque exercitium: & in tradit, & optime probat Farinac. lib. 1. *praxis*, quæst. 25. num. 154.

11 Sed an confiscatis bonis à iudice laico, quibus annexum est ius patronatus, possit iudex Ecclesiasticus ius patronatus confiscare declarando delictum? Negat Nilus in 1. part. *secundum temp.* quæst. 32. & Farinac. *dist.* quæst. 25. num. 153. Mouentur: tum quia Episcopus non habet cognitionem criminis in laicum; tum quia cum semel de delicto cognitum fuit ab vno iudice, amplius ab alio cognosci non potest. *l. dicit*, §. *penult. ff. nauis capones*, & *stabular.* Affirmat Lambert. alios referens, *de iure patronatus*, quæst. 8. art. 8. num. 15. casu 5. & consentire videtur Sanchez lib. 2. c. 19. n. 7. Mouentur, quia illa declaratio delicti non est aliena à iudice Ecclesiastico: tum quia est ad tollendum ius patronatus, quod condemnatus iulle habere non potest, tum etiam quia est ad complendam sententiam iudicis laici, quæ ad ius patronatus non se potuit extendere.

Inter has extremas sententias media via procedi potest. Cenſeo ergo cum Nilo, Farinacio, & aliis non posse Episcopum delinquentis delictum à iudice laico punitum iterum in iudicium vocare, & pœnam impostam augere, quia absolute esset bis idem crimen iudicare: facitque ad hæc *cap. at si clerici*, de *iudic.* ibi *At si clerici coram seculari iudice conuicti fuerint, vel confessi de crimine, non sunt propter hoc à suo Episcopo aliquatenus condemnandi*; sicut enim sententia à non suo iudice lata non tenet; ita nec facta confessio coram ipso. Concedo tamen etsi condemnari à iudice seculari, posse ab Episcopo formari processum de condemnatione facta & infamia; quam ex illa acquirit, ob quæ videtur indignus retinendi ius patronatus, & tanquam ab indigno potest ab illo auferre, quod non est delictum bis iudicare, aut declarare, sed illius declaratione supposita ad defensionem Ecclesiæ, & bonorum illius procedere.

12 Tandem dubitari potest de pensionibus Ecclesiasticis an sub confiscatione bonorum comprehendantur: Et dicendum est non posse sub confiscatione à iudice laico comprehendendi, quia est quid spirituale; imò neque talis pensionarius videtur posse à iudice laico iudicari, quia est de Ecclesiæ iurisdictione ratione pensionis. Quare si à iudice Ecclesiastico confiscatio fiat, distinguendum est cum Suarez *dist.* 22. de *fide*, *sect.* 5. num. 6. de fructibus decursis ante lencantiam, vel post lencantiam; quia de fructibus ante lencantiam sermo fit, confiscantur; quia sunt bona delinquentis. Si autem de fructibus post lencantiam decurrentibus loquamur, non confiscantur, quia confiscatio non extenditur ad futura, neque etiam ius ad eos colligendos proprie confiscatur; sed si crimen est dignum priuatione pensionis, in fauorem Ecclesiæ extinguitur, vt beneficium ex quo pensio soluebatur liberum manet ab illo onere, ita vt delinquent nullam iam pensionem habeat. sic Suarez *suprà*.

PUNCTUM VI.

An maioratus, & fideicommissum sub confiscationem cadat?

1. Bona fideicommissi subiecta, vel alienari prohibita non cadunt sub confiscationem.
2. intelligitur casu quo testator prohiberit alienationem in fauorem alterius a delinquente.
3. Item ut alienationis prohibito perpetua sit, & non pro vita tantum delinquentis.
4. Subintelligitur nisi testator alienationem etiam pro vita prohiberit.
5. Delinquens potest fideicommissum retinere, quousque per sententiam de laereur.
6. Preponitur aduersus dicta aliquot obiectiones.
7. Fit illi satis.
8. Ob crimen heresis, laesa maiestatis, & sodomia, aliqui existimant confiscari maioratum, sed reppellitur eorum dictum, quando institutus est maioratus ex propriis bonis.
9. Item est, si ex bonis a Rege donatis, & non sub titulo maioratus, institutus sit.
10. Si sub titulo maioratus a Rege donata sunt, sub confiscationem cadunt bona illa, ex quibus maioratus constitutus est, ut affirmant plures Doctores.
11. Prohibetur casus oppositum.
12. Si in facultate regia, qua fuit maioratus institutus, cauetur, ut transeat ad filium si possessor crimen laesa maiestatis committat, confiscatur maioratus.
13. Scius si haec clausula apposta non sit in concessione.
14. In casu dubio, si maioratus ex regia facultate institutus sit, an ex iure communi, praesumi debet non sub regia facultate, sed ex iure communi constitutus.
15. Maioratus ex regia facultate institutus qui ex dispositio- ne iuris communi institui poterat, non cadit sub confiscationem.
16. Maioratus ex regia facultate institutus ex omnibus bonis qui tamen in tertium, & quintum institui poterat, an confiscationi subiacitur quoad tertium, & quintum? Negat Sanchez.
17. Contrarium defendit Anton. Gomez, & mihi probatur saltem in duplici casu.
18. Quod si protestatur se institueri maioratum ex regia facultate, tum ex legali, prout sibi, suisque haeredibus uelitis sit, tunc confiscationi subiacitur illa in parte, in qua ex regia facultate, sensu in alia.
19. Quod dictum est de maioratu, dicendum est de regno.
20. Quando maioratus in perpetuum publicatur, finitur maioratus, & sunt bona libera.

Hec bona alienari non possunt. Difficultas ergo est, qua ratione sub confiscationem comprehendantur. Et omnibus variis argumentis, quae pro parte affirmante, & negante adduci possunt, resoluendo dico bona fideicommissi subiecta, vel alienari prohibita sub publicatione bonorum non comprehendendi: textus est expressus in l. Imperator, ff. de fideicommissi libertat. & ibi Barr. num. 1. Gigas de crimine laesa maiestatis, lib. 2. tit. de penis, quae 3. num. 1. Clarus practice, q. 78. vers. saltem quero. Farinacius innumeris referens, lib. 1. practice, quae 15. num. 2. Molin. l. euita rem 3. disp. 5. num. 2. Ratio est, quia quilibet habet in suis bonis liberam dispositionis facultatem, sed est lege, & consilium, ff. de positione, hereditatis. Sed qui tibi ea bona reliquit, non absolute reliquit, sed sub conditione, ne ea alienare posses. Ergo sub confiscatione non comprehenduntur. Probo consequentiam primo. Nisi si alienare non potes contrahendo in praedictum alterius; neque etiam alienare potes delinquendo in ipsius praedictum. l. fessius, C. de bonis proscriptorum. & tradit Barr. in l. si finis, ff. de re iud. alibus, num. 1. 2. ff. de damno infecto. Secundo delictum est quali contractus cum filio factus, ratione cuius bona sunt filio obligata. l. Imperatores tibi, tu te ipsum bona subdidisti, ff. de iure fisci. sed haec bona non possunt a te obligari in praedictum innocens. Tertio, quia nullus potest amittere, nisi ea, quae sibi propria sunt, & quorum habet liberam dispositionem, ex text. in l. si dotem, C. de iure dotum. l. emancipatum, §. fin. ff. de Senatoribus. Extendenda tamen est haec conclusio, non solum ad bona, quae tibi sunt prohibita alienare, sed etiam ad bona, quae tibi sunt prohibita diuidi, quia ea diuidere non potes quin alienes, & diuisio est quaedam alienatio. l. si pupillorum, ff. de rebus eorum, sic. Ruy- quens, volum. 1. Farinacius alios referens, lib. 5. practice, q. 25. num. 3. Sanchez lib. 2. cap. 18. num. 17.

2. Ac limitanda est conclusio primo, ut procedat, casu quo testator prohiberit alienationem fieri in fauorem alterius a delinquente, quod semper contingit in fideicommissis, & *Extr. de Castro Sum. Ador. Par. I.*

quoties aliqui sunt vocari. Nam si tantum in fauorem delinquentis est alienatio prohibita: quod colligitur satis, cum nullus est datus substitutus, neque aliqui sunt a testatore vocati, tunc in filium transeunt illa bona, quia propter delictum fauor ille perditur. sic Molin. de primogen. lib. 4. cap. ult. num. 5. Farinacius quae 25. num. 46. & 47. Sanchez lib. 2. cap. 18. num. 5. & alij innumeri apud ipsos. Quod verum habet, etiam si testator expresse prohiberet bona illa transire in filium quia illa prohibitio, utpote fauens delinquenti, & in fraudem filii facta impedire non potest translationem in filium. Sanchez n. 7. Farinacius num. 47. Molin. de primogen. lib. 4. cap. vlt. num. 14. & fauet textus in l. filius familias, §. Diui ff. de legat. 1. ibi, sed neque creditoribus, neque fisco fraudi esse. Ex quo inferet bene Farinacius num. 49. delinquentibus omnibus, quorum occasione facta est prohibitio alienandi, tunc fideicommissum est alienari prohibitum transire in filium, quia cessat ratio damnificandi innocentem ex tali transitu.

3. Secundo limita, ut intelligatur de alienatione perpetua. Nam de temporali, & ad vitam damnati optime potest transire in filium, ita ut filius percipiat commoditatem, & vium fructum, quem damnatus percipere debet, quia in hoc nulla fit innocenti iniuria, & est expressa decisio textus in l. status Florus, §. Cornelio Felici. 4. de iure fisci in l. cum pater, §. hereditatem, ff. de legat. 2. & in l. ex facto, §. ex facto ff. ad Trebellian. & ibi Alexand. Barr. & alij, & multis relatis docet Farinacius quae 25. num. 34. Sanchez lib. 2. cap. 19. num. 7. dicens esse omnium. Neque obstat sic delinquentem damnatum cum publicatione bonorum reputari pro mortuo, ex dict. l. ex facto, §. ex facto, ff. ad Trebellian. ut dicamus substitutum debere succedere, & non filium, quia hoc habet verum in his, quae commodum delinquentis spectant, non in his, quae aliorum utilitatem concernunt, sic ex Beronio quae 41. & ex Riminaldo consil. 50. num. 109. lib. 1. & aiis tradit Farinacius, num. 34.

4. Hoc autem intelligendum est, quando fideicommissum non adderet expressa alienationis prohibitio extra familiam, nam si haec prohibitio addita sit fideicommissum, centio tanquam probabilis neque vium fructum ad filium pertinere, quia non potest ad filium pertinere vium fructus, quin bona sint in filium alienata; at eo ipso quod alienata sunt, transeunt in substitutum ex expressa testatoris dispositione. Adde stante alienatione per delictum in filium, purificatur conditio requisita, ut substitutus succedat, & filius excluditur. Ergo quod optime confirmari potest ex l. Imperator 12. & ex l. rogo 21. ff. de fideicommissi libertatib. ubi legatis tribus seruis Mutiano haec condiciones ne aliis seruirent, cum Mutiani bona fuerint publicata, serui liberi remanserunt, quia purificata fuit conditio legati, sed cum tibi fideicommissum tradatur, ea conditione, ne extra familiam deueniat, si per delictum alienasti, iam purificatur conditio, & ad substitutum transit, sic Clarus in practice, quae 78. vers. sic quero. & ibi Baar. num. 36. Bernard. Diaz pract. cap. 132. num. 4. sine Bonacina disput. 3. de contract. punct. v. 1. de fundo, §. 1. num. 20. Hieronimus Gabr. consil. 123. & consil. 184. num. 1. lib. 1. Farinac. q. 25. num. 35. Sanchez lib. 1. cap. 18. num. 15. & alij plures apud ipsos.

5. Aduerto tamen transire ad substitutum post delicti declarationem, & delinquentis condemnationem: nam vique ad illud tempus potest delinquentis fideicommissum retinere, quia testator solum voluit ne extra familiam veniret, quod non venit, dum delinquentis retinet; at data sententia declaratoria retrahitur dominium a die committendi criminis, & transfertur cum bonorum fructibus in sequentem vocatum, bonaque illa sunt successoris addicta, & obligata a puncto commissi delicti, sicut alia bona quae ipso facto confiscantur, sunt obligata fisco. Valquez 1. 2. d. 169. c. 4. Sanchez l. 2. c. 18. num. 30.

6. Sed obiectiones primo. Testator non potest impedire, quin leges in sua dispositione locum habeant. l. nemo potest, ff. de legat. 1. Sed si commissio delicti impedit ne bona delinquentis transeant in filium, impedit legis dispositionem, quae bona delinquentis filio applicat. Ergo, secundo haec dispositio videtur esse in filii praedictum, ac proinde nulla. argument. textus in l. filius familias 117. §. Diui, l. 2. ff. de legat. 1. ubi Ripa n. 52. Tertio, quia finis testatoris est, ne bona illa transeant in alienum, sed hoc saluari potest, etiam si commoditates, viusque fructus transeant in filium, ut contingit, cum fideicommissum non addit expressa alienationis prohibitio. Quarto taciti, & expressi idem iuris est. l. de quibus, in fine. ff. de legib. & l. cum quid, ff. si certum petatur, & laet Euerard. loco ab expresso ad tacitum, num. 1. Sed tacita alienationis prohibitio, quae in quocumque fideicommissis reperitur, non obest, quod filius vium fructum percipiat fideicommissi. Ergo neque etiam expressa illius prohibitio impedire potest, sic tenent plures Doctores, quos refert, & sequitur Gigas tractat. de crimine laesa maiestatis, lib. 2. tit. de pan. committ. id crimen, q. 3. n. 4. Anton. Gomez. l. 40. Tauri, n. 91. Peregrin. de iure fisci, lib. 5. tit. 1. num. 101. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 20. num. 9. & lib. 4. cap. vlt. n. 11. & alij relati a Sanchez lib. 2. c. 18. n. 14.

7. Sed retinenda est nostra sententia; &

DE
SITRO
ALAC
TONI
DIP

Ad primum dicimus testatorem impedire non posse, quin leges in sua dispositione locum habeant. nego tamen impedire legis dispositionem, ex eo quod ante commissum delictum disponat, ut si de facto delictum committatur, bona illa delinquentis alteri applicentur. Lex enim solum disponit, ut bona delinquentis, quæ delinquentis sunt, cum delictum committit, sicut applicentur. At illa bona iam desinunt esse delinquentis ex dispositione testatoris, cum ipse delictum perpetrat, & successori applicentur. Ergo, sic tradit. Anton. Gomez l. 40. *Tauri*, num. 91. Molin. *Leuita tom. 3. disput. 656. num. 171.* Farinacius *quest. 25. num. 23. & seqq.* Bossius *in sua præf. tit. de bonorum public. num. 30.* Sanchez *lib. 2. cap. 18. a. num. 25.*

Ad secundum nego illam dispositionem in fidei præiudicium esse, quia præiudicium esse non potest, ubi non tollitur ius quantum. Quod autem tollatur ius, quod acquisitum erat fideus ex delicto, si talis dispositio cessaret; in causa esse non potest, ut dicamus dispositionem esse factam in fidei præiudicium, aliis in omni fidei commissio hoc præiudicium inuenitur, quod non est dicendum, cum cuiuslibet iniuriam alicui facit, utpote iure suo viens. Quod si verget. Ergo valebit hæc dispositio: Volo ut mea bona, si delinquam, ad agnatum proximum perveniant, & non ad fideum, contra doctrinam Bart. in *l. post contractum*, §. 15. num. 9. *ff. de donat. ibi* non valet si contingit bona mea publicari. Neganda est consequentia. Et ratio differentis est clara, quia talis dispositio in fidei præiudicium, & in delinquentis favorem est facta; & quæ de causa non debet sustineri. At cum pater delinqueret, vel alius qui nec delinquit, nec delinquere cogitavit, disponit, ut si delictum a fidei commissario committatur, fidei commissum transeat ad agnatum, non fauet delinquenti, sed familiæ, quam fisco præferre intendit, ac proinde sustinenda est dispositio. sic optime aliis relatis docet Farinacius *quest. 25. num. 26.* Sanchez *num. 27.* & Molin. *de primogen. lib. 2. cap. 12. num. 66.* & adducit Bald. in *l. parentis* num. 1. *C. de testam.* ibique assignat rationem quia pœna non irrogatur indignatio solam duritiam continet. *l. servus ea lege*, §. *ff. de servis exportand.* pluribusque aliis exornat.

Ad tertium nego ad æquatum finem huius dispositionis esse, ne bona illa transeat in alienum, sed etiam ne in delinquentem iam declarato retineatur. Ex quo sine necessario sequitur non posse fideum usus fructus, & commoditates percipere; quia illis bonis translatis in substitutum innocentem debent cum fructibus transferri; aliis sine culpa fructibus sibi debitis priuaretur.

Ad quartum concedo taciti, & expressi idem iuris esse, quando tacitum loco expressi, & expressum loco taciti succedit; sed verò quando expressum tacito superadditur, ut in presenti fit, quia duplex prohibitio, legis scilicet, & hominis, plus operatur quam simplex. *c. cum ad verum*, & ibi *glossa, de conditionib. appositiv.* & multis relatis docet Farinacius *quest. 25. n. 36. & 37.* Ex quo inferri pluribus relatis differentiam valde notandam inter ea, quæ a lege sunt tacite alienari prohibita, qualia sunt bona restitutoria obnoxia, & fidei commissaria; & inter ea, quæ ultra hanc tacitam legis prohibitionem, habent expressam testatoris prohibitionem alienandi ut videlicet tacite alienari prohibita, si alienentur, non possunt nec per fidei commissarium, nec per eius substitutum durante vita grauati vindicari. At fidei commissaria expressè alienari prohibita, si alienentur, possunt non quidem a fidei commissario, sed a substituto etiam durante vita grauati vindicari: & tradit Sanchez *lib. 2. in Decal. cap. 18. num. 2.* Molin. *lib. 1. de primogen. cap. 16. num. 33.* & *lib. 4. cap. 1. num. 3.* Peregrin. *de iure fisci*, lib. 5. tit. 1. num. 102.

8. Tertio limitant aliqui primam conclusionem in confiscatione facta ob crimen læsæ maiestatis diuinae, & humanæ, & sodomice; in hac enim confiscatione, præcipue in crimine hæresis, affirmant sub publicatione bonorum maioratum, qui est quoddam fidei commissum, comprehendi. sic Simancas *de catholic. institut. tit. 9. a. num. 253. usque ad 273.* & Azor *tom. 1. lib. 8. cap. 12. quest. 7. & 13.* Mouentur, quia sub hac tacita conditione videtur institui, & a Principe institutionem approbari secus, repelli.

Cæterum hæc limitatio ita vniuersaliter posita admittenda non est, sed distinguendum de maioratibus institutis ex regia facultate, vel sine illa, ex propriis bonis instituentis, vel ex bonis Regis, & de possessore maioratus, vel de primo instituyente. Et primo dicendum est: si alius a primo instituyente possideat maioratum constitutum ex dispositione tantum iuris communis concedentis cuiuslibet non habent heredes necessarios disponere de propriis bonis, prout sibi placuerit, vel ex dispositione legum nostri regni concedentium facultatem instituenti maioratum, & in aliquo filio perpetuandi de tertio, & quinto suorum bonorum, & in supradicta crimina incidat, nullo modo maioratum sub confiscatione comprehendi. sic pluribus relatis docent Anton. Gomez l. 40. *Tauri*, num. 91. Molin. *de primogen. cap. 2. a. 10.* & *lib. 4. cap. 12. a. num. 31.* & *seqq.* alter Molin. *tom. 3. disput. 657. a. num. 3.* & *disput. 582. num. 1.* Sanchez *lib. 2. in Decal. 18. num. 36.* Valquez *1. 2. disput. 169. e. 4.*

à num. 30. Mieres *de maioratib. p. 4. q. 23. à num. 1. usque ad 22.* Ratio est, quia fideus solum usurpat bona delinquentis, quantum delinquentis sunt; sed hic maioratus non est delinquentis absolutè & in perpetuum; sed solum pro tempore suæ vitæ, illa enim transacta additus est alius cognatus ex dispositione primi instituentis. Ergo solum pro tempore vitæ delinquentis confiscari potest, atque adeo quoad fructus, & commoditates. Secundo communi iure statutum est omnia fidei commissaria, & alienari prohibita; non cadere sub confiscatione perpetua, sed nullus est textus, qui ob hæc crimina publicet maioratum, imò potius sunt plures textus, qui maioratum a confiscatione etiam in his criminibus excipiant. Ergo. Maiorem probo ex *l. iura libertorum*, §. *ff. de iure patronatus*, ubi ex causa perductionis sicut ex aliis, non datur confiscatio; & idem probat textus in *l. eorum*, §. *ff. ad legem Iulian. maiest.* ubi ob crimen læsæ maiestatis iura libertorum non confiscantur. Et ex iure canonico est textus ius efficac in *cap. felices*, §. *si qua verò feudis*, de *penis*, in 6. ubi feudis, quæ ad hæreses extraneos transire non possunt, non veniunt in confiscationem facit etiam *l. 3. tit. p. 2. 7.* à contrario; ubi enim dicitur auferenda esse ab hærede omnia bona, quæ à traditore accepta: at maioratus non possidet à traditore; sed à primo institutore illius. Ergo. Neque his aduersatur *l. 1. C. de bonis libert.* ubi probatur bona libertorum fidei adicienda esse in crimine læsæ maiestatis, quantum Bald. *ibi num. 8.* limitet ex hoc textu regulam illam generalem dicentem iura libertorum, & ea, quæ ad hæreses extraneos transire non possunt, non posse transire in fideum, ut non intelligatur in crimine læsæ maiestatis. Non inquam aduersatur, quia illa lex loquitur de his iuribus libertorum, & ad extraneos hæreses transire valent, iuxta *l. si non forem*, §. *libertus*, §. *ff. de condit. in deb.* ut dixit Bald. *ibi n. 2.* & Paul. *num. 4.* vel loquitur de confiscando iure patronatus, quod delinquenti competebat non de illo; quod competebat eius hæredibus, & successoribus. Maioratus autem si in perpetuum confiscandus esset, non solum delinquenti, sed & successoribus auferretur; quod negamus.

9. Verum si ex bonis Regis maioratus sit institutus, grauissima est difficultas, an sub confiscatione perpetua cadat ob crimen læsæ maiestatis, humanae, diuinae, contra naturam, Et ut certa ab incertis separemus, affirmandum est, si bona aliqua à Rege tibi donata sunt absolutè, & non sub titulo maioratus, tu verò ex illis maioratum, instituti, & ea bona, delinquenti aliquo ex possessoribus, non publicantur in perpetuum, sed ad sequentem vocatum transeunt, quia ille possessor delinquens non habet à Rege, sed à te maioratum; neque bona illa regalia dici possunt, cum à Rege fuerint absolutè donata, & translata non possessoribus maioratus, sed primo instituenti, & ita ex Suarez *in quest. maioratus*, num. 23. tradit Molin. *de primogen. lib. 4. c. 1. num. 48.* Sanchez *lib. 2. cap. 18. num. 37.* Item si bona sint à Rege donata sub titulo maioratus in perpetuum, & confiscatio non à Rege, sed à Pontifice facienda est, ut de facto fit in crimine hæresis, applicans ea fisco Ecclesie, nullo modo potest Pontifex ea in perpetuum publicare, sed solum pro vita delinquentis potest commoditates maioratus, & fructus Ecclesie adiacere. Et ratio est manifesta, quia Pontifex non potest innocentes iure sibi debito succedenti in maioratum priuare, cum ab ipso Pontifice nec datus nec institutus fuerit sub ea conditione, sic Sanchez *n. 47.* cum Valquez *1. 2. disput. 169. cap. 4. num. 28. & 29.*

10. At iure maioratus tibi bona donata sunt à Rege, & aliquis ex possessoribus crimen læsæ maiestatis humane committit, censetur grauissimi Doctores ad Regis ceteram detulenda esse, & in perpetuum publicanda: sic docent Molin. *lib. 4. de primogen. c. 1. num. 40. & 46.* & *seqq.* nos Molin. *Leuita tract. 2. tom. 3. disput. 660. num. 1.* Valquez *1. 2. disput. 169. cap. 4. num. 28.* Sanchez *lib. 2. cap. 18. num. 73.* Mouentur primo, quia donatis à Rege videtur ea tacita conditio inesse, ut quicumque illorum possessor Regem offenderit, statim ad coronam deuoluatur. Et probari potest primo à simili ex feudo, quod sub ea conditione datum esse censetur, ut si feudarius dominum offenderit, excludatur agnati, & reuertatur ad dominum *c. 1. denique*, quæ fuit prima causa beneficii *omittit*, & *cap. 1. §. si uisualis*, §. *de feudo* fuerit *conuenit inter demum*, & *agna*. Secundo ex ratione generali, quia totæ donationes reuocari est ingratitude donatij aduersus donantem *cap. si propter*, de *donat. lib. 1. §. C. de reuocand. donat.* & ibi *glossa*, quæ in presenti procedit; nam quilibet possessor maioratus à Rege instituti est immediatus Regis donatus, & ab ipsa Regia corona quæ nunquam moritur, censetur maioratum accipere. Ergo ipsa regia corona ob ingratitude donatij potest maioratum reuocare. Tertio ex duplici lege, altera pro Lusitanæ regno, altera pro regno Castellæ in Lusitania *lib. 5. c. 1. num. 2. §. 5.* dicitur: *Pero si aliquis truxerit feudum, morgado ac feudo de Reo, quæ in perpetuum quæruerit personas & commoio se sui crimine de læsæ maiestatis pro que seui bien debissent ser confiscandos in tal caso esse morgado feudo on foro seru toruado à d. Re para facer dele loque for sua mere.* Et pro Castellæ Regno ad quæ dicitur pragmatice Henrici II. ad utroque Mol. *l. alleg. 2. que*

tamen vique adhuc typis mandata non est. Quae sic se habet: *Alto que me pedistes por merced, que si lo que Dios no quiera, alguno de que qualquier estado, o condicion de los mis Reynos fuere contra mi feitor y honra y provecho de mis Reynos, alçandose las cosas a castillo, o buciendo della guerra, o no viniere a mi llamamiento sendo requerido por myz fuere contra el mi consejo meyas precitando mis carnes, y no viniere al termino por mi en las mis carnes assignado por si, o por su procurador por las villas, o castillos, que inviere en el mi Reyno, o caxera en caso que deba perder los bienes que sea la mi merced, que de los sus bienes que debiese perder que si fuessen sin donadio, o merced de los Reyes, onde yo vengo, que por los de mi consejo ordenados dello, lo que la mi merced fuesse. Pero si oviere villa, o castillo, o otra heredad por donacion de los Reyes mis antecessores, que los tales bienes que si debiere perder tornen a la corona real don fueron partidos, y vos lo prometisste assi. A esto vos respondades de consejo, acuerdo, o autoridad de los de mi consejo, que me demandas cosa que cumple al mi servicio, y al provecho de mis Reynos, como buenos y leales vasallos, y vos lo tengo en servicio y me place y vos prometo de lo assi hacer, y cumplir de la guisa que vos demandas, y que las manras, que se an de tener a cerca dello que lo ordenara mi consejo a guisa que bien y cumplidamente se haga lo que demandas en esta razon.*

Cetera quae pragmaticam primo adducit Molin. Iurif. consultus intelligendam esse de bonis primogenio subiectis a Rege donatis, cui specificae de illis non disponat; aliis nihil novum pragmaticae statuit, neque opus esset assignare differentiam inter bona donata a rege, vel aliunde quae sita, cum omnia, quae libera sunt filio Regis applicentur. Secundo esse intelligendam non de omnibus bonis donatis, sed de castis, oppidis, & villis; quia de his solum pragmatica Henrici loquitur; & haec sunt, quae feruntur; & fidelitatis iura exigunt non aliae donationes minores contentae in nostro Molin. dicta disp. 660. Sanchez lib. 2. c. 18. n. 8. in medio. Tercio affirmat Iurif. consultus Molin. n. 69. non impedire confiscationem, etiam si a Rege curam esset, ne filio applicentur illa bona, si aliquis eorum possessor delinqueret, quia talis remissio, & conventio, utpote fauens delicto, nulla esse videtur, cui dicto iure optime repugnant Vasquez, Sanchez, & noster Molin. locis allegatis; eo quod talis remissio confona sit iuris communis dispositioni, quae habet bona pro filio, sed successibus applicari. Neque talis remissio, aut conventio delicto fauet, cum delinquent nullum ex ea commodum reperiret; fauere autem delicto, & delinquenti, si Rex statueret non confiscare commoditates, & usufructum, a delinquente, etiam delictum committeret. Quarto affirmat Molin. Iurif. consultus num. 49. confiscationem impediri, si bona a Rege donata iure maioratus, donata sint in remunerationem servitij facti, illiusque qualitatem, & quantitatem non excedant, quia hoc ob ingratitudinem reuocari non possunt, cum non sint donationes gratuita, sed debita respectu illius quantitatis, & qualitatis, iuxta cap. velatum, de instrum. c. l. si donatio, c. de collationib. vbi lat. num. 3. Decius num. 16. Quarto affirmat Molin. illo num. 49. supra dicta bona ob crimen haereticis, & sodomiae non publicari, sed solum ob crimen laesae maiestatis humanae, quia in solo hoc crimine inuenitur ingratitudo, quae est causa renovandae donationis, & consentit Sanchez num. 39. & noster Molin. dubius manet, & aliorum iudicio remittit.

Iti Mihi, si licet dicere, quod sentiam, & probabilius videtur ob nullum ex his criminibus nec iure communi, nec regio Castellae bona maioratus a Rege donata publicanda esse in perpetuum: tradit expressè Gregor. Lopez l. 1. verbo mandata, quae l. tit. 2. part. 7. fauet Anton. Gomez l. 41. Tauri circa primos, vers. neque obstant fundamenta contraria. Probabilem & pro vtraque parte controuersam reputat Molin. Iurif. consultus num. 43. Sanchez num. 37. sine. Mouerit primo, quia neque in iure communi, neque in nostro regno est textus expressus hanc confiscationem perpetuam indicens: & in primis de iure communi probatur infirmum argumenta supra facta. Argumentum de feudo non est simile, quia in feudo tantum solum admittitur confiscatio, cum committitur feloniam aduersus dominum feudi, id est, rebellio in dominum, & obsequio; & ratione huius offensionis dominus feudi vindicat sibi feudum in sequentium vocatorum praedictum, quia hoc est via a iure concessa, quae vindicare iniuriam potest; iuxta textum in cap. 1. §. denique, quae sunt prima causa benefic. comit. c. cap. 1. §. si vasallus, seu do periu c. 1. §. si vasallus, §. de feudo fuerit controuersus inter dominum & vassal. At in maioratu hoc non procedit, quia possessor maioratus habet dominium directum, & vile, quoniam aliquid ius in iustitiam retinet. Deinde argumentum ex ingratitudine donatarij non videtur efficax. Nam esto admittamus, ob ingratitudinem reuocari donationem gratuitam posse, cum secundum omnes doctores sit respectu sui donatarij, neque transire ad heredes donantis, neque competere aduersus heredes donatarij, sed in persona primi donantis, & primi donatarij, hoc ius reuocandi licet, & finiri, ex de l. fin. c. de reuocandis donationib.

ibi, hoc tamen usque ad primas personas tantummodo stare censemus. Et cum successores in regno, & in maioratu, non sint proprie donator, & donatarius, sed per quamdam quasi analogiam, & representationem; efficitur sane donationem reuocari non posse ob ingratitudinis titulum. Adde esto donatio ob ingratitudinem reuocetur, debet reuocari respectu donatarij ingratum, non respectu aliorum, qui ingratum non sunt; sed in maioratu tunc sunt donatarij, quot sunt successores vocati. Ergo iniustum est ob ingratitudinem vnius donationem alicui factam reuocare. Item si ob ingratitudinem vnius donationem alicui factam reuocare, debet reuocari donatio cuiuslibet fuerit conditionis; neque actanda esset reuocatio ad donationem oppidorum, castrosum, sub titulo marchionatus, ducatus, &c. vt praecitauit DD. docent, cum aequè in quibusbet donatione ingratitudo reperitur. Quòd autem ex iure nostri regni non probetur maioratum a Rege donatum confiscandum esse in perpetuum ob crimen laesae maiestatis, sic probò primo, quia illa pragmatica Henrici II. apud Matritum edita, quam supra adduximus, non constat esse publicatam ac proinde neque valorem habere; aliis in compilatione regalium legum continetur. Deinde non est lata in forma legis: solum enim est quaedam rescriptio facta ab Henrico II. vasallis sic perentibus, quorum petitionem ipse gratam habuit, & promissè executioni mandare quomodo autem executioni mandata esset, & quid in ea statuerit, non decernitur. Tercio ibi non ex quoquam laesae maiestatis humanae crimine villa, & oppidum videtur esse confiscanda, sed ex eo solum quòd villam, aut oppidum regale usurpauerit, aut inde bellum aduersus Regem mouerit, & vocatus a Rege non paueat. Ergo de aliis criminibus non videtur loqui pragmatica. Quarto, contra videtur loqui non solum de crimine laesae maiestatis humanae, sed de quocunque crimine digno confiscatione, & de quibusque bonis dicitur enim, o caxera en caso, por que deba perder los bienes, los quales si fuessen sin donadio, que los del consejo ordenan dellos, prout sibi placuerit. Vnde videtur pragmatica non solum ad bona ex donatione Regis, sed aliunde quae sita extendi, & in omni crimine digno confiscatione quod est contra praecitatos Doctores. Dicendum ergo est nec iure communi, neque regio Castellae bona maioratus a Rege donata confiscari in perpetuum, sed solum quoad usufructum, & commoditates, eas delinquens percipitur etat durante eius vita. Dixi, nec iure communi, neque regno Castellae. Nam in regno Lusitaniae videtur clara decisio legis allegata, quae loquitur de quocunque maioratu, feudo, vel foro a Rege accepto, non aliunde quaesito, quod satis indicant illa verba, debe ser tornando al Rey, & in solo crimine laesae maiestatis humanae, non diuina, neque sodomiae: ibi, y cometido tal crimen de lesa magestad, &c.

12. Hucusque diximus de maioratibus ex donatione Regis, vel aliunde institutis absque expressa Regis facultate. Si autem ex facultate Regis institutus sit maioratus, & Rex facultatem concesserit, ea conditione, vt si aliquis ex possessoribus maioratus crimen commiserit laesae maiestatis humanae, vel diuinae, vel contra naturam, eo ipso bona in sequentes successores non transcant, sed filio applicentur, tunc manent bona confiscata a puncto commissi delicti, quia institutus maioratum filio applicat bona maioratus in casu talium delictorum, ipsèque filius est vocatus a maioratus institutore, sicuti quilibet alius ex descendendis. Neque talis dispositio reicienda est, sed potius sustinenda, cum bonis motibus faueat, & possessores maioratus a delicto committendo continerit ex communi sententia docent Gregor. Lop. leg. 6. verbo que la non pudiesse, q. 2. tit. 11. p. 6. Anton. Gom. leg. 40. Tauri, num. 92. col. 4. & vlt. Mol. de primogen. lib. 2. cap. 2. n. 10. & cap. 12. num. 57. & lib. 4. cap. vlt. n. 63. noster Mol. disp. 657 num. 2. Sanchez lib. 2. cap. 18. n. 41. & alij. Quapropter vitens facultate regia habente supra dictam clausulam, non potest instituire maioratum ea conditione, vt si aliquis ex successoribus transcauerit de delicto contra maiestatem diuinam, vel humanam, aut naturam, hora antecedenti transcant ad successorem, quia hoc esset eludere filium, & facultatem regiam, vt optime comprobatur Mol. lib. 2. de primogen. cap. 12. num. 37. noster Mol. tom. 3. disp. 657. num. 2. Sanchez num. 45.

13. Quod si in facultate regia omittatur maioratum filio applicandum esse ob crimina supra dicta; dicendum est filio applicandum non esse, sed ad successores deuenturum: sic docet Anton. Gom. l. 40. Tauri, num. 91. noster Mol. Theologus disp. 657. num. 2. vers. se quando. Sanchez lib. 2. cap. 18. num. 43. Mol. de primogen. lib. 4. cap. vlt. num. 65. quamvis num. 67. dicat cogitandum esse cum casus contingerit. Ratio ea est, quia ea facultates aliquando cum illa clausula, aliquando absque illa conceduntur, & frequentius cum illa clausula conceduntur, & quoties vno, vel altero modo sit concessio, non debet suppleri id quod frequentius accidit, sed potius vt omiffum reputandum est, & ad ius commune redactum, ex l. commodi sume, ff. de liberis, & posthumis. Ergo cum facultas data fuerit instituenti maioratum, & in ea non fuerit apposta clausula, vt ex iis criminibus filio applicetur; relinquatur dispositio iuris

DE
ASIR
AC
TON
LIB.

communis, in quo nulla est applicatio. Et confirm. Cum Princeps in facultate instituti maioratum frequentis soleat ob supradicta crimina maioratum fisco applicari, si aliquando hæc applicatio omittitur, censendus est talem facultatem noluisse gravari, si enim voluisset, expressisset. Neque obstat *l. si. C. de fidei. c. c. t. m. M. de constitutione*. Ex quibus Doctores inferunt ea, que apponi solent in alicuius rei concessione, semper censeri apposta, etiam omittantur. Ergo cum soleat apponi in regia facultate, applicatio fisco faciendâ, semper censenda est apposta. Non, inquam, obstat, quia hoc intelligendum est de his, que semper solent apponi, secus de his que frequentius, ut ex Baldo, Bart. Alexand. & aliis docet optimè Molin. *l. i. c. de i. n. c. 66*. Vel dicendum est cum eodem Molin. intelligi de non substantialibus, secus de substantialibus, hæc namque nunquam apponi censentur, nisi exprimat. *l. testamentum. C. de testamentis*. Hæc autem applicatio faciendâ fisco substantialis est, & præter dispositionem iuris communis. Ergo. Neque etiam obstat maioratum institutum ex facultate regia reputandum esse ac institutum ex regia donatione, eo quod Princeps donator censetur illud, super quo suam auctoritatem interponit. *l. in ad. b. s. Vbi Bald. & ceteri. ff. de donationibus. l. c. si liqueat. C. de inefficacijs donar.* Non, inquam, obstat, tum quia iam supra voluimus maioratum ex regia donatione institutum non confiscari in perpetuum. Tum quia esto id esset concessum, non deberet extendi ad maioratum ex bonis patrimonialibus ex facultate regia institutum, quia illud non est propriè ex donatione Regis quoad bona, ex quibus maioratum constat, sed quoad privilegia, & exemptiones: si autem bona essent ipsius Regis, & super eorum dispositionem suam auctoritatem interponeret, censetur illa donasse.

Aduerto tamen in facultatibus recentioribus debere constare de libera voluntate Principis concedentis, cum omittit hæc clausulam apponere, quia vt bene adnerit Molin. *de primogen. lib. 4. cap. ult. num. 68*. ex Felino, *cap. 2. n. 16. de re. scrip. ca. que à communi stylo deuant*, suspecta esse debent iudicari: deuiaret autem ab stylo his temporibus communi facultas, que hæc clausulam non haberet: cum ferè nulla sit; que illam non habeat.

14. Quando autem non constat, an maioratus ex regia facultate, an sine illa institutus sit, placet Simanc. *de catholic. instit. num. 27*. ex regia facultate esse institutum, & facultatem concessam esse sub illo frequentiori, & communi onere, vt ad fiscum deueniat. At melius Mol. *lib. 4. de primogen. cap. ult. num. 70*. & latius *lib. 2. cap. 2. à num. 18*. & nollet Mol. *Theologus tom. 3. disp. 657. num. 2. in fin. Valquez 1. 2. disp. 169. num. 42*. Sanchez *lib. 2. cap. 81. num. 53*. existimant absque facultate Regis fuisse institutum, ac proinde non esse publicandum, quia institutum ex communi iure censenda est fieri, cum de privilegio non constat; tum quia privilegium in facto consistit, quod non præsumitur nisi probetur. *l. in bello §. facta. ff. de captiuis*, tum quia esse institutum ex communi iure vtilius est possidenti, quia securior est ab alienatione.

15. Ex quo fit, si aliquis instituit maioratum ex facultate regia, quem poterat ex dispositione iuris communis, & legibus regis instituire absque illa facultate: vt quia in bonis liberis instituit, si habuit descendentes tertia, & quinta parte suorum bonorum, iuxta *l. 27. Tauri*, & si habuit ascendentes in tertia, censendum esse instituisse ex dispositione iuris communis, & non ex regia facultate, ac proinde non esse confiscationi subiectum: sic docent Anton. Gom. *l. 40. Tauri, num. 91. circa fin. m. Molin. de primogen. lib. 2. cap. 2. num. 10*. nollet Molin. *tom. 3. disp. 582. num. 2. c. p. disp. 657. n. 6*. Sanchez *lib. 2. cap. 18. num. 47*. Valquez *1. 2. disp. 169. num. 39. sine*. Ratio est quia quando actus ex iure communi atque speciali fieri potest, semper præsumendus est ex iure communi fieri, & non ex iure speciali. *l. quamquam. C. de testam. m. lit.* & plurius exornat Mol. *lib. 2. de primogen. cap. 2. n. 15. vers. ex utilitate*. Secundo, quia in dubio semper quis præsumitur de suis bonis di. genere, eo modo quo sibi dispositio vtilior sit: at vtilior esse videtur dispositio ex iure communi, & legibus regni, quam ex speciali privilegio: tum quia sic facta perire non potest ob confiscationem, sicuti potest, si ex privilegio regio facta sit: Tum quia difficilior Princeps facultatem conceder alienandi, vel hypothecandi bona, que non ex suo privilegio, sed aliunde inalienabilia, & in hypothecabilia sunt.

16. Questio ergo grauis est, an habens descendentes, & ex facultate regia institutus maioratum ex omnibus suis bonis, cum non possit cessare facultate maioratum instituire, nisi in tertia, & quinta parte suorum bonorum censetur talis maioratus institutus ex facultate regia, ac proinde confiscationi subiectus non solum quoad excessum, sed etiam quoad illam partem in qua poterat seculo privilegio instituire: Negat Sanchez *lib. 2. cap. 18. num. 50*. cum Molin. *l. c. supra tom. 3. disp. 582. n. 3. vers. illud est*, & Gregor. Lopez *l. 6. verbo que la non pudiesse. q. 6. tit. 11. part. 6*. Mouentur, quia. censeri non potest quis vt privilegio, nisi quatenus sibi necessarium est, vel conueniens. At ad firmitatem maioratus in illa parte, in qua poterat seculo privilegio maioratum instituire, privilegium necessarium non

est, neque conueniens, ob rationes, nuper factas, imò conuenientius est ex iure dispositione esse institutum, quam ex privilegio: Ergo sic est censendum esse institutum, quamuis dicat institutor ex facultate sibi concessâ maioratum instituire, quia intelligi debet quoad eam partem, in qua non poterat seculo privilegio facere institutionem.

17. Contrarium huius sententiæ defendit Anton. Gomez. *l. 40. Tauri, num. 91. ad finem*, vbi affirmat totum maioratum censendum esse institutum ex facultate regia, quia sola facultas regia est que totam illam dispositionem comprehendere potest, & cum v. deatur esse quadam dispositio indiuisibilis, non videtur dari locus, vt pars aliqua facultati legali cõcessæ deat, & pars a. i. a legali facultati. Quæ ratio me maxime mouet, vt hæc sententiam probabiliorẽ iudicem, & in duplici casu illam reputem certam. Primo, si institutor habens descendentes maioratum instituit ex regia facultate in tertia, & quinta parte bonorum, & in reliquis bonis, seruat reliquos filijs alimentis, & in hæc maioratus institutio non seruet ordinem præscriptum in *l. 27. Tauri*, quæ hodie est *l. n. tit. p. l. 5. recopilat.* vt prius vocet descendentes legitimos & naturales, deinde agnatos, & cognatos, seu collateraliaes postremo extraneos: in hoc enim casu censio certissimum ex regia facultate censendum esse maioratum institutum. Quia finis instituti s. est, vt maioratus integre ad vocatos perueniat: peruenire non potest nisi ex regia facultate fuerit institutus, quia solum ex illa omitti potest ordo præscriptus. Ergo, item privilegio qui s. v. ceteris, cum sibi necessarium est, aut conuenientius: sed ad præsentem dispositionem, est omnino necessarium vt tali privilegio: alia dispositio in principaliori parte conuert. Ergo, secundus casus, in quo censendum est institutor, vt privilegio solo in dispositione maioratus, est cum in eum s. i. u. habet & disponit non s. om. de quinta bonorum parte, sed etiam de tertia, vel de omnibus bonis, cum enim s. om. liberum illi sit de quinta bonorum parte disponere, alia enim sunt legitime illi filij, que graui multatibus possunt: ergo de tertia, & reliquis disponit, censendus est disponere ex privilegio Regis non solum ac us, sed quinta parte. Tum quia est facultas Regis concessa æquanimiter pro omnibus, neque Rex concederet facultatem grauidi filium in sua legitima, si parens quantum bonorum partem eodem modo grauate nollet. Tum quia dispositio aliarum partium trahit ad se quæ pars dispositionem, vt pote minus præcipuum. Quæ rationes generales sunt, intelligatur ex regia facultate integrum maioratum esse institutum.

18. Si autem institutus maioratum ex regia facultate, quem saltem ex parte poterat absque illa instituire, potest se instituire maioratum tum ex regia facultate, tum ex legali, pro ut, sibi, & successoribus suis vtilius sit ad maioratum in totum vel in parte conferendum, in tali casu potest admitti maioratum institutum, tum ex facultate regia, tum legali, & pro illa parte, quæ ex facultate regia instituitur, subicitur confiscationi, & non pro alia quia hæc instituitur ob duplici institutione videri æquiuocare: sic docent Gregor. Lopez, vt etque Molin. *locis allegatis*, & Sanchez *n. 52*. Non tamen caret dictum hoc difficultate inprimis polita de indiuisibilitate institutionis, & de facultate Regis aliam non concedenda, nisi ex ea tota dispositio debeat promanare.

19. Pro complemento huius difficultatis aduertit optimè Gregorius Lopez *l. 6. verbo que la non pudiesse. tit. 11. part. 6*. & ex illo Sanchez *lib. 2. cap. 18. n. 58* quoties maioratus bona publicari in perpetuum possunt, tranfite in fiscum tamquam bona libera, quia iam ma ora us ille finitus est, cum finita sit successio illorum, quos institutor vocauit. Quocirca si Rex de illis disponat, & successoribus deinceps relinquat titulo maioratus, nouus maioratus censendus est institutus, non primus continuatus.

PUNCTVM VII.

An veniat in confiscationem maioratus, quando illius institutor deliquit.

1. Dupliciter institui potest maioratus testamento. & contractu, tum reuocabili, tum irreuocabili.
2. Item institui potest ante commissum delictum, vel post illud.
3. Delictum aliud est, cui est ipso iure confiscatio annexa, aliud cui est confiscatio impendenda.
4. Si de bonis habitis tempore delicti, cui est confiscatio ipso iure annexa, instituit maioratum, nulla est institutio, & confiscationi non obest.
5. Si bona non publicantur ipso iure, sub distinctione respondetur si ex testamento fiat: autem contractu irrevocabili, non confiscatur.
6. Quid dicendum si contractu reuocabili Probabilis est confiscationi non subici.
7. Si ante delictum contractu irreuocabili instituitur non subicitur confiscationi.
8. Quid si delinquit reuocet maioratus distinguat Sanchez non

et. n. infra

transire in fscum, si post sententiam reuocet, secus si ante, Probabilis censo ad fscum pertinere.

R. Est examinare, qua ratione in confiscationem veniat maioratus, si illius institutor crimen committat dignum confiscatione?

1 Pro cuius decisione praefero primò, dupliciter maioratum institui posse, vel testamento, vel contractu. Si testamento instituitur, nullum ius successoribus nominatis acquiritur, quovisq; testator vita functus sit, quia ea est natura testamenti quod procedit, etiam si in maioratus institutione facta in testamento aliqua verba repetantur, quae donationem significant; non enim censenda erit donatio, sed legatum. Nam vt bene dicit Molin. de Hispan. primogen. lib. 1. c. 12. num. 2. ea verba testamenti naturam non mutant, cum verba fecerit subiectam materiam intelligenda sint l. si vino, cum fisco ff. locat. & tradit Faber §. legatum, instit. de legatis. Si contractu instituitur maioratus, inspecto iure communi contractus potest contractui reuocabili, & irrevocabili. Irrevocabili instituitur, si in persona filij emancipati, vel alterius agnati, cognati, aut extranei donatione inter vivos acceptata fuerit institutus. l. perfecta donatio C. de donationib. quae sub modo. c. si emancipatus, C. de donationib. Reuocabili instituitur, si filio sub potestate fiat, vel si fiat causa mortis, quia haec verba ad mortem reuocari possunt, & plurius relatis docet Molin. supra num. 10. At inspecto iure regio Castellae qui instituit maioratum, siue in filio emancipato, siue in extraneo, reuocare illum potest, nisi in casibus expressis in l. 4. 4. Tauri.

2 Secundò praefero institutionem fieri posse ante commissum delictum, vel illo iam commisso, longè aliter de vno casu, & alio iudicandum est.

3 Tertiò praefero duplex esse delictum, aliud, cui est confiscatio bonorum annexa, ipso facto, vt est delictum contra pietatem humanam, ad diuinam, & naturam; aliud, cui solam per sententiam imponi potest confiscatio, vt est homicidium, simonia, &c. His positis.

4 Dicendum est, si maioratus sit institutus post delictum, cui est confiscatio ipso iure annexa, & sic institutio de bonis habitis tempore delicti, firma non est institutio quocumque modo fiat, siue testamento, siue contractu; neque talis institutio impedit confiscationem, quia est facta de bonis fisco obligatis, ac proinde facta declaratione delicti perit institutio, & consistit in perpetuum maioratus, sic Valquez 1. 2. disp. 169. num. 39. Sanchez lib. 2. cap. 18. n. 60. Martini leg. 3. tit. 4. lib. 5. recop. gloss. 7. num. 2. c. 3.

5 Si autem ob delictum bona ipso iure non publicantur, sed publicanda veniunt per sententiam, tunc distinguendum est, si institutio maioratus sit facta in codicillo, vel testamento, ex bonis tempore delicti habitis, nemini potest esse dubium subijci confiscationi. Si autem ex bonis post delictum acquisitis spectato iure communi, nulla est institutio, vt manifestè probat textus in l. eius qui §. si cui ff. de testament. vbi committens delictum, cui poena mortis, deportationis, aquae, & ignis interditionis, bonorum amissionis imponitur, priuatis facultate testandi, ibi, neque illud testamentum valet, quod ante fecit, neque id quod postea fecit, consentit lex 1. 5. tit. 9. part. 6. At inspecto iure nostro regio valet institutio, neque confiscationi subijcitur, vt constat ex l. 4. Tauri, quae c. 13. tit. 4. lib. 5. compilat. & tradit optimè ex Tello, & aliis Molin. de primogen. lib. 2. cap. vltim. num. 20. c. 21. Quòd si contractus irrevocabili instituitur, antequam de delicto condemnatus institutor, teneat institutio; neque confiscationi subijcitur, quia illa bona, cum non sint fisco obligata, tanquam de omnino liberis disponere potest, & fauet lex post contractum ff. de donationib. Sanchez lib. 2. cap. 18. num. 61. noster Molin. tit. 3. disp. 69. num. 2. Excipit, nisi in fraudem fisci talis contractus fiat, tunc enim reuocari poterit, quia receptissimum est omne contractum, omnemque alienationem, ne dum donationem, minimè valere in fisci fraudem, siue ante delictum, siue post delictum facta sit ad hoc saltem vt reuocari non possit: & probat textus in l. in fraudem, ff. de iure fisci. Clarus praef. quest. 78. vers. solet etiam Anton. Gomez. var. resolut. tom. 3. tit. de confiscat. cap. 14. num. 4. Farinac. q. 25. num. 134. Adde in foro externo, quoties alienatio sit post delictum, haec fraus praesumitur, vt dicit late Farinac. q. 164. de falsitate, c. simulatione, num. 18. c. 46. 49. c. alio.

6 Verum si contractus reuocabili inter vivos institutio facta est post delictum commissum (etiam seclula praesumptione fraudandi fiscum, quae semper adest) affirmat Simanch. de caroholic. institut. 9. m. 256. confiscationi subijci. Ratio esse potest, quia hic contractus non tollit dominium bonorum à delinquente. Ergo tanquam bona ipsius delinquentis confiscati poterunt. Farinac. verò, quest. 25. num. 310. cum aliis distinguat inter donationem factam à marito vxori, vel factam alijs: si alijs fiat contractus reuocandi, non confirmatur, cum publicentur bona donantis, sed transit in fscum, ex text. in l. si aliquis, ff. de donationib. causa mort. Si autem facta sit à marito

vxori confirmatur marito bannito; neque transit in fscum l. sed si mors ff. de donationib. inter vir. c. vxor. c. l. res vxoris. C. eod. tit. Ex quo decisio inferitur ad maioratus institutionem; si fiat institutio in alia persona, quam vxoris, vt necessariò faciendae est, si quidem instituitur omnes vocari, ad fscum talis maioratus transit delicto commisso, si secum trahit bonorum confiscationem ipso iure. Ceterum mihi probabilis apparet non esse locum perpetuae confiscationi, cum institutor contractus reuocabili de bonis nullo modo fisco obligatis disponit sic Mol. de primogen. lib. 4. cap. vlt. n. 23. noster Mol. tom. 3. disp. 659. Sanchez lib. 2. cap. 18. num. 66. Ratio est, quia esto illa bona sint delinquentis; sunt tamen obligata transmitti successoribus vocatis, quibus ex tali contractu est ius acquisitum, quod ius est ab institute reuocabile sit, dum vivit, non est tamen reuocabile à fisco, quia est personale. Ergo dum non reuocat, fisco non potest possidere illa bona, nisi cum obligatione transferendi illa ad successores vocatos.

7 Si tamen institutio maioratus ante delictum facta sit contractus irrevocabili indubitatum est non posse subijci confiscationi, quia ea, quae contractus alienare non potes neque potes alienare delicto. Molin. lib. 4. de primogen. cap. vlt. n. 18. Molin. Iesuita disput. 659. n. 1. Sanch. cum alijs, lib. 2. cap. 18. num. 64. Excipit, nisi in fraudem fisci, aut ex facultate regia sub ea conditione concessa, vt subdatur confiscationi, fuerit maioratus institutus, Sanch. & ibi, c. num. 65. Si autem contractus reuocabili institutus sit, credo probabilis non subijci confiscationi perpetuae: sic vterque Molin. & Sanch. num. praecedenti relati, ob rationem ibi assignatam. Talis enim contractus licet vltima voluntati similis sit quoad potestatem reuocandi, at quoad ius donantis acquisitum non vltimae voluntati, sed donationi inter vivos comparandum est, vt rectè docet Molin. lib. 4. de primogen. cap. vlt. num. 23. Sanch. num. 66. Ant. Gom. leg. 40. Tauri num. 91.

8 Sed quid si delinquens ante mortem reuocet maioratum? Sanch. num. 67. distinguit: si reuocet ante sententiam declaratoriam, ad fscum pertinere; secus verò si post sententiam declaratoriam; eo quòd in confiscatione solium clauduntur bona, quae tunc erant delinquentis nemini alteri obligata. Et confirmat exemplo donationis factae vxori à viro, qui si post condemnationem criminis reuocet donationem vxori factam, non fisco, sed delinquenti donatio accretur, iuxta l. sed si mors ff. de donationib. & tradit Bald. in l. executorum, col. 9. vers. quare. C. de execut. rei iudic. Iason in l. si stipulatus fuerim §. 1. ff. de verb. oblig.

9 At mihi probabilis apparet ad fscum pertinere. sic Molin. Iesuita disput. 659. num. vlt. Mouet, quia illa bona sunt delinquentis, est successoribus obligata. Ergo transeunt in fscum cum illa obligatione: at haec obligatio cessat reuocata voluntate institutoris. Ergo remanent illa bona sub fisci potestate in perpetuum. Neque est simile de donatione facta vxori: haec enim non solium morte naturali viri, sed etiam eius ciuili morte confirmatur, esto non sit viro adempta potestas dictam donationem reuocandi, ac proinde non potest in fscum transire, iuxta l. sed si mors, ff. de donat. inter vir. c. vxor. c. l. res vxoris, C. eod. tit. & relato Baldo, Iafone, Paulo, Bosio, & alijs docet Farinac. quest. 25. à num. 130. c. 9. 164. num. 15. c. segg. At reliquae aliae donationes, vt idemmet Farinacius ibidem probat, morte ciuili donantis non confirmantur: imò neque donatio viro facta ab vxore morte ciuili confirmatur, vt docet Sanchez lib. 6. de matrim. disput. 17. num. 6. & nos diximus supra, ac proinde mirum non est vt ad fscum transeant in perpetuum facta reuocatione.

PUNCTVM VIII.

Emphyteusis, & census, qua ratione sub confiscationem cadere possint.

- 1 Quid sit emphyteusis, & in quo à censu differat.
- 2 Quocumplex sit emphyteusis.
- 3 Pradia, ex quibus census soluit, sub confiscatione veniunt.
- 4 Emphyteusis ad extraneos heredes intransmissibilia, non cadit sub confiscationem.
- 5 Durante vita emphyteuta non transeunt ad fscum commo-ditates, & fructus, sed ad dominum, secundum Valquez.
- 6 Probabilis censo transire ad fscum.
- 7 Neque emphyteusis ad extraneos heredes transitoria, transit ad fscum, affirmant aliqui.
- 8 Probabilis censo ad fscum transire.
- 9 Competat ne Ecclesia ius reuocandi emphyteusim in fscum translatus? Negant aliqui, quod mihi probatur.
- 10 Plures contra tenent, sed eorum rationibus sit satis.
- 11 Admissa sententia probabili, possi intra biennium Ecclesiam recuperare emphyteusim, poterit lapsu biennio aduersus illum lapsum restitui in opinione Sanchez.

DE
ASTRO
ALAC
TON

- 12. Contrarium censo dicendum.
- 13. De melioramentis factis in prædio emphyteutico, ad quem pertineant, an ad fisco an ad Ecclesiam revocantem.
- 14. Quid dicendum in prædicta controuersia.
- 15. Emphyteuta perdens emphyteusum et non solutam pensionem, ad dominum pertinet melioramenta.
- 16. Si dominus emphyteusis crimen committat, et quod bona illius publicentur, publicentur emphyteusis, quoad dominum directum.

Emphyteusis est contractus, in quo dominus rei immobilis, puta, domus, agri, villæ eam alicui tradit, reseruato sibi dominio directo, & vtili in emphyteutam translato sub annua pensione in recognitionem directi domini sibi reseruati, vel in compensationem fructuum: habetur l. 1. c. de iure emphyte. Differt à censu, quia in censu non solum dominum vtile sed directum in censuarium transferuntur, cum obligatione tamen soluendi pensionem. cap. constitutus, de relig. dotibus, & ibi glossa. Innocent. Panormit. & alij. Item census, seu pensio alteri soluenda aliquando in propria re constituitur ob pretium receptum, aut ob liberam donationem. sic ex pluribus comprobatur Matien. lib. 5. tit. 5. l. 1. gloss. 1. num. 1. c. 2.

Præmitto secundo, emphyteusim aliam esse acceptam ab Ecclesia, aliam à persona priuata. Item aliam esse, quæ transmitti potest ad hæredes extraneos; aliam quæ transmitti non potest. Si à persona priuata concessa sit emphyteusis, nulla restrictione apposita, ad hæredes extraneos est transmissibilis. docet Iulius Clarus in sua præf. S. emphyteusis, quest. 29. num. vnic. Si autem sit concessa ab Ecclesia, non potest ad hæredes extraneos transmitti, nisi fuerit ab Ecclesia expressè in perpetuum concessa: & in qua concessione fuerint seruata conditiones relatæ, in extraneag. ambrosia, de rebus Ecclesie non alien. de quibus bene ait Barbosa 3. part. de potestate Episcopi, allegat. 95. à n. 22. vbi n. 29. c. 32. optimè aduenit has condiciones seruandas esse in prima alienatione. Nam semel illa res perpetuo alienata, & in emphyteusim concessa, efficitur perpetuo alienabilis absque solemnitate. Excipit, nisi redeat ad Ecclesiam, & ex noua causa emphyteusim velit concedere. Barbosa num. 31. c. His positis.

Dicendum primo est, sub confiscatione faciendâ hæretico, sodomitico, & proditori, veniunt bona, & prædia, ex quibus census soluis Ecclesie, vel alteri particulati, saluo tamen iure dicti census præstandi, sic Farinacius quest. 190. de hæret. n. 18. Simancas de cathol. institut. cap. 9. 20. Sanchez lib. 2. cap. 19. num. 18. Didac. Caetera quest. crim. rub. de hæret. c. 1. num. 47. & alij. Ratio est manifesta, quia fisco succedit in iuribus delinquentis, ac proinde in dominio vtili, & directo illorum prædiorum, cum obligatione tamen soluendi censum ei, cui debitus sit.

Secundo dico, sub confiscatione supradictâ non venit emphyteusis, quæ ad extraneos hæredes transmitti non potest ex regula sæpius repetita, & ferè ab omnibus recepta, quod ea quæ ad hæredes extraneos non transeunt, non possunt ad fisco transire, qui loco extranei hæredis in bonis confiscatis succedit ex l. 2. C. ad leg. Iul. de vi. l. iura libertorum, ff. de iure patron. l. iurum, ff. ad leg. Iul. maies. & tradit tanquam omnino certum Farinac. pluribus relat. quæ 25. num. 51. c. segg. Sanchez lib. 2. cap. 18. num. 20. At esto in confiscationem non deueniat, priuatur tamen illa delinquens, & ad successorem vocatum transire, si aliquis vocatus est, sin minus, ad dominum directum redit, nam emphyteuta facta declaratione criminis læsæ maiestatis diuinæ, vel humanæ, & contra naturam omni, emphyteusi priuatur, & inhabilis efficitur ad alias obtinendas, ex constitutione Leonis X. edita anno 1520. quæ incipit, Exurge Domine, & refertur à Pegna in fine directæ. inquisit. fol. mibi 112. & notauit Farinacius de hæresi, q. 190. num. 63. sine.

Difficultas est an durante vita huius emphyteutæ fructus, & commoditates, quas emphyteusi debet percipere, transeant ad fisco, vel ad illum, ad quem emphyteusis transiret? Quia in re illud est præmitendum, si vltra prohibitionem legis, quam secum trahit emphyteusis, addita fuerit alia expressa alienationis prohibitio à domino emphyteusim concedente, nullo modo ad fisco fructus pertinebunt, sed simul cum emphyteusi transmittentur, vt diximus in superiori puncto, loquentes de fidei commissis, & maioratibus, quibus est expressa alienationis prohibitio, & loquentes de emphyteusi tradit Sanchez lib. 2. cap. 19. num. 23. Quare controuersia solum est, quando non est hæc expressa ab institutore alienationis prohibitio, sed relinquatur emphyteusi suæ naturæ. An, inquam, tunc commoditates illius ad fisco, vel ad successorem vocatum, vel ad dominum directum pertinent durante emphyteuta vita? Vasquez l. 2. disput. 26. P. cap. 3. num. 26. affirmat ad dominum pertinere, quia dominium vtile cum directo consolidatur. Sanchez num. 21. c. 22. distinguit inter emphyteusim datam ab Ecclesia, & ab alio particulari: & de emphyteusi data à particulari affirmat ad fisco pertinere illius commoditates, sicut supra diximus pertinere omnes commo-

ditates fidei commissi durante vita fidei commissarij, quia nulla videtur in his differentia. At si emphyteusis ab Ecclesia sit accepta, negat pertinere ad fisco, sed ad ipsam Ecclesiam, à quo accepta fuit. Mouetur ex cap. felix, v. v. ff. qua verb. seuda, de penis, in 6. vbi text. loquens de reo læsæ maiestatis in Pontificem, ait: Si qua verò seuda, locationes ab Ecclesiis obtinet, sit eis ipso iure priuatus, quæ liberè ad Ecclesiam reuertantur. Sub nomine autem locationis, tanquam species sub genere emphyteusis comprehenditur. Ergo emphyteusis liberè ad Ecclesiam debet reuerti, at non reuertetur liberè, si fructus, & commoditates, durante vita emphyteutæ ad fisco pertinent: consentit iis Hieronym. Gabr. consil. 73. à num. 3. Farinac. in noua edit. quest. 25. num. 58. v. v. verum, ergo.

Cæterum credo idem dicendum, esse de fructibus emphyteusis secularis, & Ecclesiasticæ, quæ ad hæredes extraneos transmitti non potest. Pertinere namque ad fisco tales fructus durante vita emphyteutæ: sic docent Gigas de empha. maies. lib. 2. tit. de penis committ. id. crimin. quest. 6. num. 21. nos. Molin. tom. 2. disp. 48. v. v. prim. c. 2. tom. 3. disp. 656. num. 3. Mouetur, quia emphyteusis, siue secularis, siue Ecclesiastica, est quoddam fidei commissum, cuius fructus emphyteuta percipere debet tempore vitæ suæ, cum ergo fisco in omnibus delinquentis iuribus succedat, succedit in hoc iure, & potestate percipiendi hos fructus. Ergo illos debet percipere, nisi aliqua lege prohibeatur. Quod autem hæc nulla sit probò, quia textus adductus ex cap. felix, de penis in 6. id non probat, quia intelligi potest, non de locatione emphyteutica sed de rigurosa locatione, & conductione alicuius agri ad tempus, quæ ad Ecclesiam liberè reuertitur, vt postit vt voluntate iterum locati, & conducti: vel si de emphyteusi loquatur, loqui de illa, quæ statim ad Ecclesiam tanquam ad dominum directum reuertitur: quod videtur manifestè probari ex verbis textus, si bene expendatur, dicit enim, si vltra seuda, locationes, officium, vel beneficium spirituale, vel temporale ab aliquibus Ecclesiis obtinet, sit eis ipso iure priuatus quæ sic liberè ad Ecclesiam reuertantur, quod Ecclesiarum rectores de ipsi pro sua voluntate disponant. At constat de emphyteusi, quæ signatos habet hæredes, non posse à rectoribus Ecclesiarum pro sua voluntate disponi, neque ad hæc effectum posse liberè ad Ecclesiam reuerti. Ergo signum est non loqui Pontificem de hac emphyteusi, sed de illa, quæ nullum successorem habet vocatum: hæc ergo dicere videtur reuerti ad Ecclesiam, vt Ecclesia tanquam de quodam officio, vel beneficio possit liberè disponere. Adde neque ex vi supra dicti textus videtur colligi fructus emphyteusis, quæ ad Ecclesiam debet redire, non pertinere ad fisco durante vita emphyteutæ. Nam gratis concessio (quod mihi dubium videtur) loquitur textum de locatione emphyteutica, debet loqui non de quacumque, quæ ad Ecclesiam debet redire, eo quod non habet, at successorem signatum, sed de illa, quæ statim amittit ab emphyteuta, & quæ ad Ecclesiam reuertitur, at hoc solum est, vt ipsemet Sanchez, num. 25. se exp. iac. cum vltra tacitam legis prohibitionem, habet aliam specialem ab institutore prohibitionem alienationis. Ergo emphyteusis, quæ hæc duplicem prohibitionem non habet, licet ad Ecclesiam translata vita delinquentis debeat reuerti, quia non habet vocatum successorem, vt tunc Ecclesiam pro sua voluntate disponat, poterit ad fisco durante tali vita pertinere. Denique cum textus dicit ad Ecclesiam locationes, officia, & beneficia debere liberè reuerti, ad hæc effectum est vt explicet ibi glossa, verbo disponant, vt illis non vocatis, etiam possiderent, possit Ecclesia de illis disponere. Quocirca fructus emphyteusis, quæ ad extraneos hæredes transmitti non potest, habet tamen successores vocatos, ad fisco durante vita delinquentis pertinent, nisi vltra tacitam legis prohibitionem aliam haberet expressam; si tamen nullum successorem haberet, sed ad dominum directum reuerti deberet, nec si vltra tacitam prohibitionem alienandi, quam secum trahit emphyteusis, aliam expressam habet, ad dominum directum statim pertinet cum fructibus, & commoditatibus: si autem carer illa expressa prohibitione, ad fisco pertinent durante vita delinquentis eius fructus, & commoditates, neque in contradicte Sanchez supra allegatus, si bene impicitur.

Verum si de emphyteusi ad extraneos hæredes transitoria loquamur, non desunt Doctores, qui negent ad fisco transire, siue Ecclesiastica sit, siue secularis, sed ad dominum directum reuerti, & dominium vtile cum proprietate consolidari sic Didac. Caetera in quest. crimin. rub. de hæreticis, cap. 1. num.

46. Alij specialiter de emphyteusi Ecclesiastica negant ad fisco transire, admittunt in seculari. sic Iulius Clar. præf. lib. 4. S. emphyteusis, quest. 29. num. vnic. Bernad. Diaz. cap. 132. num. 4. Mol. Ielutra tom. 2. disput. 481. concl. 1. c. 2. Mouentur, quia generale est, quod bona delinquentis ad hæredes extraneos transire possunt, & ad fisco transeant, Ab hac autem regula generali emphyteusis Ecclesiastica excipitur, & non secularis tum ex Nouella Iustin. de alienat. c. emphyteusis, §. 1. vbi emphyteusis translata in fisco potest intra biennium vici-

dicant. Tum quia si in fideum transiret emphyteusis, efficeretur conditio Ecclesie deterior propter fidei potentiam, ob quam facile conueniri non poterit, & eius privilegia; & praecipue, quia nulla esset spes caducitatis, cum fideus nunquam penatur ob quae credendum non est fuisse voluntatem Ecclesie, vt ad fideum transiret.

8 Dico tamen tertio, probabilis esse quamlibet emphyteusim ad heredes extraneos transmissibilem, publicatis bonis adiacentibus publicari: sic docuit Bossius tit. de bonorum publicat. m. 62. Farinae plures referens, quast. 25. num. 54. Et seq. Sanchez. lib. 1. cap. 19. num. 25. Et 29. Et quast. 190. num. 62. Et seq. Fachin. lib. 9. controu. cap. 53. Simanc. de catholic. institut. tit. 19. num. 97. Et 103. Azor. tit. 1. lib. 8. c. 12. quast. 11. Rat. o. est. quia Authentica illa Iustiniani solum concedit facultatem dominis directis, vt translata emphyteusim in fideum Regis vel in civitatem aliquam, aut in curiam, aut in aliquam venerabilem aliam domum, possit manifestare suam voluntatem intra biennium, vt rem emphyteuticam recuperet, vel possit deinde derelinquere, cum obligatione soluendi annuum pensionem. Ex qua facultate non videtur sequi translationem esse nullam, sed potius esse validam, esto reuocabilem. Adde hanc facultatem reuocandi emphyteusim intra biennium, vt Iustinianus dicitur, non de qualibet emphyteusim, sed de emphyteusim Constantinopolitana, & non in perpetuum concessa, neque ad extraneos heredes transmissibilem est intelligenda, vt docet Bossius, & Fachin. supra. Neque vetum est, ex eo quod ad fideum transiret emphyteusim reddi Ecclesiam deterioris conditionis: nam fideus semper est soluendo. Neque fideus habet aliam privilegia, quam Ecclesia, neque his privilegiis nocere Ecclesie potest, siquidem solvere tenetur canonem, & alia praedicta, quae ceteri priuati tenentur. Nam fideus non est praerogatiua, nisi in casibus a iure expressis, vt probat textus in l. 1. C. de petit. hered. l. 1. quod placuit, ff. de iure fidei, & alii quibus, quae adducit Menoch. consil. 242. num. 9. lib. 3. Farinae. in fragm. verbo fideus, num. 149. Spes caducitatis non videtur considerabilis; minima enim haec est, quoties emphyteusim ad extraneos heredes transiret in perpetuum potest semper cum quis relinquit heredem. Intelligenda tamen est haec conclusio de consecratione facta a iudice Ecclesiastico: nam secularis iudex Ecclesiasticam emphyteusim, vt pote alienam a sui iurisdictione publicare non potest, sic Farinae. illa quast. 25. n. 57. Sanchez n. 29. f. n. 2. alij apud ipsos.

9 Dubitant tamen Doctores, an ad Ecclesiam competat ius reuocandi emphyteusim in fideum translata? Negant Bossius in sua praet. tit. de bonorum publicat. num. 60. Farinae. l. part. quast. 5. n. 56. vers. sed quod imo iuncto num. 54. Fachin. lib. 9. controuers. cap. 53. & alij apud ipsos. Mouentur, quia haec facultas aut competit Ecclesie ex iure ipso naturali, aut ex iure positivo. Ex iure naturali competere non potest; aliis non solum Ecclesie, sed etiam cuiuslibet particulari competeret. Ex iure positivo competere non potest, nisi id in iure expressum sit. Non esse autem expressum in iure sic probat. Nam Authentica illa Iustiniani, quae ad id probandum inducitur, solum loquitur de emphyteusim data ab Ecclesia Constantinopolitana, & non in perpetuum, neque ad heredes extraneos transmissibilem. Dicitur enim prius Imperator: Si vero contigerit quamlibet rem ex aliquo praedictorum locorum venerabilium emphyteusim iure datum, aut in imperialem domum, aut in sacrum vel non sacrum, aut in civitatem aliquam, aut in curiam, aut in quamlibet venerabilem aliam domum peruenire: licentiam praedictis ordinariis venerabilium locorum, a quibus a principio emphyteusim facta est, mox vt peruenerit in vnam praedictarum personarum ipsa emphyteusim, manifestare suam voluntatem intra biennium. Et aut ab his derelinquit eandem rem, ad quae peruenit, et annuum pensionem, qua pacto continentur in litteris, aut hoc recipere emphyteusim soluta, eo quod hoc sibi potius existimant. Et statim post haec verba subiungit Imperator: Et hoc quidem super his, quae maioris Ecclesie sint, et praedictarum venerabilium, de eorum, quae sunt in hac regia ciuitate, vel nus erentium aduentum disposuimus. In alijs vero sanctissimis Ecclesijs, et monasterijs, &c. seu reliquis venerabilibus domibus, quae in omnibus prouincijs nostra reipublicae possidentur, consequenter ad finem prouidimus. Licentiam igitur emphyteusim facere immobilium rerum sibi competentium sed ex perpetuo nec eis emphyteusim iure volentibus dari. Ex quibus verbis manifeste constat, primo potestatem reuocandi solum emphyteusim Constantinopolitanae fuisse factam, non alijs. Secundo ad alios Ecclesias concessam esse potestatem alienandi rem in emphyteusim perpetuam, non tamen Ecclesie Constantinopolitanae, quod patet explicat Cuiac. ad Nouellam 120. relatus a Fachin. lib. 9. c. 5. dicit: Id est singulare in Ecclesia maiore Constantinopolitana, & alijs religiosis adibus, quae sunt intra eam territorij, intra territorium eius, vt praedictorum suorum perpetuum emphyteusim, vel etiam permutationem praedictorum inuicem facere non possunt, & post pauca: Id etiam est singulare in re, vt post contractum emphyteusim, cum fisco, vel Imperatore, vel reipublica, vel curia, vel cum alio venerabili loco possint remitti intra biennium.

Propter haec censeo probabilis, & iuri conformis, emphyteusim aliam ab Ecclesia Constantinopolitana translata, ad heredes extraneos, si ad fideum transiret, reuocari non posse, sed perpetuo apud fideum mansuram, ipsi integrum ius domino directo seruare tenentur.

10 Contra hanc conclusionem tenet Vasquez l. 2. d. 169. cap. 3. num. 23. Molin. de instit. tom. 2. disp. 481. conclus. 2. Simancas de catholic. institut. tit. 9. num. 104. Et 105. Azor. tom. 1. lib. 7. cap. 12. quast. 11. Iulius Clarus in sua praet. lib. 4. §. emphyteusis, quast. 29. num. 27. Sanchez alios allegans lib. 2. cap. 19. num. 31. affirmant namque posse Ecclesiam quamlibet reuocare intra biennium emphyteusim translata in fideum. Mouentur primo, quia etsi supra dicta potestas reuocandi alienationem solum emphyteusim Ecclesie Constantinopolitanae verbis facta sit, ad alias Ecclesias debet extendi, ex doctrina Bald. in auth. nisi rogati num. 13. vers. sed quare quomodo potest esse, C. ad Trebellian. dicens, quidquid in alicuius Ecclesie fauorem statuitur, intelligitur esse ius generale, nisi contrarium innuatur expressum, authent. de non alienandis, §. haec ergo & ita tradit Alexand. l. si finis, 15. §. si de vobis galibus, num. 36. ff. de damno inf. Bald. Iulius Clarus praet. lib. 4. §. emphyteusis, quast. 29. num. 27. Bufatus consil. 199. lib. 2. num. 6. Sed responderi potest in praesenti esse ius in contrarium expressum; siquidem ex supra dicta constitutione Iustiniani constat voluisse Imperatorem fauorem illum limitare ad Ecclesiam Constantinopolitanam: id enim denotat illa verba, et hoc quidem; & distinctio facta inter emphyteusim Constantinopolitanae Ecclesie, & aliarum Ecclesiarum.

Secundo mouentur, si Ecclesie Constantinopolitanae emphyteusim transire non possit ad heredes extraneos, vt quid necessaria erat facultas reuocandi emphyteusim, si translata esset in fideum? iure ipso vindicari poterat quolibet tempore, tanquam indebita a fisco occupata. Ergo dicendum est hanc facultatem reuocandi cuiuslibet emphyteusim ad heredes extraneos transitorie conuenire.

Respondeo emphyteusim Constantinopolitanam posse transire ad heredes extraneos, non in perpetuum sed pro determinato tempore, eaque de causa posse pro illo tempore transire ad fideum, & necessarium esse facultatem reuocandi: quae tamen facultas alijs Ecclesijs non apparet concessa, etsi fuerit concessum posse dare emphyteusim perpetuam adhibitis iuris solemnitatibus.

11 Sed admissa illa sententia probabilis posse Ecclesiam recuperare intra biennium emphyteusim translata in fideum, mouet duplicem difficultatem Sanchez illo lib. 2. cap. 19. n. 32. et 33. Prima, an si biennium labatur, possit Ecclesia aduersus illius lapsum restitui, & sic petere reuocationem. Placet Sanchez posse, & consentit Simancas de catholic. institut. tit. 9. num. 106. & Vasquez illo cap. 3. num. 23. ducitur ex doctrina Baldi l. pupillorum, §. sine, C. de repudiand. hered. & ibi Alexand. in fine. Roman. l. si insulam, num. 45. ff. de verborum obligat. et singul. 94. Omnes ij affirmant monasterium institutum sub conditione, vt intra annum aedificet Xenodochium, substituto alio monasterio ob conditionem non impletam posse non implens conditionem restitui aduersus termini lapsum contra monasterium substitutum. Et rationem reddit Sanchez, quia minori competit restitutio aduersus conditionis omissionem a restatore iniuncta, ex l. 3. §. si heres, ff. de minoribus. cum autem Ecclesia privilegio minoris vtatur cap. 1. de restitutione in integrum, poterit similiter restitui.

12 Verum Quemada in suis quastionib. fiscal. quast. 13. in patrem negantem inclinat, ducitur, quia quando agitur de lucro captando privilegiatus non gaudet privilegio aduersus pariter privilegiatum l. verum, 12. §. si. ff. de minoribus, et l. 2. C. de privileg. fidei. sed Ecclesia, & fideus minoris privilegio gaudent. Ergo non licebit Ecclesie aduersus fideum privilegio minoris vti. Sed huic rationi optime respondet Sanchez ibi, adiuuando privilegiatum non gaudere privilegio aduersus pariter privilegiatum; quando vtique privilegiatus agit de lucro captando, vel damno vitando; secus vero quando vnus privilegiatus agit omnino de lucro captando, alius vero de damno vitando. Ecclesia ergo in praesenti agit de vitando damno, quale est amittere emphyteusim sibi competentem, & habere illam in fideum potentiorum translata. Fideus autem solum agit de lucro captando, cum emphyteusim illi non competat, nisi ob omissionem ab Ecclesia reuocationem. Ceterum adhuc mihi non probatur sententia Sanchez, potius enim ardet Quemada sententia non ob rationem ab ipso allatam, quam bene Sanchez dissoluit; sed ob hanc quam subiungo, quae sic se habet: Ecclesia si expresse intra biennium velle fideum habere emphyteutam, non possit voluntatem reuocare; alijs nulla esset translatio firma, sed quoties aduenter videt labi biennium, & emphyteusim non reuocat, censetur consentire fideum habere emphyteuticam, siquidem a lege illa Iustiniani conceditur biennium, vt deliberet, quid sibi magis placuerit, habere fideum emphyteutam, vel ab ipso emphyteusim reuocare. Cum ergo non reuocat, deliberasse censetur sibi magis placuisse fideum habere emphyteutam. Aduersus quam rationem fundamentum Sanchez non procedit. Admitto namque

que monasterium institutum sub conditione restitui posse aduersus substitutum ob omiffam conditionem, quia hic substitutus institutus est ab iplo primo institutante ob omiffam conditionem primi instituti: sed quia hic substitutus ius acquiritum non habet ab iplo instituto, sed a primo institutante; ea de causa restituitur ei conceditur: at in presenti sicut non habet esse perpetuus emphyteuta, nisi ex remissione, & voluntate Ecclesiæ, cui est concessa optio, vel reuocandi emphyteusim, vel relinquendi apud ipsam.

13 Secunda difficultas est de melioramentis factis in prædio emphyteutico ad quæ pertineant, an ad silem, an ad Ecclesiæ reuocantem emphyteusim. Qua in re distinguendum est de melioramentis factis à delinquente ante delictum, vel post delictum. Ergo quidem si hæc melioramenta facta sint à delinquente post delictum commissum, ob quod bona publicantur ipso iure, existimat Sanchez lib. 2. cap. 19. num. 34. pro certo ad silem pertinere, quia omnia bona delinquentis à puncto delicti commissi sileo sunt obligata: inter quæ labor, industria, & expensæ in his melioramentis appositæ debent computari: consentit Simancas de catholicis institut. tit. 9. num. 107. & segg. Valquez 1.2. disp. 169. cap. 3. num. 23. Azor tom. 1. lib. 8. c. 12. quæst. 11. Verum si ante delictum melioramenta facta sint, probabilis existimat Sanchez, cum Bernard. Diaz in practica. cap. 132. num. 4. Ioan. Garcia de expensis, cap. 10. num. 51. Molin. Theolog. tom. 2. de iustit. disp. 481. conclus. 2. ad silem eorum pretium & æstimationem pertinere, esto proprietas pertineat ad dominum emphyteusim, quia melioramenta, quæ emphyteuta facit in prædio emphyteutico sibi, & successibus acquirat quoad utilitatem, licet quoad dominum directum ad dominum prædij pertineant, nisi aliud in emphyteusim institutione conuenitum sit aut nisi melioramenta sint modica, vt recte Molin. Theologus alijs relatis tom. 2. de iustit. disp. 463. conclus. 2. defendit. Sed sicut publicat omnia bona, quæ sunt delinquentis tempore commissi delicti. Ergo hæc melioramenta quoad utilitatem publicabit: ac proinde si potest Ecclesiæ vel emphyteusim à sileo reuocare simul cum melioramentis, horum melioramentorum æstimationem debet sileo soluere.

14 Hæc omnia probabilissima sunt. At credo oppositum in vtroque casu esse dicendum: si enim melioramenta sunt post delictum facta, cum confiscatio non extendatur ad bona futura, vt iam supra diximus, nequit extendi ad melioramenta post delictum quia extenderetur ad bona futura. Adde confiscationem ipso iure impostam, cum sit poena certa, inspicere tempore commissi criminis, & statum, qui erat in delinquente tempore parati sceleris, vt bene comprobatur Matienzo lib. 5. compil. tit. 4. l. 3. glossa. 7. m. 6. Ergo commoditates & melioramenta, quæ tunc habeat emphyteuta propria (si aliqua habet) ea debent publicari, non ea quæ delictum subequantur. Si autem melioramenta ante delictum sunt facta, ad dominum directum pertineant, sicuti pertinent res emphyteusim, quia cum re emphyteutica consolidantur. Ergo sicut ex re emphyteutica non potest emphyteuta deducere pretium, & æstimationem, sed solum vsum fructum, ita etiam ex melioramentis factis. Item proprietatem melioramentorum docent omnes ad dominum prædij pertinere. Ergo valor, & æstimatione melioramentorum ad ipsam pertinet, secundum proprietatem. Ergo nequit valor, & æstimatione melioramentorum publicari. Adde. Omnis emphyteusim, nisi aliud caueatur expresse, videtur data sub hac conditione, vt melioramenta facta in re emphyteutica ad dominum pertineant, quia ea de causa res maxime fructifera pro minima pensione donatur, & licet in aliquibus emphyteusim institutionibus hoc expresse apponatur, non apponitur, quia necessarium sit, sed vt omnis dubitatio tollatur, & impediatur vltus opposita sententia probabilis: & ita tenet Simancas, Azor, Valquez num. præced. relati.

15 Duo tamen sunt omnino certa. Primò, quoties emphyteuta perdit emphyteusim, quia non soluit pensionem, vel aliam conditionem in emphyteusim oppositam non exequitur, ad dominum emphyteusim pertinere melioramenta sic Valquez 1.2. disp. 169. cap. 3. num. 25. Sarmiento l. 5. fol. 10. cap. 4. num. 4. Molin. Iesuita disp. 481. conclus. 2. sine. Sanchez lib. 2. c. 19. num. 36. Ex qua doctrina non leue argumentum sumitur ad probandum, quoties ob culpam emphyteutæ, & emphyteusim deperditur, melioramenta ibi facta ad dominum pertinere.

16 Secundò est certum, si dominus emphyteusim crimen committat, ob quod bona illius publicentur, publicati tunc emphyteusim quoad dominum directum, quia bonum illius est, & emphyteutam obligatam esse sileo pensionem soluere. sic Sanc. m. 38. cum Cant. in suis q. crimin. 1. de q. tangent. punit. delict. c. 1. n. 46.

PVNCTVM IX.

Qua ratione feudum sub publicatione bonorum comprehendatur.

- 1 Quia dicta sunt de emphyteusim, eandem serè conueniunt feudo.
- 2 Feudum ad hæres extraneos intransmissibile nequamquam ad silem tranfit.

- 3 Si publicatio feudi fiat ob delictum commissum aduersus dominum, domino pertinet. & ad ipsum deuoluitur.
- 4 Idem est, si feudum hereditarium tibi concessum est, secus si concessum tibi, tuisq; agnatis, secundum plures Doctores.
- 5 Quid sentiantur sic.
- 6 Feudum ad extraneos hæres transitorum, ad silem tranfit.

1 EA quæ de emphyteusim dicta sunt, ad feudum accommodari facile possunt, quia naturam emphyteusim imitatur, & omnino illi est simillimum, ac proinde eodem modo loquitur de feudo, ac de emphyteusim Cardinal. in Clement. nolentes de hæreticis, versic. inquisitoribus, col. penult. Bernard. Diaz practica. c. 131. n. 4. Alexand. in l. si finita, §. si de vestigalibus ff. de damno infecto, col. 11. c. 12. & alij. Sed ne laboremus in acquiuoco, distinguendum est duplex feudum, aliud in quo feudatarius attingitur soltere domino directo certam aliquam pensionem pecuniæ, vel frumenti: & hoc non est propriè feudum, sed emphyteusim, ac proinde de illo idem, ac de emphyteusim dicendum est. Aliud est feudum, pro quo feudatarius attingitur seruitium personale præstare: si autem simul cum hoc seruitio personali aliqua pensio pecuniæ soluenda est, feudum, & emphyteusim dicitur, sic ex Cyno, Alexand. & alijs probat bene Matienzo lib. 5. compilat. tit. 10. l. 6. glossa. 2. num. 13. & sequitur. c. 2. 23. c. 24. explicat proprietates, & naturam feudorum. Primò enim: Feudum (inquit) debet constitui super re immobili, vel equipollenti, cum obligatione recognoscendi dominum, & fidelitatem illi præstandi. Quapropter solent feudatarij iuramentum de seruanda hac fidelitate facere; iuxta cap. 2. de noua forma fidelit. c. cap. 1. qualiter vassall. iura. deb. Secundò feudum ad hæresd maleuolus tranfit in infinitum, iuxta cap. 5. hoc autem notandum, & ibi Doctores, qui feudum dare possunt. Feminæ autem non succedunt, quia feminæ ad bella, & seruitia militaria habiles non sunt, neque ad secreta retinenda, & quia earum consilia fragilia sunt. Tertio sine domini, & agnatorum consensu alienari non potest, Quòd si aliquando feudum ex conuentione, & pacto absque prædictorum aliqua conditionum stabilatur, non feudum rectum, sed improprium dicitur.

2 Ex his inferitur questionis decisio. Affirmo namque, si feudum directum sit, neque ad hæresd extraneos transitorium, nequamquam in silem tranfit, & rationem, sæpe firmatam, quòd sicut est loco hæresd extranei, & cum non possit contracta alienare, neque delicto: & in proprijs terminis defendit Simancas de catholicis institut. tit. 9. num. 220. Azor. 1. part. lib. 8. cap. 12. quæst. 10. Pegna directior. 3. part. quæst. 112. comment. 16. versic. quod si clericus. Farinacius quæst. 15. n. 71. Clarus in §. feudum, quæst. 4. versic. ergo verò. Difficultas autem est, cui sit hoc feudum applicandum, an domino, an cognatis, cum vniuersa bona feudatarij publicentur?

3 Respondeo, si publicatio bonorum facta sit ob delictum commissum aduersus dominum feudi, ad dominum feudum deuoluitur quo cumque modo feudum concessum, sit: videtur enim sub hac conditione à principio concessum, vt in casu iuguritudinis contra dominum reuertatur. sic Roland. consil. 15. num. 1. c. segg. volum. 4. c. consil. 78. num. 8. eodem volum. 4. Boffius in tit. de honoribus publicat. num. 53. in princip. c. n. 4. in fine. Farinacius alijs relatis, quæst. 5. num. 78. Excepit, nisi ex tenore inuestituræ constare concedentem noluisse, vt vnus delictum alteri noceat; vt si in inuestitura dicitur: Concedo de vno in alium; vel concedo omnibus principaliter, siue in solidum; vel concedo attentis meritis singulorum; vel concedo generi tuo: tunc enim, quia omnes per se, & æquè principaliter considerantur, & tanquam successores instituentis, non tanquam successores primi inuestiti, idcirco vnus delictum alteri non nocet. sic Roland. consil. 15. num. 3. volum. 4. Clarus, §. feudum, quæst. 66. Farinacius plures referens num. 93. Si autem publicatio bonorum non ob delictum contra dominum, sed ob alia delicta facienda sit.

7 Tunc distinguendum censet, si tibi sit concessum eorum in feudum hereditarium, vt ex re tanquam ex radice ad hæresd deueniat, domino deuoluitur; secus, verò, si tibi, & tuis cognatis æquè concessum sit, quia tunc non domino, sed cognatis deuenit, eo quòd omnes cognati non ex iure accepto à primo institutante, & concedente feudum, succedunt: sic plurius relatis docet Farinacius quæst. 2. num. 87. 88. c. 93.

Secunda difficultas est, an saltem vniuersus, & commoditates huiusmodi pertineant ad silem, durante vita delinquentis? Affirmant plures, quos refert, & sequitur Gigas, de crimino. l. de maiestatis, lib. 2. tit. de poenis committent. crim. l. de maiest. quæst. 5. num. 3. c. segg. Menochius de recuper. possess. rem. 9. num. 260. c. segg. Albert. in tractat. statutorum, 3. part. 2. 16. Math. de Afflictis in tit. que sint regalia. §. c. bona committi, col. 1. n. 5. Mouentur, quia vassallus potest durante vita commoditates, & vniuersus feudi alienare, vt tradunt omnes in l. si domus, §. si ff. de legat. testatur de communi. Ruin. consil. 176. num. 13. l. 1. Roland. consil. 80. n. 13. l. 1. Clarus §. feudum, q. 31. versic. succedunt. Sed ea, quæ possunt contractu alienari, possunt & delicto. Ergo. In contrarium sunt plures alij Doctores

versu mihi quandoque, in fine. Ratio est, quia fructus feudi feudum committitur: si igitur feudum ad aliam pertinet, publicatus bonis delinquentis, & ad ipsum, & fructus debent pertinere.

Ego vero inter has extremas sententias cenfeo distinguendum esse, iuxta ea quae de emphyteusi dixi. Si enim feudum vitra tacitam alienandi prohibitionem a lege inductam habet aliam expressam ab institutore, qualis esse, si diceret institutor se velle, vt ea bona nullatenus exirent ex sua familia, vel in illa semper permanerent: tunc pro certo cenfeo non ad feudum, sed ad successorem feudi fructus deuenire. Si autem feudum tacitam alienandi prohibitionem, habet probabile est ad feudum pertinere durante vita delinquentis, quia tacita alienandi prohibitio non videtur impedire translationem feudi durante feudatarii vita, sed solum impedire translationem post vitam, aut in perpetuum. Dixi solum esse probabile; quia haec transitio specialem difficultatem habet in feudo, quam non habet in emphyteusi, eo quod feudatarius ex natura feudi iure debet fidelitatem domino prestare: & ad seruitium persoluit, potius quam reale obligatur, quae onera non videntur ad feudum transferri posse, ac proinde nec feudum.

Si autem feudum ad extraneos haeredes transire potest, eo quod datum sit tibi, & tuis haeredibus, vel tibi, & quibus tu duxeris, ad feudum transire, facta bonorum publicatione, ex regula sapientis firmata. Quae transiunt ad haeredes extraneos, ad feudum transire: & in propriis terminis docet Gigas de criminosa laesa maiestatis, lib. 2. tit. de penis committens. hoc criminosa. §. 1. Roland. consil. 29 n. 17. vol. 3. Menoch. de recuperanda possessione rem. g. num. 251. Boslius in tit. de publicat. bonorum, n. 20. §. 3. Fatinaeus 1 part. pract. g. 25 n. 7. vers. unde. Hoc tamen intelligendum est, quando vasallus potest de feudo libere disponere; secus vero esset, si de illo disponere non posset absque domini licentia; quia ratione huius prohibitionis neque delinquendo, sicut neque contrahendo feudum alienare, sed facta publicatione feudum ad dominum reuerterit, & dominum velle cum directo solidatur: sic Clarus §. feudum. g. 8. §. 4. considerandum autem. Boslius tit. de pub. bon. num. 54. Fatinaeus num. 72.

PUNCTUM X.

Qua ratione peculium profectitium, aduentitium, castrense, & legitima sub confiscatione facta filiofamilias ob eius crimen comprehendatur.

1. Quae haec sint, explicantur.
2. Quod dominium habeat filius in hac bona.
3. Proceat quae sit de filiofamilias sub patria potestate.
4. Quibus modis exeat filius a patria potestate.
5. Legitima filii non confiscatur ob eius delictum.
6. Neque bona profectitia ipsius.
7. Peculium aduentitium plures censent publicari.
8. Probabilis est oppositum.
9. Sauius rationibus contrariis.
10. Apponitur limitatio casu quo pater habeat vsumfructum.
11. Non approbatur limitatio.
12. Secundo limitatur in peculio aduentitio, cuius pater habet administrationem.
13. Neque haec limitatio mihi probatur.
14. Tertio limitatur, ne procedat in hoc Castella regno, in quo filius disponere potest de tertia parte aduentitiorum.
15. Non admittitur limitatio.
16. Quarto limitatur in crimine laesa maiestatis humanae, & diuinae. Et approbatur limitatio, tamen si aliqui contrarium sentiant.
17. Aliqui extendunt publicationem ad vsumfructum patri aduentitium.
18. Sed non proba hanc extensionem.
19. Rem castrensa, aut quasi, ob delictum filij, publicari censent plures.
20. Probabilis est non publicari, sed patri deferri.
21. Sauius argum. num. 19. adductis.
22. Ampliatur doctrina, tamen si filius condemnatus filios habeat, ad hunc non publicatur castrense.
23. Quod dicendum in crimine laesa maiestatis? Negat Sanchez, sed contrarium est verius.

Primitendum est, quae haec sint, & quod iuris pater, & filius in eis habeant. Peculium profectitium est, quod filiofamilias prouenit a patre vivo, vel causa patris principiter donatur, colligitur ex §. igitur, versic. sancitum est dicitur, per quas personas nobis acquirat. l. cum oportet. in prin. §. 1. glosa, verbo ex illius substantia. C. de bonis qua liberis. Aduentitium est, quod filio donatur, non quidem a patre, sed ab aliis; neque in gratiam patris, sed in gratiam ipsius filij donatur. Item quod filius labore suo, & industria, extra matrem acquirit, est aduentitium. Item haereditas matris patre su-

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I.

perfitte, inter bona aduentitia connumerari debet respectu patris, secus de haereditate patris matre superfitte; quia hoc ius solum patriae potestati deferretur: colligitur ex supradicta. l. cum oportet. & ex supradicta §. igitur. Castrense peculium est, quod filio acquiritur occasione militiae, vel obsequij Principis in palatio. l. castrensi palat. peculio. lib. 12. Item quidquid his acquisitis lucratur, castrense debet dici. l. 1. C. de castrensi pecul. lib. 12. Ad idem est quod ex beneficio Ecclesiastico acquiritur, quod vocatur quasi castrense, & quod acquiritur post clericatum, etiam si alius esset aduentitium, authent. presbyteros, C. de Episcop. & clericis: quia clerici sunt milites spirituales. Item quod acquiritur officio publico alicuius artis liberalis, iudicis, Advocati, Cathedralici, tabellionis, procuratoris, &c. l. advocati, C. de advocat. diuer. iudic. Item libri donati occasione studendi has facultates, a quocumque donati sint, adde quae solum liberalitate Principis fuerint donata, & generaliter quoties aliquid filio donatum est, ea conditione, ne pater habeat vsumfructum, quia castrense dicitur, quia castrensiu bonorum privilegia habet. Et idem est, si donatum sit patre contradicente, quia non videtur aequum, vt ex illo pater commodum reportet. l. ultim. §. fin. verò pater, C. de bonis qua liberis. Item si ipsemet pater remittat vsumfructum, quia tunc filio accrescet, & quasi castrense censeri debet. l. cum oportet. §. non autem, C. de bona liberis. Eadem mensura itidicandum est de vsumfructu alicuius rei filio relicto, quia tunc ad patrem non pertinebit, eo quod vsumfructus non detur alius vsumfructus, sicut nec seruitus seruientis. l. 1. ff. de vsumfructu legato. Denique si pater in haereditate incidat, filius efficitur sui iuris, cap. 2. §. fin. de haereditate, in 6. & acquirit vsumfructum in bonis aduentitiis, quia vsumfructus tunc conuoluitur cum dominio directo, vt dicemus. Legitima autem est pars haereditatis debita filio mortuo parente: in his omnibus Doctores conueniunt. Vide Syluest. verbo peculium. Nauarr. cap. 17. num. 142. Molina. legitimum disp. 9. §. 230. & sequentibus, vbi haec optime explicat. Lessium lib. 2. cap. 4. dub. 3.

2. Filius ergo nullum dominium directum, neque vtile habet in peculio profectitio, sed totum penes patrem residet, quare neque illud alienare potest neque in propriis vltis conueterere, nisi iuxta patris praescriptum. In peculio autem aduenticio habet filius proprietatem, sed non vsumfructum, neque administrationem; administratio enim, & vsumfructus patri deferuntur. Quapropter patre non consentiente, nequit filius haec alienare, aut de his disponere; bene tamen potest donare causa mortis patre consentiente, ex l. tam in 2. §. ff. de mortis causa donatione. Tertium tamen non potest, nisi ad pias causas, capitulo pater, de sepulchris, in 6. In peculio autem castrensi, aut quasi castrensi habet filius proprietatem, vsumfructum, & administrationem, sicut patris familiae ac proinde alienare ea potest donatione, & contractu, imò & testamento, si pubes sit, quia ante pubertatem testari nullus potest, ex l. qua aetate 15. qui testamentum facere possunt. Vide Lessium, Molina. Nauarr. & Syluest. supra.

3. Secundo praemitto hanc questionem solum de filiofamilias, hoc est, de filio sub potestate patris confititio procedere. Nam emancipatus, & extra patriam potestatem existens sui iuris est, & omnia eius bona publicantur, ac si patrem superstitem non haberet.

4. A patria autem potestate exit filius primò, si pater naturaliter moriatur, neque superfit alius ascendens per lineam masculinam, in cuius potestatem filius recidat. Insuper, quibus modis ius patriae potest. soluit. §. h. verò qui in potestate. Iure tamen Castellae, & Lusitaniae in solius patris potestate filius existit, ac proinde decedente patre filius manet sui iuris. Secundo filius egreditur patriam potestatem, si pater, vel ipse morte ciuili condemnatur, hoc est, in insulam deportetur cum amissione omnium suorum bonorum. Insuper, quibus modis ius patriae potest. soluit. §. cum autem sequent. & habetur l. 2. §. 3. tit. 18. p. 4. Tertio egreditur patriam potestatem, si pater haereticum committat, e. 2. §. ult. de haereticis, lib. 6. Et idem ca, si filius ipse hoc crimen committat, argument. text. in §. cum autem is, versic. pari ratione. Insuper, quibus modis ius patriae potest. soluit. Quarto, si sciens pater contrahat incestus nuptias, quia tunc filij prioris matrimonij patriam egrediuntur potestatem, authent. incestus, C. de incestis nuptiis, §. 1. & l. 6. tit. 18. p. 4. Debent tamen haec incestus nuptiae copula carnali consummari, vt pena haec locum habeat. Couarr. in epitom. decret. 1. part. c. 6. §. 8. n. 20. Quintò, si filius in Episcopum eligatur, eo ipso patriam egreditur potestatem, authent. sed Episcopalis dignitas, C. de Episc. & cleric. c. per venerabilem, qui filij sint legitimi. Neque requiritur, vt consecratus sit, sufficit, si sit a Pontifice electus: vt ex supradictis iuribus constat. Idem est si in Cardinalem eligatur, vt tradit Couarr. cap. quia nos. n. 5. de restam. Sextò, si pater, vel filius religionem profiteatur, a patria potestate filius egreditur; iuxta glossam communiter receptam in l. si ex causa, §. Papinian. ff. de minoribus, & tradit Couarr. alios referens, e. 2. de restam. n. 8. 2. edit. Septimò, si in patriam, hoc est, in Regis consiliarium eligatur, filius egreditur per electionem a patria potestate, authent. consuetudo qua de dignitate, in princip. authent. sed Episcopalis dignitas, C. de Episc. & cler. per alias autem dignitates, praetoris scilicet

E e scilicet

DE
ASTRO
ALATO
TOM,
II II

licet, præfecti & similia, que connumerantur l. vltim. C. de decurionibus, lib. 10. c. l. 7. & seq. tit. 18. p. 4. à patria potestate filius non egreditur, quouque illarum administrationem subeat. Octavo, si filius emancipetur à patre, hoc est si coram iudice ordinario de comuni consensu patris, & filij, filius à potestate patris eximatur. In his quibus modis ius patri potest soluit. §. præterea, l. vlt. C. de emancip. liberorum. Tandem in hoc Castella, & Lusitania regno, filius eo ipso quo matrimonium contrahat, etiam iniunctis, inestque parentibus ab eorum potestate egreditur l. 47. c. 48. Tauri, que est lex 8. c. 6. tit. 1. lib. 5. recipiat. Lusitan ordinat. lib. 1. tit. 67. §. 4. c. lib. 4. tit. 78. §. 2. Ratione tamen ætatis, etiam si senex sit, à patria potestate non eximitur, filius, cum nullo iure id cautum sit, vt docet glossa communiter recepta l. in §. pupillus, verbo pupillus, ff. de verborum obligat. Anton. Gomez. l. 47. Tauri num. 1. Matienzo lib. 5. recap. tit. 1. glossa. n. 1. Perez lib. 3. ordinam. tit. 8. l. 1. fel. 1. 28. Item nec ratione clericatus etiam sacerdotalis à patria eximitur potestate vt est textus, & ibi Abbas in c. constitutus, de integro rest. c. in cap. si annum, de iudic. in 6. in authent. presbytero, C. de Episcop. c. cleric. & tradit Bernard. Diaz practic. c. 132. num. 6. circa finem Sanchez l. 2. c. 15. n. 1. Molin. l. c. l. 2. tractat. 2. dist. 229. verso. §. sextus His positis vt à clarioribus exordiamur Primo decendum est de legitima, Secundo de bonis profectis. Tercio de aduentitiis. Quarto de castrensibus, & quasi castrensi-

5 De legitima ergo receptissima sententia est non confiscari ob delictum filij familias, quodcumque sit quia confiscatio non extenditur ad aliena bona, sed ad propria delinquentis; at legitima non est delinquentis, quouique pater à vita decedat. l. sua, de liberis & posthumis.

Quod si dicas, cito filius familias viuo patre non habeat legitimam, que acta subici potest publicationi, haberi ius, vt illi deur legitima mortuo parente. Ergo hoc ius publicari poterit, & ratione illius mortuo parente filius publicabit legitimam.

Respondetur hoc ius personale esse, neque ad hæredes, extraneos transmissibile. l. in nouissimo, C. de eaducis tollendis Bartol. in l. c. postquam, in vltim. opposit. ff. de acquirenda hereditate Item confiscatio non trahitur ad iura futura, & conditionalia, l. si mandauero tibi, §. is cuius bona ff. mandati. & ita docent Gigos tractat. de crimin. l. 1. §. male factis, lib. 2. tit. pœnis committent. id crimen q. 9. c. 18. n. 1. Farinac. practic. quest. 24. num. 19. Sanchez pluribus relatis, lib. 2. c. 15. num. 19. c. 21. Alquez l. 2. dist. 169. cap. 2. num. 16. Bonacina dist. 3. contra dicitibus, quest. 8. punct. vlt. §. l. num. 13. Ad idem est de alimentis debitis filio: non enim hæc publicari possunt, quia sunt bona futura filij, non presentia, iusque alimentorum est personale, Sanchez n. 22. Bonacina n. 18. fine. Sed quid si pater legitimam filio assignasset, & tradidisset, veniret ne in confiscationem? Sanchez, & Bonacina supra affirant, quia illa assignatione, & traditione factus est dominus illius, Negat Baiard. in additioibus ad Clarum, lib. 5. quest. 77. num. 48. nullam tamen rationem assignat. Ego verò distinguendum censo, si filius simul cum traditione legitime à patria potestate eximatur, verissima est sententia Sanchez. At si filius sub patria potestate remaneat, cum reparari debeat illa legitima, quasi castrensis peculium, vel aduentitium quod sub graui controuersia est, vt videbimus, veniat ne in confiscationem. Idem est dicendum de legitima.

6 De bonis profectis similiter est dicendum non venire, in confiscationem ob filij familias delictum, ex l. cum oportet, C. de bon. qua liberis l. filius, §. C. de bon. prescrip. l. certū. C. familia eriscunda. & est comunis omnium, vt videre est in Boslio tit. de bonorum publicat. num. 7. & Ruin. consil. 24. num. 5. Clarus practic. quest. 78. verso. præterea quero. Couarr. variarū resolutionum l. 2. cap. 7. num. 7. Anton. Gomez tom. 2. variarum resolut. tit. de seruitut. cap. 15. num. 16. Farinacius quest. 24. num. 3. Sanchez l. 2. cap. 15. num. 17. Bernard. Diaz practic. cap. 132. num. 6. in medio. Ratio est manifesta, quia hæc bona non sunt filij, sed patris, tam quoad proprietatem, quam quoad vsum fructum l. si plures §. in arrogato ff. de vng. c. §. pupill. Ergo ob delictum filij non possunt publicari. Quod verum est etiam si à patre filius haberet illorum administrationem, quia non per hoc censetur data potestas alienandi, vt bene dixit Farinacius supra, argument. textus in l. creditor, §. Lucius ff. mandati, c. in l. si conuincio, ff. de patris detralibus. Adde, esto filius haberet expresse à patre potestatem donandi, & dissipandi adhuc non intelligeretur data facultas, vt per delictum alienare posset, quia non presumitur fuisse de delicto cogitatum: sic reatis Alexand. Imola. Angelo, Bart. tradit. Bernard. Diaz supra. num. 6. Sanchez num. 18. Anton. Gomez num. 16. & alij.

7 De pecunio aduentitio est maior difficultas, an veniat in confiscationem bonorum factam filiofamilias referuato patri vsum fructum? Affirmit Paulus Paris. consil. 157. lib. 4. Caldas l. si curatore verbo l. si num. 12. verso. sed in opposit. num. c. n. 52. verso. sed in proposta specie, C. de integro restitut. Bonac. dist. 3. c. contra dicitibus. qu. 8. punct. vlt. §. 1. num. 18. & alij relati à Menoch. de recuperand. possess. rem. 9. num. 75. Farinacius quest. 24. num. 5. Mouetur primo, quia proprietates horum bo-

noram filij est, non parentis. Ergo confiscatis bonis filij hæc proprietates confiscantur, ex text. in l. si postulatuerit, §. inbet lex. ff. ad legem Iuliam, de adulteris, lib. 2. Libet lex eos homines, de quibus questio ita habita est, publicos esse. prout in communi partem publicanum in proprio, cuius vsum fructum alienum est, n. 1. dam proprietatem. Et confirmatur, quia facta hæc confiscatione proprietatis nullum ius amittit patris, cum illi illufructus re eruat. Ergo ob vsum fructum illi debitum non potest impediti publicatio argument. text. in l. quinq. legibus, cum l. seq. ff. de bonis damnat. vbi publicatis vxoris bonis, manibus omnes omnino actiones saluas habet contra filium; sic pater saluum habere potest vsum fructum. Secundo bona minoris confiscationi subicitur etiam non possunt abiq. autoritate tutoris alienari, l. clarum, C. de autoritate prestanda; qua iola alienatio voluntaria per contractum, & vitium voluntate prohibetur, non autem alienatio necessitaria, & à lege induta. Ergo etiam filio prohibita sit alienatio proprietatis aduentitiorum abiq. patris consentit, vt verò prohibita est, ex l. si, §. filius autem, C. de bonis qua liberis, alienatio per delictum p. prohibita non est. Tercio pater tenetur iudicari actione de pecunio, si filius condemnatus sit, §. 1. §. item scribi ff. de pecunio. Ergo condemnatio filio, & publicatis eius bonis, non potest pecunio aduentitium retinere, sed filio debet tradere, referuando sibi vsum fructum.

8 Nihilominus communior sententia est ob delictum filij aduentitiorum proprietatem non publicari sic post alios Ruin. consil. 24. lib. 5. Roland. consil. 56. n. 10. Ant. Gomez tom. 3. var. c. 15. n. 14. Menoch. de recuper. possess. rem. 9. n. 65. c. 66. Fatm. quest. 24. n. 5. Sanchez lib. 2. c. 15. n. 9. Peregrin. de iure p. §. 1. lib. 5. tit. 1. n. 128. Fachia lib. 4. contra iuri, c. 47. Iulius Clarus lib. 5. recept. q. 78. num. 12. Bernard. Diaz cap. 132. n. 6. & alij apud ipsos: Duplex fundamentum firmitus huius comunis opinionis est. Primum, quia etiam si filius sit dominus proprietatis aduentitiorum; non tamen illa potest alienare abiq. consensu patris, ob reuerentiam illi debitam; ne, inquam, ipse patris ob talem alienationem factam ab extraneo proprietario inuictetur; patitur; aliquid detrimentum in vsum fructum sibi debito. Sed quoties alienatio prohibita est ob alterius fauorem neque prohibetur per delictum alienare, ex text. in Imperator, ff. de fideicom. liberis. Ergo secundum fundamentum iuritur ex l. si filius §. C. de bonis prescrip. vbi cautur bona castrensia publicationi non subici ob filij familias deprauationem: Ergo neque aduentitia, in quibus ipse filius minus habet. Vitiumque probo, quia filius iure antiquo oneratus que acquiritur, patris estant. l. placet 78. ff. de acquir. hereditate que patris tanquam propria ipsius occupabat, si forte filius interitus decebat. l. c. §. 2. ff. de castrens. pecul. Ex constitutione autem noua hoc ius illis est conceitum, vt proprietatem habeant in bonis aduentitiis, & patri referatur vsum fructum, l. 1. C. de bonis qua liberis. At per delictum confiscatione dignum hoc privilegium illis aufertur; & bona relinquuntur patris, vt bona itaque propria occupet. Ergo patri, & non filio deferenda sunt. Minorem probo, ex supra dicit. l. si filius, ibi enim dicitur: Si filius tuus cum esse in potestate in iulium depositari meruit, peculium eius, nec quod in castis acquisitum, vel quod ei militauro donasti, auferri tibi debet. vbi expendendum est verbum auferri, quod denotatur per delictum bona filij facta esse patris, & ab illo auferenda non esse: & ita tradit Fachin. cap. 47. ex Cuiacii in Cod. recitat, ad titul. de bonis damnatorum.

9 Neque obstant rationes contrarie. Ad primam concedo proprietatem aduentitiorum fore confiscantiam, si illius alienatio in fauorem patris prohibita filio non esset, vel nisi pater publicatis bonis filij, eam itam, vt propriam occuparet. Ad confirmationem nego patrem ex hac publicatione nullum esse damnum passiturum, cum facile inquirari possit à filio super rei confiscate administratione, an rectè admittitur, ita vt filius nullum in proprietate damnum patiatur.

Ad secundam dico bona minoris confiscationi subici, quia prohibitio alienandi ei facta est in ipsius fauorem, qui ob delictum amittitur: sicut enim panari potest in persona, ita & in bonis: at filiofamilias prohibita est alienatio aduentitiorum ob fauorem patris vsum fructuarij.

Ad tertiam concedo patrem teneri de pecunio, cum filius condemnatus est soluere aliquam quantitatem pecuniariam, secus verò cum condemnatione sic in publicatione bonorum; quia tunc iola bona, que filius habet (si aliqua habet) sententia vendicat.

10 Supradictæ doctrine aliquas apponunt Doctores limitationes. Prima, & præcipua, vt procedat casu, quo patris habeat vsum fructum in bonis aduentitiis filij, & ipse illum habendi. Nam si vsum fructum, & ipse filius caret, existimant confiscationem subici sic Gigos de crimine l. 1. §. male factis. l. 2. tit. de pen. committent. id crim. q. 11. vers. in castibus autem Paris. consil. 157. à n. 1. vsq. in finem, vol. 6. Sanchez lib. 2. c. 15. n. 14. inelinat Menoch. de recuper. possess. rem. 9. à n. 84. Fundamentum est, quia vbi pater nullum habet vsum fructum in bonis filij, necque ipse illius permittit est filio illorum bonorum alienatio l. vlt. §. filij, C. de bonis qua liberis. Sed ea que filius alienare potest (C. de bo-

præmoito

premortuo usufructuario ante filium, ipse pater in usufructu succedat. Ratione ergo huius spei hæc bona confiscationi non subiecta...

11. Ceterum probabilis existimo confiscationi non subiecti bona aduentitia filij, etiam si pater in illis non habeat usufructum...

Ad primam dico permittam esse illius peculij aduentitij alienationem contracta non tamen delicto, quo quod illa bona facta...

12. Secundo limitatur ad aliquibus, vt procedat in peculio aduentitio, cuius pater habet administrationem: fecit in illo, cuius liberam administrationem filio patri concessit...

13. Ceterum hæc limitatio mihi non probatur, duplici ratione. Prima, quia ex libera facultate alienandi non censetur concessa facultas alienandi per delictum quia de delicto nunquam intelligitur cognatum...

14. Tertio limitatur, vt non procedat in hoc Castellæ regione, in qua filius disponere potest de tertia parte aduentitiorum...

15. Venim neque hanc limitationem proba, quia supradicta Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I.

etiam legem non est certum loqui de filio familias, sed de filio emancipato, vt explicat Sanchez l. 6. de matrim. disp. 36. num. 9. & concessio loqui tam de filio familias, quam emancipato, vt forte probabilis est...

16. Quarto & præcipue limitatur conclusio, vt non procedat in crimine læsæ maiestatis humane, & diuine. Et idem est dicendum in regno Castellæ de crimine contra naturam, in iis enim criminibus ob filij familias delictum publicari bona aduentitia referuntur patri usufructu, docuerunt expresse Ludouic. Gomez §. actiones autem, n. 13. Instit. de actionib. Azor rom. 1. lib. 5. c. 7. quest. 8. Valquez l. 2. disp. 169. c. 1. n. Simancas loquens de hæresi, de catholico institut. tit. 6. n. 16. c. 18. Octavian. daci. Pedemontana, 94. à n. 9. vsque in finem. Fatinaeus l. part. praxiis 9. 24. num. 9. & pluribus relatis de hæresi 9. 190. §. 1. n. 24. c. 17. Fachin l. 9. controuersuris, cap. 48. vers. contraria sententia, c. cap. 49. sine. Triplici fundamentato hæc limitatio videtur. Primo, quia iis criminibus soluitur patria potestas. §. cum autem is, Institut. quibus modis ius patri potest. soluit. ibi patri ratione, est qui in potestate patris sit, in iudicium deportatus fuerit, delinere esse in potestate patris, ac proinde quasi sui iuris effectus filij delinquendo bona propria alienant. Secundo sumitur ex L. quisquis, C. ad legem Iuliam maiest. vbi cuiuscumque committenti hoc crimen imponitur pena publicationis suorum bonorum, sed sub illa dictione quisquis, quæ generalis est, comprehenduntur tam ij qui sui iuris quam alieni sunt, argument. l. si plures vers. scilicet hæc verba quisquis, ff. de legat. 3. & sub dictione suorum, comprehenduntur bona, quæ quis habet, eo modo quo habeat. Ergo Tertio filius innocens ob crimen læsæ maiestatis à patre commissum priuatur quacumque hereditate, & successione ergo à fortiori priuandus est dominio suorum bonorum quia valer in delictis argumentum de minori ad maius affirmatiue sumptum vt ex Bald. in l. si quis non dicam notab. 2. C. de Episcop. & clericis, tradit Fatinaeus, 9. 24. n. 10. Contractum huius limitationis defendit Gigas de crimin. læsæ maiestatis, lib. 2. tit. de poenis committ. crim. læsæ maiestatis, quest. 1. Sanchez loquens de peculio castrensi, lib. 2. cap. 15. num. 4. sine. Mouetur quia omnes rationes, quæ à publicatione bonorum excludunt bona aduentitia, procedunt in confiscatione facta ob hæc crimina: scilicet non posse alienari habente parte usufructum, succedere parte in illis bonis filio capite diminuto. His tamen non obstantibus retinenda est supradicta limitatio, vt communior, & bono publico fauorabilior, ob secundam rationem, quia l. 3. C. de bonis damnat. applicans patri bona filiorum, exceptionem patitur, ex L. quisquis, §. filij.

17. Supradictam limitationem aliqui extendunt ad usufructum, ita vt non solum proprietates bonorum aduentitiorum publicetur, sed etiam publicetur usufructus patri debitus: sic eradiant loquentes de hæresi, Simancas de catholico institut. tit. 9. num. 18. Valquez disput. 169. cap. 1. num. 9. Azor lib. 5. cap. 7. quest. 3. c. lib. 8. cap. 12. quest. 15. Mouetur, quia filius ob crimen hæresis (& idem videtur esse de aliis criminibus quæ maximam, vel dimidiam capitis diminutionem habent) egreditur à patria potestate, Institut. quibus modis ius patri potest. soluit. §. pater seruus. Sed usufructus in bonis aduentitij filij parti pertinet solum ob patriam potestatem, Ergo illa exclusio ad illum non pertinet, ex l. si ex causa, §. Papinian. ff. de minoribus. Ergo consolidabitur eum proprietate, ac proximæ confiscata proprietate confiscabitur usufructus.

18. Ceterum hæc extensio mihi non probatur. Fateor namque filium non solum facta declaratione criminis, sed à puncto delicti commissi egredi à patria potestate, argum. textus in §. eum autem is, vers. patri ratione institut. quibus modis ius patri potest. soluit. sicut enim à puncto, quo pater hæc crimina committit, filius à patria potestate egreditur, ita debet egredi à puncto, quo ipse ea committit, vt bene dixit Mol. Iesuita de instit. disp. 9. vers. ab hac regulis, sed hoc non præstat, vt pater usufructum sibi debitum in bonis acquisitis à filio ante delictum, & toto eo tempore, quo sub eius potestate erat, amittat. Factum enim filij præiudicare non potest iuri patris acquisito. Neque ius percipiendi usufructum annexum est patrie potestati, quoad consuetudinary esto quoad primam acquisitionem à patria potestate dependeat, vt rectè pluribus relatis docet Mol. supra, & disput. 140. vers. hoc tamen fundamentum, consentit iis Azucedo lib. 8. recopil. tit. 3. lib. 1. num. 212. Octavian.

DE RE ADR...

decif. Pedemont. 94. à num 9 Sanchez. lib. 2. cap. 15. n. 11. Subdit tamen Molin. in regno Luitaniae, & Castellae, si filius iam per hæresim exemptus à potestate Ecclesiae reconciliatur, & matrimonium contrahat Ecclesiae benedictionibus subsecutus, in quo casu usufructus debitus patri si ius accersit, iuxta l. 4. 8. Tauri, quæst. 9. tit. 1. l. 5. recipit, si tunc deuenire, quia succedit in omnibus bonis ipsius delinquentis. At credo nequaquam tunc fisco esse applicandum, sed delinquenti, quia confiscatio non extenditur ad bona futura, sed ad præsentia, & existentia tempore delicti. Addit insuper Molin. utroque loco, & Sayrus in clauis regia l. 9. cap. 7. num. 7. vers. contra, usufructum bonorum, quæ filius post hæresim acquirit, fisco esse applicanda, quæ & proprietates fisco debentur. Hoc tamen dicit Sanchez num. 11. in fine, intelligendum esse de bonis acquisitis durante hæresi, non de acquisitis: postquam de illa reus penituit. At credo nulla ex his bonis ad fisco pertinet, sed ad ipsum criminiosum, si capax est acquisitionis, quod in vitimo puncto huius dissertationis examinabimus, vel ad illius consanguineos, & hæredes, si incapax ratione criminis factus sit.

19 Victima difficultas est de bonis castrensibus, aut quasi castrensibus. An, inquam, ob delictum filij publicentur, vel patri deferantur?

Publicari, inquam, tradiderunt Nilus in tract. de bannitis. l. 1. p. 2. temp. quæst. 25. Anton. Gom. var. resolut. tit. de fornicat. cap. 15. n. 5. vers. sed his non obstantibus. Azor. tom. 1. lib. 5. cap. 7. quæst. 3. Valq. 1. 2. disput. 169. cap. 1. n. 6. Gigas tract. de crimin. l. 1. de maiest. l. 2. tit. de pœnis committit hoc crimen q. 12. Si man. de catholic. instit. tit. 9. n. 13. Bonac. disp. 3. de contract. q. 8. p. ult. n. 18. & alij plures, quos referunt Peregrin. Farinac. & Sanchez locis allegandis. Fundamentum huius sententiæ est, quia filius in his bonis habet plenum, & perfectum dominium, tam quoad proprietatem, quam quoad usufructum, liberamque illorum administrationem, & dispositionem, sicuti si esset pater familiæ, ut constat ex l. 2. C. ad Macedon. l. cum oportet, vers. exceptis, C. de bonis qua liberis l. miles 1. ff. de castrensi peculio. Ergo delinquendo poterit illud amittere, qui enim delictum committit confiscatione dignum, tacite alienare censetur l. Imperatores ff. de iure fisci, Neq; obstat l. 3. C. de bonis proscript. cui contrariæ sententiæ Doctores innuntur: nam esto in illa lege mandetur bona castrensia non debere à patre auferri, ideo erat quia tempore illius legis bona patris erant; solimque filio permittebatur favore militiae de illis disponere, quod si non disponebat, patri deferrebantur tanquam propria ex l. 2. ibi esse ff. de castrensi peculio. At hodie iure iure bona castrensia non sunt patris, sed filij; neque pater iure proprio delictum in illis succedit. Authent. de hæredib. ab intest. venientib. collat. 9. §. si igitur defunctus & Authent. defuncto C. ad Terrull. c. l. 3. C. de bonis qua liberis. Et l. fin. C. communia de successib. & aliis. Ergo cessare debet dispositio illius legis cum finis illius esset

20 Dicendum tamen est, etsi supradicta sententia sit satis probabilis, probabilis esse hæc bona fisco non deferri, sed patri, sic Clarus l. 5. quæst. 78. vers. quæro etiam, Menoch. de recuper. poss. rem. 9. n. 69. c. 70. Couart. l. 2. var. resolut. c. 8. n. 7. Peregrin. de iure fisci l. 5. §. 1. n. 130. Farinac. p. prax. q. 2. 4. n. 11. Sanch. l. 4. e. 15. n. 4. Fachin. lib. 9. controuers. cap. 49. & alij innumeri apud ipsos.

Fundamentum est dicta l. 3. C. de bonis proscript. vbi Imperator patri, cuius filius est deportatus, concedit omnia bona castrensia, aut quasi castrensia; inquit enim, si filius tuus, cum esset in tua potestate, in insulam deportari meruit: peculium eius nec quod in castris acquisiuit, vel quod ei militatio donasti auferri tibi debet. Sed hæc lex nulla alia lege est abrogata. Ergo dicendum est facta capitis diminutione in filio deferendum esse patri eius peculium. Minorem probo quia solim abrogata est lex negans filio familias administrationem, & dispositionem bonorum castrensiū, & quod in illis non habet hæredem, si ab intestato decedat: at ex horum abrogatione non inferatur abrogatio supradictæ legis, quia stare optimè potest filium habere hæredem, & successorem, admittitque posse bona castrensia, & nihilominus si delinquit, ea patri deferri in prærogatiua patriæ potestatis, & illius iocium. Ergo. Et confirmo. Filio interdicta erat iure antiquo administratio & dispositio eiusdemque peculij acquisiti, quia patri acquirere l. placet 78. ff. de acquirend. hæredib. Nouo iure concessa est libera castrensis dispositio l. 3. C. de castrensi peculio. lib. 2. c. l. 2. C. ad Macedoniam. At in hac concessione non intelligitur concessa dolosa administratio, & alienatio per delictum l. creditor §. Lucius ff. mandati. Confirmo secundo. Filio familias non est concessa facultas castrensia bona alienandi ex iure communi, sed ex iure speciali, & privilegiato: cui est concessa facultas ex iure speciali, & privilegiato alienandi alienare non potest per delictum. Secundo, respondendo Doctores, in suprad. l. si filius, C. de bonis proscript. Ergo.

21 Ex his soluantur rationes contrariæ.

Ad primam dico, esto habeat filius dominium, & administrationem peculij castrensis non habet iure communi, sed speciali, & privilegiato, ideoque alienare non potest per delictum. Secundo, respondendo alienare quidem bona castrensia non fisco sed

patri, qui ex suprad. l. si filius 3. in hac alienatione fisco præferatur. Ad secundam concedo latam esse hanc legem tempore quo filius omnia patri acquirerebat, quod licet sit mutatum, quoad acquisitionem, & successorem dispositionemque; non tamen est mutatum illa in parte, in qua statuitur patri fisco præferendum esse à patreque illa bona non esse auferenda. Nam vt rectè Cuiaç. notat lib. 6. obseruat. cap. 11. & Fachin. lib. 1. controu. cap. 8. circa finem, c. lib. 8. cap. 4. taxè antiquas leges in aliqua parte correctas esse posterioribus constitutionibus, & in aliis partibus suum vigorem obtinere; præcipue cum factis sit titum prouebium à iure antiquo recedendum non esse absque textu expresse, quia iuris correctio est odiosa, & omnino vitanda l. præcipimus C. de appellat. At nullus est textus nouus expresse, negans hæc bona patri esse deferenda, cum filius patrius capius diminutionem. Ergo.

22 Ampliat hæc doctrina, vt procedat in casu quo filius condemnatus filios habeat, quia hoc non obstat, quominus patri peculium filij debitum deferatur, sic relate Saliceto, Alexand. & Peregrino tradit Sanch. l. 2. cap. 15. num. 5. At hoc intelligendum est in casu quo filius condemnatus sub patria esset potestatis, si quidem in illius prærogatiua, & solacium bona filij condemnati patri deferuntur, vt tradit Conar. lib. 2. var. cap. 8. n. 7. Iulius Clarius li. 5. quæst. 78. vers. quæro etiam ad finem Farinac. q. 24. n. 15. circa finem. Quod tamen in regno Castellæ, & Luitaniae fieri non potest, cum eo ipso, quo filius uxorem ducat patriam potestatem egrediatur, vt habetur lib. 1. Lusitanarum ordinat. tit. 67. §. 4. c. l. 4. tit. 78. §. 2. c. leg. 47. c. 48. Tauri, quæ sunt 8. c. 9. tit. 1. lib. 5. recipit, & tanquam à patria potestate egressus, & sui iuris omnia bona fisco, & non filijs, neque parentibus debentur.

23 Sed dubium est, an in crimine læsæ maiestatis humanae, & diuinæ, & odomini publicentur; Negat Sanchez lib. 2. c. 15. num. 4. sine. Mouetur quia nihil speciale videtur esse de his criminibus statutum.

Contrarium tamen affirmandum est cum Gigas de crimin. l. 1. maiest. lib. 2. tit. de pœnis committit hoc crimen q. 12. in fine. Quædam in suis quæstionib. fiscal. q. 19. ad finem. Reperit inquit verbo confiscatio vers. item propter hæresim. Vmbert. Locat. p. h. iudiciali inquisit. q. 18. vers. sed vt nihil remaneat. Fachin. l. 9. controuers. c. 49. sine. Octavian. decif. Pedemontana 94. Farinac. l. praxi. q. 24. n. 14. c. de hæresi quæst. 190. §. 1. num. 17. Ratio est, quia in l. qui quis filij ob C. ad l. l. ul. maiest. filio familias imponitur hæc pœna amissionis suorum bonorum: at si ob hæc crimina bona castrensia non amittit filius, nulla sunt bona, quæ amittere potest, quia nulla alia habet magis propria, & lex respectu filij familias vana esset, & inutilis. Et confirmo, lex condemnat filium in amissione suorum bonorum, neque distinguit, an sint sua ex iure communi, an ex iure speciali. Ergo omnia comprehendit.

PUNCTVM XL

Quæ peculia filij ob crimen parentis confiscatione dignum publicentur.

- 1 V usufructus finitur, quoties usufructuarius patitur maximam an mediam capitis diminutionem, & quæ hæc sit.
- 2 Sint ne hæc correctæ per authenticas, sed hodie examinatur.
- 3 Concluditur non esse correctæ.
- 4 Bene tamen in regno Castellæ.
- 5 Si delictum usufructuarij habet amexam, maximam, aut mediam capitis diminutionem, & non publicatur usufructus sed finitur, specietoto iure communi.
- 6 In regno Castellæ negant aliqui publicari.
- 7 Probabilis est publicari.
- 8 Bona castrensia, aut quasi non publicantur ob crimen patriis.
- 9 Bona aduentitia quoad proprietatem non publicantur quoad usufructum probabilis est publicari.
- 10 An committente patre delictum ratione cuius exit filium à patria potestate extinguatur in parte usufructus bonorum quæ filium ante delictum acquisiuit? Sanchez. & Molin. in solo crimine hæresi affirmant extinguui.
- 11 Farinac. distinctio approbatur.
- 12 Quid dicendum asteno iure regio Castellæ & Lusitaniae.
- 13 Peculium profectitium an publicetur publicati boni parentis, Propositio ambigendi ratio.
- 14 Temperatur, vt non procedat in delicto per quod soluitur patria potestas.
- 15 Probabilis censet supradictum peculium publicari, publicari, bonis parentis.
- 16 Fit satis rationi dubitandi non 13. adducta.
- 17 Legitima, & alimenta debita filio non publicantur.
- 18 Excipit in bonis maternis ob matris delictum.
- 19 Item non procedit in filijs conceptis post condemnationem.
- 20 Neque item procedit in crimine hæresi.
- 21 Neque in crimine læsæ maiestatis humanae commisso, contra Principem.

- 42. Filiis suorum reſervatur legitima de bonis maternis ob parentum delictum.
- 43. Quis debeat ex bonis parentis.
- 44. Non caret probabilitate reſervanda eſſe alimentis filiis parentum committentium crimen leſamaisſtatis.
- 45. Reſerva iſi filii, quibus non reſervatur alimenta, abſcondero ſibi ad victum graviter neceſſaria.

Deltimas in Puncto precedenti, parentem in bonis adentitatis filij habere vſumfructum, & in bonis profectitatis non ſolum vſumfructum, ſed etiam proprietatem. Videndam ergo eſt, an publicatis bonis ob delictum patris, hæc bona, quæ ſolentur ſunt publicentur, ſaltem ſecundum eam partem, quæ ad partem pertinet.

Pro reſolutione præmittendum eſt, quia ratione per delictum finitur vſumfructus. Iure ergo communi vſumfructus finitur, quocirca vſumfructuarius patitur maximam, aut mediam capitis diminutionem, quia tunc efficitur ſervus penæ & pro mortuo reparatur: & ſicut mortuo vſumfructuarius perit vſumfructus, & conſolidatur cum proprietate, ita cum à iure pro mortuo conſtituitur: habetur l. *corruptionem, C. de vſufructu, c. §. finitur, Inſtit. de vſufructu.* & ibi communiter Doctores. Dicitur autem quis pari maximam capitis diminutionem. Primò cum ad metallum damnatur, vel beſtias ſubiicitur. §. *pena ſervus, Inſtit. quibus modis ius patriæ poteſt. ſoluit.* Secundo ſi vltimo ſuſceptio damnatur. l. *qui vltimo ſuſceptio ff. de pœnis.* Tertio, ſi liberus ob ingratitudinem in patronum ſeruituti redigatur. Quarto, ſi maior 25 annis patitur fe vendi, vt pretio fruatur. §. *maxima, Inſtit. de capitis diminut.* Mediam tamen capitis diminutionem patitur quis, ſi ei interdicitur aqua, & ignis, vel in infernum deportetur, etiam ſi libertatem retineat. §. *minor, Inſtit. de capitis diminut.* Debet tamen hæc deportatio, & relegatio fieri cum amiſſione omnium bonorum, aliis non dicitur mediam capitis diminutionem pati. §. *cum autem, verſ. relegati Inſtit. quibus modis ius patriæ poteſt. ſoluit.* Hæc tamen penæ interdictionis aquæ, & ignis, damnationis in metallum, & deportationis, non videtur eſſe in vſu: at loco illarum ſuccedit cultum perpetuum, præcipue in infernum minus ſalubrem; damnatio ad perpetuum carcerem, vel tritremis. ſic Peregrin. *de iure filij lib. 5. tit. 1. n. 116.* Gregor. Lopez. l. *4. tit. 31. part. 7. Sanchez. lib. 2. c. 16. num. 7.* Molin. tom. 1. diſp. 9. §. *quod vt melius.*

Sed non eſt parva difficultas, an hæc omnia correctæ ſint per auctoritatem, ſed hoc, *C. de donat. inter vir. c. vxor.* quæ ex auctoritate de nupt. §. *quod autem,* deſumpta eſt: vbi habetur necemina à principio benedatum, id eſt ingenuum effici ſervum penæ, etiam ſi ad ſupradictas penas condemnetur. Nam ſi deſine eſt ſervus penæ, non debent ad illo bona auferri, neque illorum ei diſpoſitio interdici; ac proinde neque vſumfructus, ſi vſumfructuarius eſt, finiri.

Quia in re Anton. Gomez tom. 2. var. cap. 15. num. 20. verſ. *ſecundo modo, c. l. 4. Tauri, n. 2.* Couar. in rub. de reſtam. p. 3. n. 27. conſentit non reparari ſervum penæ, neque tanquam mortuum vſumfructuarius, neque eius vſumfructum finiri, ſi condemnetur ad mortem ciuilem damnationis in metallum, carcerem, vel tritremis perpetuus, aut quid ſimile; quia per ſuprad. auctent. liberatur à ſeruitute penæ, & conſequenter priuari non debet iure diſponendi de ſuis bonis, ſecus verò (iniquum) dicendum eſt, ſi condemnetur ad mortem naturalem, quia tunc etiam de iure authenticum efficitur ſervus penæ, ſicut antea; ac proinde inextinguibilis, & vſumfructus eius finitur: adducunt pro hoc gloſſam ordinariam in *diſt. auctoritat. ſed hodie,* & ibi Odo. fed. Pet. Cynum, Bart. Salicetam, & communem, & Bart. in l. *qui vltimo, ff. de pœnis.*

Non tamen caret difficultate hæc doctrina. Primò, quia auct. ſed hodie, nullam diſtinctionem facit inter condemnatum ad mortem naturalem, vel ad ciuilem. Ergo vtrumque condemnationem comprehendit. Ergo vtrumque eximit à ſeruitute penæ. Et quidem vtque erat antea ſervus penæ, & inextinguibilis ſicut ſine vlla diſtinctione. l. *eius qui, §. 1. ff. de reſtam. l. quidam ſerui, ff. de pœn.* & alii. Secundo, eſt à condemnatis ad mortem ciuilem, vel naturalem tollatur ſeruitus penæ, neque libertatem per conſtitutionem amittant, non inde efficitur eſſe habitos ad teſtandum, diſpoſitionemque ſuorum bonorum habere. Nam iure antiquo, quibus erat interdictionis aquæ, & ignis, vel in infernum deportabantur, non efficiebantur pœnæ ſerui, qui eſto ciuilitatem amitterent, non amittebant libertatem. §. *minor, Inſtit. de capitis diminut.* & tamen ij deportati, & proſcripti inextinguibilis erant. l. *eius qui, §. ſed cui, ff. de reſtam.* quia ſimul cum deportatione omnibus ſuis bonis ſpoliabantur; & ſiſco, vel hæredibus ab interſtato applicabantur. Quod ſi aliquando deportatio contingebat abſque horum bonorum amittione, ſic deportatus, & relegatus mediam capitis diminutionem non dicebatur paſſus. *Inſtit. quibus modis ius patriæ poteſt. ſoluit. §. cum autem, verſ. relegati.* Ergo quantum auctoritat. ſed hodie, collat à condemnatis ingenuus ſeruitutem penæ, non inde inferitur feciſſe illos habitos ad teſtandum.

Quapropter dicendum videtur ex vltimo Auctent. de nupt. §. *quod autem, c. ex Auctent. ſed hodie, C. de donat. inter fecid. de Catto Sum. Mor. Paris 1.*

vir. & vxor. condemnatum ad mortem ciuilem, vel naturalem non eſſe ſervum penæ, in ordine ad matrimonium contrahendum, vel ad perfeſtendum in contractu; ſed habendum eſſe in hac parte, ac ſi omnino liber, & indamnatus exiſteterat in ordine ad teſtamentum, vel diſpoſitionem ſuorum bonorum, nihil eſſe de ſeruitute immutatum, ſed tam condemnatum ad mortem naturalem, quam ad ciuilem, ſcilicet ad deportationem cum amiſſione omnium bonorum; tam, inquam, patientem maximam capitis diminutionem, quam patientem mediam, inextinguibilis eſſe, & inter mortuos reputatos; ac proinde vſumfructum in illis, ſi quis erat, finiri, & ad proprietarium deuolui: ita doctè defendit Molin. *teſtata tom. 1. diſp. 9. col. 2. c. 3. Panorm. in rub. de reſtam. Bart. & alij.*

4. At in regno Caſtellæ poſt legem 4. *Tauri, quæ eſt 4. tit. 4. l. 5. recipiat.* hoc ius mutatum eſt: conceditur enim his condemnatis poteſtas teſtandi, & diſponendi de bonis conſtitutioni non ſubiectis, ac ſi condemnati non eſſent. Ex qua deciſione inferitur non perire vſumfructum in vſumfructuario per maximam, aut mediam capitis diminutionem, ſed neceſſario requiri mortem naturalem cum effectu. Rario eſt manifèſta, quia iure communi ea de cauſa ſinebatur vſumfructus, vſumfructuarius condemnato, quia reſpectu bonorum temporalium tanquam mortuus reputabatur. At ex iure regio Caſtellæ ceſſat hæc reputatio, cum damnatus ad mortem poſſit teſtari, liberè que de bonis diſponere. Ergo ceſſante hac reputatione ex regio Caſtella, ceſſare debet diſpoſitio, & finis vſumfructus: & ita tradit Molin. *d. diſp. 9. verſ. ſuis ita conſtituitur, c. verſ. dixit facilius.* Ferd. Rebell. l. p. lib. 1. q. 7. ſect. n. 22. Sanch. lib. 2. in Decal. c. 16. n. 8. Eandem doctrinam extendunt ſupradicti Doctores ac Luſtitanæ regnum; cum enim in illo condemnatis ad mortem naturalem concedatur poteſtas teſtandi ad aliqua pia opera, de tertia parte ſuorum bonorum, vt conſtat ex §. *lib. ordinam. tit. 9. 4.* & tacitè condemnatis ad mortem ciuilem poteſtas teſtandi ſit conceſſa; efficitur ſane vſumfructum illorum, ſi quem habent, non finiri per condemnationem, quocirca cum effectu mors naturalis ſequatur. Non enim reputari ij poſſunt tanquam mortui, quibus aliqua bonorum ſuorum diſpoſitio conceditur.

5. Ex iis inferitur quid dicendum ſit, an vſumfructuario damnato, & publicatis eius bonis publicetur vſumfructus, vel ad proprietatem redeat? Et quidem ſi delictum tale eſt, ob quod vſumfructuarius patitur maximam, aut mediam capitis diminutionem, in quo caſu diximus finiri iure communi vſumfructum clarum eſt non publicari, ſed ad proprietatem redire. l. *corruptionem, c. 16. C. de vſufructu.* Peregr. *de iure filij lib. 5. tit. n. 73.* c. 116. Mol. tom. diſp. 9. *verſ. dixit facilius.* Sanch. lib. 2. c. 16. n. 7.

Difficultas autem eſt, an publicetur in regno Caſtellæ, & Luſtitanæ, in quibus ob maximam, aut mediam capitis diminutionem diximus vſumfructum non finiri. Et idem eſt ſecundum ius commune de delictis, in quibus condemnatus non patitur maximam, aut mediam capitis diminutionem, ſi omnia ſua bona publicentur; an, inquam, ſub hac publicatione vſumfruct. comprehendatur, vel potius ad proprietatem redeat, vel in ipſo fructuario perſeueret?

6. Negat publicari, ſed ad proprietarium redire, Bald. l. 1. *C. de bonis libert. n. 4.* Alexand. conſ. 23. n. 1. 4. vol. 1. Conrad. in *pract. tit. de publicat. bonor. n. 3. verſ. 3. limita.* Bernard. Diaz *pract. cap. 132. n. 4.* Probant duplici ratione. Prima. Qui non poteſt alienare per contractum, aut vltimam voluntatem, nequit per delictum alienare. ex *l. imperatores, 34. ff. de ſideiſcomiſſ. libert.* ſed vſumfructuarius alienare non poteſt contractu, vel vltima voluntate vſumfructum; imò ſi de facto tenet alienare, nulla eſt alienatio, & vſumfructus ad proprietarium redit, §. *finitur. Inſtit. de vſufructu. l. ſi vſufructus, verſ. ſi extraneo ff. de iure dotium,* & in vtroque loco gloſſa, & Doctores communiter. Ergo neque etiam poterit alienare per delictum. Secunda. Que non poſſunt ad extraneos hæredes tranſire, vt ſæpè dictum eſt, non poſſunt ad ſiſcum deuenire, qui loco extranei hæredis ſuccedit; at vſumfructus ad extraneum tranſire non poteſt, ex *ſupradictis §. finitur. Inſtit. de vſufructu.* Ergo. Neque valet dicere re alienare non poſſe, neque ad hæredem extraneum tranſmittere ius percipiendi vſumfructum; bene tamen ipſius vſumfructus commoditates, & vtilitates durante ſua vita, iuxta textum expreſſum in *l. arboribus, verſ. vſufructuarius, ff. de vſufructu,* & habetur l. 25. tit. 31. part. 3. ſicut ius decimandi alienari non poteſt in laicum. *cap. prohibemus, de decimis.* at bene poteſt eis vendi, locari aut alio quouis titulo concedi, commoditas, & perceptio fructuum, *cap. veſtra, de locato.* Ergo licet non poſſit publicari ius percipiendi vſumfructum, poterit tamen ipſe vſumfructus, ſeu illius commoditas publicari. Non, inquam, hoc valet, quia publicatio non extenditur ad bona futura, & venientia poſt delictum; ſed ad bona tempore delicti exiſtentia: at commoditas, & vtilitas vſumfructus ſuccedit poſt delictum, & condemnationem, & ſolum ius percipiendi vſumfructum tempore delicti exiſtit. Ergo ſi ius publicari non poteſt alienari; neque commoditas, & vtilitas vſumfructus publicari poterit, quia ad ipſa non extenditur delictum, & vſumfructus.

7. Nihilominus tamen dicendum eſt durante vita vſumfructuarius & publicatis eius bonis ob delictum, ratione
E c 3 eius

DE RE
STRUC
ALAC
TON,
II II

cuius usufructus non finitur, publicari & ipsum usufructum quoad commoditatem, & utilitatem, ipsius sic tenent Valquez l. 2. de bannis. c. 1. n. 10. Mol. disp. 9. vers. ex dicto facilius. Nilus de bannis. l. 1. p. secundum temp. n. 2. Simancas. de cathol. instit. l. 9. n. 9. Aut. Gomez. l. 1. p. var. cap. 15. n. 18. Sanchez. lib. 2. c. 16. n. 4. Farinac. l. 1. p. praxi. quest. 5. num. 150. Fachin. lib. 9. controu. c. 50. Peregrin. de iure fisci. l. 1. l. 5. n. 73. & 116. Bonacina disp. 3. de contractibus. quest. 8. punct. ult. §. 1. num. 11. & alij plures apud ipsos, & conlat ex l. si postuleris. §. iubet. ff. ad leg. Tul. de adulter. ibi. In quo tantum usufructum habet reus, magis est, ut perceptio usufructus ad publicum incipiat pertinere. Ratio autem est, quia licet ius percipiendi fructum pro proprio nomine alienare non possit, quia est personale: at alienare, cedereque alteri potes facultatem percipiendi fructum durante tua vita, non quidem ut ipse nomine proprio percipiat, quia hoc solum tibi usufructuario competere potest, sed ut nomine tuo percipiat, & fruatur. Quia alienatione, & cessione facta tu remans usufructuarius, impeditur tamen uti usufructu, propter cessionem, & alienationem alteri factam; alius tamen percipere illam utilitatem potest, sed ea quae alienari & transferri in alium possunt, possunt fisco subici. Ergo potest fisco subici hæc facultas percipiendi alieno nomine commoditatem, & utilitatem usufructus. Hæc enim facultas transmissibilis non est bonum futurum, sed præsens, quando delictum committitur; et lo ipsa commoditates, & utilitates postea succedant. Ex qua ratione fundamenta contraria dissoluntur.

Extenditur tamen supra dicta doctrina, etiamsi granatus sit restituere usufructum post mortem, aut certum aliquod tempus: semper enim publicabitur usufructus, pro tempore; quo illum percipere debebas, nisi in usufructus constitutio esset expressa alienationis prohibitio facta in fauorem alicuius substituti non tui: quia tunc ratione illius expressæ prohibitionis, transibit commissio delicti usufructus ad substitutum, sic recte notatur Sanchez lib. 1. cap. 16. num. 5.

8. Secundo inferitur quid dicendum sit, an publicatis bonis parentis criminosi publicetur pecuniam castrense, aduentitium, profectitium, & legitima filiorum? Qua in re.

Dico primo. Bona castrensia, aut quasi, nullo modo publicantur, quia hæc tam quoad proprietatem, quam quoad usufructum, & administrationem sunt filij. Nequeunt ergo ob parentis delictum publicari: & ita tradunt tanquam certum Nilus tract. de bannis. l. 1. p. secundum temp. n. 26. Gigas de crimine l. 2. de maiestatis, lib. 2. tit. de pœnis committent. id. crim. q. 13. num. 1. Sanchez alios referens. lib. 2. cap. 16. n. 1. Bonacina disp. 3. de contractibus, quest. 8. punct. ult. §. 1. num. 14. Farinacius de hæresi, quest. 190. num. 17.

9. Dico secundo. Bona aduentitia nullo modo publicantur quoad proprietatem ob delictum parentis, est certum, tradunt Nilus, Bonacina supra Sanchez num. 9. Et ratio est clara, quia quoad proprietatem non pertinent ad patrem, sed ad filium. Quoad usufructum sunt variae sententiæ propterea referet Sanchez supra, à num. 11. Probabilius est publicari pro toto eo tempore, quo usufructuarius debebat percipere usufructum: sic tradunt Fachin. lib. 9. cap. 50. Anton. Gomez. rem. 2. variarium resolut. cap. 15. num. 18. Farinacius quest. 24. n. 33. Sanchez lib. 2. cap. 16. num. 15. Ratio est supra tacta, quia fisco succedit non solum in bonis, sed etiam in iuribus, quae alienari possunt. l. si postuleris. §. iubet. ff. de adulter. sed quamvis ius percipiendi fructus nomine proprio alienari non possit ab usufructuario: ius percipiendi fructus nomine ipsius usufructuarij ab ipso potest. Ergo hoc potest transire in fisco. Hoc tamen limitandum est, dummodo delictum tale non sit, per quod extinguatur usufructus, iuxta dicta. Si enim tale esset delictum, cum proprietate consolidatur usufructus, neque ad fisco pertinet sic Farinac. pluribus relatis n. 33. Menoch. de recuper. poss. rem. 5. n. 244.

10. Grauis tamen controversia est, an committente patre delictum, ratione cuius filius à patria potestate eximat, extinguatur in parte usufructus bonorum, quæ filius ante delictum acquisiuit (nam de acquisitis postea nulla est delictio ad patrem pertinere non posse, siquidem non habet in filium patriam potestatem (Molin. tom. 1. de instit. disp. 9. vers. ab hac regula disp. 229 paulo post princip. Sanchez lib. 2. cap. 16. n. 18. & 19. existimant in solo crimine hæresis extinguatur usufructum, & cum proprietate consolidari. In reliquis autem criminibus manere parentem usufructuarius, & fisco publicantem eius bona, publicare usufructum, toto eo tempore, quo pater potestatis illo erat. Mouentur, quia non ex eo quod filius à patria potestate egrediatur, amittit pater usufructum in bonis ante egressum acquisitis; quia hic usufructus non debetur patri ob patriam potestatem actu existentem, cum percipitur usufructus sed ob patriam potestatem, quam in filium exercuit, tempore quo filio bona à duenerant: alijs ingresso filio in religionem amitteret pater usufructum & ingresso parte rediret usufructus ad filium: quod non videtur ita receptum. In crimine autem hæresis ob eius atrocitatem ita videtur filius à patria potestate exire ut quoad omnia illius bona maneat exemptus.

11. Ceterum credo distinguendum esse cum Farinac. l. 2. praxi. quest. 14. num. 33. aut delictum quo filius eximitur à patria

potestate, est tale, per quod pater patitur maximam, aut mediam capitis diminutionem, & tunc cum proprietate consolidatur, attentio iure communi, quia extinguitur usufructus, ut dictum est num. 7. at si delictum non sit tale, ad fisco pertinere debet, quia esto solatur patria potestas, cum usufructus non sit extractus, ad fisco pertinere debet. At hoc iure communi nunquam contingit: nullum enim est delictum patris, quo solatur patria potestas in filium, quin sit delictum, ratione cuius pater non patitur maximam, aut mediam capitis diminutionem. Ex qua doctrina constat ratione hæresis, l. 2. de maiestatis, & sodomie committæ à patre non publicari eius usufructum in bonis aduentitijs filij, sed ad filium tanquam extinctum pertinere à puncto, quo illa delicta declarantur: & ita loquens de crimine hæresis, docet Gabriel Quemada in quest. fiscal. q. 19. num. 4. Simancas de catholice. institut. tit. 9. num. 8. 1. Canevia in quest. crimin. cap. 1. num. 34. & alijs pluribus relatis Farinacius quest. 190. de hæresi. §. 1. num. 27.

12. Verum attentio iure regio Castellæ, & Lusitanie vbi ob nullum crimen redditur quis interstabilis, credo usufructum patris hæretici rebellis, Sodomitæ ad fisco pertinere toto illo tempore, quo illum percipere debebat, si non delinqueret. Mouetur, quia esto filius à patria potestate egrediatur, non ob id extinguitur usufructus, siquidem non reputari potest tanquam mortuus, cum aliquam in bonis dispositionem habere possit ex supradicto iure. Neque mihi placet specialis exceptio hæresis. Nam cap. 2. §. fin. de hæresi. n. 6. vbi ob crimen patris etiam occultum eximitur filius à patria potestate, nullum verbum est, unde colligatur usufructum filio pertinere, nisi ex eo quod à patria potestate filius eximitur: inquit enim textus, illorum autem filiorum emancipationem, quorum parentes post emancipationem etiã huiusmodi apparuerint ante ipsam à via veritatis ad hæresis superstitionis inuim declinasse, nullius volumus esse momenti, velus factam de hominibus sui iuris eum dignum sit, ut propter patris atrocitatem delicti filij esse in partem hæreticorum deserunt potestate. Cum ergo ob sola exemptionem à patria potestate non extinguatur usufructus, attentio iure regio Castellæ, & Lusitanie, sed filium attentio iure communi eximitur, efficitur sanè usufructum attentio iure regio Castellæ patris delinquentis pertinere ad fisco, & attentio iure communi ad filium pertinere, & cum eius proprietate consolidari.

13. De peculo autem profectio maior dubitatio est, an fisco applicetur, publicatis bonis parentis? Ratio dubitandi desumitur ex l. 3. §. sed verum ad finem ff. de minoribus, vbi hoc peculium in confiscatione bonorum patris decidit videtur ad filium spectare: inquit enim text. licet autem casu peculium ad filium spectet, ut puta si patris eius bona à fisco propter debitum pecuniarium occupata sunt: nam peculium eius ex constitutione D. Claudij separatur. vbi Glossa verbo separatur, ait, ut saluum habeat filium. Neque valet dicere, ibi non agere Imperatorem de occupatione bonorum ob delictum, sed de occupatione bonorum ob debitum pecuniarium, tum quia in Codicibus Florentinis non habetur verbum pecuniarium sed solum debitum, quod debitum ex delicto comprehendit. l. si cui exemptio 12. ff. de verb. signific. Tum quia Bald. in Infinitum fol. 131. probat non esse legendum debitum sed delictum. Tum denique quia maior difficultas reperitur in remissione debiti pecuniarij, quam in remissione pœnis ob delictum: quia in remissione debiti pecuniarij agitur de damno vitando, scilicet amissione propriorum bonorum, in remissione pœnis ob delictum solum agitur de lucro captando. Ergo si Imperator remittat peculium ob debitum pecuniarium patris, à fortiori illud remittere poterat ob delictum eius. Neque etiam valet dicere peculium illud separari, non tanquam à fisco non occupatum, sed tanquam id, de quo dubium est, an fisco, an creditoribus patris sit applicandum; quia clausi supradicti text. dicitur peculium illud ad filium spectare, quod cum effectu est intelligendum, alijs in casu confiscationis non ad filium, ad fisco dicitur spectare. Ergo ex eiusmodi lege videtur omnino dicendum peculium filij profectum non publicari, sed filio remitti. Ratio autem pro hac parte efficax est, quia fisco occupare non potest bona delinquentis, quia parte sunt aliena à delinquente, sed bona illa profectio non sunt patris criminosis, quoad administrationem, & spem in illis succedendi, sed filij. Ergo secundum hanc partem occupari à fisco non possunt. Adde, priuatio illius administrationis pœna est l. testamento tenuit ff. de manum. testam. sed nulla pœna infligi potest absque culpa illius, qui illam patitur. Ergo absque culpa filij priuati non potest administratione illorum bonorum. Ergo neque confiscari possunt: & ita post alios Doctores, quos allegant, defendit Couart. lib. 2. var. c. 9. num. 7. vers. hinc apparet. Anton. Gomez lib. 2. var. c. 15. num. 16. Bolusius in sua præf. tit. de bonor. publicat. n. 71. Menoch. de recuper. poss. rem. 9. n. 73. Iulius Clausus l. 5. recept. q. 78. n. 14. Peregrin. de iure fisci. l. 5. t. 1. n. 126. Farinac. l. 1. q. 24. n. 26. Sanc. l. 2. c. 16. n. 21.

14. Temperant tamen aliqui ex supradictis Doctores suam sententiam, cum non procedat in casu quo delictum patris tale sit, ut per illud solatur patria potestas, quia tunc dicitur peculium non pertinere ad filium, eo quod desinat esse peculium

Item l. fin. C. de inoff. testam. secus vero cum delictum tale non est quia tunc dicitur patria potestas sic Cynus, Bald. Alexand. Roman. Imola relati a Farinae. Ant. Gom. & Sanchez. supra & ob hanc rationem in crimine haereticis publicis peculium profectum dicitur Gabr. Quemada quae fiscal. quae 19. Cetera quae crim. in de quae fiscal. tangunt punit delicti cap. 1. num. 37. Greg. tract. de crim. l. a. maiest. lib. 2. tit. de penis committen. in crim. quae 13. num. 4. Farinae. inclinat de haer. quae 190. §. 1. num. 15. Locius Zechus in sum. p. 1. tit. de sic. rub. de here. cap. 1. num. 16. vers. quare ampliat. Ceterum hanc limitationem reprobat Anton. Gom. Menoch. & alij, quia ad publicitatem nihil refert definire esse peculium cessante patria potestate, sufficit si profectum peculium fuerit, tempore quo delictum commissum est, & confisatio faciendi erat.

15. Verum est hanc sententiam satis probabilem iudicem: et probabilitatem censo, quae affirmat hoc peculium profectum publicari publicis bonis parentis criminosi. Moueor, quia nihil peculium est patris quoad proprietatem & usufructum licetum, C. familia erefunda. sed filius usurpat bona, quae sunt delinquentis tempore commissi delicti. Ergo usurpat proprietatem, & usufructum horum bonorum, Neque hoc impedit potest administrationem, & spe succedendi, quam filius in hoc peculo habet, quia haec administratio, per se est quod accessum possessioni parentis: qua quidem per delictum sublatam tollitur administratio, & spes. Et confisio in bonis delicti filij, quoties pater committit delictum dignum confiscatione, dicitur v. usufructum publicari, esto non illo tempore proprietatem; quia usufructus ad patrem pertinet: sed in bonis profectis non solum usufructus sed etiam proprietatem pertinet ad patrem. Ergo publicari eius bonis publicari potest, & usufructus. Aliis exemptionibus vult publicitatem ob etiam parentis bona profectiva, quibus advenit tunc quod non videtur rationi contentum, cum in bonis profectis, plus iuris pater habeat. Confisio secundo, publicitatis bonis parentis, si creditoribus ex illis bonis filius non potest satisfacere integre, affirmat Thom. Sanchez lib. 2. cap. 16. num. 24. ex illo peculo satisfaciendo esse: quod etiam docuit Farinae de haer. quae 190. num. 15. in fine. quia peculij illius dominium est patris, & quia res alienam inuit filiorum legitimum, nedum peculium hoc: & quia naturali aequitate dicitur filium tractantem de lucro capiendo praefertur creditoribus tractantem de damno vitando. Sed haec omnes rationes probare (meo iudicio) manifeste peculium illud publicari: nam quia illud peculium reputatur tanquam legitima, quae de debitis alimentis secundum veram sententiam publicatur: tum quia filius dicitur in hoc peculo tractare de lucro capiendo, ac proinde creditoribus illi esse praefertendus. Ergo signum est tale in eum a patre filio provenire; sed nullum illi patet concedere potest, cum omnia illius iura publicentur. Ergo. Item filius non tenetur creditoribus delinquentis, cuius bona publicari, satisfacere, nisi pro viribus haereditatis confiscata, vt est omnium sententia. Ergo si publicatis bonis parentis criminosi, creditoribus ex peculo debet fieri satisfactio, cum reliqua bona non sufficiunt; signum est illud peculium sub publicitatem comprehendi: & ita tenet Bald. l. filium num. 2. vers. sed quid debeat, ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. Simanc. de cathol. in sum. tit. 9. num. 17. Valquez l. 2. disp. 169. cap. 1. num. 10. Chaldas l. f. exaratorum, verbo latis, num. 119. fine, C. de integritate restitu. Bonacina disp. 3. de contract. quae 8. §. 1. num. 14. Azor. tom. 2. lib. 5. cap. 7. quae 8. & in crimine haereticis; & aliter, quo solvatur patria potestas, docentur Gabr. Quemada, C. Gas, Farinae. & alij, prout retuli num. praecedenti, & fauet quam maxime l. 1. §. quando servus §. sed alius est alio, vers. sed est morte, ff. quando actio de peculio est annata, cuius verba sunt: Sed est morte patris, vel deponatione, sui in vis fuerit effectus filius de peculo intra annum haer. patris, vel ff. si detentor. Ergo si filius de illo peculo tenetur creditoribus satisfacere, illud peculium publicatum est: ob quem textum supradictam sententiam firmant Bald. post Cynum ibi in l. diximus, §. si pater ff. de excusat. tutorum. Ludovic. Roman. in l. si finita, §. si de uectigalibus col. 3. quae 1. num. 16. & ibi Alexand. num. 45. & 46. Neque satisfacit Iulio Sanchez num. 21. dicens ibi non decidi peculium illud publicari, sed casu quo publicetur, teneri filium ad debita quia frustra diceretur filius tenere ex illo peculo, si illud peculium nunquam filius publicare potest. Quapropter nullatenus recusat cum tenet, supponit peculium illud publicari. Item eodem modo dicitur filius ex illo peculo teneri deponatione patris ad debita, ac tenetur patris morte parentis: sed morte parentis tenetur haer. ex illo peculo in omnium sententia satisfacere creditoribus quia, in illo succedit eum illo colore, & graamine. Ergo aliam filius in illo succedit eodem modo.

16. Restat satisfacere rationi dubitandi desumptae ex l. 3. in qua si retinenda est communis lectio, vt filius propter debita pecuniaria patris occupet bona, facilis est solutio ex Baldo l. filius, num. 2. vers. sed quia contra. ff. de his qui sunt sui, vel alieni iuris ad filium, inquam, tale peculium spectat in-

terim dum non cognoscitur, an reliqua bona sufficiant debita contracto satisfacere: quem intellectum latis indicat verbum illud separare, separatur, inquam, tale peculium, vt saluum habeat filius casu, quo reliqua bona patris sufficiant creditorum satisfactioni. Quod si velis legere loco d. bini pecuniarij, delicti, vt legendum placet Sanchez ex Balduino, dicere debes ex constitutione Claudi peculium profectum separari; & aliquo casu ad filium pertinere, scilicet cum aliunde non habet vnde satisfatur, qui modus explicandi fuit Baldi Lex executor. num. 30. vers. respondeo bona, C. de execut. rei iudicata. Argumento a ratione peto dic, filium non occupare bona qua parte aliena sunt, ac proinde directe non occupare administrationem peculij profecti: ac occupando eius proprietatem, & usufructum, & extrahendo illa a potestate, & dominio patris; administrationem illius occupat indirecte, quod non est inconueniens, cessante administrationem filij, ob occupatam proprietatem ab alio, quam a parente, sicuti si a creditoribus occupatur ob debita patris.

17. Vitio de legitima, & alimentis debitis filio in bonis parentis, est graue dubium, an publicatis bonis parentis haec legitima, & alimenta publicentur: Regula generalis est non publicari: habetur l. cum ratio, ff. de bonis damnatorum, vbi publicatis bonis parentis dicitur non esse faciendum prauidicium in legitima: tenet pluribus relatis Tiraquel. in repetit. l. sequamur, verbo donationis largitus, num. 332. Et sequitur C. de recuperand. donationum. Menochus in p. r. m. de recuperand. possess. num. 178. Ro. ad. consil. 97. num. 29. volum. 2. Clarius quae 78. vers. c. videndum est pluribus sumat Farinae lib. 2. praxi, quae 24. num. 34. Peregrinus de iure filij lib. 5. tit. 2. num. 24. & sequentibus. Sanchez lib. 2. cap. 16. num. 25. Ratio est, quia legitima debetur de iure naturali non positio, vt ex supradicta l. constat, eaque de causa non transit in filium, nisi expressa a filio hoc cautum sit. Debetur autem filio legitima a die, quo bona parentis publicata sunt, quia ab illo die patens tanquam mortuus reputatur sic tradit Boffius in tit. de bonorum publicat. num. 6. late Roland. consil. 97. num. 34. Et sequentibus volum. 2. Farinae alius reiat quae 24. num. 35. Et 36. fundanturque in l. 1. ff. de bonis damnatorum, dum in ea dicitur, quod quando bona patris publicantur ob crimen, ratione cuius pater vitatus, vel ciuitate, & libertate priuatur: filij portionem ex bonis partem damnatorum accipiunt, ponderat enim verbum accipiunt, quod est praesentis temporis, & non futuri.

Si autem inquiras, quae sit haec legitima debita filio? Respondeo attento iure communi, licet tertia pars sit haereditatis patris, quando sunt quinque, vel plures: vt habetur in authent. nouissima, C. de inoffic. testamento. at in casu in quo bona parentis publicantur, si pater habet unum, vel duos filios, erit dimidia pars totius haereditatis, si tamen habeat tres, vel plures filios, tota haereditas in filios diuidetur, nihilque filio erit applicandum: habetur l. fin. C. de bonis damnatorum. vbi glossa, Cynus, & alij quos refert, & sequitur Rolandus consil. 97. num. 30. Et sequentibus lib. 2. Farinae quae 24. praxi, §. num. 37. vbi concludit a praedicta doctrina nullo pacto recedendum esse in iudicando, inquam iuris expressa auctoritate firmata est, & Doctorum communi calculo recepta. Dixi, attento iure communi. Nam spectato Castellae regno, tota haereditas patris, excepta quinta parte, de qua ipse liber potest disponere, reputatur filiorum legitima. l. 1. tit. 6. lib. 5. recopilat.

18. Haec tamen regula aliquos patitur limitationes. Prima in bonis matris, quae si ob delictum matris publicentur, non referuntur inde filijs legitima, ex l. de bonis matris. C. de bono proscripto. & tradit Clarius alios referens, lib. 5. quae 78. vers. c. videndum, in fine. Farinae quae 24. num. 41. dicens indistincte a Doctoribus approbati: at filius legitimus referatur legitima, ac si pater non deliquisset; vt pluribus comprobatur Farinae praxi, lib. 3. quae 115. §. 3. m. 59. & 100.

19. Secundo limitatur, vt non procedat in filijs conceptis post condemnationem, quia ipsi non debentur legitima, cum iam tempore conceptionis nihil pater habeat, quod possit illis relinquere, sic Bald. in dicta l. fin. C. de bonis damnat. col. 1. Roland. dicto. consil. 97. num. 38. vers. c. hoc velle videtur. Bald. num. 2. Farinae num. 42. vbi aduenit cum Boffio hoc procedere in casu deponationis, secus in banno; per bananum enim non amittuntur iura communia, sicut amittuntur deponatione ac proinde si post bananum patris conceptus sit filius, debetur ei legitima, secus si fuerit deponatus.

20. Tertio limitatur principaliter in crimine haereticis, in quo ob paternam haereticam, & in punitonem patris priuatur filij etiam catholici legitima ipsi debita in totum, & per totum: est decisio expressa textus in cap. vergentis, de haereticis, vbi filij redduntur incapaces omnis successione paternae, vt sic partes timore poenae ita grauis arceantur a tali peccato committendo. Idem habetur ex iure ciuili authent. Gazaros, C. de haereticis, glossa in cap. cum secundum, de haereticis in 6. Farinae num. 44. Pegna directi. 2. part. comment. 9. Simancas de cathol. in sum. tit. 29. num. 12. Sanchez alios referens, lib. 2. cap. 16. num. 26.

DE
NOSTRO
ALAC
TON
LIB

Que bona vxoris censeantur publicata, publicatis bonis mariti.

- 1 Nulla bona vxoris publicantur.
- 2 Non publicatur eius dos.
- 3 Item nec bona paraphernalia, nisi alio titulo vxori quaesita.
- 4 Potest vxor innocens omnia sua bona publicatis bonis mariti propria auctoritate capere.
- 5 Quia ratione debeant mulier prebare bona habere, ne sicut vsurper.
- 6 Quid teneatur fiscus facere dum non soluit.
- 7 Dos, reliquaque bona vxori non solum quoad proprietatem, sed etiam quoad vfum fructuum non publicantur, publicatis bonis mariti.
- 8 Publicatis bonis mariti, non publicatur quarta pars illorum bonorum debita vxori inopi.
- 9 Limitatur, vt non procedat, quando hac mulier bis inuifisset.
- 10 Mulier nubens scienter hæretico, dotem perdit.
- 11 Negat Sanchez alia bona extra dotem amittere.
- 12 Probabilis censo epospositum.
- 13 Quid si à principio ignoranter processit non debent eius bona publicari.
- 14 Satis sit fundamētum num. 11. adductis.
- 15 Quid si maritus ducat vxorem hæreticam, priuandus non sit bonis, sicut de vxore hæretico nuptentel Negat Sanchez.
- 16 Contrarium videtur probabilis.

21 Quarta limitatur in crimine læsæ maiestatis humanae, commisso tamen contra Principem, vel reipublicam, hoc enim solum crimen est, ratione cuius filij successione paterna priuantur, ex l. quisquis, C. ad legem Iuliam maiest. & tradit glossa l. eorum, ff. ad legem Iuliam maiest. vbi late probat non extendi ad alia crimina læsæ maiestatis contenta in l. 1. 2. c. 3. ff. ad legem Iuliam maiest. & hanc glossam sequitur Clarus in §. læsæ maiest. num. 15. versicul. vnum tamen. Menochius de arbitrar. l. 2. casu 316. num. 29. Farinacius lib. 2. praxis quæst. 115. §. 3. num. 123. & alij apud ipsos.

22 Duplex restat examinanda difficultas. Prima de filiabus, an propter crimen læsæ maiestatis commissum à parentibus, ratione cuius bona parentum publicantur, referenda illis sit legitima.

Respondeo esse referendam de bonis maternis, secus de paternis bonis: ab his enim omnino excluduntur: textus est expressus in l. quisquis, §. ad filia. C. ad legem Iuliam maiest. & redditur ibi ratio huius fauoris, quia propter sexus infirmitatem minus aulæ creduntur formine, difficultatibusque paternos deprauatos motus imitatur: sic gloss. ibi verbo filiabus & verbo minus aulæ. Giga de crimine læsæ maiestatis, l. 3. rubr. de pœnis quas filij incurruunt, quæst. 14. num. 1. c. seq. Anton. Gomez de delict. cap. 2. rubr. de crimine læsæ maiestatis, n. 13. vers. filia verò Farinacius pluribus relatis, quæst. 115. §. 3. num. 94.

23 Verum etsi his filiabus non debeatur legitima ex bona parentis committentis crimen læsæ maiestatis: at debetur illi dos, casu quo aliunde non habeant, quia iure naturæ obligatur pater filiam dotare. l. fin. C. de dotis promiss. Si autem pater huic obligationi non satisfecit, ad hæredes ipsius transit, vt rectè Bartol. in l. si maritus. §. si voluntate, c. in l. insulam, c. in l. post dotem. ff. soluto matrimonio. Alexaud. in l. que sum §. si ipsam, de priuilegijs credito. Ergo cum fiscus loco hæredis succedat parentis bonis publicatis, consequenter obligatur filias dotare: sic Dynus in l. insulam in princ. ff. soluto matrimonio. Bartol. in l. fin. C. de dotis promissione, & pluribus firmat Farinacius quæst. 24. n. 46. c. 47. Giga, de crimine læsæ maiestatis, lib. 3. tit. de pœnis, quas filij incurruunt, quæst. 14. c. 15. Roland. consil. 73. num. 23. volum. 23. Clarus, in practica crimine læsæ maiestatis, vers. ha autem pœna. At in crimine hæreticis videtur propter exitu atrocitatem quacumque legitima, dote, & successione materna, & paterna, si ab vtroque parente commissum sit, debere filias priuari; si ab vno, omnia, quæ ab illo debebant illis prouenire: esto supradicti Doctores eodem modo videantur loqui de hoc crimine, ac de crimine læsæ maiestatis humanæ, & textus in cap. vergentes, de hæreticis, illa comparat.

24 Secunda difficultas est, an saltem alimenta referenda sint filiis committentium crimen læsæ maiestatis diuinæ, & humanæ.

Negat communiter Doctores referenda esse, sed sola vita ex misericordia, quia, vt dicitur in l. quisquis, C. ad legem Iuliam maiest. c. cap. vergentes, de hæreticis, tales debent esse in hoc mundo, vt eis vita sit supplicium; & mors solatium, sic docet Patrus Sardus de aliment. tit. l. quæst. 31. & pluribus relatis Sanchez lib. 2. cap. 16. num. 26. multis tamen ex illis loquuntur de legitima, non de alimentis iure naturæ debit.

Nihilominus probabiliter non videtur carere saltem in crimine læsæ maiestatis humanæ, filios esse priuatur hæreditate, ac legitima patris criminosis non priuari tamen alimentis, sed de illius bonis alendos esse: sic Ioan. Baptist. Plot. consil. crimin. diuers. l. 30. sub num. 84. c. 85. lib. 1. Socin. consil. 30. num. 3. lib. 1. Ripa in l. ex factio, num. 9. ff. ad Trebellianum Lupus in repetit. cap. per. vstra, in 3. notab. num. 15. de donation. inter virum, c. vxorem. Franc. Bec. consil. 8. num. 7. Amilian. consil. 139. num. 2. c. consil. 164. num. 4. quos omnes refert, & sequitur, Farinacius lib. 3. prax. quæst. 115. §. 2. num. 128.

25 Sed inquires, an filij horum reorum in foro conscientie abscondere possint sui sustentationem aliquid de parentum bonis, quæ publicata sunt ob crimen hæreticis, vel læsæ maiestatis si illis non referentur alimenta? Absolutè affirmat Guillelmus Benedict. cap. Raynuius, de testament. verbo c. vxorem, decis. 5. num. 286. id fieri posse: credit tamen Sanchez lib. 2. cap. 16. num. 27. id esse intelligendum in sola extrema necessitate, in quo casu omnia sunt communia. At ego existimo non solum in hoc casu, sed quoties gramem inde passuri sunt necessitatem, posse ea abscondere, & retinere, quæ hoc detrimentum exculent. Moueor, quia in illo conflictu probabilissimum est obligationem esse fisco eleemosynam elargiendi item in illo casu non tenetur debitor debitum crediti reddere, & ita tradit Bonacina disput. 3. de contractibus, quæst. 8. punct. vltim. §. 1. num. 15. sine iunctis his quæ dixit disput. l. de restitut. quæst. vltim. punct. 1. n. 37. vbi relato Rebello Nauarro; Clau Regia probat obligatum cedere bonis suis posse abscondere, & retinere, quantum necesse est, ad tenuem sui, & eorum quos alere tenetur, sustentationem, iuxta suum statum eo quod ad restitutionem nullus teneatur cum tanto suo incommodo.

1 Regula generalis est, nulla bona vxoris publicari ob crimen mariti, etiam si læsæ maiestatis sit quia pœna sue tenet auctores, nec vitiosus contra eos progreditur, qui procal fuit à delicto. l. sanctissimus, c. de pœnis, c. l. ob matrimonium C. vxor pro marito.

2 Hinc fit primò dotem vxoris non publicari. l. quisquis, §. vxores sane, C. ad legem Iuliam maiest. c. in l. si qui possit, C. de bonis proscriptis. & in crimine hæreticis est textus expressus in cap. decreuit, de hæreticis, in 6. vbi Innocentius I. V. arguit propter hæresim maritorum, vxorum catholicarum dotem non debent confisari. Excipit tamen Pontifex, nisi forè mulieres ipse cum viuis matrimonium contraxissent, quos hæreticos tunc sciebant, quia tunc in pœnam delicti commissi, & periculi peruersionis, cui se mulieres exponunt, publicantur.

3 Secundo fit non publicari bona paraphernalia, vel alio titulo vxori quaesita, quia vxoris sunt. Tertio neque arthas, seu condum Hispanum vium, hoc est, donationes factas vxori propter nuptias ab sponso, nisi tunc sponsum fuerit hæreticus, quia in tali casu omnes donationes à puncto commissi delicti infirmantur; quia omnia eius bona sunt obligata fisco. Quarto neque donationes vxori factas à consanguineis mariti, nisi donans expressisset voluntatem, vt maritò acquirerentur, quod ratio fit: nam esto contemplatione mariti vxori donatur, potest donans, velle, vt vxori acquiratur: & ita velle regulariter præsumendum est. Nam, esto grauissima sit quaestio, an donata à consanguineis vtrius coniugis, alteri ab eo cui donatur, acquirantur, & plures Doctores fitent in casu dubio non donatario sed alteri acquiritur: vt videri potest in Sanchez disput. 26. lib. 6. de matrim. ar. l. ut sententia tot limitationes apponit, vt vix casus deus, in quo donatio donatario non acquiratur. Quapropter censo regulariter donatario acquiritur, & pluribus relatis docetur Pegna 3. part. quæst. 111. comment. 160. vers. sic negat Farinacius, de heresi, quæst. 190. num. 46. Quinto fit in regno Castellæ, vbi lucra diuiduntur per æquales partes inter coniuges. l. 5. tit. 3. lib. 5. compilat. mediam partem lucri vxori innocenti acquirunt non publicatis bonis mariti: & generaliter quod acquirunt ab vxore constante matrimonio non publicantur, publicatis bonis mariti, docetur Pegna supra Farinacius num. 47. Quæst. 112. decis. cap. 11. num. 33. Sexto donationes factas vxori à maritò constante matrimonio licet probable sit publicari, vt defendit Valquez, l. 2. disput. 169. cap. 1. num. 4. Azor. con. 1. institutionum moralium, lib. 5. c. 7. quæst. 8. Simancas de catholicis, institut. tit. 9. n. 10. Bonacina disput. 3. de contractibus, quæst. 8. punct. vltim. num. 16. At probabilis existimau non publicari, eo quod morte ciuili mariti videantur hæ donationes confirmari quoad effectum, ne transferantur in fiscum. Et ex his constat quod dicendum sit de veltibus datis vxori à maritò credo enim, siue viles sint, siue pretiosæ, non publicari; quia semper præsumi debent esse illius, cui sunt donata, & motu eiuili donantis constanti respectu donatarij Hæc omnia: ita breuiter, & summariè dixi; quia supponunt difficultates alterius loci, & quia in his communiter Doctores conueniunt, vt videre est in Farinac. part. prax. quæ. 25. à num. 111. vsque ad 157. c. de heresi, quæst. 190. §. 3. a. n. 43. Lymeric. 3. part. directior. quæst.

quasi. 111. & ibi Pegna comment. 160. Vasquez r. 2. dispue
169. cap. 1. & L. Azoi tem. 1. lib. 5. cap. 7. quest. 8. Sanchez lib. 2.
tit. 17. Bonacina disp. 3. de contractibus. quest. 8. p. 111.
cap. 16. Manuz lib. 5. recipiat. l. 10. glossa 1. & sequentib.
& aliis.

4 Aduerto omnia supradicta, dotem, arthas paraphernalia,
medietatem lucri, & quidquid con ugis innocentis proprium
est, p. publicatis bonis mariti; propria autoritate cape-
re, ex l. si quis possit. C. de bonis prescriptorum. Nam licet de
iure eorum sit; neminem in re propria habere manuum in-
rejectionem l. si quis in tantam, C. unde vi, & l. extat. ff. quod
iuris causa. Hoc tamen vxori, quasi in prerogatiuum ma-
riti concessit, vt res proprias, detentas a viro, cuius
bona publicatur, propria autoritate occupet; sic tradit San-
chez lib. 2. cap. 17. num. 3. sine, cum Ioan. Lupo rubric. de do-
tibus. inter virum, & uxorem, §. 66. num. 18. versic. pra-
causa sunt intelligenda. Conrad. in pract. tit. de bonorum pu-
blicat. num. 9. versic. subiungit. tamen Farinacius 1. part. prax.
quest. 25. num. 119. Verum si dos, & alia quae naturam dotis
nanciantur, non sint in propria specie, sed vxor bona mariti
habeat obligata, & hypothecata doti, licet regulariter hy-
potheca non tribuit creditori privilegium retentionis: fau-
ore dotis contrarium statutum est, si simul cum hypotheca
dote illorum bonorum retentio, & possessio; ratione enim
possessoris, & hypothecae poterit vxor impedire confiscatio-
nem, quovisque sibi de dote plene fuerit satisfactum: sic ex
Bald. Roland. Boffio, & aliis docet Farinacius num. 118. vbi
ex quadam decisioe Rotae probat non esse necessarium, quod
vxor de aere bona mariti possideret iure hypothecae, quia suf-
ficienti cautam possiderentis. Dixi, si simul cum hy-
potheca, & obligatione concutatur possessio, & retentio illo-
rum bonorum ab vxore; solo enim hypotheca, si non habet
causam constituti, non impedit dote confiscationem; esto
possit sibi repetere: sic aliis relatus docet Boffius de vno-
rum publicat. num. 63. Clarus quest. 78. versic. quaro. C. gas de
crimine laesa maiestatis, lib. 3. tit. 1. quest. 18. sine. Roland. cen-
sus. num. 39. vol. 1. Farinacius quest. 25. num. 116. ac si elau-
sulum constituti habuerit vxor in instrumto dotali poterit
confiscationem impedire, quovis de dote sibi fuerit satis-
factum, quia ratione illius clausulae, dominium, & possessio
bonorum transferretur, vt notat DD. l. quod meo, ff. de acqui-
rad. poss. sic Roland. & Farinacius supra.

5 Secundo aduerto non sufficere dotem, & alia relata
est a viro constituta in quolibet instrumto, vt publicatio
impediatur, nisi simul per testes, vel fidem tabellionis, aut
inter content de illius reali traditione, & numeratione; alias
sicut non prauidetur. l. si quis possit, C. de bonis prescrip-
tis. dos etiam, §. l. 1. C. de dote cauta non numerata, &
trahit omnes. Quapropter poterit filius, sicut & quilibet
alios heres aduersus vxorem vii exceptione non nuncie-
rate dote; etiam in instrumto renuntiarum fuerit ex-
ceptioni non numeratae dotis. Farinacius de heresi, quest. 190.
num. 48. & tradit Vmbert. Locat. post iudic. inquisit. quest. 13.
Debet tamen opponere exceptionem intra annum a die mor-
tis mariti, vel illius condemnationis. sic Vasquez 1. 2. disp. 169.
cap. 11. Simancae de catholice. institut. tit. 9. num. 69.
Sanchez lib. 2. cap. 17. num. 5. Et ratio est; quod in hac parte
filius non vitat privilegio, sed succedit loco heredis, & si-
cut heres transacto anno non potest opponere exceptionem
non numeratae dotis, neque filius poterit. At salua pace tan-
torum virorum, nescio quo fundamento tempus ad oppo-
nendam hanc exceptionem limitetur ad annum, cum videatur
expressis decernimus esse concessum in authent. quod locum,
C. de dote cauta non numerata. & tradit Farinacius quest. 25.
num. 122. sine.

6 Ex hac doctrina infert primo optime Sanchez illo cap.
17. num. 8. filium teneri alimenta praestare vxori, dum do-
tem non soluit, quia succedit loco heredis, qui ad id tene-
retur ex quod alimenta sunt dote annexa. Secundo infert num. 9.
de vii haereticis, consensu vxoris iurato vendat fundum dota-
lem, quem ob haerem vii vendidit filius, posse vxorem
illam repetere; quia non debet filius, detrimto vxoris locu-
plere. Nec valet dicere vxorem non posse repetere fundum
hoc alterum ad emptore ob consensum datum, quia nouum
non est, vt quis ex alterius persona consequatur, quod ex se
consequi non valet. Consequitur autem ex eo quod filius ius
habet alienationes reuocandi factas a delinquenti a tempore
communi delicti: quia reuocatione facta succedit vxor in fundo
dotali consensu Simancae tit. 9. num. 75. Farinacius de heresi,
qua p. 190. num. 84.

7 Quadruplex restat examinanda difficultas.
Prima, in publicatis bonis mariti publicetur vsumfructus do-
tis vxoris eo tempore quo ipse maritus illo positus erat: Ra-
tio dubitanda est, quia vsumfructus dotis est mariti tempore vi-
tae suae. Ergo cum filius succedat in omnibus iuribus delinquen-
tis, & in hoc vsumfructu delinquenti debito debet succedere. Ni-
hilominus contrarium tenendum est, & affirmandum dotem, &
aliqua vxoris bona etiam quaedam vsumfructum praestare ad

vxorem, & non ad filium. Ratio est, quia ob confiscationem
factam maritus reddidit inops, & impotens vxorem alere:
sed dos data est marito ad alendam vxorem. Ergo vxori est
reddenda, vt sibi possit prouidere. Alias non esset licitum vxori
(vt diximus) bona dotalia vsumfructu; neque illi reddenda essent,
sed apud filium essent mansura. sic expresse docuit Anton. Go-
mez l. 78. Tauri num. 4. cum Bald. Nouell. in tract. dotis, 7. part.
principali 17. speciali, argument. textus in l. vbi adhuc, C. de
iure dorum. Neque obstat vsumfructum dotis pertinere ad vi-
rum constante matrimonio, quia pertinet ad virum ad effectum
alendi vxorem: vnde reddita vxori dote, redditur & illi vsum-
fructus, quia cum proprietate consolidatur.

8 Secunda difficultas circa dotem debitam vxori inopi,
iuxta authent. praeterea, C. unde vi, & vxor, vbi statuitur.
Si vxor pauper sine dote, vel cum modica dote viro diuiti nubi-
bat, quartam partem bonorum vii illi esse adiudicandam
consentit lex regia 7. tit. 13. parte 6. Dubium ergo est, an
publicatis vii bonis publicetur hac quarta pars: Rationem du-
bitandi fecit, quia illa quarta pars, quae loco dotis est assigna-
ta vxori, non est illi debita viuente marito; sed est sicut
legitima, quae non debetur filiis patre viuente, sed post illius
mortem; at publicatis bonis patris, publicatur filiorum legiti-
mita, praecipue in crimine laesa maiestatis. Ergo publicatis
bonis mariti, publicabitur & hac quarta pars. Nihilominus
communis sententia negat publicari publicatis bonis mariti,
etiam ob crimen laesa maiestatis publicentur; sic Soenius
confil. 121. num. 7. 16. & 17. volum. 4. Morus confil. diuersi 130.
num. 41. & sequentibus. Farinacius quest. 25. num. 123. San-
chez lib. 2. cap. 17. num. 11. Ratio ea esse videtur, quia ratione
matrimonij contracti ex dispositione supradictae legis obliga-
tur maritus quartam partem suorum bonorum vxori pauperi
concedere, sed debetis ex contractu tenetur filius, sicut &
quilibet extraneus heres satisfacere. Ergo & huic obligationi
tenetur satisfacere. Neque obstat ratio dubitandi facta, quia
mogis debetur hac quarta pars vxori, quam filiis legitima; si-
quidem hac quarta pars debetur titulo oneroso, & ratione
contractus matrimonij; legitima autem solum debetur titulo
successionis, ac proinde virum non est publicari legitimam
non tamen publicari hanc quartam partem. Adde huiusmodi,
quattam partem minuere filiorum legitimam, & ex toto ha-
reditatis cumulo extrahi debere, sicut quodlibet aliud debi-
tum ex contractu factum: vt multis relatus docet Sanchez loco
citato. Ergo non ex confiscatione legitime infertur hanc par-
tem esse confiscandam. Quod procedit, etiam si confiscatio
ficeret vigore alicuius particularis statuti, & constitutionis, ad-
huc illa quarta pars non publicabitur, nisi in tali statuto, &
constitutione expresse cautum fuerit publicari; quia omne
statutum confiscans bona intelligi debet, & interpretari secu-
dum ius commune. Item ea, quae debentur secundum ius com-
mune, & titulo pietatis, & ex contractu reuocata non censetur
quavis generali constitutione, nisi expresse de illis mentio
facta fuerit. C. si propter, in verbo intentionis nostra de rescrip-
tis, in 6. l. libertis, §. posthumus, ff. de aliment. & cibis legat. &
ita tradit alios referens Farinacius quest. 25. num. 124. Idem
quod dico de constitutione, dicendum est de consuetudine;
quae non est praesumenda aduersus ius commune, nisi pro-
betur.

9 Limitatur tamen haec doctrina, vt non procedat, quan-
do haec mulier bis nupsisset, & a priori marito nollet quat-
tam exigere: tunc enim non potest extrahere ex bonis secu-
di mariti publicatis, quia non debetur eo quod pauper non
sit, sic expresse Sanchez illo cap. 17. num. 11. sine. Cum Bar-
tholom. Socin. diu. confil. 121. a num. 30. Poto inter consilia
criminalia Zueri rom. 1. confil. 130. num. 46. At hoc intelligen-
dum est, casu quo cum nupsisset secundo, haberet ius ex gen-
di quartam a primo, possitque ex gere. Nam contingere po-
terat perire ius exigendi quod habebat praescriptione. Item
non habere priorem maritum bona, ex quibus illi quarta pars
sustentationi competens adiudicari possit, in quibus casibus
verè pauper est, & quarta debetur a secundo marito.

10 Tertia difficultas est circa publicationem in crimi-
ne haereticos. Diximus nonque dotem vxoris nubentis marito
haeretico publicari, publicatis bonis mariti, si ipsa cognouisset
eo tempore, quo matrimonium contraxit, virum esse haereticum;
quia sic expresse notatur in dicto cap. decretum de haereticis
in 6. ibi. nisi mulieres ipsae cum viris matrimonium contra-
xissent, quos haereticos tunc esse sciebant, & tradit glossa ibi,
Pegna dicto comment. 160. versic. in hac tractus. Bonacina
disp. 3. de contractibus. quest. 8. p. 111. vbi §. 1. n. 16. Sanchez c. 17.
num. 17. Farinac. multos referens, de heresi, quest. 190. §. 3.
num. 52. & aduertunt Sanchez, glossa, Farinac. & alij in casu
dubio praesumi ignorantiam, filioque competere onus probandi
aduisse in vxore scientiam haereticis, vt repelli possit a
dote vindicatione. Aduerto tamen hanc publicationem dotis
mulieris nubentis scienter haeretico non esse ipso facto, sed
per sententiam, quia in suprad. cap. decretum, nullum est ver-
bum hanc penam irrogans ipso iure. sic Sanchez lib. 2. cap. 17.
num. 18. A qua pena omnino exempta erit dos, quae marito
tradita

DE
STR
ALAY
TOM
LIB

ita fuerit cum onere, vt alteri soluto matrimonio restituatur: nunc enim sicut quodlibet aliud fideicommissum non poterit publicari in perpetuum, bene tamen pro tempore, quo mulier illo potiora erat, & ita tradit Bonacina *disp. 3. de contrahibus, quest. 8. punct. vlt. §. 1. n. 16. Sanchez. n. 19.*

11. Difficultas ergo est, an si scienter nupserit hæretico, debeat non solum in priuatione dotis condemnari, sed etiam in priuatione aliorum bonorum, quæ vxoris sunt propria, quæque diximus ob mariti hæresim, & publicationem suorum bonorum non publicari. Negat Sanchez *lib. 2. cap. 17. num. 22.* & Bonacina *supra, vers. aliqui videntur asserere.* Mouentur primo, quia textus in *cap. decreuit.* solum de dote loquitur, non ergo in penalibus est admittenda extensio. Secundo, quia datum videtur eadem generali pœna confiscationis afficere mulierem scienter hæretico nubentem, ac afficitur ipse hæreticus, quia in lucro acquirendo nulla videtur esse turpitudinis, ob quam dignum sit confiscatio.

12. Nihilominus probabilis censo posse in omnibus bonis, quæ tunc habentur tempore contracti matrimonij, condemnari. Mouetur, quia supradicti textus in *cap. decreuit.* nihil statuit expresse de confiscatione dotis, sed per quamdam consequentiam sic confiscanda inferitur, in casu quo mulier scienter nupserit hæretico: inquit enim Pontifex, publicatis mariti hæretici bonis, non publicari vxoris dotem, nisi forte cum matrimonio contraxerit, scilicet esse hæreticum. Ergo textus nihil aliud voluit quam dotem ad confiscationem bonorum viri exemptam esse, excepto casu, quo mulier scierit esse hæreticum maritum. Sed ex eo quod dos sit exempta, probamus etiam & reliqua bona vxoris exempta fuisse. Ergo si in casu scientiæ non fuit exempta, in casu scientiæ reliqua etiam bona erunt comprehensa. Adde dotem ibi fuisse nominatam gratia exempli, & quia est id quod precipuum, & magis proprium est vxoris, non vt dispositio ad solam dotem coarctata sit: alijs sola dos, & non bona paraphernalia, & sponalitia largita in casu ignorantie erunt exclusæ, quod est omnino falsum. Ergo in casu scientiæ dos, & reliqua bona vxoris comprehenduntur: & ita tenet Valquez *1.2. disp. 168. cap. 1. n. 13.* Simancas *de catholicis instit. tit. 9. n. 74.* Didacus Cantero *quest. crim. tit. de quest. tangent. ibi punit. delict. cap. 1. n. 23. fine.* & *num. 24.* Farinacius *de hæresi, quest. 190. §. 3. num. 94. in medio.*

Hi autem Doctores non solum extendunt ad bona possessa ab vxore tempore matrimonij contracti, sed etiam ad medietatem lucri constante matrimonio acquisiti: quod quidem vt verum habeat, est intelligendum, posse, inquam, in priuatione omnium illorum bonorum condemnari, non quidem præcisè ob delictum præteritum, quod commisit nubens scienter hæretico, sed quia sic nubens, & in tali matrimonio perseuerans suspecta redditur de hæresi, & faulrix hereticorum, & tanquam suspecta, & faulrix hereticorum damnari potest, secundum glossam in *dicto cap. decreuit.* in *figuratiōe casus, vers. in q. ista est de hæresi suspecta.* & *vers. ideo contra ipsam.* ibi Ioan. Andr. *verbo scilicet.* Germinian. *num. 2. vers. nota.* Franciscus *num. 1.* Didacus Cantero *cap. 1. n. 2.* Farinacium *de hæresi, quest. 190. num. 50.*

13. At si à principio ignoranter mulier processerit, postea vero scierit maritum hæreticum esse, illumque comitursneque denuntiat; non ex hoc censenda est digna confiscatione bonorum, quia non debet censeri peccato illius consentire: facit Bossius loquens in crimine læsæ maiestatis humanæ, *tit. 1. n. 83.* Sanchez *lib. 2. c. 17. n. 24.* Peregrin. *de iure sisci. lib. 3. tit. 1. n. 83.* Clarus *lib. 5. recept. q. 78. n. 15.*

14. Ex his facile dissoluntur fundamenta Sanchez. Ad primum ex textu in *cap. decreuit.* iam probatum est ibi dotem exempli gratia, appositam fuisse, non vt dispositio ad dotem coarctaretur. At secundum non eodem modo puniri mulierem nubentem scienter hæretico, ac ipse hæreticus punitur: hæreticus enim punitur in confiscatione bonorum ipso facto, mulier per sententiam. Item hæreticus punitur alijs pœnis, quæ mulierem ob hoc delictum nubentem non comprehendunt. Ad tertium iam diximus, quia ratione condemnari possit mulier in bonis constante matrimonio acquisitis.

15. Quarta difficultas est, an si maritus ducat mulierem, quam certo nouit hæreticam esse, priuandus sit bonis ob hoc delictum, sicut de muliere diximus? Negat absolute Sanchez *lib. 2. cap. 17. n. 22.* consentit Bonacina *disp. 3. de contrahibus, quest. 8. punct. vlt. §. 1. num. 16.* Mouentur, quia textus in *dicto cap. decreuit.* loquitur de dote: maritus autem non habet dotem. Item mulier ob eius facilitatem, & marito subiectionem grauiori periculo peruersionis se exponit sic nubens, quam vir. Ergo cum non sit adequatè eadem ratio dispositionis in viro, ac in muliere, pat non est, vt eadem pœna mulctentur.

16. Farcior his rationibus me non conuincit. Tum quia iam diximus sub nomine dotis bona vxoris ibi fuisse comprehensa. Tum quia esto ob facilitatem, & marito subiectionem addit in femina grauius periculum peruersionis, quam in viro: at in viro ob passionem amoris soles grauius adesse. Qua ratione

tempore antiquo ita grauius prohibuit erat Iudæis alienigenas ducere, inquit enim textus *corinthios ad I. vers. 10.* Præterea in *supradicto cap. decreuit.* si bene ponderetur, non imponitur pœna amissionis dotis mulieri scienter hæretico nubenti, sed relinquuntur dispositioni iuris communis. Nam ibi solum dicitur mulierem nubentem hæretico dotem non perdere, nisi forte scienter hæretico nupserit: in quo casu non subiungit Pontifex debere perdere, sed id tacite innuit, vel potius dispositioni communi relinquit. Quapropter cum hæc pœna non sit ipso iure lata ob huiusmodi crimen, sed per sententiam imponenda; & præcipua causa huius dispositionis sit præsumptio hæresis in muliere sic nubente, si eadem præsumptio in viro adit, eodem modo ad amissionem bonorum condemnari poterit.

PUNCTVM XIII.

Quæ vxoris bona ob eius delictum publicentur.

1. *Mortuo viro, si bona vxoris vidua publicentur, publicatur dos, paraphernalia, & alia, quæ consensu matrimonio acquisiuit.*
2. *Confiscare matrimonio si vxor delinquit, non publicatur eius dos spectato iure communi: exceptis quibus casibus.*
3. *Attento iure regio Castellæ dos publicari potest.*
4. *Nunquam confiscatio extenditur ultra id, quod vxoris est proprium.*
5. *Quando publicatur dos, an eius usufructus publicetur, negant aliqui.*
6. *Probabilis est publicari.*
7. *Satis si ratiocibus num. 5. adductis.*
8. *Quid si pactum esset inter virum, & vxorem, vt committente aliquo delicto confiscatio dignum transseant bona illius ad alium? Affirmant plures: non impediuntur confiscationem.*
9. *Probabilis videtur oppositum.*

1. Aliqua sunt in hæc re pro certo tenenda. Primo certum est mortuo viro, & publicatis bonis vxoris viduæ ob eius delictum, publicari dotem, paraphernalia, & omnia alia, quæ constante matrimonio acquisiuit, quia huius omnia bona, quæ sunt delinquentis, sibi viuipar, cum publicationem facit, sic Clarus *quest. 78. vers. quarto si bona.* Sanchez *lib. 2. cap. 17. n. 25. in princ.* Bonacina *disp. 3. de contract. q. 8. vlt. §. 1. n. 17.* pluribus relatis Farinacius *quest. 15. n. 112.* & facit text. in *l. si constante, §. fin. ff. soluto matrim.* & ibi notat Barr. Bald. Paul. Imola, pro vt refert Anton. Gomez *l. 78. Tauri, num. 5.*

2. Secundo est certum attento iure communi, si vxor delinquerit constante matrimonio, non posse eius dotem, bene tamen reliqua bona publicari, nisi in quibus casibus, videlicet in crimine læsæ maiestatis, vis publicæ, partidij, veneficij, & sicarij: quia sic habetur expressè in *l. quinque legibus, ff. de bonis damnatis.* cum enim eo tempore vit domus dotis dicitur, *l. dote ancillam, C. de iure dotium;* nouit Imperator ob quolibet crimen nisi ob hæc ita graua, dotem vxoris publicare: sic tradunt Doctores nuper relati, & quauis in *supradicta. l. quinque legibus,* non fuerit facta expresse mentio hæresis, non est dubium ad illam esse extendendam, sub crimine enim læsæ maiestatis comprehenditur; & ita ob hæresim vxoris confiscari eius dotem, sicut & reliqua bona, tradunt Sanchez pluribus relatis *n. 26.* Farinacius *de hæresi, quest. 190. num. 54.* Ioan. Rojas *tract. de hæresi. part. 2. assert. 40. num. 323. & 325.* Anton. Gomez *l. 78. Tauri, num. 1.*

3. Tertio est certum attento iure nostro regio, delinqueret vxore etiam extra illa quinque crimina partem dotis, vel totam dotem confiscari posse; habetur *l. 78. Tauri, quest. lex 11. tit. 9. lib. 5. recept. ibi, la muger durante el matrimonio, per el delicto puede perder en parte, o en todo sus bienes dotales, o de ganancia, o de otra qualquier calidad que sean.* Neque requiritur, vt crimen confiscatione dignum sit, vt possit vxor partem dotis, vel totam dotem amittere. Tum quia textus confiscationis mentionem non facit, tum quia dixit posse dotem in parte amitti; quod alienum est à confiscatione, in qua totum publicatur. Tum quia de delicto generaliter locutus est. Quapropter ex quoquam delicto mulier condemnatur, potest executio condemnationis fieri in bonis ipsius dotalibus, & ita tradunt Matiezo *supra d. l. 11. glossa 1. num. 2.* Azevedo *num. 5.* Sanchez *lib. 2. cap. 17. num. 29.*

4. Quarto est certum in omnibus casibus, in quibus dos, vel pars dotis confiscari potest, confiscationem non extendi vitæ id quod propriam est vxoris: quare si dotem habet obligatam marito, vel alteri reddi soluto matrimonio; si cum non poterit vitare partem dotem in perpetuum, sed ad summum pro tempore, quo vxor frui dote debebat, & illo transacto debet reddere ad substitutum: habetur expressè *l. si dote, C. de iure dotium* quem textum reputat vnicum, & singularem Bald. ibi *2. de iura, & plur.*

PUNCTUM XIV.

Quae bona publicentur publicatis bonis, alicuius clerici.

- 1 Bona Ecclesiae non publicantur.
- 2 Bona patrimonialia publicantur.
- 3 Bona clericorum acquisita titulo beneficii probabiliter est spectata communi non publicari, sed Ecclesiae applicanda esse.
- 4 In Hispania, ubi de iis bonis testari potest clericus, si sicut ea usurpare potest.

1 **C**onstat ex Clement. 2. de haereticis, bona Ecclesiae non publicari, & sic attentantes ex communicatione innotari quae excommunicatio quando, & quas personas comprehendat, & ob quas actiones imposita sit, bene explicat Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 20. a num. 3. & nos dicimus in tract. de excommunicationibus specialibus non reservatis.

2 Secundò constat bona patrimonialia clericorum publicari, quia secundum omnes de his liberè disponere possunt clerici tam contractu, quam testamento, cap. quia nos, de testamentis. Ad hæc reducuntur ea, quae clericis acquiruntur non ex beneficio, sed ratione alicuius ministerii Ecclesiastici, ut puta pro sacris faciendis pro concionibus, pro sacramentorum ministerio, pro defunctorum sepultura, pro vicaria ministerio ad tempus concessa, & similibus; quia de his omnibus possunt clerici & Episcopi liberè testari, & in extantibus heredes transmittere, ac proinde delinquendo in fidei cum alienatione tradit Sanchez lib. 2. in Decal. c. 20. num. 2. & 23. Farinacius de haereticis, quæst. 190. §. 11. num. 154.

3 Difficultas ergo est de bonis clericorum acquisitis titulo beneficii Ecclesiastici, siue bona immobilia sint, siue mobilia; an inquam hæc sicut applicentur, vel Ecclesiae, ex qua delumpra sunt debeant relinquere? Varia sunt Doctorum placita, ut videtur potest in Farinac. supra, illis omnia veta resolutio est attendente iure communi bona clericorum ex fructibus beneficii percepta, non posse à sisco occupari, sed necessariò applicanda esse Ecclesiae pro rata, à quibus stipendia receperunt, quia ita habetur in cap. excommunicamus. §. ad munus, de haereticis, iuncta glossa. Ratio huius dispositionis est, quia hæc bona non possunt clericis in heredes extraneos transmittere, quia Ecclesiae, post illorum obitum cedunt, cap. prolatum, l. 2. c. quia nos, cap. requiritur de testamentis. sed ea, quae in heredes extraneos nequeunt transmitti, neque possunt in fisco loco heredis extranei succedentem, ut sæpe repetitum est, Ergo: & ita docent Azor. 1. part. lib. 8. cap. 12. quæst. 14. Sanchez cap. 20. num. 24. Farinacius num. 160. Neque in hoc est vlla differentia inter acquisita ex beneficio simpliciter, ut curato, cum textus in cap. excommunicamus, nullam distinctionem fecerit: ex quocumque beneficio acquisita sunt, sunt formaliter clerici bona, & Ecclesiarum stipendia, ac proinde Ecclesiis, à quibus stipendia receperunt, applicanda: sic Couarruias tit. 2. variarum, cap. 9. num. 11. sine. Sanchez Farinacius supra.

4 Verum cum aliquibus locis ut in Hispania, consuetudine inductum sit clericos testari posse de acquisitis titulo cuiuscumque beneficii Ecclesiastici, ut innumerus relatis probat Mantien. l. 3. tit. 8. lib. 5. recop. per illam legem efficitur sane, si sicut occupet bona alicuius clerici, & hæc occupare: sic Valquez l. 2. disp. 26. cap. 2. num. 19. Pegna. 3. part. director. comment. 161. Azor. quæst. 14. Sanchez num. 25. Bonacina disp. 3. de detracti q. 8. p. ult. §. 1. n. 19.

PUNCTUM XV.

An bona delinquentis existentia in alieno territorio à iudice confiscante comprehendantur in confiscatione ab illo facta.

- 1 Si confiscatio faciendae est vigore iuris communis comprehendantur, secus si vigore statuti non vigentis illo in loco in quo bona sita sunt.
- 2 At si sit confiscatio iure speciali vigente in territorio ubi bona sita sunt sub distinctione responderetur.
- 3 Exe cutio confiscationis nunquam fit, nisi per officiales illius loci, in quo bona sita sunt.

1 **C**etera res est publicari, si confiscatio sit vigore legis communis, hoc est, legis latae à superiore vtriusque territorij, & iudicis, & loci, ubi bona sita sunt, ut in crimine haereticis, contingit: ita multis relatis docent Farinacius praxi quæst. 25. num. 100. Peregrinus lib. 5. tit. 1. num. 158. Clarus quæst. 78. n. 27. Sanchez lib. 4. Decalog. cap. 20. num. 31. Bonacina disp. 3. q. 8. punct. ultim. §. 1. num. 21. Si autem confiscatio faciendae est iure speciali, seu municipali, quod in territorio, ubi bona sita sunt

res Doctores, quos refert, & sequitur Anton. Gomez l. 78. Tauri in fine. Mantienzo glossa 2. num. 2. Azucedo num. 6. Sanch. num. 33. his ut certis suppositis.

Duplex est difficultas an quoties publicatur dos ob delictum vxoris, publicetur non solum quoad proprietatem, sed etiam quoad usufructum: & dubium procedit, cum delictum tale est, ob quod pena mortis non imponitur vxori; sed viua relinquatur quia tunc dos quoad usufructum videtur ad virum pertinere, transiit enim illi pro oneribus matrimonij l. dotis fructus ff. de iure dotium, & l. pro oneribus, C. eod. tit. sed sicut non occupat bona que aliena sunt à delinquente, Ergo neque occupare potest usufructum dotis. Adde ob delictum alienum non debere vitum innocentem puniri; puniretur autem, si usufructu privaretur, & ex alia parte obligatur vxorem alere, Ergo non est solummodo confiscationem extendi ad usufructum dotis constanter matrimonio, sic est dubius, & relinquens cogitandum, tenet Palaz. rubr. in repetit. rubr. de donat. inter virum, & vxorem fol. 46 §. 66. col. 4. Ioann. Lupus eadem §. 66. num. 33. fac. Bonacina reputat probabile disp. 3. de contract. q. 8. p. ult. §. 1. num. 17.

6 Nullominus verius est, & probabilius, dotem confiscari non solum quoad proprietatem, sed etiam quoad usufructum sic Mantienzo l. 1. tit. 9. lib. 5. recop. §. l. 1. n. 4. Azucedo ibi. n. 5. Azor. Gomez l. 78. Tauri, num. 6. Cañillo num. 2. Sanch. lib. 2. cap. 17. num. 31 & in crimine haereticis docuit Ioann. Rojas sing. 11. Zúñch. traç. de haer. c. 25. num. 4. sine. Locius Zechius in summa, part. tit. de iure, rubr. de haer. cap. 16. vers. quindò amittitur Farinacius q. 190. num. 54. Rationes huius sententiae adducit Anton. Gomez Prima, quia in dubio lex, vel dispositio refertur ad aliquam bonam, intelligi debet secundum proprietatem, & usufructum: ex text. in l. restituere, ff. de verborum significati, textus in l. videamus, §. in Fabiana, ff. de iur. iur. textus in l. conseruatione, ff. de reg. iur. cum autem c. nostri regni ob quodlibet delictum vxoris dicat dotem, vel eius partem confiscari potest: & secundum ius commune ob quinque illa delicta confiscanda venit, efficitur venire secundum proprietatem, & usufructum. Secunda, quia hæc est alienatio non ex contractu sed ex delicto, quae vocatur alienatio necessaria, & inducta per legem. Poterit ergo in illa maritus pæiudicari, argumentum, textus in l. alienatione, ff. familiae erciscunda. Tertia dos proprie dicitur cum matrimonio constat. Ergo si dos confiscatur ob delictum vxoris, constanter matrimonio confiscanda venit.

7 Neque ratio in contrarium videtur. Fateor enim dotem dari ad onera matrimonij subeunda: at si mulier delicto suo dotem amittit, quod suberat maritus illam alendi, cessat, sicuti cum dos promissa, est, & non soluitur, non obligatur maritus vxorem alere ita non obligatur, cum culpa mulieris dos auferat. Sanchez lib. 9. de matrim. disp. 5. num. 10. consentit Farinacius alios referens, de haer. quæst. 190. num. 54. Totam obligationem refunditur in parentes, vt bene probat Molin. lib. 2. de primogen. cap. 16. num. 24. Quod si hi alere eam non possunt, tunc ratione solius vinculi conjugalis, & mutui amoris tenebitur vxor alere. Adde est concedamus maritum teneri alere vxorem sic alienantem dotem, vt concedit Anton. Gomez, supra dict. l. 78. Tauri, num. 5. Cañillo ibi in fine. Simancas de catholic. in fine tit. 6. n. 19. Surdos de aliment. tit. 7. quæst. 2. num. 6. & 7. aliter non inferitur inde confiscari dotem non posse; quia dos non est mariti quoad dominium, & proprietatem, sed solum quoad administrationem in sustentationem familie, quae administratione cessat sub lato fundamento, sicut si casu periret: & si casu dos casu periens non exculat maritum ab alenda vxore, vt colligitur ex l. si cum dotem, 23. §. si maritus, ff. solutio matrim. ita neque hæc confiscatio exculare debet, quia hæc obligatio alendi vxorem ex vinculo coniugali tunc nascitur, quo non dissoluto, non dissoluitur hæc obligatio.

8 Secunda difficultas est, an possit dos confiscari quoad proprietatem, & usufructum, si pactum esset inter virum, & vxorem, vt committente vxore aliquod delictum ex illis ob quae imponitur confiscatio, eo ipso ad virum proprietas, & usufructus dotis deueniret. Affirmant aliqui confiscari posse, neque impeditur ab illo pacto, sic Barbosa l. si constante, 25. ff. solutio matrim. §. si non. Sanchez lib. 2. cap. 17. num. 32. quod non videtur iuris ratio. Mouetur quia illud pactum derogat legi communi statuenti confiscationem bonorum delinquentis. Ergo nullum est, iuxta L. ius publicum ff. de pactis.

9 Ceterum credo ad maritum reuerti dotem, neque posse tunc confiscari. Mouetur, quia tunc dos prohibetur alienari expressè, & non in fauorem delinquentis, cum vxori delinquenti non applicetur, neque in fraudem fisci, cum non sit post delictum commissum, sed casu quo committatur, Ergo tale pactum nullum est, & ratione illius maritus ius habet quantum ad dotem, & preferendus est sisco. Faciunt ea quae diximus supra loquentes de maioribus, & ita firmavit expressè Baiard. addit. ad Clarum lib. 6. q. 78. num. 63. Peregr. de iure fisci lib. 5. tit. 1. num. 83. & 118. Farinacius alios referens, quæst. 5. num. 115.

non viget, non trahitur confiscatio ad illa, quia non potest extendi confiscatio fundata in lege, magis quam ipsa lex. *l. liberi, §. penult. ff. ad municip. & tradit. Clarus supra Farinacius multos referens, num. 96.*

2. At si confiscatio faciendâ est iure speciali vigente etiam in territorio, ubi bona sita sunt, distinguendum est, si fisco, cui illa bona sunt applicanda, sit vnus, & idem, confiscatio trahitur ad illa bona, quia nulla est ratio, ex qua eximi possunt: at si fisco diuersus sit, ad ea non extenditur, quia non potest extendi, confiscatio ad illa bona, quin simul bona fisco applicentur, & cum bona existentia in alieno territorio, non possit suo fisco applicare, efficitur in publicata manere, sic Boslius *de publicatione bonorum, num. 62.* Farinacius *n. 98.*

3. Executio confiscationis etiam facta iure communi fieri non potest, nisi per officiales illius loci, ubi bona sita sunt arguunt, textus in *l. cum vnus, §. ff. de bonis auctor. iud. possid.* Excipit, nisi iudex illius territorij per iudicem, qui sententiam tulit, requiratur. Boslius *n. 6.* Farinacius *n. 59.* Sanchez *n. 33.*

PUNCTVM. XVI.

Ad quas personas confiscatio bonorum ob hæresim, & alia crimina extendatur.

Extenditur ad omnes Christianos Romano Pontifici subiectos.

Hucusque de bonis, quæ confiscanda sunt, fuimus locuti; restat dicendum de personis confiscationi subiectis. Cum enim confiscatio pena sit, & a legislatore delinquentes subditi legislatori, vt hæc pena affici possit. Ex quo fit, cum omnes Christiani Romano Pontifici subditi sint, quilibet illorum quacumque dignitate fulgeat, ob transgressionem legum Ecclesiasticarum si grauis, perniciosa sit transgressio (qualis est facta ob crimen hæresis) poterit hæc pena puniri: vt latè ostendit Suarez *in suo graui lib. de defensione fidei, lib. 3. cap. 22.* imò de facto ob crimen hæresis hæc confiscationis pena omnes afficiantur. Nam *caput cum secundum leges, de hæreticis*, generaliter loquitur, & Bulla Cœnæ aduersus omnes procedit. Adde ij quo potentiores sunt, eò grauius nocent, si delinquant, ac proinde grauius puniendi: & ita tradit Suarez *de fide spe, & charitate, disp. 22. sect. 6. n. 3.*

PUNCTVM. XVII.

An confiscatio imposita ipso iure ob crimen læsæ maiestatis, præcipue diuinæ, priuet delinquentem ipso facto dominio suorum bonorum.

1. Dupliciter lex confiscationem imponere potest aliam annexam delicto, aliam à iudice imponendam: & qua sit harum differentia.
2. Proponitur prima sententia affirmans delinquentem dominio suorum bonorum priuari per tale delictum.
3. Secunda sententia negat priuari.
4. Conciliantur supradicta sententia.

Pergimus inuestigare quem effectum habeat confiscatio per legem imposita. Dupliciter lex confiscationem imponere potest. Primò annectendo confiscationem delicto, & hæc vocatur confiscatio ipso facto. Secundò dirigendo iudicem vt illam imponat, si cui in pena excommunicationis est manifestum, quæ aliquando delinquentes eò ipso, quo delictum committunt, afficit, aliquando verò afficit illos post sententiam. Effectus harum confiscationum sunt omnino diuersi: nam quando lex confiscationem ipso iure imponit, vt in crimine læsæ maiestatis humanæ, & diuinæ contingit, & in nostro regno in crimine sodomiz, ex allegatis text. in princip. huius disputationis, bona delinquentis ita sunt obligata fisco à die commissi criminis, vt omnes alienationes ab illo die factæ in præiudicium fisco, vel sint nullæ, vel per sententiam rescindantur, quia sententia postea prolata retrahitur, & deuoluitur, ac si pronuntiatæ esset, cum delictum committitur, quod nullo modo habet locum in confiscatione imponenda per iudicem: & tradunt, Doctores statim referendi. Item hæres delinquentis conueniri potest, & bonis à delinquente acceptis priuari, si memoria delinquentis condemnatur non potest in aliis criminibus, in quibus ante mortem delinquentis lis cõtestata non est, excepto crimine læsæ maiestatis diuinæ, & humanæ, vt constat ex *l. 1. C. de delictis defuncti.* & ex *l. ex iudiciorum, 20. ff. de accusacionibus* ubi non aliàs transeunt aduersus hæres delinquentis bonorum ademptiõnem, quam si lis contestata, & condemnatio fuerit secuta, excepto reprobandum, & maiestatis iudicio. Et ratio est, quia quando sunt bona ob delictum ipso iure, & facto confiscata, sunt obligata realiter

fisco, & sic obligata transeunt ad hæreses, & ratione huius obligationis, potest hæres conueniri: at quando bona non sunt ipso facto confiscata, hæres delinquentis conueniri non potest, quia non potest conueniri ratione delicti, quia hoc non excedit personam delinquentis: neque etiam conueniri potest ratione bonorum, quæ à delinquente possidebantur, cum non transeant in illum aliqua obligatione affecta: sic alios referens Farinacius *praxi. part. quæst. 25. à num. 190.* Simancas *de catholicis infimis, tit. 9. n. 186.* Valquez *1. 2. disp. 170. c. 4. n. 22.* Sanchez *lib. 2. cap. 22. num. 29. 27. & 28.* Suarez *de fide disp. 22.*

Dificultas ergo est, an delinquentes ipso facto priuetur dominio suorum bonorum, quando delictum confiscationem habet annexam?

2. Primâ sententia satis communis, & probabilis affirmat, quam defendunt post alios antiquiores Anton. Gom. *de delictis cap. 2. num. 3. ante finem.* Butlat. *conf. 14. n. 3.* Decian. *lib. 5. c. 20. num. 3.* Farinac. loquens de hæreticis, *g. 190. §. 5. n. 68.* & loquens de crimine læsæ maiestatis humanæ, *g. 116. num. 66.* Greg. Lop. *l. 4. tit. 2. p. 7. Azot tom. 1. lib. 6. 7. q. 2.* & alij plures referat Sanchez *lib. 2. cap. 21. n. 2.* Probatur primò, quia committens delictum, ob quod bona sunt fisco addicta ipso iure, priuatus est potestate libera alienandi, & administrandi ea bona, sicut antea habebat, quod in crimine læsæ maiestatis humanæ est manifestum ex *l. ex iudiciorum 20. ff. de accusacionibus* ubi, *Ad eo, ut D. Suerus, & Antonius rescripserint, ex quo quis aliquis ex his causis crimen contraxit, nihil ex bonis suis alienari, aut manumittere eum posse, & l. vlt. C. ad leg. lul. maiest.* ubi, ex quo quis tale crimen contraxit, nec alienare, neque manumittere eum posse, neque ei soluere iure debitorum, magis etiam Antonius, rescripsit, & in ea même hæresis in competo est apud omnes, ex *c. cum secundum leges de hæreticis in 6.* Sed dominium, nihil aliud est quam ius vtendi re propria, tanquam propria. Ergo cum delinquentes ob delictum hoc ius amittit, amittit & dominium, Secundò in *l. quisquis. C. ad l. lul. maiest.* declarat ob prædicta crimina bona delinquentis esse fisco addicta. Ergo sunt subacta à possidente, saltem quoad dominium. Tertio ex *l. vlt. ff. ad leg. lul. maiest.* ubi vindicantur bona delinquentis translata ad hæreses si ipsi satis non purgauerint delictum: sed vindicatio ipso domino competit. *In rem, ff. de rei vindicac.* Ergo fisco dominus est. Quarto si fisco dominum non comparat bonorum suorum delinquentes, quia ipso iure publicantur, translata illa bona in tertium possessorem, fructificabunt ipsi, & non fisco, contra contingit, quia fisco vendit rem delinquentis cum fructibus perceptis Ergo signum est acquisisse dominium, vt dicitur *l. 4. tit. 2. part. 7.* Quintò, si in crimine hæresis non amittitur dominium à die commissi criminis, frustra Pontifex in *cap. cum secundum leges, de hæreticis in 6.* prohiberet Principibus secularibus occupare delinquentium bona, quousque Episcopus vel alius Ecclesiasticus habens potestatem profetam sententiam super tale crimen, si quidem certum est recento dominio alienus rei, non posse à domino rem auferri, quousque per sententiam priuatus sit.

3. Secundâ sententia non minus probabilis, & communis negat hæc penam confiscationis bonorum alicui delicto iam annexam esse, vt priuet ipso facto delinquentem dominio suorum bonorum: sic post alios antiquiores Valq. *1. 2. disp. 170. 100 cap. 3.* Sanchez *lib. 2. in Decal. c. 22. num. 3.* Mol. *tom. 1. de iust. disp. 95. vers. dubium verò est.* Henric. *lib. 13. de excommunicatione c. 26. num. 2.* Peregrin. *de iure fisco lib. 5. tit. 3. num. 171.* Ant. Fab. *coartatur. iuris lib. 7. cap. 20. Andr. Fachin. lib. 9. controuers. cap. 25.* Probatur primò ex *l. quisquis in 6. ff. quis, & à quibus manumissio* ubi: *Quæsitum est, an is qui maiestatis crimine reus factus sit, manumittere possit, quoniam ante damnationem dominus esse, & Imperator Antonius Calpurnio Critoni rescripsit ex eo tempore, quo quis propter facinororum suorum cogitationem, iam de pena sua certus esse poterat multo plus cogitatione, & scientia delictorum, quam damnatione ius dandæ libertatis eum amississe. Videtur ergo solam amississe delinquentis ius dandæ libertatis à die commissi delicti hoc est, liberam bonorum administrationem, non tamen amississe dominium. Sed huc argumento acutè sanè respondet Decian. rationem dubitandi in supradicta lege, an delinquentes ante damnationem manumittere possint, ortam fuisse, ex eo quod ante damnationem videretur dominus. Cui rationi dubitandi respondit Imperator, efficacius amittere delinquentem, postquam certus est de suo delicto ius dandæ libertatis, quam post condemnationem siquidem post condemnationem idè amittit, quia certus est de suo delicto, quia sententia facit notorium, sed magis certus est de sua propria conscientia, quæ falli non potest, & sic coniungendo rationem dubitandi cum ratione decidendi, & decisione ipsa, fatari necesse est, quod sicut per damnationem amittit dominium, ita & amittit ante, postquam deliquit, ad non fuisse soluta ratio dubitandi quæ erat, quò ante condemnationem dominus esset. Nam si voluisset dicere rationem decisionis esse, quod aliud amittere administrationem, simpliciter dixisset, manumittere non potest, licet dominus remaneat quoad sententiam. Sed responsum Deciani refelli potest ex eo quod alia fuit ratio dubitandi alia ratio decidendi in supradicta lege.*

Ratio

Præto dubitandi an manumittere possit delinquentem, fuit, quia dominus et ante damnationem Ratio verò decidendi; & de- cilio ipsa negans posse manumittere ante condemnationem...

Secundo probatur hæc sententia, quia delinquentis commif- sio delicti, & ante sententiam non tenetur se bonis priuare, &...

Tertio, quia ex vi criminis læsæ maiestatis solum habetur bona confiscata esse à die commissi delicti, sed inde non infer- tur delinquentem amittere dominium, solum inferitur ab...

Verum, vt rectè Suar. disp. 22. sect. 3. num. 6. notauit ille- gitimo inter hæc sententias potius de nomine, quam de re esse videtur, si effectibus huius confiscationis contentiamus...

Quæ conuicti rem esse obligatam fisco, & in ea habere dominium directum, vt possit lata sententia à die commissi, committere cum fructibus vindicare. Quinta probat Pontifi- cem prohibuisse Principibus secularibus occupare ante senten- tiam bona delinquentis, quia ante latam sententiam iudicis...

Quæ conuicti rem esse obligatam fisco, & in ea habere dominium directum, vt possit lata sententia à die commissi, committere cum fructibus vindicare. Quinta probat Pontifi- cem prohibuisse Principibus secularibus occupare ante senten- tiam bona delinquentis, quia ante latam sententiam iudicis...

PUNCTUM XVIII.

An confiscatio obliget delinquentem, cui bona sunt ipso iure confiscata: ea fisco tradere ante sententiam.

- 1. Agramant aliqui.
2. Probabilis est oppositum.
3. Limitant aliqui, cum delictum occultum est, sed non approbatur limitatio.
4. Sed ad minus requiritur sententia declaratoria criminis.
5. Illa potest non potest delinquentem bona occultare.
6. Non tamen tenetur ea fisco offerre secundum communem sententiam, quæ tamen difficultatem habet.
7. Quid si reus in alio iudicio impeditur sententiam declaratoriam videtur obligatus.
8. Probabilis est oppositum.
9. Quid dicendum de procuratore, iudice, aliisque ministris.
10. Fed. de Castro Sum. Mor. Pars I.

instituta, an sine obligati satisfacere fisco, cum malitiosè confiscationem omittunt.

Plures ex Doctoribus, qui concedunt delinquentem absolute priuatum esse dominio suorum bonorum à die commissi delicti, affirmant obligatum esse delinquentem ea fisco tradere, eo ipso quò delictum committit, quia aliàs possiderent, & retinerent bona contra voluntatem fisci, qui est dominus, quod est illicitum: sic post alios antiquiores quos allegat, tradit Alphons. Castro lib. 2. de lege panali c. 10 & 11. & lib. 2. de iustia hæreticè punit. c. 5. & Anton. Gomez. tom. 3. ver. cap. 2. num. 5. sine. Tiraquell. pluribus relatis l. si unquam verbo reuertatur, num. 368.

Verum dicendum est cum probabiliori, communitioreque sententia, hanc obligationem non esse delinquenti imponendam. Primò, quia licet Princeps in vno, vel alio casu possit obligare delinquentem, vt in seipsum penam grauem, & acerbam exequatur: at obligare per legem ad eius executionem extra potestatem legislatoris est; quia bono communi non expedit talis obligatio cum sit humane infirmitati contraria, & multis transgressionibus exposita. At si delinquentis commissio delicto obligaretur bona fisco tradere obligaretur grauem in se penam exequi. Ergo non est dicendum hanc posse per legem obligationem imponi. Secundo leges imponentes hanc confiscationis penam, non priuant delinquentem expressè possessione suorum bonorum. Ergo non tenetur delinquens se possessione priuare quia possessionem nunquam quis censetur priuatus, nisi expressè dicatur, etiam si dominio priuatus sit, vt bene tradit Anton. Gomez. tom. 3. variarum, cap. 2. de delictis, num. 3. Didac. Caetera in quest. crim. rubr. de hæretic. cap. 1. num. 16. Farinacius alios referens, q. 2. 5. num. 15. & de hæresi, quest. 190. num. 85. ad textum in l. cum hæredes ff. de acquirendi. possess. Ex qua ratione fit satis fundamento contrario, & ita hanc sententiam defendunt plures referentes Nauar. sum. c. 23. n. 66. Couar. 4. decret. 2. part. cap. 6. §. 8. num. 10. Simancas de catholice institut. tit. 9. à num. 161. vsque ad 252. Anton. Gomez. sibi contrarius lib. 3. variarum, cap. ult. num. 3. Pegna director. inquisit. 3. part. comment. 158. Valquez 1. 2. disp. 170. tomo cap. 3. Azor tom. 1. lib. 5. cap. 7. quest. 1. & 3. & lib. 8. cap. 12. quest. 3. Sanchez lib. 2. cap. 22. num. 7. Suarez de fide. disp. 22. sect. 3. n. 3. Farinacius de hæresi, quest. 190. num. 23.

Limitant autem aliqui conclusionem, vt intelligatur, cum delictum occultum est, tunc enim affirmant non teneri delinquentem se bonis spoliare, inquam esset occasio se pro- dendi secus si notorium sit, quia tunc cessat ratio ob quam sen- tentia requiritur, quæ est, vt delicto constet, & nulla deus occasio vexandi innocentem sic Castro lib. 2. de lege panali, c. 10 in suo principali argumento pro sua opinione Ludouicus Gomez. cap. 1. num. 7. de rescriptis Gregorius Lopez l. 4. verbo el sa nario. tit. 3. part. 7. Farinacius de crimine læsæ maiestatis, quest. 116. num. 18. & 19. & alij relati à Sanchez n. 14. At cum eodem Sanchez n. 15. nullatenus hæc limitatio est admitenda, si- cut neque illam admittit Valquez supra num. 14. Simancas n. 165. Suarez n. 7. Farinacius num. 23. & alij apud ipsos. Quia lex confiscans bona aequè de delictis publicis, ac occultis lo- quitur, neque viliam distinctionem facit. Ergo si efficaciam non habet aduersus delinquentem secretò, vt illum obliget se bonis spoliare: neque etiam habebit efficaciam aduersus delin- quentem publicè. Adde sententiam non requiri, vt populo de delicto constet, quia populus non obligatur hæretici bona fisco deserere, neque etiam requiritur, vt ipsi delinquenti constet de sito delicto; cum satis sua conscientia, quæ falli non potest, ei reddat clarissimum. Requiritur ergo sententia, vt pena imposita per legem applicetur; & quasi executioni mandetur, audito delincente, & eius defensio- nibus examinatis. Quare etiam si crimen in iudicio confessus fuerit delinquentis, adhuc non est obligatus se bonis spoliare, neque fisco potest ab illo ea eripere, quia illa confessio solum facit esse notorium delictum, non reum damnatum, & penam applicatam: quod non leuiter indicat l. vi. C. ad legem iuliam malest. ibi, vt conuicto reo memoria eius damnetur, & eius bona successoribus eripiantur. Requiritur ergo esse reu conuictum, & damnatum vt eripi bona possint, & in e. cum secundum leges de hæreticis, in 6. cauetur non posse ante sententiam super crimine occupari bona delinquentis: & ita tradit Sanchez illo c. 22. n. 16. Fachin. l. 4. controuers. c. 35. sine. Hæc autem sententia in delictis, quæ confiscationem & penam trahunt ipso iure, sufficit, si sit declaratoria delicti, quia eo ipso est simul condemnatoria penæ delicto annexæ, vt rectè expendit Sanchez lib. 2. c. 22. n. 27. Valq. 1. 2. disp. 170. c. 4. n. 14. Simancas de catholice institut. tit. 9. n. 164. Quod si in aliqua lege dicatur non opus esse sententia declaratoria, vt quis bona sua amittat, sed eo ipso quo delinquit, abs- que alia declaratione censetur amisisse, vt dicitur in crimine sodomitico in hoc Castellæ regno, l. 1. tit. 21. lib. 8. reuoc. adhuc censet probabilis sententiam declaratoriam crimini requiri ob rationes in principio factas, quia aliàs esset obliga- tio nimis acerba, & rigorosa, & regulariter ultra humanas vires, & bono communi non expediens. Quare intel- ligenda

DE... USTR... ALAY... TON... II...

ligenda est lex talis de sententia declaratoria pœna ita vt abfque hac, sententia cenfetur pœna incurfa, non tamen abfque aliqua sententia criminis declaratoria, fic Valq. *disp. 170. n. 21. n. 24. c. 25.* Anton. Gom. *3. var. c. ult. n. 3.* Marten. *l. 5. re. cop. tit. 11. leg. 5. gloss. 1. n. 4.* ibi Azeved. *num. 1.* Sanch. pluribus exomans, *lib. 2. cap. 22. num. 20.* Neque obftat, fi dicas, eo ipfo, quo aliqua pœna imponitur ipfo iure delicto, fufficit vt incurratur sententia declaratoria criminis, neque neceffaria est sententia exprefse ad pœnam condemnans. Ergo fi lex excludit declarationem, videtur hanc declarationem criminis excluiffe, non pœnæ declarationem, quæ per fe, vt pote non neceffaria, excluifa eft. Non, inquam, obftat, quia non est omnino certum non effe neceffariam sententiam declaratoriam pœnæ, fimul cum sententia declarante delictum, iuxta *l. Praefes. C. de sentent. c. interlocut.* vbi definitiua sententia, quæ abfolutionem, vel condemnationem non continet, pro iusta non habetur. Deinde concesso non effe neceffariam sententiam exprefse declarantem pœnam, vt incurratur, adhuc lex potest illam excludere ad maiorem claritatem, & firmitatem. quod non est alienum ab stylo legum, vt tradit Couar. *lib. 2. var. c. 5. n. 9.*

4 Hinc fit ante hanc sententiam declaratoriam criminis neque teneri delinquentem etiam publicè bona offerre fisco, neque fisco ius ad bona occupare, quia non potest occupare bona, dum delinquens ea iure possidet *cap. in litteris. de restit. spoliar.* dum non accedit hæc fententia, iure pofit delinquens. Ergo sic docet Simanc. *de catholice. institut. tit. 9. n. 175.* Mol. *tom. 1. disp. 95. in solut. ad 3.* Valq. *de leg. disp. 170. c. 4. n. 15.* Sanch. *cap. 22. num. 18.* Suar. *disp. 22. de fide. sect. 2. n. 6. circa finem;* cum hoc tamen fiat, vt fisco ante sententiam bona tradat alicui custodienda, ne auferantur; hoc enim & fisco, & delinquenti vtile est, & notat Suar. ibi.

Difficultas ergo est, an accedente hac sententia declaratoria criminis teneatur delinquens bona fisco offerre?

5 Qua in re ferè omnes conueniunt non poffe tunc delinquentem executioni sententiae resistere, quia effe resistere executioni iusta, & debita post sententiam. Vnde non poterit bona ex proposito occultare, & alij obseruanda tradere, ne fisco illa occupare possit, quia hæc est pofitiua resistentia. fic Bannes *2. 2. quæst. 6. art. 3. dub. 2.* Aragon. *ibi. col. 2.* Sanchez *lib. 2. cap. 22. num. 11.* Bonacina *disp. 3. de contrait. quæst. 8. punct. ult. §. 3. num. 5.* Secundo, si edictis, vel alio modo è iudice rogetur de bonis, quæ habet, & fisco iam applicata sunt, debet manifestare. Quod si ab hac manifestatione abftineat, executioni sententiae pofitiuè resistit, & contra iustitiam aduersus fisco peccat, & restituere obligatur. Quia fisco ratione dominij acqifuit in delinquentis bona ius habere obligandi delinquentem, vt veritatem interrogatus manifestet: sic Bannes, Aragon. Bonac. Sanch. *sup.* & Azor. *tom. 1. lib. 5. c. 8. q. 4. c. 10. 3. lib. 4. c. 6. q. 9.* Quod dico de delinquente, idem dicendum est de illius hæredes, & possessore, apud quos talia bona delinquentis condemnati exiftunt. sic Azor. *illo c. 8. q. 4.* Sanch. *n. 12. c. 13.* quia fempè bona tranfeunt cum illo onere, & obligatione ad fisco.

6 Verùm si delinquens condemnatus (& à fortiori eius successor) bona occupanda à fisco non occultet interrogatus, neque resistat, si auferantur, sed potius paratus fit ea petita offerre, communis sententia tenet satisfacere obligationi, neque debere ea fisco offerre, quia sententia non obligat delinquentem, vt ea bona fisco tradat, sed ius tribuit fisco ea capiendo, quia effe ductissima obligatio delinquentem executorem fise pœnæ conftituere. sic Couar. *4. decret. 2. p. cap. 6. §. 8. n. 10. c. 10. 2.* Simanc. *tit. 9. num. 184.* Azor. *tom. 1. lib. 5. cap. 8. quæst. 4.* Mol. *tom. 1. disp. 66. vers. addit. c. disp. 95. vers. ad 2.* Sanch. *illo cap. 22. n. 8.* Bonac. *disp. 3. q. 8. p. ult. §. n. 5.* Suar. *de fide. disp. 22. sect. 2. sine. Farinac. quæst. 19. num. 23.* & alij apud ipsos. Limitant autem Couar. Simanc. Mol. Sanch. & alij, nisi index exprefse ad solutionem condemnaret, quod in confiscatione omnium bonorum, vel partis illorum nunquam fit. Cæterum hæc communis resolutio mihi difficultatem ingerit. Nam facta condemnatione iam delinquens nullam ius habet in illis bonis confiscatis, sed totum ius transfatum occupat. Ergo quamvis fisco non petat, non poterit delinquens ea retinere, & multo minus alienare, aut in proprios vtus conſumere, quia hæc est propria actio dominij, & possessionis, à qua iam per sententiam spoliatus est: sic docuit Cordub. *in suis quæst. lib. 1. q. 36. notab. 2.* & fauer Valq. *de legib. disp. 172. cap. 2. num. 11.* Neque obuidet fit obligari delinquentem ad rem unius arduam, & difficilem; tum quia declarato delicto, & lata sententia non est nimis acerbum deſerre delinquentem sua bona fisco. Tum quia non est neceffarium, vt deſerat, sufficit, si manifestet bona, quæ habet, vt possit fisco ea occupare. Quod si facta manifestatione fisco negligens fuerit in illorum bonorum occupatione; iam tunc cenſebitur ex voluntate fisco delinquens possidere: quæ voluntas ante manifestationem præſumi non potest.

7 Sed quid dicendum, si reus interrogatus de delicto, quod reuera commisit, negat contra iuris ordinem veritatem, aut falsis reſibus innocentiam probat, aut futili appellatione iudicium subreſ fugit; & obinde neque damnatur, neque fisco eius

bona occupat, an teneatur fisco restituere emolumentum, quod pofita sententia percepit? Ratio dubitandi est, quia licet fisco non habeat ius occupandi delinquentis bona nisi pofita sententia declaratoria criminis: at videtur habere ius ne hæc occupatio mendacis impediatur, sicuti nullus habet ius, vt tu ei legatum aliquod gratiosum in testamento relinquas, eive donationem facias, beneficium conferas: at habet ius, ne ab aliquo vi, fraude, aut fallacia impediatur id facere, quod si aliquis te impedit, ipse tenetur emolumentum, quod inde sperabas, restituere. Et confirmo, si querentem beneficium, quod conſequi poterat solitudine sua, diuertas ab illius confiscatione mendacio, nemini est dubium te effe obligatum restituere emolumentum obtenturum. At falsis reſibus & mendacio diuerſis fisco querentem conſequi tua bona, non conſequatur. Ergo tenetur reparare: & ita docet Caito *de lege pœnali lib. 2. c. 11. §. ex his.* Molin. *tom. 1. de iust. disp. 95. vers. duo sunt.* Sotus *lib. 1. de iust. q. 6. a. 6. ante §. concl. & est satis probabilis sententia.*

8 Nihilominus probabilior sententia, & communior est, quæ eximi reus ab hac obligatione; sic multis reſis docet Sanch. *lib. 10. de matrim. disp. 8. n. 14. c. lib. 2. in Decal. cap. 22. num. 22.* Valq. *1. 2. disp. 175. cap. 2. num. 13. c. 14.* Lethus *lib. 2. cap. 31. dub. 8. n. 50. c. 56.* Reginald. *lib. 2. 4. num. 145.* Bonac. *disp. 10. in 8. Deculogi præcepto, q. 3. p. 2. n. 23. c. disp. 3. de contrait. quæst. 8. p. ult. §. 3. ad finem 6.* & alij apud ipsos. Motus, quia fisco non habet ius ad obligandum reum, vt veritatem fateatur; & eum obligatio solum ex iudicio, iustitiæque legali prouenit. Ergo cum veritatem occultat reus, & fallaciis vitur, non aduersus fisco delinquit, sed aduersus iudicium, iustitiæque legale. Ergo ad nullam restitutionem, compensationemque fisco tenetur. Et confirmo: si fisco ad penam corporalem infundendam reo procederet, ipseque reus veritatem negaret, non ob inde aduersus fisco, sed aduersus iudicium publicum delinqueret. Ergo similiter, cum ad pecuniam pecuniariam proceditur. Et ratio omnium est, quia iudicium publicum per se institutum est ad puniendam delicta, & mala præcauenda in republica, non ad ditandos aculeatores. Ergo negatio veritatis, & fallentia facti in iudicio, non aduersus aculeatores directè procedit, sed aduersus ipsum iudicium, ac proinde nulla est obligatio compensandi.

9 Secus verò dicendum eſſet de procuratore fisco, si omitteret delinquentem aculeare, cum se tenet scribit, sciens facta accusatione, & condemnatione sequuta bona illius delinquentis effe fisco occupatum, quia huiusmodi procurator fisco ea conditione à republica constitutus est, vt veritatem fisco procurer, delicta facta in iudicio deſerat, vt punia fisco emolumentum afferant: quare si negligens fuerit, videtur ad restitutionem effe obligatus. Iudices autem, & alij ministri iustitiæ, etiam negligentes sint in deſerendis in iudicium puniendique peccatis, non videtur ad restitutionem fisco obligati effe, quia non ad ditandum fisco, eiuſve veritatem querendam instituti sunt à republica, sed ad purgandum illam à vitis, & in pace conſeruandum. At si iam delicta in iudicio eſſent delata, & à fisco, vel à quolibet alio, cui pœna eſſet applicanda, peteret sententia, ipseque index negligens fit in illa ferenda, & pœna applicanda, abique dubio credo obligatum effe emolumentum obtenturum compensare. Quia ex iustitia commutativa obligatus est index in iudicio reddere pœnitentis ius suum: at ius habet petens pœnam, vt sibi per sententiam applicetur. Ergo si negat, iniustitiam aduersus petentem committit, & non solum aduersus iudicium publicum: & hæc omnia docet Valq. *1. 2. disp. 175. cap. 1. à num. 9. vsque in finem.*

PUNCTVM XIX.

An confiscatio ipſo iure à delicto imposita impediatur, ne delinquens alienare sua bona possit, & faciat, vt fisco ea sic alienata possit recuperare.

- 1 Probatur delinquentem impedatum esse alienare.
- 2 Contrarium est probabilius.
- 3 Satis fundam. num. 1. adducto.
- 4 Non sunt alienationes ita validae, quin fisco eas reuocare possit.
- 5 Excepit nisi possessores prescripserint.
- 6 Tempus ad prescriptionem in crimine hæresis quadragesimum est.
- 7 Limitatur ab aliquibus, nisi fisco regis sint applicata, quæ tunc quinquennium sufficere dicunt. Non admittitur limitatio.
- 8 Secundum limitant, vt prescriptio procedat post mortem delinquentis, sed in eius vita. Non videtur approbanda limitatio in rigore.
- 9 Notanda sunt aliquot conditiones, quas prescribentes habere debet, vt illis faueat prescriptio.
- 10 In aliis criminibus ab hæresi non prescribitur minor tempore, quam viceſimo.
- 11 Fisco non potest petere bona à tertio possessore in ipſius fraudem alienata, nisi infra annum vitalem.

- 12. *Esse non datur restitutio aduersus prescribentem bonis, quae illi comprehenduntur.*
- 13. *Alienationes necessariae factae ab haereticis, reuocari non possunt a fisco.*
- 14. *Explicitur, quae sint alienationes necessariae.*
- 15. *Item non reuocantur alienationes factae a marito bonorum uxoris, quae constanter matrimonio de quaesita sunt.*
- 16. *Alienationes gratuita horum bonorum reuocari possunt, excepta qua praesumuntur in fraudem.*
- 17. *Quid si maritus conficius fuit uxoris criminis, uerius est, reuocari tunc posse alienationem.*
- 18. *Quid si hereticus in haeresim, & reconuertitur.*
- 19. *Sola alienatio de bonis post delictum facta est reuocabilis.*
- 20. *Non reuocantur alienationes factae a reo per potestatem publicam absolutam.*
- 21. *Lex non sit haec alienatio? Proponitur ratio dubitandi.*
- 22. *Resoluitur tacitam esse.*
- 23. *Teneris tamen vitium manifestare, quando adest periculum reuocationis, & inferuntur notabilia.*

Dicitur concessio impedire alienationem potest, Primo licet sit. Secundo ut valide.

Et quoad ualorem alienationum uidentur aliquae leges omnino impedire, & alienationes irritas reddere. Nam lex *Manichaei*, §. *prateria*, C. de haereticis, & l. *uit. C. ad legem Iuliam* colligitur a deum quae facultas, & additur tales alienationes ualere non debere. Item traditur in nostro regno l. 4. tit. 2. part. 7. quibus legibus fuerit sententia illa afferens delinquentem ad delictum commissum priuatum esse dominio suorum bonorum, non igitur ualide alienare potest: & ita tradunt *Synodus de catholice infirmitate*, tit. 9. num. 25. *Peregrinus de iure fisci*, lib. 5. tit. 1. n. 166. *Bollus in sus praet. de bon. publicis*, n. 76. & alij relati a Sanchez, Farinac., & alijs itatum referendis.

2. Certum probabilis existimo alienationes a delinquentibus factas quous titulo sunt ualidas esse, uentur tamen annullandas per sententiam sic docent *Vasquez* l. 1. *disput. 273. cap. 2. num. 9.* *Sanchez de fide*, *disput. 11. sect. 4. num. 3.* *Farinacius de haereticis*, *quae. 190. num. 72.* & alij apud ipsos. Ratio est, quia delinquentem condemnationem interdictam non est bonorum suorum administratio, sed legitimam administrationem fecerunt potestas alienandi. Ergo delinquentes potens est alienare, & consequenter ualide alienat. Et confirmo, si delinquentes non possunt libere alienare bona ob delictum commissa, cum ex testamento filio haereditatem relinqueret, obligatus esset ut fisco manifestare delictum, ut sciret illa bona accepta inalienabilia esse, vel debeat prius satisficere fisco non pariter damnum ex filij alienatione. Haec autem sunt inaudita. Ergo non est dicendum inuulidam esse delinquentis alienationem. Confirmo secundo. Contractus facti a Catholicis cum haereticis Angliae, & Germaniae ab omnibus reputantur legitimi, qui erant non essent, si delictum haeresis priuaret delinquentem potestate ualide contrahendi, cum ipsi uere haeretici sint, & omnes poenas haereticis impositas incurunt.

3. Neque leges pro contraria sententia adductae uigent: ne enim donationes, & alienationes, quae firmas, & ratae non sunt, inuulidat uocantur, ut colligitur ex l. 1. *et l. post. contractuum ff. de donationibus*, ac proinde nihil mirum, si donationes factae post contractum dicantur inuulidat, hoc est, infirmas, & reuocabiles.

Aduertit optimè *Vasquez* in *cap. 1. num. 9.* & ex illo *Sanchez* *cap. 2. num. 51.* Plurimum differre uoo, ut alio modo philosophant, nempe asserere alienationes esse ipso iure nullas, ut ueritate annullandas per sententiam. Nam qui dicunt has alienationes inuulidas esse ipso iure, consequenter affirmare debent fructus ex rebus alienatis perceptos restituendos esse, sed idem nullum ius in illis bonis per alienationem est comparatum. Secus uero est dicendum, si alienationes ualeant, quia tunc recipiens fructus facit suos, neque ad restitutionem obligatur, quousque delinquentes condemnentur.

4. Nihilominus est ipso iure alienationes ualidae sint: at circumstantiam est apud omnes Doctores, ut uideri est in *Sanchez*, lib. 3. *cap. 2. n. 33.* & 36. *Suat. de fide*, *disput. 22. sect. 4. n. 5.* *Farinac. de haereticis*, *quae. 190. num. 70.* alienationem factam a delinquentem potest delictum commissum, cuius bona ipso iure publicantur, non ita ualidam esse, quin fisco eas reuocare possit. Quia a delicti commissi delicti ea bona sunt fisco addicta, & quasi in hypothecam tradita, ac proinde in quemlibet possessorem cum illo onere transeunt: hoc enim ad minus probant leges prohibentes his delinquentibus alienationes, ut est lex, *ex iudicio* *ram scri. adeo. ff. de accusationibus*, ibi, *ex quo quis aliquid ex his causis crime contraxit, nihil ex bonis suis alienare, aut manumittere eum posse*, & l. *Manichaeos* §. *prateria* C. de haereticis, ubi, *non relinquimus contrahendi facultatem l. ult. C. ad leg. iust. ma. lib. 1. neque alienare posse l. donat. in concubinam §. fin. ff. de donationibus*, & alia. Probat enim, ut non possit sic delinquentes alienare firmiter, & irreuocabiliter. Quapropter lata sententia de Castro *Smm. Mor. Pars 1.*

tia confiscatio retrahitur ad die commissi delicti, ac si illo die sententia lata fuisset, & bona alienata ab illo die deuoluuntur ad fisco, etiam ad plures possessores peruenissent, seculi praescriptione, de qua infra. Quod uerum est, etiam si bona fide quis a delinquentem receperit ignorans profus delictum, quia haec ignorantia, & bona fides non tollit rem acceptam obligatam esse fisco? ac proinde non infirmat ius fisco acquiratum.

5. Haec tamen doctrina aliquas patitur limitationes. Prima hinc possessores illorum bonorum, quae fisco erant addicta, praescriptione legitima se defenderint ex *cap. si de praescriptionibus*, in. 6. l. 2. C. de apostatis l. in omnib. ff. de iure fisci, & in consensu est apud omnes.

6. At controuersia est inter Doctores, quod tempus ad hanc praescriptionem sufficiat; nam aliqui spatium 40 annorum constituunt, aliqui 30. alij 20. alij 10. alij 5. uide *Bart. l. 2. C. de uoluntat. Farinac. 1. p. praet. quae. 10. n. 82. & quae. 25. n. 158. & de haereticis, quae. 190. num. 119.* *Anton. Gomez. tit. de consuetud. n. 5.* *Bollus, tit. de publicat. bonorum. num. 78.* *Petegrin. de iure fisci, lib. 6. tit. 8. n. 36.* *Sanchez lib. 2. c. 2. n. 37.*

Dicendum ergo est in crimine haeresis necessarium esse spatium 40. annorum, ut possessor praescribat bona delinquentis aduersus fisco: habetur expressè *cap. 2. de praescriptionibus*, in. 6. ibi *nisi spatium 40. annorum fuerint bona fide possessa*, & ita tenet pluribus relatis *Sanchez lib. 2. cap. 2. n. 40.* *Farinac. loc. relatis Fachin. lib. 9. controuers. cap. 54.* *Mol. de iustit. tom. 1. disp. 73. versic. hinc. insert.*

7. Limitant autem *Couart. 4. decret. 2. p. cap. 6. §. 8. n. 16.* *Anton. Gomez. tom. 3. var. cap. ult. num. 5. ad finem.* *Greg. Lopez l. 7. uerbo deinde en adelante, tit. 25. part. 7.* *Quemada in suis quae. fisci. lib. quae. 1. c. conclus. 2. & 3.* sequentes *Abbatem in e. cum a nobis. num. 8.* *Felin. num. 11. de praescriptione*, ut procedat cum bona haereticis fisco Ecclesiae sunt applicanda secus si fisco saeculari: tunc enim affirmant quinquennio praescribi, mouentur ex l. 2. C. de apostatis. ubi quinquennio praescribitur ne contra apostatam defunctum procedatur. Ceterum haec limitatio admittenda non est, sed indistincte affirmandum spatium quadragenarium requiri ad hanc praescriptionem, siue fisco Ecclesiae, siue saeculari bona appeterent: sic docent *Farinac. de inquisit. quae. 10. num. 82. & q. 25. num. 163.* *Sanchez n. 40.* *Simanc. de catholice. inquit. tit. 18. n. 14.* *Et tit. 9. n. 132.* *Molin. supra. Pagna comm. 92. in 3. p. dicit.* & alij apud ipsos. Ratio est, quia in delictis Ecclesiasticis puniendis standum est potius dispositioni iuris canonici, quam civilis. Est certum hoc crimen haeresis Ecclesiasticum esse, *et inquisitionis §. prohibemus de haereticis in 6.* Ergo cum secundum ius canonicum spatium 40. annorum, & non minori concedatur praescriptio, illi standum est. Item Pontifex nullam distinctionem fecit de confiscatione applicanda fisco Ecclesiastico, vel saeculari. Ergo de utroque indistincte censendus est loqui l. 1. §. *generaliter ff. de legat. praescribis* quia ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus l. 3. *ff. de officio praesidis l. de pretio ff. de public. in rem actio.* Neque l. 2. C. de apostatis. uiget, quia, ut bene dicit *Fachin. lib. 9. controuers. cap. 54.* non de confiscatione loquitur, sed de actione intra quinquennium exercenda contra testamentum apostatae: ibi, *et a quo gratia restari minime potuisse, & firmat intra iuge quinquennium.*

8. Secundo & a contrario limitant alij, ut supra dicta doctrina de praescriptione quadragenaria procedat post mortem haeretici: nam illo uiuente affirmant nunquam posse praescribi etiam si mille annos possiderent, sic relatio *Ioan. And. Anchar. Dominico tradit Sanch n. 37.* *Mol. disput. 73. concl. 3. & 6.* *Farinac. de haereticis quae. 190. num. 122.* *Mouentur*, quia uiuente haeretico semper contra illam procedi potest, etiam si quadragenarium tempus praecesserit, sed quoties contra haeticum procedi potest, & condemnari; non uideatur possessores suorum bonorum praescribere. Ergo. Item quia textus in *cap. fin.* concedit post mortem haeretici eam in suis bonis praescriptionem. Ergo cum de vita nihil loquatur, censuit in illa dari non posse. Ceterum est haec limitatio in consulendo, & iudicando retinenda sit, propter auctoritatem Doctorum: at in puncto iuris censentem repellendam esse. Tum quia alio nullo tempore praescribatur actio procedendi contra haeticum inde non inferret, nullo unquam tempore aduersus fisco in eius bonis praescribi. Nam *Couart. supra. n. 16.* *Sanch. num. 42.* *Simanc. tit. 18. num. 42.* affirmant nullo unquam tempore praescribi actionem procedendi contra haeticum defunctum ad eius memoriam damnandam, & tamen affirmant pro certo praescribi spatio quadragenario aduersus eius bona. Neque etiam ex eo quod textus in *cap. fin. de praescriptionibus*, nihil de praescriptione uiuente haeretico loquatur, inferret sensisse non posse praescribi illo tempore: tum quia ipse fuit casus omissus, & relictus dispositioni iuris communis: tum quia expressè concedit textus aduersus Romanam Ecclesiam in bonis ab illa acceptis, quadragenario praescribi, cum tamen iure communi centenario praescribatur, ex *e. ad audientiam cap. cum uebis cap. si diligenti, de praescriptionibus cap. 2. eod. tit. in 6.* *Authent. quos actiones C. de sacro sanct. Eccles. Ergo quoties possessor non possidet bona Romanae Ecclesiae per delictum applicata poterit centum quadragenario tempore praescribere. Adde si bene supra dictus textus*

DE
S
T
R
O
A
L
A
P
T
O
M.
I
I

expedatur, clarè in prima parte insinuat viuentem hæretico quadragenario tempore præscribi posse in bonis ad alias Ecclesias pertinentibus. & centenario in pertinentibus ad Ecclesiam Romanam, loquit enim text. *Statuimus in apprehendendis, vel occupandis bonis eisdem qua à Romana, vel ab aliis delinquentes tenent, nullas ipsi Ecclesiis temporis lapsus obstat nisi contra ipsam Romanam Ecclesiam centenaria, vel contra Ecclesias alias quadragenaria præscriptio legitime sit completa*, ubi nulla distinctio fit de viuentem hæretico, vel illo mortuo. Quocirca extimare dicendum contra fisco Romanæ Ecclesiæ in bonis ab illa in feudum; vel alio titulo acceptis non præscribi, nisi centenario. Excipit, nisi post mortem hæreticorum bona ipsa fuerint à filiis catholicis, &c. quadragenario bona fide possessa. In bonis autè, quæ non ab Ecclesia Romana accepta sunt in feudum, neque illius sunt alio titulo, sed ad Ecclesias alias pertinent, aut Ecclesiæ Romanæ solum pertinent ob fisco, ratione delicti commissi, quadragenario absque vlla distinctione præscribitur, quod meo iudicio, pluribus fati. *q. 2. n. 163. c. 168.*

Porro cum in *suprad. cap. fin. de præscriptionibus*, in 6 singularis factor fit successibus hæreticorum, vt videlicet post mortem delinquentium, ne molestentur in bonis, quæ possident, si quadragenario possideant, etiam si talia bona ad Romanam Ecclesiam pertineant, & ab illa sint accepta, merito aliquæ conditiones speciales ad hanc præscriptionem exiguntur, quæ in præscriptione bonorum ob alia delicta non expositantur. Prima, vt possidentes Catholici sint: nam si hæretici essent, nunquam possent præscribere, sicut neque ipse hæreticus aduersus fisco præscribit. Secunda, vt hæreticus, quorum bona possident, præsumatur Catholicus decessisse; cui præscriptio obstat, si diffamatus, vel suspectus de hæresi discessit. Tertia, vt in his conditionibus toto quadragenario tempore perseveret: nam si intra illud nuntiatur defunctum hæreticum fuisse, vel ipse possessor in hæresim incidit, tota hæc præscriptio interumpitur; quia cessat bona fides, quæ à *supradicto* textu expositantur, sic glossa *ibi*. *Dominic. num. 4. Pegna director. 3. part. comment. 92. versio. filij vero.* Sanchez *lib. 2. cap. 22. num. 41.*

Verum si de præscriptione bonorum confiscatorum ob alia crimina præter hæresim sermo sit, crederem probabilius non præscribi minore tempore, quam 20. annis; quia ita videtur expressè definiti in *l. in omnibus. ff. de divers. c. temp. præscripti. ibi, in omnibus fisci questionibus, exceptis causis, in quibus minora tempora seruari specialiter constitutum est. 20. annorum præscriptio custoditur.* Ergo ubi minora tempora constituta non fuerint, 20. annorum spatium necessarium est. Idem habetur *l. querela. C. ad legem Corneliam de falsis, vbi Diolet. inquit: Querela falsi temporalibus præscriptionibus non excluditur, nisi 20. annorum exceptione, sicut cetera quoque fecerit crimina.* Ergo si in cognitione delictorum, quoad condemnationem personæ non præscribitur minori spatio, quam 20. annorum, vt tradit *suprad. l. ergo* neque etiam minori tempore præscribetur in bonorum condemnatione, quæ accessoria est sic glossa & *Bart. in suprad. l. in omnibus.* *Bossius de publ. bon. n. 78. Farin. cap. 54. lib. 9.*

Neque obstat *l. 2. C. de vicijs lib. c. commissi*, ubi quinquennio aduersus fisco præscribitur, quia loquitur specialiter de bonis confiscatis ob vicijs non solum, sed quando bonorum confiscatio facta fuerit ob aliud delictum, sic *Fachin. suprad. Farinacius quaest. 25. num. 163.*

Neque etiam obstat *l. in cognitione. ff. ad Sillan.* quia etiam est casus specialis, loquitur de cognitione aperti aduersus testamentum testamenti eius, qui à familia sua occisus dicitur, quæ cognitio quinquennio præscribitur. Neque item obstat *l. sicut. c. l. omnes. C. de præscript. 30. vel. 40. ann.* ubi hoc spatium requiritur ad præscribendum bona fisco acquisita: loquitur enim de præscriptione bonorum, quæ iam sunt fisco incorporata; hæc enim, vt habetur *Institut. de vicijs apud vicijs, §. res fisci*, vicijs non possunt, nisi illa longissimi temporis præscriptione, vt bene dicit *Molina. de iust. tom. 1. dif. 73. concl. 1.* secus verò de bonis, quæ licet publicata sint, non sunt tamen fisco incorporata; hæc enim etiam sine titulo, modo aut bona fides in possidente, præscribuntur ad minus 20. annis; & tradit *Farinacius, q. 25. n. 163. sine.* Bona fides in his omnibus existit, etiam si factus delinquentem culpam commississe, ob quam bona ipso iure publicantur; cum enim non teneatis bona illa fisco offerre, sicut neque ipse delinquentem tenetur, huiusmodi cognitio non impedit bonam fidem; & tradit expressè *Molina. tom. 1. de iust. disp. 66. concl. 1. cum Couart. 4. decret. 2. p. cap. 6. §. 8. num. 16. c. reg. possessor. 2. p. 11. n. 5. Panor. mit. Felin. & alijs in cap. vltim. de præscriptionibus. Lessio lib. 2. cap. 6. dub. 6. num. 20. versio. respondeo iuris periti, &c.*

Aliter primo fisco petere non posse à tertio possessore bona in ipsius fraudem alienata, nisi infra annum vilem, cuius loco datur hodie quadragenaria, quia illo tempore tolluntur & præscribuntur actiones reuocatorie *l. 1. §. 1. ff. qua in fraudem credit. §. item si quis in fraudem. Institut. de actionib. & tradit Aeron. Gomez tom. 3. cap. 14. de bon. public. num. 5. sine.* *Farinacius quaest. 25. num. 164.*

Secundo aduerso fisco non dari restitutionem aduersus præferentem bona, quæ illi competeant, sic *Farinac. suprad.*

n. 195. c. segg. cum Tob. Nonio conf. 105. n. 3. Tū quia in odiosis, & correctorijs (qualis est actio confiscandi bona) cessat, & deneganda est in integrum restitutio, vt tradit *Aym. conf. 271. n. 7. lib. 2. & Andr. Tiraq. de viroque retractu, q. 1. §. 35. gloss. 2. n. 10. c. segg.* Tum etiam, quia in executionibus, & executionibus penarum, nec fisco, neque alius de iure restituitur, vt per multos Doctores ibi comprobatur *Farinac. specialiter declarat Oddus Perul. in tract. de restit. in integ. p. 1. q. 3. n. 85. c. segg.*

Secundo limitatur conclusio, vt intelligatur in alienationibus non necessarijs; alienationes enim necessariæ factæ ab hæretico, seu ab illo, cui sunt bona publicata, & cui est interdicta bonorum suorum administratio, reuocari non possunt à fisco; eo quod hæc alienationes quasi nomine fisci, & ex præsumpta ipsius voluntate confectæ esse factæ: sic *Couart. 4. decret. 2. p. cap. 6. §. 8. n. 9. Aeron. Gomez tom. 3. var. cap. vlt. n. 4. Bossius præf. tit. de bon. public. n. 77. Peregrin. de iure fisci lib. 1. tit. 1. n. 166. c. 176. Sanchez lib. 2. cap. 22. n. 55. Bonacina disp. 3. de contract. q. 8. p. vlt. §. 3. n. 4. Farinac. de hæresi, q. 190. n. 87. c. q. 164. n. 96. & alij apud ipsos: & licet *Gabr. Quercada q. 7. n. 6. c. segg.* videatur ab hæc opinione discurrere: at illam iudicat equiorem; & fauet *l. alienatione, 13. C. famul. eris. ibi, alienationes post iudicium acceptum interdicta sunt duntaxat voluntaria.* Ergo ex causa necessaria censetur concessæ.*

Quæ autem alienationes reputentur necessariæ, hæc sunt. Prima, quando hæreticus expendit bona sua, vt creditoribus satisfaciatis, quia tunc facit, quod fisco facere debet, sed neque illud *ff. de solut. & tradit Bart. in l. post contractum, n. 17. ff. de donat. & ibi Imola n. 9. Paul. de Montepiceo n. 76. Farinac. de hæresi, q. 190. n. 87. c. q. 164. n. 97. Sanchez lib. 2. c. 12. n. 56.* Secunda est, si facta fuit alienatio ad effectum se & familiam suam alendi, quia vique sententia criminis declaratoria existit, ipsæmet fisco alere debet delinquentem ex bonis suis: sic *Bart. ibi num. 12. Montepiceo num. 44. 71. c. seg. q. 74. c. 87. Farinacius de falsi, num. 111. c. de hæresi, num. 89. Sanchez n. 56.* Tertiò si fiat alienatio pro valeatidum sui, suorumque: hæc tanquam alimenta reputantur. Et idem est pro finire, sicut enim hæc alienatio necessaria, Farinacius, Sanchez, Paul. de Montepiceo locis allegatis. Quartò, si fiat pro redemptione sui, suorumque à captiuitate, & carceribus liberatione; quia est gravis necessitas, cui potest delinquentem ex bonis actu possessis succurrere, sic *Montepiceo n. 79. Bossius tra. de publ. bon. num. 47. sine.* Farinacius de falsi n. 113. Quinò, si fiat pro defendenda causa, soluendis Aduocatis extrahendis scripturis; quia defensionis propria iure naturæ est concessa, sic *Sanch. n. 56. Farinac. de hæresi, q. 190. n. 87. c. de falsi, q. 164. n. 11. & alij apud ipsos.* Limitat Sanchez, vt intelligatur de alienatione facta pro expensis litis circa illud crimen, ob quod bona publicantur. At reliqui Doctores eam restrictionem non appointunt, neque est necessaria, si enim ex alio delicto persona delinquentis, aut eius bona petitis alienari, iure naturæ defensionis illi est concedenda; ac proinde est alienatio necessaria, & non voluntaria. Sextò, neque alienatio reuocatur, si fiat pro defendendis, reparandis, & conseruandis bonis, quia in hac defensione, reparatione, & conseruatione negotium fisco facit, sic Farinacius, Sanchez & Doctores supra allegari; in *supradictis* enim fecerit omnes conueniunt. In duplici casu est nonnulla difficultas.

Primò, si fiat alienatio pro dotandis filiabus, ac hæc reputanda sit inter alienationes necessarias, ac proinde nec reuocanda. Negat Sanchez *illo num. 5. Montepiceus dit. l. post contractum, num. 74. sine.* Farinacius *disp. 3. de contractibus, quaest. 6. punct. vlt. §. 3. num. 4. proposit. 2.* quia fisco non tenetur dotare filias. Ergo neque delinquentes poterit, qui filijs vicis gerit, bona ad eiusmodi effectum alienare. At credo probabilius alienationem necessariam esse, & irreuocabilem; quia dos competens, & moderata loco alimentorum succedit, & dos, & alimenta æquiparantur, vt ex pluribus probant *Abbas in cap. cum haberet, de eo qui duxit in matrem n. 5. Tiraquel. de primogen. 62. quaest. n. 4. Molina. de primogen. lib. 2. cap. 15. num. 8.* Neque obstat fisco publicatis bonis per sententiam obligatum non esse filias dotare, quia etiam non videtur obligatus alimenta præbere: & tamen ante sententiam alienatio facta pro alimentis filiorum necessaria reputatur; sic de alienatione dotis dici potest: & ita tenet Farinacius *q. 190. de hæresi, n. 87. in quaest. de falsi. 164. c. quaest. 116. de crimine lese maiestatis, se remittit.* Idem docet *Peregrinus de iure fisci, lib. 5. tit. 1. n. 177.* Secundus casus, in quo est aliqua difficultas, est in alienatione facta ob beneficium donatarij: ac videtur hæc donatio necessaria non esse, cum gratuita sit, ac proinde reuocanda, & ita implicite sentit Sanchez *illo cap. 2. num. 56. sine,* quatenus dicit extra causas ibi enumeratas nullam aliam necessariam esse, in quibus causis hæc non memorat. Cæterum satis probabiliter credo alienationem remuneratoriam necessariam esse; ac proinde non reuocandam, tradit expressè Farinacius *de falsi, quaest. 164. num. 118.* Probo, quia remunerari merita licet non sit obligatio iustitiæ, est tamen gratitudinis obligatio, quæ omnino deest vitam probam, & honestam, sed

ca) nullibet necessarium est debito honestatis satisfacere, ex quo non satisfacto laeditur eius honor, & bona apud homines attimatio. Ergo. Debet tamen merita aliunde quam ex confessorio donatis conlata; alias praesumeretur fraud, vt bene Farinacius ibi & tradit Bertaz. cons. 447. n. 13. & 14. Mantica de iactura, & ambigua conuent. lib. 13. tit. 39. num. 17.

15 Tertio limitatur, vt non reuocetur alienatio facta a marito bonorum vxoris haeretice constante matrimonio acquiritorum, quando ignarus fuit tale crimen esse commissum; quia durante hac ignorantia non amittit maritus horum bonorum administrationem. Ergo valide alienat, sicut si vxor haeretica non fuisset: de iudic. videtur in nostro regno. l. 5. tit. 9. de s. compilat. ibi. *Tercio si quis los bienes que fueren ganados y adquiridos, o multiplicados durante el matrimonio entre el marido y la mujer que no fueren castroses, ni casti castrenses, que los pueda conuergar el marido durante el matrimonio si quisiera sin licentia, ni otorgamiento de su mujer, y que los contratos de conuencimiento vales, saluo si fuere probado, que se fizio de capitulo sumario por desuadard, o dammisfar a la mujer.* Ex quibus verbis satis conuincit manifeste alienationem horum bonorum validam esse, quocies probatum non fuerit in fraudem vxoris factam. At si a fisco probetur in fraudem vxoris fuisse factam, reuocabitur vtique donationem, quia succedit iuri vxoris, quae ob hanc causam potest alienationem factam reuocare. sic Simancas tit. 9. n. 83. Valq. 12. disp. 269. n. 15. Sanchez lib. 2. cap. 22. n. 43. Matiez. in suprad. l. glossa 6. n. 2. vbi regno Burgundiae, & Francie eodem esse conuentionem testatur ex consuetudine in consuetud. Burg. rubr. 4. §. 3. in prin.

16 Solum est dubium, an sub hac potestate alienandi, solus contractus onerosus, non gratuitus intelligatur. Validissimum argumentum pro vtraque parte hanc questionem tractat Matiez. in suprad. l. 5. glossa 6. Placeo mihi eius resolutio. Absoluta alienationem gratuitam sub nomine alienationis non comprehendit sed esse censenda in fraudem vxoris facta: ac proinde reuocanda. Si enim maritus venderet (vt inquit Matiez.) aliquam rem pretiosam vxoris vili precio, in fraudem vxoris conlata facta venditio, a fortiori donatio in fraudem vxoris conlata est facta ex l. si quis donationis causa. ff. de contrahend. emp. Ridiculumque esset, disponere, quod mulier dimidiam habeat partem bonorum acquiritorum, si postea maritus nullus habens filios ea omnia bona suis conlanguinis donare: limitat autem, & bene, Matiez. num. 14. iuram fecerunt. Primo praeterquam si maritus ad filias committens dotandas, vel alimentandas, vel ad alias necessarias causas donationem fecisset. argument. textus l. si tres familias. ff. de donat. libi, quid ergo, si in ista ratione motus donet, nunquid propter alicuius locum esse donationis quod magis probatur. dicit ibi glossa, in verbo in ista ratione, vt mat. vel similibus coniunctis personis donare possit. Secundo limitat in donationibus moderatis, quas personae suae qualitates, & officij praestare solent, quia haec in utilitatem vxoris cedere etiam videntur, vel ad alienationem necessariam omnino reduci. Neque dissentit Thomas Sanchez lib. 2. cap. 22. num. 44.

17 Verum si maritus conlatus fuerit crimini vxoris, Simancas, & Valquez locis citatis, reputant sicut reuocare alienationem posse eo modo, quo possit reuocare, si ipsa post mortem mariti, & post commissum crimen alienasset; nullam prole ducerent rationem. An ea esse potest, quia ratione scientiae videtur marito administratio illorum bonorum interdicta. At longe verius est probata scientia in marito criminis vxoris tunc alienationem non quia interdicta sit marito scienti crimini vxoris bonorum vxoris administratio: hoc enim nullibi conlata potius tacite permittitur concessa communicatione bonorum vtique ad sententiam declaratoriam criminis. l. 10. tit. 9. lib. 5. recopil. sed quia tali scientia probata praesumitur maritum in fraudem fisci bona vxoris alienasse, tanquam rem in fraudem fisci alienatam, fisco eam reuocare potest. Quocirca si haec praesumptio alia praesumptione validiori vincatur, quae probetur alienationem factam non fuisse in fraudem fisci, sed ex alia causa necessaria, & conuenienti gubernationi domus, nullo modo erit reuocanda, sic Sanchez lib. 2. cap. 22. num. 45.

18 Quod si maritus in haeresim incidit, ob quam eius bona fuerint publicata, & fisco incorporata, si postea reconlatur, cenlet Thomas Sanchez n. 46. alienare posse dimidiam partem bonorum, quae constante matrimonio vxori conlatae in diuisione facta: quia nullibi constat ob paupertatem amittisse societatem bonorum, & illorum administrationem. Item bona a viro reconciliata parta cum vxore sunt diuidenda. Ergo societas bonorum post condemnationem manet integra. Ceterum probabilis credo oppositum. Moueor, quia facta condemnatione viti, & bonis eius publicatis, illa dimidiam pars bonorum acquiritorum ita vxori adiudicatur, vt illius propria sit, neque viro communis, neque cum illo iterum diuidenda; aliis ex condemnatione viti vxor in propriis bonis pateret detrimentum. Quapropter societas in illis bonis tam diuisura est, cessante firma maneat in acquiendo. Neque obstat si illius partis non habere administrationem; habet

Verd. de Castro 6m. Mer. PAV. 1.

enim vtiq; & sicut habet administrationem dotis, & bonorum paraphernalium, quae propria vxoris sunt, & in quibus vir non communicat; non tamen habet administrationem, vt de illis tanquam de bonis communibus disponere possit, sic docent Azevedo lib. 5. recopilat. tit. 9. lib. 5. n. 17. Valquez de legib. disp. 169. cap. 2. num. 16. Simancas de cathol. instit. 9. num. 87.

19 Quarto limita in alienatione facta post delictum, haec enim sunt, quae reuocari possunt. Nam ante delictum facta, nisi fiant in fraudem fisci, (de quo infra) reuocari nullatenus possunt; quia non est, vnde infirmetur, cum tota ratio reuocationis ex delicto proneniat. sic omnes Doctores, & notauit Anton. Gomez 3. variarum, cap. 14. num. 4. Sanchez lib. 2. c. 22. num. 31. Bonacina de contractibus, disput. 3. quib. 8. punct. ult. §. 3. num. 2. Quod intelligendum est de alienationibus de se validis. Nam si ante delictum inualide rem alienati commisso delicto poterit fisco ea sic alienata reperere, quia succedit in omnibus iuris iuris. Ex quo fit, si vxor aliquid alienauit sine licentia viti, & pupillus & minor sine licentia tutoris. In quibus casibus alienationes sunt nullae ipso iure, si post alienationem in haeresim incidunt, fisco sic alienata recuperabit, quantumvis fuerint iuramento firmatae. sic probat Simancas de cathol. instit. 1. 9. n. 57. Farinacius de haeresi, q. 190. n. 83.

20 Quinto limita Sanchez lib. 2. c. 22. n. 47. cum Bossio pract. tit. de bonorum publicat. n. 76. Scaccia de iudic. lib. 1. c. 98. n. 17. vt non procedat in casu quo tertius possessor possideret bona, ex pacto publico Principis, vel officialis, qui absolutio nem reo concessisset: tunc enim (inquit) alienationes factae ab iplo reo sic absolutio, & ante noui processu reuocatio nem firmam manent; neque reuocari possunt, etiam si postea vitium publicationi subiectum detegeretur: quia videtur facta ex consensu, & voluntate fisci, qui eas reuocare debebat. An hoc intelligendum ex iustitia, dummodo vitium, quod detegitur, sit illud, a quo per potestatem publicam fuit absolutus. Nam si aliud vitium detegitur, ob quod bona publicantur, absolutio supradicta per accidens est, neque poterit prodesse, vt alienatio facta firma permaneat. Non enim iudex absolutens ratione absolutio nis ab vno crimine intendit delinquentem habilem reddere ex omni capite ad contrahendum, sed solum ex illo capite, quo est absolutus. Secus vero quod dicitur esse, si ipsemet Princeps contractum approbaret, quia ratione autoritatis suae interpositae videretur velle, vt firmus semper maneret.

21 Hucusque de valida alienatione. Restat dicendum de ficto eius vlu. An, inquam, licitum sit ea bona alienare etiam ante sententiam? Videtur enim illicitum esse, tum quia ad sunt, leges prohibentes has alienationes delinquentibus, quibus bona iplo iure confiscata sunt: tum quia damnum sit possessio ribus a quibus bona vindicari possunt: tum quia fisco praesudicatur, & contra eius voluntatem in tertium transeunt possessorem. sic Angles floribus 2. p. qu. de restitut. legis poenalis in prin. concl. 2. solum limitat conclusionem, casu quo fisco nullum detrimentum adesset. Idem docet Ioan. Medin. de instit. quesi. 1. §. post verum deminuum, versic. ad propositum igitur Sayrus in clari regia lib. 3. cap. 9. n. 30.

22 Ceterum probabilis est nullam culpam adesse in hac alienatione, siue gratuita sit, siue onerosa, si possessori nullum inde damnum pronenire possit, aut si ipse pronentato cesserit sic pluribus relatis docent Valquez de legib. disput. 17. cap. 1. num. 1. Sanchez lib. 2. cap. 22. num. 59. Suarez de fide, disp. 22. sect. 4. num. 4. Bonacina disput. 3. de contractibus quesi. 8. punct. ult. §. 3. num. 4. Farinacius de haeresi quesi. 190. §. 5. num. 82. Salas de legibus, disput. 15. sect. 5. Ratio est, quia vt bene expendunt supradicti Doctores, leges publicantes bona tollunt a delinquente facultatem liberam ea alienandi firmere, & ir-reuocabiliter: at alienationem reuocabilem non prohibent, siquidem delinquentibus possessionem bonorum suorum relinquunt, & in communiori, probabiliorique sententia illorum vtile dominium. Ergo ex parte legum illicita esse non potest alienatio. Restat ergo, vt solum illicita esse possit, si aliqua fiat iniuria, & nocumentum personae, cui bona tribuuntur, vel fisco, cui sunt obligata. Et quidem si alienatio sit gratuita, nullum inde pati potest donatarius nocumentum, regulariter loquendo. Nam si vindicetur, nihil ex propriis amittit; si autem alienatio sit onerosa, delictum sit ita occultum, vt nullum adit periculum deueniendi ad forum exter num, nulla est iniustitia: quia tunc censetur alienare rem, ac si nullo vitio esset affecta, quia sic moraliter reputatur. At si adit periculum, & taceat alienans clarum est iniustitiam committi, quia alienat rem vitiosam tacito vitio; alienat quippe rem expostam vindicationi, tacendo sic expostam esse: si cut si rem alieni hypothecam, tacita hypotheca alienare contractu oneroso, peccaret sane. Excipe tamen, nisi apud se retineret alia bona non confiscanda, quibus possessori integre satisfacere posset, casu quo alienata vindicarentur, vel vitium, & periculum alienans manifestaret, vt sic cognoscens cedere censetur, quia his casibus cessat, vt de se constat, tota ratio iniuriae, & iniustitiae. Ex parte fisci nulla

DE
VSTR
ALAN
TON.
IBI

nulla oriri potest culpa in tali alienatione, nisi in fraudem ipsius fuerit facta, quia fisco non minuitur ius acquiritum ob alienationem: semper enim alienata transeunt fisco obligata; & fisco ea repetere potest in quocumque possessore existant. Quod si aliquando contingat ex alienatione rem perire, & fisco ea priuari, id est per accidens, neque enim delinquentes tenentur curare, vt res illa conseruetur, quia non est fisci procurator constitutus, solum enim obligatus est, ne in fisco fraudem alienationem faciat, quod tunc contingit, quando nulla intercedente honesta causa alienandi alienat, ne ad fisco possit alienatam peruenire.

23 Ex his fit, si causa dotis, vel titulo nuptiarum rem obligatam fisco alienes, & addit periculum, vt a fisco repetatur, nec conuictus, facias periculum recipientem, peccas grauitate, sic Bonacina *supra*. Secundo fit, si vendas rem supradicto periculo expositam, tacito vitio te grauius peccare, neque à peccato excusari; etiam si vendas ad alimenta, resque necessarias, & etiam si pretium retineas: quia hæc non excusant emptorem à graui molestia, & sumptibus faciendis in probando pretium à se datum apud te retineri, vel in res necessarias consumptum esse: sic aliis relatis docuit Sanchez *num. 64. & 65.*

PUNCTVM XX.

Quem modum seruare fisco debeat in his alienationibus rescindendis, & bonis sic alienatis recuperandis.

- 1 Si pretium formaliter, vel æquialiter in potestate delinquentis existit, reddi debet à fisco, cum alienatio rescinditur.
- 2 Dicatur ne pretium stare si delinquentis consumpsit in vita necessarius? Alij affirmant, alij negant. Conciliantur sententia.
- 3 Onus probandi pretium in vitiatatem delinquentis versum esse, non fisco, sed presententi sibi restitui incumbit.
- 4 Non tenetur fisco in hoc casu contractum rescindere.
- 5 Quid si pretium non probatur in vitiatatem delinquentis versum esse, poterit ne fisco rescindere alienationem nullo pretio restituito? Negant aliqui.
- 6 Probabilius non esse obligatum pretium restituere, tamen si possessor bona fide contractum celebrauerit.
- 7 Satis fit rationibus.
- 8 Fisco vindicatur rem cum augmento illi coniuncto solutis expensis, secus cum augmento separato.
- 9 Quid dicendum de fructibus perceptis.
- 10 Quando censetur possessor fructus mala fide consumere, vt se possent à fisco vindicari.
- 11 Nullo modo fisco vindicare potest fructus, qui ex re percipi potuissent.
- 12 Excipe, nisi possessor iniustus tunc rem à delincente accepisset.

Qua in re tres difficultates occurrunt. Prima, an debeat aliquid dari, vel relinqui possessori, à quo res alienata vindicatur; Et in hoc omnes conueniunt, si per donationem gratuitam accepit, nullis sumptibus factis nihil esse dandum vel relinquendum; quia ipse nihil ex propriis amittit, & reuocatio huic effectum habet, vt res ad priorem statum reducat, efficiatque ac si nunquam res alienata esset. Si autem contractu oneroso, scilicet venditione accepit, & pretium datum formaliter, vel æquialiter apud delinquentem existit: illi est reddendum, cum re vendita priuatur, quia fisco solum haberi visum dissoluendi contractum, & recuperandi bona quæ sibi obligata sunt. Ergo non potest habere visum occupandi pretium ab innocente datum; quia non est delinquentis, nisi dum contractus factus firmus existit, & res vendita non vindicatur. Quare dissoluto contractu, re vendita vindicata, debet pretium ad innocentem redire. In his omnes Doctores conueniunt. Solum excipitur casus, quo emens rem à delincente conuictus fuerit eius delicti, sic Scaccia *de iudic. lib. 1. cap. 98. num. 16. & 23.* At merito hanc exceptionem reprobat Valquez *de legib. disput. 172. cap. 2. n. 8.* Sanchez alios referens *lib. 2. cap. 22. n. 69.* quia nullo iure cauetur: cum enim emens conuictus criminis delinquentis nullum delictum committat in tali emptione, non potest inde tradere occasionem fisco, vt pretio priuatur; nisi forte probatum fuerit voluisse rem delinquentis ita occultare, vt ad fisco nequaquam perueniret, quod raro probari potest. Notanter dixi, si pretium formaliter, vel æquialiter existit, quia, moraliter loquendo, perinde est esse apud delinquentem pretium, vel esse illius æstimationem. Erat autem illius æstimatio, si illo soluit creditoribus, aut si vitæ necessaria sibi, suisque suppeditauit; aut aliam rem æquæ pretiosam, ac venditam emit; aut res proprias meliorauit, quia tunc ex illo pretio dicitur delinquentis factus est, ac proinde dari restituum. si Simancas *de cathol. instit. tit. 9. à n. 31.* Gabr. Quemada *quæst. 7. n. 4. & seg. Valquez de leg. disp. 172. cap. 2.* Sanchez *lib. 2. c. 22. num. 70.* Suarez *de fide, disp.*

22. *sect. 4. n. 9.* dicens esse omnium. Fatinacius *de hæresi, q. 190. n. 78.*

2 Dubium tamen est, an censetur stare pretium apud delinquentem, si ex illo res necessaria ad victum, & vitium, & ad alia supradicta empta sunt, quæ tamen casu perierunt: Afirmat Simancas *illo tit. 9. num. 38.* Azor. *tom. 1. lib. 5. cap. 7. q. ult. ad fin.* Sanchez *lib. 2. cap. 22. n. 71.* Bonacina *disp. 3. de contrahibus, q. 8. p. ult. §. 4. n. 2. vers. sic rursus.* Fatinacius *de hæresi, q. 190. num. 28. circa finem,* videtur consentire. Mouentur, quia æquialiter pretium extat apud delinquentem, quoties propriis bonis, quæ necessario erat consumpturus, si pretium non receperit. Contrarium defendit Valquez *de leg. disp. 172. cap. 2. n. 9. & 10.* probat, quia tempore, quo contractus ille rescinditur, non verificatur pretium illud apud delinquentem extare enim æquialiter, cum neque in eius vitiatate, neque in vitiatate fisci versum fuerit. Vtraque sententia veritatem dicit, & facile conciliari possunt. Si enim ex pretio accepto emittitur, quam sine dubio emeres, etiam si pretium non accepisses, credo pretium publicandum non esse, sed reddendum danti, quia ex illius redditione non inferatur fisco minori patrimonio frui, quam frueretur, si contractus ille qui rescinditur, factus non esset: atque pretium moraliter censetur existere tempore quo contractus rescinditur, quatenus in tui vitiatate versum est; siquidem ratione illius propriis bonis, quæ debebas consumere, peperisti. At si ex pretio accepto emittitur rem, quam non emeres, si contractus priorem non celebrasses, neque pretium accepisses; credo tunc non esse restituendum pretium danti, quia absolutè non est verum in tui, vel fisci vitiatate esse consumptum.

3 Onus autem probandi pretium in vitiatatem delinquentis versum esse, non fisco, sed presententi: sibi restitui incumbit, quia fisco vis certum possidet aduersus omnia bona, quæ in possessione delinquentis reperiuntur. Tu ergo si pretendis hoc ius certum diminere ob contractum celebratum; probare debes ex tuo pretio delinquentem ditioem euasisse: alias succumbes ita Azor. *tom. 1. lib. 5. cap. 7. q. ult.* Valquez *cap. 9. de restim. §. 4. dub. 6.* Molin. *tom. 1. disp. 95. vers. licet autem.* Sanchez alios referens. *cap. 22. n. 60. & 69.* Bonacina *disp. 3. de contrah. quæst. 8. p. ult. §. ult. n. 2.* Modus autem probandi pretium conuictum esse in vitiatatem delinquentis est, non testimonio ipsius delinquentis tantum, sed aliunde, scilicet ex aliquibus coniecturis, quibus vtro similiter colligatur prudens arbitrio pretium versum esse in vitiatatem delinquentis: sic, Simancas *de cathol. c. 9. à n. 39. & ex illo Sanchez lib. 2. c. 22. n. 72.* Fatin. *de hæresi, q. 190. n. 28. circa finem.*

4 Aduerto tamen in hoc euentu liberum esse fisco contractum non rescindere, quia, vt supra dixi, validus est contractus, & potestas rescindendi illum, fisco est concessa, vt priuilegium quo possit vti, non vt obligatio, qua vti tenetur. sic expresse Suarez *disp. 22. de fide, sect. 4. n. 9.*

5 Controuerfia ergo in eo consistit, an rem tibi à delincente venditam possit fisco à te vendicare, nullo restituito pretio, quando non probas pretium in delinquentis vitiatatem cessisse. Negant Alciat. *in l. post contractum. n. 21. & seg. ff. de donationibus. Roman. n. 3.* Imola *n. 1.* Cynus *in l. fin. c. ad legem in liam maiest. &* alij relati per Sigismund. Scaccia *tractat. de iudic. cap. 98. n. 13. in princip.* Et probari potest, quia licet eundem probabilior sententiam contractus ille emptionis, & venditionis valdus fuit, licet veniat rescindendus Ergo communitate emptori dominium rei venditæ à delincente. Ergo emptor priuari illa non potest, nisi pretio restituito. Probo hæc vltimam consequentiam; quia res illa, licet sit obligata fisco, non tamen est fisci, sed possidentis. Ergo ius possidentis vtopote in re præualeat debet iuri fisci, quamuis sit antiquius. Et confirmo ex eo quod res alienata à delincente obligata sit fisco, solum inferatur posse fisco rescindere contractum factum, & efficere, ac si factus non esset. Sed ex tali rescissione sequitur pretium in omni euentu reddendum esse emptori, alius non rescinditur contractus venditionis, & emptionis, si vtrique parti non reddatur alienatum ab ipsa sed est rescissio contractus donati, in qua rescissione occupatur donatum, nulla re donatio tributa.

6 Ceterum tenendum est tanquam probabilius non esse obligatum fisco in supradicto casu reddere pretium possidentis, sed posse rem sibi integrè vindicare, sic docent post alios antiquiores Simancas *de cathol. institut. tit. 9. n. 27.* Anton. Gomez. *tom. 3. var. cap. 2. n. 2.* Gabr. Quemada *q. 7. n. 1.* Sigismund. Scaccia *de iud. c. 98. n. 13. vers. contrariam sententiam* Ioan. Azor. *tom. 1. lib. 5. cap. 7. q. 8.* Sanchez *lib. 2. c. 22. num. 68.* Suarez *de fide, disp. 22. sect. 4. n. 9.* Fatinacius *de hæresi, quæst. 190. n. 78. & de fult. quæst. 164. n. 90. iuncto num. 93.* Ratio est, quia bona hæretici, & cuiuslibet delinquentis, quæ ipso iure ob delictum publicantur, à die commissi delicti sunt fisco obligata, & hypothecata. Ergo cum hac obligatione alienata sunt. Ergo valet fisco ea repetere, & vindicare vbiunque inueniunt, etiam non soluto pretio pro tali vindicatione: pretium inter bona delinquentis non existit. Probo hæc consequentiâ, quia tunc fisco debet dare pretium ex propriis bonis: at si fisco repererit possidet.

possidenti rem dare ex propriis pretium pro rei vindicatione non...

Secunda difficultas est, an vindicet fisco a tertio posses...

Tertia difficultas est de fructibus qui ex rebus confisca...

Quod si verget, quando censetur possessor mala fide...

Respondet Simancae de casibus infra. tit. 9. num. 58. et 59.

co ipso agnuit rem sibi traditam fisco obligatam esse, cui...

Hinc inferitur nullo modo posse fisco vindicare a...

Verum est tamen, si hic tertius possessor, non titulo...

PUNCTUM XXI.

Valcat ne alienatio facta a delincente, cuius bona...

- 1 Delictum, de quo loquimur est illud, ratione cuius vel...

DE... ALAN... TOM. II

- 20. *ex parte alienantis, presumi etiam ex parte alienatarij.*
- 21. *Esus reuocare alienationem in sui fraudem factam non solum quoad rei substantiam sed etiam quoad fructus in illa pendentes.*
- 22. *Non potest fidei reuocare alienationes factas in sui fraudem, nisi executiuam sed ordinaria quando res translata, sunt in tertium possessorem.*

Premio primò loqui nos posse de alienatione facta à delincente ante delictum commissum, vel post delictum commissum, & ante sententiam, vel post sententiam, datam.

Secundò præmitto, Delictum, ratione cuius dubitatur, an alienatio facta reuocari possit, & solum illud ratione cuius bona omnia, vel pars principalis illorum publicanda veniunt, quia sola hæc publicatio potest alienationem infirmari, vt sibi contrariam: sic post alios antiquiores, in l. post contractum, §. ff. de donationib. tradit Montepicus n. 6. Alciat. initio. Peregrinus de iure fisci, lib. 5. tit. 1. n. 133. Gregor. Lopez. l. 2. tit. 4. p. 5. verbo *dobe morir*, Sanchez lib. 2. cap. 21. num. 2. Farinacius de falsitate, q. 164. n. 61.

Tertio præmitto alienationem factam à delincente ante, vel post commissum delictum, cuius bona non publicantur ipso iure, etiam si facta fuerit in fraudem fisci, validam esse, interim dum non reuocatur quia ratione horum delictorum, & fraudis, non sunt bona delinquentis specialiter fisco obligata, vt probat textus l. res uxoris, C. de donat. inter vir. & vxor. l. 1. C. de pœnis fisci lib. in fraudem ff. de iure fisci & tradit Montepicus in dict. l. post contractum, num. 77. Farinacius num. 63. & 66. plures referens Sanchez n. 26. Anton. Gomez tom. 3. cap. 14. post medium. Excipitur tamen, nisi alienatio fuerit rei irrevocabilis, v.g. libertatis seruo concessa, quia hæc facta in fraudem fisci ipso iure annullatur, eo quod semel data reuocari nullatenus possit. Infit qui manumittere possunt, §. semel. Alias fisco non satis sibi prospiciet, sic Sanchez alios referens n. 35. Facta autem condemnatione, & publicatione bonorum, ratione cuius delinquenti interdicitur libera bonorum administratio: adhuc exitiuo probabilitur alienationem ipso iure validam esse, sicut diximus valere post delictum, cuius bona ipso iure publicantur, quia dum delinquens in possessione suorum bonorum relinquitur, potest eam possessionem in alium transferre, & ius sibi competens abdicare. At non est valida fimitur, sed infirmatur, & irrevocabiliter, quia est de bonis fisco iam addictis, & publicatis, sicut de alienatione illius, cuius bona sunt ipso iure publicata, dictum est. Nam, idem est quoad valorem alienationis, & illius reuocationem, esse delinquenti interdicitur suorum bonorum administrationem, vel esse ipsius bona ipso iure publicata, vt notauit Anton. Gomez tom. 3. variarium, cap. 14. num. 4. Bossius præd. tit. de bon public. n. 76. Sanchez lib. 2. cap. 22. num. 32. Peregrinus de iure fisci, lib. 5. tit. 1. num. 175. & alij apud ipsos.

Quocirca difficultas est, an alienationes factæ à delincente supradictò, cuius bona non publicantur ipso iure, neque specialiter bonorum administratio interdicitur, sint validæ fimitur, & irrevocabiliter?

Sic validas esse, si ante delictum fiant, & non in fisci fraudem pro regula firmandum est, cum Farinac. innumeros referente, quest. 164. de falsitate, num. 1. & decidit in l. si quis post hæc, §. si quid etiam, C. de bonis damnat. ibi, si quid etiam in emancipatos liberat, ante tempus criminis, ne reatui patrem contulisse claruerit, integrum eisdem citra iniquitatem referretur, consentit l. regia, 2. tit. 4. part. 5. sine. Ratio est manifesta, quia ante delictum seclusa fraude non competit fisco ius, neque aduersus delinquentem, neque aduersus eius bona. Ergo non est, vnde possit alienatio tunc facta infirmari, & à fisco reuocari. Et confirmatur, quia futuri creditoribus non competit ius infirmandi alienationes factas à debitore ante debitum contractum, nisi in eorum fraudem probentur factæ. Minus ergo fisco competere potest, qui de lucro captando agit.

Post delictum commissum, & ante sententiam valere alienatio, nec reuocari potest, siue titulo oneroso, siue gratuito facta sit, nisi in fraudem fisci probetur facta. sic tenent post alios antiquiores, quos referunt Anton. Gomez tom. 3. variarium, cap. 14. n. 4. in medio. Peregrinus de iure fisci, lib. 5. tit. 1. n. 178. Scaccia lib. 2. de iudic. cap. 98. num. 21. Sanchez lib. 2. cap. 21. n. 32. Farinacius de falsitate, q. 164. n. 2. Bonacina disp. 3. de contractibus, quest. 8. §. 2. num. 1. Ratio est, quam adducit Anton. Gomez in supradictò loco quia propter tale delictum non est sublata delinquenti bonorum administratio, vt habetur l. auterius, ff. de iure fisci. Neque eius bona sunt fisco obligata, & hypothecata l. res uxoris, C. de donat. inter vir. & vxor. l. 1. C. de pœnis fisci lib. Ergo non est, vnde alienatio infirmari possit, cum solum aduersus delinquentem deuri ex delicto actio, & accusatio, non aduersus bona, ante delictum alienata l. fin. §. fin. ff. de contrah. empt.

Limitant tamen aliqui primò hæc doctrinam, vt procedat casu, quo sententia condemnationis non sequatur illa enim secuta affirmat alienationem factam post delictum in-

validam esse, & reuocari posse. sic tradit Odofred. in l. post contractum, ff. de donationib. n. 2. & segg. fauer. Gadin. tit. de bonis male fact. n. 5. vers. sic. & ideo dominus Ancharan. consil. 251. ex his quæ superius sunt narrata, n. vers. sic. præsupposito. Muentur, quia supradicta lex. post contractum inquit, post contractum capitale crimen donationis factæ valent condemnatione duorum Seueri, & Antonini, nisi condemnatio sequatur sit Ergo secuta condemnatione non valent factæ post delictum, quocumque tempore factæ sint: quem modum explicandi textum (inquit Farinacius quest. illa 64. num. 8.) esse multum litteræ illius textus conuenientem.

Ceterum hæc limitatio communi Doctorum sententia repellitur, vt restatur ipsemet Odofredus in l. post contractum, ff. de donat. num. 2. & segg. vers. vnde existo, & eam absolute repellit Bart. dict. l. post contractum in princip. Cuman. num. 1. col. 2. vers. in glossa sequenti. Paul. de Montepico n. 78. Clarus in pract. §. fin. quest. 78. num. 15. Sanchez n. 33. Anton. Gomez & Bonacina supra. Probat quia iuradicta lex post contractum, absolute decidit donationes factas post capitale crimen valere fimitur, & irrevocabiliter, cum verò subiungit, nisi condemnatio secuta sit, non incendit ex condemnatione postea secuta donationes ante condemnationem factas infirmari, sed intendit dicere donationes factas post commissum delictum, taliter quod iam condemnatione secuta sit, minime valere. Quid autem hic intellectus sustinendus sit, præterquam quod communis est, negari non potest esse satis probabilem, & textui conformis. Ergo præferendum est, quia valorem actus defendit. Deinde hæc ratio conuenit donationi post commissum delictum, & ante sententiam, vel est valida retrocabiliter, vel non? Si valida est irrevocabiliter, ex superueniente sententia reuocari nullatenus potest. Si autem non est irrevocabiliter valida, reuocari poterit, etiam si condemnatio non sequatur, quod est contra supradictam legem, & omnes. Ergo, affirmandum est eius valorem non pendere ex condemnatione postea contingente.

Secundò limitant alij valere alienationem post delictum vt intelligatur, si sit contractata non sit, aut accusatio non sit firmata. Nam si sit contractata est, vel accusatio firmata, docent alienationem reuocari posse: sic glossa in l. ex iudiciorum 20. verbo alienare, ff. de accusacionib. Cyrus in l. si quis post hæc, num. 2. vers. quando, C. de bonis proscriptis. Bald. ibi n. 2. ad finem. Salicet. post. num. 4. Angel. num. 3. & alij plures relati à Farinacio quest. 164. num. 14. & 19. Fundamentum esse potest l. fin. C. de litig. vbi deciditur rem litigiosam alienari non posse, acui facta accusatione delinquentis, & præcipue liticium contractata sunt, vel non. Ergo alienari nullatenus possunt. Verum neque hæc limitatio admittenda est, sed absolute affirmandum quocumque tempore alienatio facta sit ante sententiam valere irrevocabiliter, nisi in fraudem fisci probetur esse factam, quia in supradicta l. post contractum, solum excipitur rebus condemnationis: sic alios referentes tradunt Anton. Gomez tom. 3. variarium, cap. 14. num. 4. vers. sic. & vers. quod extendit. Clarus in pract. §. fin. quest. 78. num. 17. & 18. Sanchez lib. 2. cap. 21. n. 32. Bonacina disp. 3. de contractibus, quest. 8. §. 2. num. 1. Farinacius de falsitate, quest. 164. num. 1. & segg. Neque obstat l. fin. quia quando principaliter agitur de vindicta delicti, & sic criminaliter non de bonis per contestationem litis, bona non redduntur litigiosa, quin non de ipsis est litigium, sed de delicto puniendo; ac proinde non comprehenduntur in decisione supradicta l. fin. vt bene tradit Bart. in dict. l. post contractum, num. 14. Imola num. 1. vers. quarta sit opinio. Cuman. num. 2. vers. sed occurrit dubium. Montepico numer. 84. in fine. Farinac. question. 164. num. 13. Sanchez num. 32.

Tertio limitant Montepicus in dict. l. post contractum, n. 83. Jacobus de Arena. n. 2. vers. neque obstat. Paul. de Calito num. 2. vers. varius casus. Sanchez supra n. 34. Bonacina n. 1. & alij relati à Farinac. q. 164. n. 25. vt intelligatur nisi sit pendear in contumacia. Nam delinquenti contumacia prohibita est alienatio, ne hoc pretextu possit eius fuga instrui l. fin. ff. de reuocandis reis. Sed neque hæc limitatio placet: non enim delinquenti fugiuo prohibita est alienatio: sed delinquenti contumaci sic per sententiam declarato: vt bene comprobatur Menochius de presump. lib. 3. præsumpt. 124. num. 58. & segg. Adde non carere probabilitate posse condemnationem in contumaciam propter solam contumaciam alienare, scens si legitimis præcedentibus iudiciis fuerit post delicto condemnatus, licet contumax: sic relato Peregrino de iure fisci, lib. 5. tit. 1. n. 184. docet Farinacius supra n. 17.

Quod si loquamur de alienatione facta post sententiam condemnationis, à qua appellatum non sit, omnes conueniunt reuocari posse, ex supradicta l. post contractum, vbi, nisi condemnatio secuta sit. At si à sententia appellatum fuerit, & ob appellationem illius executio suspensa est, valida est alienatio, ac si sententia lata non fuisset: quia non potest dici lata sententia, que non habet effectum, sic docent Sanchez lib. 2. c. 21. num. 86. Farinacius quest. 164. num. 24. Anton. Gomez tom. 3. variarium

curatorum, cap. 14. num. 4. post medium. Bonacina disp. 3. de con-

9 Dixi sepe alienationem factam à delinquire ante, vel post delictum validam esse irrevocabilem, nisi in fraudem facta esse probetur: quia si sic probetur esse factam, committit et sententia (pauca si condictibus) validam esse, sed revocabilem, in fraudem, ff. de iure fisci, ibi in fraudem, ff. non solum per donationem, sed quocumque modo res alienantur. Vbi pondero verbum revocare, quod sententiam, & officium iudicis importat; solum enim fraus iustam præbet revocationis causam: sic tradit Bart. in l. post contractum ante num. 1. vers. si aduertamus. Paul. de Montepico num. 11. & 12. Peregrin. de iure fisci, lib. 5. tit. 1. num. 153. & 185. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 124. n. 1. Sanchez lib. 2. cap. 2. n. 25. & 54. Farinac. quæst. 194. num. 46. & 66. & alij apud ipsos. Neque obstat l. si aliquis ff. de donat. causa mort. ubi denotatur per argumentum à contrario donationes factas ex suspitione penæ non valere; inquit enim textus: ceteras donationes sine suspitione penæ factas valere. Ergo quæ factæ sunt cum suspitione penæ, non valent, quia respondentur intelligendum esse de valore irrevocabili.

10 Difficultas ergo est quomodo probetur alienationem in fraudem factam esse, ut sic fisco condemnato delinquenti possit eam ut sibi nocivam revocare. Nam aliqui dicunt non coniecturis, sed delictis probationibus deducendum esse: sic Alciat. consil. 125. num. 8. vers. nisi forte probaretur. Menoch. de præsumpt. 3. præsumpt. 124. num. 3. Ancharan. consil. 257. n. 4. & consil. 385. post num. 5. Nat. consil. 12. n. 2. Decian. tract. crim. 2. lib. 1. cap. 5. num. 7. Moutentur ex l. sed estis maritus, §. & si conspauer, in illis verbis: dilucidis hoc probationibus, ff. qui & ad subus. Verum communis est sententia, coniecturis fraudem probari posse: et enim fraus quid latens in animo, & difficultis probationibus. Ego coniecturis probari debet: ut manifeste probat textus in cap. si te probandam de renunciat. in 6. ibi dummodo de pramissa fraude appareat, saltem per aliquas probabiles coniecturas. & tradit Montepicus in repetit. l. post contractum num. 19. & seg. ff. de donation. Decian. consil. 235. num. 1. in fine, vers. & huiusmodi fraus. Ioann. Faber. in §. l. ius si quis in fraudem n. 7. vers. dicunt ipsi, in l. de actionib. Clar. pract. §. fin. q. 78. n. 16. vers. fraus autem Peregr. de iure fisci lib. 1. tit. 1. n. 154. vers. l. secundum respondetur. Coniectura autem, & indicia debent esse perspicua: ut habetur in l. dolum, C. de dolo. ibi dolus ex indicis perspicuis probari conuenit. & tradit alios referentes, & constantis opinionis concilians Farinac. de penis tempor. quæst. 89. num. 19. & seg. vbi explicat quæ dicuntur indicia perspicua, & pro ministeriis probationibus reputata illa, inquam, esse existimo, quæ in hominum existimatione fraude in altiore, ut nullaratione in bonam partem trahi possunt: ut exemplo gloriæ in d. dolum verbo conuenit. est perspicuum, & tradit Malcard. de probationib. lib. 1. conclus. 530. post n. 6. in 2. limit. Sanch. de dec. Mantua. 2. 16. num. 45. in fine, & alij relati à Farinac. num. 29.

11 Et quidem si loquamur de alienatione facta ante delictum, ut in fraudem facta probetur facta, probari etiam debet illo tempore alienationis adesse aliquam causam impellentem delictum committere, v. g. capitales inimicitias, & c. alias causas præsumi non poterit, cum non possit præsumi delictum esse committendum: sic Anton. Gomez. tom. 3. var. cap. 14. n. 4. vers. & adde quod semper. Clarus pract. §. fin. q. 78. sub n. 16. vers. fraus autem Menoch. de præsumpt. l. 3. præsumpt. 124. n. 5. & 6. Bossius tit. de bonor. publicat. num. 45. Farinac. de falsitat. quæst. 164. num. 71. & 134. & 138. Quapropter coniecturis dilucidis probandum est alienationem in specie, & de presenti cogitasse delinquere; ut si alienatio in fraudem facta censetur facta, & revocanda; nec sufficit si tantum in genere de delicto cogitauerit, ut puta, quia cum sit persona rixosa dubitans committere delictum, ne bona sua ad manus curiæ deveniant, voluit sic illa donare; hæc enim cogitatio? sic in genere non facit donationem dici factam in fraudem facta, nec revocandam, si sic relato Menoch. supra, n. 6. docet Farinacius, n. 65. & affirmat esse pulehram declarationem.

12 Hinc fit primo donationem omnium bonorum factam

à delinquire ante commissum delictum, non esse sufficiens, & perspicuum indicium ad fraudem præsumendam, nisi simul à fisco probetur adesse aliquam causam impellentem delictum committere: sic tradit Bossius tit. de bonor. publicat. n. 45. Anton. Gomez. tom. 3. var. cap. 14. n. 4. post 6. casum. Sanch. lib. 2. cap. 21. num. 7. Farinac. innumeris referens, quæst. 164. num. 134. & 137. Menoch. lib. 3. præsumpt. 124. num. 5. & 6. Idem est de donatione facta coniunctæ personæ, vel amico, quæ non est sufficiens indicium ad fraudem præsumendam, si alia causa impellens delictum non coniungatur; sæpe enim affinitas, & amicitia ad donandum impellit: non igitur fraus perspicua probatur ex sola illa donatione, sic Anton. Gomez. supra Bossius n. 46. Menoch. num. 24. & 25. Sanch. num. 11. Farinac. n. 138. & alij apud ipsos.

13 Secundo infero neque esse sufficiens indicium ad hanc fraudem comprobendam alienationem factam à cuius fundi in cuius possessione alienans exiit, & fructus percipit post alienationem; quia ex cogitari potest alia causa sic simulate alienandi præter fisci fraudem: sic Anton. Gomez. supra Sanch. n. 16. Farinac. quæst. 162. num. 239. Cardin. Tuich. pract. conclus. in verbo simulatio, & concl. 160. num. 13. & concl. 261. n. 5. & 29. Malcard. de probation. lib. 1. conclus. 439. num. 5. & conclus. 558. num. 5. & lib. 2. conclus. 815. num. 5. & alij apud ipsos. Aduerto tamen probata simulatione, si delinqueas condemnatur in confiscatione, bonorum non revocatur donatum, sed potius occupatur tanquam inalienatum, & sub domino delinquentis existens. Secus vero dicendum est de alienatione non simulate, sed in fraudem hæc enim potest condemnationem delinquentis revocanda esse à fisco, antequam possit bona alienata occupare, quia talis alienatio valida fuit, & per eam in possessorem fuit transfatum dominium; ac proinde non via executionis, sed ordinaria adversus possidentem procedi debet. sic Sanch. lib. 2. cap. 21. num. 28. cum Montepico in dict. l. post contractum num. 50. Secundo aduerto sic simulate alienantem, & in alio posse allegare simulationem suam, ut alienatum sibi reddatur, si ad simulandum honesta causa ductus fuit; secus vero si in fraudem alienaverit: sic multis relatis Farinac. q. 162. num. 48. & quæst. 174. n. 69. Tiracquel. de tract. lignag. §. 1. gloss. 2. n. 16. ante finem, & gloss. 18. n. 20. vers. nam neque auditur. Tuich. pract. verbo simulatio, concl. 257. n. 2. & concl. 266. num. 20. & seg.

14 Tertio infero neque esse sufficiens indicium ad comprobationem fraudis, si probetur alienationem clandestinam fuisse, quia potest aliqua adesse causa sic actum honestum. Vnde ut fraudem probet, debet simul cum illa præsumptione probari adesse causam fraudis: sic post Bart. in l. post contractum, num. 7. vers. & semper intellige ff. de donationib. tradit Montepicus ibi, num. 55. Anton. Gomez. tom. 3. var. cap. 14. n. 4. & 5. vers. & adde quod semper, Sanch. l. 2. cap. 21. num. 17. Menoch. l. 3. præsumpt. 124. num. 41. Farinac. quæst. 162. n. 211. & alij apud ipsos.

15 Quarto infero non sufficere ad probationem fraudulentæ alienationis ante delictum factæ delictum incontinenti post alienationem sequi potest enim sequi ex inopinata rixa: quare eam hac coniectura coniungi debet probatio causæ quæ ad patrandum delictum impellit, scilicet rixam, vel inimicitiam præcessisse. sic Anton. Gomez. post 6. casum. Montepicus num. 56. Sanchez n. 18. Menochius n. 21. Farinac. pluribus extornans q. 164. num. 157.

16 Quocirca ante commissum delictum duplicem inveniō probationem claram fraudulentæ alienationis. Prima, si alienes sub conditione publicationis bonorum: tunc enim elatum est te velle fisco defraudare, & tuo delicto factore. sic Menochius num. 46. Sanchez num. 21. vbi testatur esse omnium Farinacius plures referens quæst. 64. num. 162. Secus si donares sub conditione ut donatus delicto confiscatione dignum non committeret. Nam illud committente vis ad alios hæredes transire donatum, quia tunc nec delicto faues, neque fisco fraudas, sed tuo iure uteris. sic Farinac. supra num. 163. cum Cepha con. 225. num. 58. Menochius lib. 3. præsumpt. 124. num. 50. Secunda probatio clara fraudis est, si ante donationem dixeris aliqua verba, quibus denotatur sufficere de delicto patrandi cogitasse, ut si dixeris minando alicui, Prouidebo rebus meis, & deinde mihi satisfaciam; tunc enim securo delicto sic prius alienata in fraudem reputantur alienata. sic Montepicus in l. post contractum, num. 54. in fin. Farinac. alios referens, num. 164. Anton. Gomez. illo, cap. 14. n. 2. circa princ. in 1. casu.

17 Post delictum vero commissum quælibet ex supradictis coniecturis sufficere probata, est indicium perspicuum, & sufficiens ad præsumendam fraudem; quia tunc adest causa impellens fisci defraudationem, quæ est timor penæ ob delictum imponendam. Quocirca ad eludendam hanc præsumptionem tibi incumbit onus probandi ex causa necessaria alienationem esse factam; aliis in fraudem facta censetur alienasse: sic supponunt Doctores relati, neque aliam limitationem adducunt, nisi eum delictum ita occulte paratur, ut nullus adit timor dilagationis, quia tunc cessat causa committendi fraudem, sic Montepicus dict. l. post contractum, n. 61. Alciat. n. 56. Sanchez n. 19.

346 De pœnis temp. hæret. special. de confiscat.

18 Tria denique sunt aduertenda. Primum, vt donatio possit reuocari tanquam in fraudem filii factam, necesse non esse donatarium participem esse fraudis; secus vero vt reuocetur venditio, permutatio, & quilibet alius onerosus contractus. habetur *l. sui prator §. si quis participes ff. quæ in fraud. cred.* Ratio huius diuersæ dispositionis est manifesta, quia in alienatione gratuita donatarius solum passus se habet acceptans beneficium sibi impensum, ac proinde fraus in illo non spectatur in alienatione onerosa, contractu scilicet permutationis, & venditionis, æqualis est uterque contrahens. Debet ergo fraus in utroque adesse aliis terminis hæc ratio proponi solet: nempe donatarius, quia solum agit de lucro captando, in eo fraus non attenditur in emente, vel vendente agitur de damno vitando. Debet ergo vt rescindatur eius contractus participes fraudi esse sic post Bart. in *di. l. post contractum num. 3.* tradit Montepicus *num. 38.* Ioan. Hannibal *num. 39.* Clarus *practic. §. fin. q. 78. n. 17. vers. eadem.* Sanchez *lib. 2. cap. 21. n. 29.* Farinacius alios plures referens *quæst. 164. num. 58. & 75.* Bonacina *disp. 3. de contractibus. q. 8. p. vlt. §. 2. n. 2.*

19 Neque alienandum est Anton. Gomez *tom. 3. variarum cap. vlt. num. 4 post medium*, affirmari in omnibus casibus in quibus fraus ex parte alienantis præsumitur, præsumi ex parte recipientis alienationem, est enim effectus præsumptio fraudis in alienante, si statim post alienationem sequatur delictum vel si post commissum delictum alienet, & tamen cum illo contrahens hoc ignorare poterat. Ergo ex hoc capere non probatur emptorem participem esse fraudis, tradit Bart. in *di. l. post contractum, n. 8.* ibi Ioan. Hannibal *num. 156.* Montepicus *n. 62.* Sanchez *num. 30.* Farinacius *num. 83.* Item ex venditione omnium bonorum, ad quæ sequitur delictum: esto arguatur fraus in vendente, vt est ferè omnium sententia non tamen arguitur in emente. sic Montepicus *num. 18.* Sanchez *num. 30.* Farinacius *num. 75.* Item ex venditione facta continetæ personæ, vel amicissimo; sumitur sufficiens præsumptio fraudis in vendente: at in emente, si iusto pretio emat, non item tenet Ioan. Hannibal in *d. l. post contractum, num. 115. 116. & 117.* Alciat. *ibi num. 4. 1. vers. rarus in alienatione.* Vital. *de clausula rub. de fraude. p. 13.* Papiensis in *forma libelli in actione reali, glossa veris, ac legitimis. n. 38. vers. illud tamen scias.* eto contra teneat. Bart. in *di. l. post contractum, n. 3.* Montepicus *n. 46.* Sanchez *n. 30.* Farinacius *num. 75.* Quocirca in duplici casu reputarem sufficienter præsumi emptorem esse fraudis commissæ à vendente primo, si modico pretio rem emat magni valoris, quia nemo rem suam sine causa dissipat. sic Peregrin. *de iure fisci lib. 1. tit. 1. n. 157. vers. intellige tamen.* Sanchez *e. 21. n. 30.* Farinacius *quæst. 164. num. 75.* Secundo, si clam data opera contractus celebretur, quia illa occultatio malitiam arguit, sic Montepicus *di. l. post contractum, n. 25.* Anton. Gomez *ubi supra n. 4. vers. item etiam intellige.* Farinacius *n. 82.* Sanchez *n. 30.* vbi optime aduertit nunquam fraudem esse ex parte emptoris præsumendam, quin prius ex parte vendentis, & committentis delictum præsumatur.

20 Secundo aduerto solum reuocare rem alienatam in sui fraudem, non solum quoad rem ipsam, sed etiam quoad fructus in illa prodentes: quia ij fructus pars illius rei confiscatæ reputantur. At non reuocantur fructus percepti medio illo tempore ante sententiam, siue consumpti sint siue non, quia cum dominium illius rei fructus parturientis translatum sit in possessorem, abique vlla sicut obligatione possessori acquiruntur sic multis relatis docet Sanchez *lib. 2. cap. 21. num. 42.* Peregrinus *lib. 5. de iure fisci tit. 1. n. 174.* Montepicus in *di. l. post contractum n. 102. & 104.* Farinacius *quæst. 164. n. 55. & 56.* Bonacina *disp. 3. de contractibus. quæst. 8. p. vlt. §. 2. sine.* Limitant aliqui, vt intelligatur de fructibus perceptis ante litem contestatam, secus postea, sic Montepicus *supra.* Peregrin. *num. 185.* Farinacius *num. 157.* At non credo, quia esse litem contestatam non tollit dominium esse translatum; & ita alij Doctores hanc limitationem non apponunt.

21 Tertiò aduerto, etsi fideus habeat actionem contra alienantem in sui fraudem, non tamen potest res alienatas translatas in tertium possessorem ab illo reuocare via executiua, sed ordinaria. Tum quia est valida alienatio facta. Tum quia iure communi, non proceditur via executiua, etiam si actor habeat rem sibi obligatam per scripturam. *l. minor 25. annis. ff. de minorib. & tradit Vmbert. Locat. post. in di. inquisit. q. 106. Tacnae. de hæres. q. 120. n. 88.*

PUNCTVM XXII.

An confiscatio bonorum delinquentis condemnati in contumaciam ob causam fidei sit faciendâ à tempore latæ sententiæ, vel à tempore, quo probationes signant delictum commissum.

- 1 Prima sententia affirmat à tempore latæ sententiæ faciendam esse confiscationem,
- 2 Probabilis est à tempore, quo testes deponerent hunc con-

tumacem in hæresim incidisse.
3 Satisfit oppositis argum.

Gravissima est hæc controuersia, quia ex illa pendet, an contumax alienare possit bona sua, antequam in contumaciam condemnetur, validaque sit eorum alienatio, neque reuocanda, nisi in fraudem fidei esse factam probetur. Si enim confiscatio non est trahenda ad diem, in quo probationes dicunt delictum esse commissum, sed ad diem, in quo sententia super delicto in contumaciam lata est, poterit contumax, dum condemnatus non est, bona alienare, & sic confiscationem bonorum vitare, & iudices fidei eludere, quod cerè non est paruum inconueniens.

1 Est igitur prima sententia defendens bona talis delinquentis non publicari à die, quo testes deponunt illum in hæresim incidisse, sed à die, qua damnatur tanquam contumax, vel à purgatione indictæ defertur. sic Gabr. Quemada late probans in *suis quæst. fiscalibus. tota quæst. 8.* quem sequuntur abique vlla examinatione. Simane. *de catholice. in sum. tit. 9. num. 26.* Menoch. *lib. 2. cons. 159. sub. n. 19.* Couarr. *e. alma mater. 1. p. §. 7. num. 11. vers. sed & in causa hæresis.* Thom. Sanchez *lib. 2. cap. 22. num. 35.*

Pluribus rationibus Gabr. Quemada suam sententiam firmat: hæc sunt præcipue. Prima, quia contumax non habetur pro confesso, & confitendo, neque vt talis condemnatur, nisi à die quo perfecta est contumacia: vt habetur in *cap. cum contumacia. de hæres. in 6. cap. excommunicatus. §. qui autem, eod. tit. & l. 1. Ergo solum ab illo die bona illius censeri debent publicata. Secundo, quia in *supra. e. cum contumacia.* solum dicitur hunc contumacem veluti hæreticum esse damnandam, non autem dicitur esse iudicandum hæreticum; sed similes illi. Ergo signum est damnari ob contumaciam; quæ similes illi hæresis in penis impositis, non autem damnari ob hæresim. Tertiò ex doctrina Bart. in *l. eius qui delatorem ff. de iure fisci.* vbi decidit fictam probationem non præiudicare hæresi, sed contumax fictione iuris censetur confiteri delictum, de quo accusatur. Ergo eius ficta confessio non debet hæredi præiudicare, ac proinde bona alienata repeti non poterunt. Quarto probat ex *text. in cap. inter sollicitudinem. de purgat. canon. vbi* habetur quod deficiens in purgatione canonica detrudendus sit in monasterium: cum ergo non dicatur tradendum esse curie seculari, efficitur non esse vt hæreticum iudicandum: cui modo dicendi fuerit *glossa. ibi. non traditur (inquit) curia seculari, quia illa probatio est presumptiua. & non vera, & directæ ac proinde nullius iuris debet.* Quinto domus testes deponere te fuisse hæreticum, ob quam fauorositatis citaris sub excommunicatione per annum perisitis, non es vt hæreticus reputandus, & condemnandus, sed ad summum vt illorum fautor: quia contumacia est ficta confessio, illicque æqualeat. Ergo si ex tua confessione solum delictum fauorositatis argueretur, ex contumacia id ipsum tantum debet censeri probatum. Sextò, si post contumaciam probatam, & sententiam datam compareres, posses contumaciam purgare, & condemnationem vitare: vt tradit Couarr. *cap. Alma mater. 1. p. §. 7. num. 11.* Bernard. Diaz *practic. cap. 1. 17. sub. num. 32. vers. simo. & quod existimo.* Ergo contumacia in casu fidei non constituit iuris fictionem hæreticæ malitiæ semel ita constitutis penas hæresi impositas vitare nequaquam posses.*

2 Nihilominus etsi supradicta sententia probabilis sit, probabilior reputo afferentem publicationem bonorum faciendam esse à die, quo testes deponunt hunc contumacem in hæresim incidisse: sic validissimis argumentis probat, & defendit doctissimus, & eruditissimus Prosper Farinac. *de hæres. quæst. 190. §. 12. n. 21.* Illud autem est porissimum, vt hæreticus, si condemnatus in contumaciam, non condemnatus propter contumaciam, & inobedientiam, quam Prælati Ecclesiæ habitus, eorum mandata transgrediens non comparendus; sed condemnatus ob delictum hæresis, quod præsumeris incurrisse, & pro quo citatus fuit, vt responderet, sed delictum hæresis non iudicari incurrisse in die quo profertur sententia condemnatoria, sed in die, quo testes deponunt te exercuisse actum, ex quo talis suspicatio insurgit. Ergo ab illo die est publicatio bonorum faciendâ. Differtus est legitimus, quia publicatio bonorum delicto hæresis est annexa. Maiorem probat ex *dicto. cap. cum contumacia.* vbi infordegens in excommunicatione per annum in causa fidei, vt hæreticus condemnatur, neque enim damnari poterat vt hæreticus, si iuris dictione hæreticus non esset: & tradit glossa ibi. Couarr. *§. 7. n. 11. in princ.* Menoch. *de arbit. lib. 2. ca. 4. 16. n. 6.* Bernard. Diaz *di. cap. 17. fin.* Ioan. Rojas *singul. 2. n. 4.* Albert. *de agnoscentia assert. catholicæ. quæst. 30. n. 73.* Nauar. *consil. 21. sub. tit. de hæres. n. 2.* Pegna *3. p. com. 94.* Et ratio est manifesta, quia contumacia non est æquale delictum ac hæresis. Ergo non potest æquale penam mereri. Ergo contra iustitiam procederet Pontifex, si hæc delicta æqualiter puniret: ac suspicatio hæresis, & in contumacia persistentem eisdem penis affectuac hæreticorum presentem vt ex *text. & Doctoribus* reus constat. Ergo non contumaciam sed hæresim puniri probatum, inquam per illam contumaciam; contumacia enim, & inobedien-

Cui debent bona confiscata applicari

- 1 Sub varia distinctione questio resoluitur.
- 2 Confiscati ob haresim penes Pontificem residet applicatio.
- 3 Sape Pontifex constitutiones suas dirigit ad aliquam provinciam, qua tamen leges sunt univertales.
- 4 Quid Pontifices in hac restituunt.
- 5 In Hispania si sece regio integrè applicentur bona, & quid in alijs regionibus.
- 6 Debent tamen Principes mandatu Inquisitionum obedire, alias de bonis confiscatis participare non poterunt.

SI de confiscatione lata à Principe loquamur, qualis est ob crimen læsæ maiestatis, & in Castellæ regno ob crimen contra naturam, si sece regio pertinet bona confiscata, ut de se constat, At si confiscatio non à Principe, sed ab inferiori iudice facta sit, etiam si fiat de iure communi in quo casu diximus extendi ad bona sita extra territorium confiscantis; talia bona sic extra territorium confiscantis existentia non spectant ad iudicem, seu dominum confiscantem, sed ad dominum loci illius, ubi sunt sita. argument. textus in l. quicumque, §. univertales, vers. quòd si fecerint. ibi. in eius territorio est, C. de haresis l. si. C. de bonis vacant. l. 10. tutores §. hares & ibi Bart. ff. de administr. tutorum sic multis relatis testatur de communi Farinacius lib. 1. praxi, quæst. 25. num. 101. Sanchez lib. 1. cap. 20. num. 34. Clarus in practice. q. 78. vers. sed hic quæro. Hoc tamen intelligunt Farinacius, Sanchez, & Clarus, dummodo dominus alterius territorij habeat ius confiscandi aliàs fecus. Nam si caret iure confiscandi, confiscatio applicabitur; quia cessat iurisdictionum consilio, quæ est ratio quare bona sita extra territorium confiscantis, & per ipsum confiscata confiscanti non applicentur. Secundo affirmant Farinacius num. 108. multos referens, & Sanchez supra, intelligendum esse de bonis immobilibus; nam bona mobilia personam delinquentis comitantur, neque territorio circumscriptur, ac proinde confiscanti pertinent, ex text. in cap. 1. §. si index, de visibus fudorum, in illis verbis. Dominus eius omnia bona mobilia sub sacramento iudici representet, quidquid in contrarium Mediolani sequitur, ut testatur Clarus de d. q. 78. vers. sed hic quæro, in fine. Tertio intelligenda est conclusio etiam in crimine haresis; nam etiam in illo crimine non debent applicari bona confiscata existentia extra territorium confiscantis ipsi, sed si sece iudicis loci illius; sic Simancas de cathol. iustit. tit. 6. n. 129. Gundifalvus, tract. de haresis, q. 15. n. 6. Et sequens Decian. tract. de crimine lib. 5. cap. 44. n. 8. Farinacius illa quæst. 25. num. 104. Et q. 109. de haresi, §. 12. n. 96. Quarto intelligi, etiam si bona existentia extra territorium confiscantis spectant ad ipsum iure directi domini, adhuc ad feudatarium non & ad dominum directum confiscantem debent pertinere, ut ex pluribus comprobatur Farinacius supra num. 102. Et seqq. specialiter ex Roland. consil. 78. de num. 2. Vique ad. 22. volum. 2. quia vasallus infudatus à dominio de micro, & mixto imperio non solum habere debet multas suorum subditorum, quæ meri imperij sunt; ut tradit Bart. & alij in l. imperium, ff. de iuris. dict. om. iudic. sed etiam habere debet confiscationes, & publicationes bonorum, quia ipse censetur quasi procurator fisci in rem suam. Ex ipse nisi crimen ob quod fit bonorum publicatio sit læsæ maiestatis aduersus dominum directum, quia tunc domino directo pertinent ea bona, etiam si extra territorium ipsius sint, in satisfactionem iniuriæ tibi factæ; nisi forte bona illa sint, in feudum, vel emphyteusim accepta à feudatario quia tunc ipsi feudatario applicentur, & vile dominium cum directo consolidatur ne ex delicto vasalli infudati detrimentum feudatarius patiat, & probat expressè textus in cap. 1. §. illud de prohibita feudi alienat. sic Roland. consil. 78. per totum, vol. 2. Et consil. 73. vol. 4. Farinacius alios referens, quæst. 25. n. 15. Et seqq.

Aduerto tamen si sententia confiscationis ad bona extra territorium confiscantis expressè non extendere possit tunc superior illius territorij si delinquens illi subditur ratione originis, vel domicilij nouum processum instituire, & denuo condemnare, & illius vigore bona ibidem sita confiscare: sic ex Bosio tit. de bonorum publicat. num. 75. Nilo de bannitis, 1. part. secundi temporis, quæst. 17. prope finem tradit Farinac. q. 25. n. 201. fine.

Ceterum loquendo absolute de bonis hareticorum in varias sententias Doctores sunt diuisi, cui debeant applicari attentio iure communi. Referam quid mihi verius videtur.

2 Et primò præmittendum est applicationem horum bono um penes Pontificem esse; cum enim crimen haresis Ecclesiasticum sit, & ut inquisitionis §. prohibemus de haresis in 6. Pontifici compeit committentes illud punire, siue Ecclesiasticos siue laicos, cap. licet, de foro compet. & ibi glossa: at vna ex penis, quæ aduersus hareticos fertur est confiscatio bonorum. Ergo in illa imponenda constitutiones Pontificiæ seruandæ sunt, præferendæ alijs regijs constitutionibus, si forte contradi-

ca est quedam delicti suspecti, & aculari manifesta probatio, sequitur etiam illius delicti confessio; & si delictum confitetur, illud probatur, sic per contumaciam confessioni sequentem manifeste probatur. Minor verò supradicti delicti per se videtur manifesta: nam licet contumax à die contumacie probatur condemnari ut hareticus ratio condemnationis est delictum haresis, de quo suspectus fuit, & pro quo fuit citatus respondere. Hoc autem delictum non commissi, cum non voluit respondere; sed quando testes deponunt, Item cum non voluit respondere; sed quando testes deponunt, Item cum à die contumacie declaratur hareticus, non tamen declaratur hareticus nisi, sed quia probatum non erat, non poterat iudicari, neque declarari: facta autem probatione ex tunc declaratur hareticus, sed commissum multo tempore ante extendatur, & per hæc factis factum est primo argumen. contrario. Ad hoc dicitur, cum in supradict. text. cum contumacia, dicitur contumacem in causa fidei, velut hareticum esse damnandum, illa pericula velut non denotat similitudinem, sed propter eam, & veritatem: sicut Ioan. Primo dicitur de Christo: Et vultis gloriam eius, gloriam quasi vniuenti à Patre, illud quod accepit, et veritatis, & in causa præfati tradit glossa, in l. de haresi Philip. Franc. Ioan. And. in suprad. cap. cum contumacia Bellamera decif. 688. num. 27. & alij. Ad tertium nego in primis probationem delicti ortam ex contumacia esse factam probationem: nam licet sit facta confessio delicti, non tamen est facta vera probatio illius; ac proinde non est mirum, si tertio procederet. Secundo concedo factam probationem regulariter non præiudicare tertio, qui si plenum habeat ius, ab illo detrahatur non est præiudicium; sed plenis probationibus, ut veritas Rept. in c. l. de restit. spoliat. Et in l. fin. C. de rei vendit. Et regim. de fidei commissi, art. 4. n. 12. At fallit in aliquibus delictis atrocibus, & specialiter in crimine haresis ob eius gravitatem, & tradit idem Bart. l. ff. de bonis eorum qui morientur, §. si quis heres, ex text. ibi in primis Bellamera decif. 677. sub. 1. l. 2. §. sub. n. 8. vers. neque obstat. Alex. ad eundem Bart. in d. Leius quæst. 10. sub. num. 1. in lit. B. vers. Et limita. Rojas singul. 6. n. 10. l. de probation. concl. 3. 4. n. 34. Cantat. de exec. sent. c. 1. n. 2. §. quos refert, & sequitur Farinac. di. §. q. 190. §. 11. num. 42. Aliqua si illa sita probatio heredi in crimine haresis non præiudicaret, neque etiam post sententiam asserere posset præiudicium quia hæc lata contra contumacem & qui se plene non defendit tertio non præiudicat vix Alexand. consil. 126. in fine, l. 2. §. in not. consil. 157. num. 4. Roman. consil. 15. n. 5. tradit Farinacius supra. Ad quartum dico non tradi deficientem in probatione canonice curiæ aculari, quia falsus est error, & non canonice postulat ut tradit ibi Abbas, & glossa in solut. 2. in eo casu nullus hareticus tradendus est curiæ aculari, Aliam enim solationem, quod scilicet probatio per contumaciam sit solam præsumptio, & non vera, ideoque contumacem minus puniri debere: communitur Doctores probant, ut videre est in Abbate ibi num. 5. Bellam. decif. 676. sub. num. 4. Alias, ut bene dicit Farinacius num. 44. oporteret dicere neque confiscationem habere locum à die perfectæ contumacie, & lapsus non à die sententiæ, & condemnationis, quod nullus dicit. Ad quintum dico eam citari respondere de fautoria haresis, si factum sit plene probatum, ut capere debet esse citatus, ut patet suspitionem haresis, quam incurrit; quam purgationem si quis facere, non solum probas per contumaciam ipsam contumaciam, sed potius ipsam suspitionem; ita ut ipsa suspitio, quæ principio erat leuis, facta citatione transit in vehementem, & perfectæ contumacia redditur violenta; & digna ut ad illam contumaciam tanquam de delicto verè probato damnetur. Neque obstat fautoriam esse haresis in genere, & non in particulari, ut non possit hic fautor ut hareticus condemnari, quia ad hanc condemnationem sufficit errare contra fidem vel Deum in genere, ut ex Bellamera decif. 688. num. 33. & ex Regim. ad Eymer. 1. part. quæst. 54. vers. sic talis tradit Farinac. num. 51. Adde raro fautoriam esse haresis in genere, quia raro fautor hareticus, ut sic, sed tali haretico, tali errore effecto: ac proinde illius erroris, cui fauorem præstitit, fautoria dicitur, & suspitio illius haresis est illa fautoria generatur. Ad sextum respondendo, si comparando probas non habuisse culpam in contumacia quòd fuit iniustus, vel aliter impediens comparat. purgas contumaciam, & iniustus sententiam, si forte lata hæc, quia ex falsa præsumptione fuit lata. At si comparando contumaciam recognoscis, delictum verò de quo fuit ut suspitio citatus negas, non es audiendus, neque ad penitentiam accipiendus quousque delictum fatearis, & errore abiures, licet si veris relictus de crimine conuictus esses: sic docet Eymer. 1. part. quæst. 47. num. 4. Bellam. decif. 688. sub. n. 30. vers. simò

DE
VSTRO
ALAO
TONI

cant. Confinitio. Cognitio huius criminalis Pontifici, eiusque ministris conuenit, & nullo modo potestatis secularibus, ut habetur in *suprad. cap. de inquisitione*. Ergo etiam applicatio bonorum hæreticorum solum Pontifici, & quibus ipse facultatem dederit, pertinet; quia hæc accessoria est primæ cognitioni, vel potius condemnationi. Accessorium autem iuxta naturam principalis iudicandum est, *cap. accessorium de regul. iuris in. 6.*

3. Secundo præmitto sæpe Pontificem constitutiones suas dirigere ad aliquas speciales provinciales, vel personas: quo non obstant leges sunt vniuersales pro tota Ecclesia; ut constat ex pluribus legibus insertis in corpore iuris, quæ specialibus personis erant directæ. Fateor ergo plurimas esse constitutiones à Pontifice latas in fauorem sanctæ inquisitionis, quæ Inquisitoribus tantum ordinis Prædicatorum, vel Inquisitoribus Italia, vel Lombardia directæ sunt, ut videtur in iis, quas refert *Pegna in fine directæ*. at inde non debet inferri obseruandas non esse ab Inquisitoribus totius orbis; aliis plurima illis prouilegia concessa conueniunt. Ratio autem, quare debeant obseruari & vim legis habere, ea est, quia in *cap. ult. de hæretic. in 6. & clam. 1. de hæretic.* cauetur omnes constitutiones, & extraneas contra hæreticam prauitatem editas, etiam si in corpore iuris non continentur, obseruandas esse, & ita notatur optimè *Pegna directæ. 2. p. cap. 158. circa medium, vers. præterea* Farinac. *de hæres. q. 190. n. 173.*

4. His positis Innocent. III. in *cap. v. de hæret. statuit* bona hæreticorum confiscari, & in terris Ecclesiæ, sive Ecclesiæ applicari. In terris verò Ecclesiæ temporariæ non subiectis sive iudicis secularis, etiam si condemnati filios habeant catholicos. Postea verò in *cap. excommunicamus, et 7. de damnatis, eodem de hæretic. supra dictam* constitutionem limitant in bonis clericorum, ea non Ecclesiæ sive, sed Ecclesiis, à quibus stipendia receperunt, applicentur. Ceterum Innocent. IV. quem sequitur est Alexand. IV. & Clemens IV. in sua constitutione edita anno. 1252. cuius initium est, *Ad extirpanda*. cuiusque meminit *Pegna in supra dicto loco. & in fine directæ* & Farinac. *num. 176.* trimembrem fecit bonorum confiscatorum diuisionem: & primam statuit applicandam esse in commune ciuitatis, seu loci, in quo delinquens damnatus, vel bona illius sita sunt. Secundo in fauorem, & expeditionem officij inquisitionis danda esse officialibus qui tunc negotia ipsa peregrinet. Tertio ponendam in aliquo tuto loco, secundum quod dictis dicecetano, & Inquisitoribus, vel Inquisitori videbitur referenda, & expendenda per consilium eorumdem in fauorem fidei, & ad hæreticos extirpandos. Neque audiendus est Bursatus, qui *conf. 8. lib. 3.* scriptum reliquit has constitutiones solum in Italia obligare, non extrâ. Item non esse satis authenticas, vel vlti receptas comprobatur manifestè *Pegna. dict. comm. 158. vers. ego verò, & Farinac. quæst. 190. à num. 178.* Illis tamen nullo modo est derogatum constitutione Alexand. IV. edita anno 1260. incipiens, *Descriptio vestra*, de qua meminerunt *Pegna & Farinac. supra*, ubi asserit Pontifex bona publicata, seu confiscata, & in potestatem conferenda, seu publicanda eorum pretium ad opus Romanæ Ecclesiæ conferretur. Nam præterquam quod de casu speciali loquitur, & de parte illa, quæ sive Ecclesiæ applicanda est, siquidem est de bonis hæreticorum in provincia Romana existentium, constitutione Clementis IV. qui proximus Alexand. fuit, trimembris illa diuisio Innocent. IV. firmata est; quod id ipsum fecit Eugen. IV. in sua constitutione edita Bononiæ anno. 1438. 17. kalend. Februar. quæ incipit, *Sedis Apostolicæ prouidentia*, quam ad verbum refert Farinac. *dict. quæst. 190. num. 178.* Quapropter hæc trimembris diuisio omnino retinenda est, dum aliud à Pontifice non fuerit statutum: & ita tenet *Pegna dicto comm. 158. post medium, vers. quare ut ad institutum*. Decian *tra crimen lib. 5. cap. 44. num. 2. vers. hodie tamen*. Lælius Zechius in *sum. 1. p. rub. de hæres. c. 11. n. 16. vers. undecima pena*. Aduerito, tamen ut hæc trimembris diuisio locum habeat, debent domini temporales Inquisitoribus eorumque ministris necessaria pro expeditione officij sanctæ Inquisitionis suppeditare: iuxta constitutiones Innocent. IV. Alex. IV. & Eugenij aliis sanctæ Inquisitionis officio, & Inquisitoribus omnia erunt applicanda; quia cessat ratio quare illa tertia pars dominis temporalibus applicetur: & ita tenet *Pegna dicto comm. 158. vers. cum autem in multis locis*, Farinac. alios referens, *dict. q. 190. n. 185.*

5. Dixi hæc trimembrem diuisionem seruandam esse, dum aliud à Pontifice non fuerit statutum: quod dixi tum propter bona clericorum ab Ecclesiis in stipendium accepta, quæ non sive, neque Inquisitionis officio, sed Ecclesiis, à quibus receperunt, applicanda sunt: iuxta textum in *excommunicamus de hæreticis*. Tum quia in pluribus locis aliud videtur cautum, quod ex consuetudine factis recepta non leuiter colligitur. In primis enim in Hispania omnia bona hæreticorum sive regio applicantur: & merito; quia Catholicissimus Rex Inquisitoribus, & eorum ministris, abundè suppeditat, & quidquid necessarium est ad promotionem sancti officij, ex suo (si opus est) patrimonio erogat: & ita testatur Couar. *var. resolut. lib. 2. cap. 9. num. 12.* Simanc. *de eccl. institut. tit. 9. n. 732.* Clatus in *pract. crim. §. hæres. num. 11. vers. sed hoc Nauar.*

conf. 2. num. 1. ad fin. tit. de hæreticis. Card. Tuschus *pract. conc. verbo hæreticus concl. 102. num. 15.* Salzedo ad Bernard. Diaz. *c. 11. vers. hæreticus, & vers. quæ quid in opinio*, Peregrin. *de iure fisci lib. 4. tit. 5. n. 31. vers. clericorum*. *Pegna dicto comm. 168. vers. hinc consequitur*. Iacob. de Grassis *lib. 2. decis. cap. 11. n. 13. vers. verum quando Farinac. dict. quæst. 190. num. 188.* & hæc applicationem sive regio faciendam in Hispania affirmat Couar. *suprad.* & Mendoz. in *additionib. ad repet. inquis. verbo diuisio lit. A.* habere locum in bonis clericorum habentium beneficia, quæ non Ecclesiis à quibus stipendia receperunt, sed sive applicantur. In aliis verò regnis alia est consuetudo, ut testatur Farinac. *suprad.* Nam Placentiæ testatur ex Vmbert. Locato in *ind. inquis. verbo fisci, n. 1. vers. consuetudo*, consuetudinem esse diuidendi bona hæreticorum in duas partes, quarum vna applicetur sive Principis, qui benignissime brachium sancto Inquisitionis officio conferat, & altera applicetur sancto Inquisitionis officio pro eius conferatione. Eandem affirmat cum Burlato *concl. 43. n. 45. lib. 1.* esse Mantuæ iuxta decreta Pontificia, Mediolani tamen dici bona hæreticorum diuidi æquis portionibus inter sive ducem, Episcopum, & Inquisitorem: teste Claro *pract. crim. §. hæres. n. 11. vers. in hoc autem ducatu*, quem refert Tusch. *pract. concl. verbo hæreticus, concl. 102. num. 16.* Franciæ in ductum esse consuetudinem bona immobilia etiam clerici ad degradationem, vel perpetuos carceres condemnati spectare ad Regem, vel ad dominum temporalem impetium ibi habentem, Mobilia verò Episcopo applicari secundum Oldradum, Rebus. Petr. Gregor. & alios relatos à Salzedo *pract. crim. c. 11. verbo hæreticus, circa finem*, contentur Couar. *lib. 2. variarium. c. 9. n. 12.* Peregrin. *de iure fisci lib. 4. tit. 5. n. 31. vers. clericorum bona*. Sabaudie affirmat ex speciali constitutione Gregor. XIII. edita die 28. Septembris anno 1584. hæreticorum bona diuidi hæc ratione, si eorum valor mille scuta non superauerit, Cameræ, & sive ducali minister applicetur, & altera officio sanctæ Inquisitionis. Quod si dicta bona valorem mille scutorum excederint, omnia applicentur eidem Cameræ, seu sive ducali. Debent tamen duci ministri pro qualibet confiscatione realiter, & cum effectu, & sine vlla mora sanctæ Inquisitionis officio scuta quingenta omnino persolvere.

6. Tandem aduertit & optimè Farinacius *suprad. loco in fine*, ne Principes, & domini temporales, quibus vel ex consuetudine à Romano Pontifice approbata, vel ex illius speciali concessione pars aliqua in bonis confiscatis conuenit, negligenter sint in exequendis mandatis Inquisitorum, aliquo non solum portione bonorum confiscatorum illis debita priuati remaneant, & indigni reputantur, sed tanquam hæreticorum defensores, & fautores inquiri iure poterunt.

PUNCTVM XXIV.

An excuset hæreticus supradictam pœnam confiscationis bonorum, eo quòd respiciat, vel misericordiam postulauerit.

1. Spectato iuris rigore nunquam hæreticus hæc pœnam vitare potest.
2. Ex misericordia remitti potest, si antequam accusatus, vel denunciatus sit, peniteat.
3. Secus verò dicendum censetur, si post publicatam dictam reus misericordiam exposculet.

1. Longissimum esset recensere omnium placita, dicam quid mihi probabilius appareat. Dicendum est ergo spectato iure hæreticum nullo modo supradictam pœnam efficaciter vitare posse; quia hæc pœna confiscationis delicto annexa est, *cap. cum secundum leges de hæreticis, in 6.* Ergo semel commisso delicto pœna hæc excusari non potest. Dies non excusari ab illa pœna contrahenda, at ab illius executione excusari ob penitentiam. Sed contra quia hæc excusatio, quæ remissio est pœnæ per legem impostæ ex altiori lege, vel decreto Pontifici consistere debebat. An nulli constet penitentibus hæreticis bona confiscata remitti debere? Ergo non sunt illis remittenda ex iuris rigore. At ex benignitate, & misericordia præstat aliquando remittere (quidquid contra teneat Contrad. Brauns *tract. de hæreticis, lib. 5. c. 6. n. 9. & 10.* Nam textus in *cap. v. de hæreticis*, sufficiens præstat fundamentum ad hæc gratiam præstandam. Inquit enim Pontifex: Neque ad eos, scilicet hæreticos, bona eorum vltimò reuertantur, nisi eis ad cor reuertentibus, & abnegantibus hæreticorum consortium misereri aliquis voluerit. & ita tradit glossa ibi. Abbas *num. 2. in 5. notab. Felin. num. 2. Vmbert. Locato judicial. inquis. verbo pœna, n. 10.* Simanc. in *Enchirid. tit. 58. rub. de penitent. n. 4.* Farinacius *quæst. 25. num. 16. & q. 190. §. 6. n. 144.* *Pegna directæ inquis. 3. part. comment. 158. vers. sed cum ex benignitate.*

2. Quòd si roges: quando ex benignitate remitti debeant hæreticis penitentibus bona?

Respondo

Respondeo primo, quod penitet hereticis & misericordiam postulat, antequam accusatus, vel denunciatus sit. sic Simancas de catholic. institut. tit. 4. n. 16. & 17. Sanch. tract. de heretic. c. 1. n. 3. Ioan. Calderinus tractat. de hereticis, num. 2. & 139. Franc. Pegna 3. p. direct. comment. 158. vers. serva similitudinem. iis que dixerat quasi. 93. comment. 142. Secundo, si postquam est accusatus, vel denunciatus, imo captus, statim errorem suum plene confiteatur, antequam dicta testium ei publicata fuerint, videtur ex benignitate bona illi esse remittenda: tradit Squallent. tract. de fide catholica. c. 30. num. 2. Farinac. q. 25. num. 6. & q. 190. num. 149. iuncto num. 135. Pegna. direct. loco allegato, 2. p. comment. 9. ad c. vergentis. vers. 1. & secundo. Vmbert. Locat. Parisius, Roland. nuper allegat. At hoc non credo, quia tunc non ex voluntate videtur facti delictum, sed quia illo comictus est. Quapropter hic perpetuo carceri mancipatur, iuxta textum in c. excommunicamus. 2. §. si qui de hereticis. ibi, si qui postquam fuerint deprehensi redire voluerint ad agendam poenitentiam, in perpetuo carcere detentantur. Intellego autem postquam fuerint deprehensi plene, hoc est, non solum capti, sed precipue testium depositione. In Hispania autem nemini hereticorum fit bonorum remissio, nisi tantum illi qui sponte errores suos fateatur, hoc est, qui nullo metu probationis, & testificationis ductus ad iudices fidei accedit misericordiam postulaturos, sic Simanc. tit. 4. de cathol. instit. n. 3. & tradit Franc. Pegna 3. p. comm. 12. vers. magnam veniam. Dicitur autem nullo metu probationis duci ad faciendum errorem, quando non vocatus ob denuntiationem, vel accusationem iudicis ad criminum confessurum, ut optime docuit Abbas in c. de hoc de simonia, & notavit Pegna sup. vers. & metu probat.

PUNCTUM XXV.

Qualiter fisco satisfacere debeat creditoribus delinquentis, cuius bona publicantur, ipsique delinquens liber maneat ab obligatione eis satisfaciendi.

- 1 Fiscus tenetur satisfacere omnia debita criminosis ante delictum contracta, si publice omnia eius bona.
- 2 Si publice partem, pro parte tenetur.
- 3 Tenetur satisfacere debita ante delictum, sed post delictum nisi in utilitatem delinquentis conferantur.
- 4 Fisco incumbit onus probandi debita contracta esse post delictum.
- 5 Satisfacere debet creditoribus, quos constat tales esse summaria in informatione facta.
- 6 Debet satisfacere pro viribus bonorum confiscatorum, & non ultra, nisi non confecerit inuentarium.
- 7 Ultra debet satisfacere ex bonis confiscatis, & incorporatis, non ex debitis postea confiscatis.
- 8 Item ex bonis sitis in illo territorio, ubi adsunt creditoribus.
- 9 Debet iis satisfacere prius fisco, quam si de iussu delinquentis.
- 10 Fisco conveniri potest via executionis si delinquens eadem conveniri poterat.
- 11 Fiscus prius creditoribus, quam sibi pro expensis factis satisfacere debet.
- 12 Facta confiscatione liberatur debitor à satisfactione exhibita creditoribus, tamen si ad pinguiorem fortunam deveniat.
- 13 At si confiscatio non fuit omnium bonorum, sed partium, pro parte tenetur delinquens.
- 14 Proprietur quadam obsequio, & fit illi satis.
- 15 Si ex gratia Principis reddita sunt bona delinquenti, tenetur satisfacere creditoribus.
- 16 Fideiusor delinquentis tenetur satisfacere creditoribus, eia quo fisco non satisfecerit.

Onat apud omnes teneri fisco publicentem bona alienata, quia fisco licet non sit proprie heres, eo quod condemnatio non potest succedere, habetur tamen loco heredis, ac proinde fit bona solvenda condemnati. Item fisco occupare non potest nisi bona delinquentis, ut bona delinquentis solum reputantur ea, quae deducto ere alieno supersunt: ut expresse habetur in l. non delinquentis tenebatur, siue ex marito, deposito, commodato, legato, siue commisso sint contracta; siue ad ea ciuilitate, siue naturaliter tenentur obligata, quia est vniuersalis successor succedens in omni actione tam actiua, quam passiva delinquentis, &

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I.

colligitur ex leg. ex factio. ff. ad Trebellian. & leg. Papinian. Si meminisse ff. de inofficio testamento, & aliis que congerit Fatim. 1. p. praxis, quastion. 25. à numero 69. & de heresi, q. 190. num. 28.

2. Notanter dixi teneri omnia debita criminosis solvere, si publice eius bona: nam si solum publice partem, pro parte tantum tenetur, quia tunc solum pro parte loco debitoris subrogatur, & deciditur leg. fin. Cod. de debitoribus eius lib. 1. ibi pro rata rerum quas possident, conueniuntur. sic Simanc. de catholic. instit. tit. 9. num. 122. Sanchez lib. 2. c. 22. u. 74. & 90. Bonacina disp. 3. de contractibus quast. 8. p. vlt. §. 4. n. 1. Farinac. quast. 25. num. 178.

3. Item dixi esse fisco obligatum satisfacere debita ante delictum contracta. Nam ad ea, quae post delictum, cui est annexa poena confiscationis, contracta sunt, non obligatur nisi in quantum probatum fuerit in utilitatem delinquentis, & consequenter fisco impensa esse; quia ex bonis prius fisco obligatis solui posteriora debita non debent. sic Zanchez n. 76. Bonacina dist. §. 4. n. 1.

4. Cum autem dubium est, an sint debita contracta post delictum, quis debeat hoc probare? Didacus Cantera quast. crim. rubr. de heres. c. 1. n. 21. affirmat debere opponentem probare. Sed verius est fisco semper incumbere, quia constat de debito, & obligatione. Ergo ut fisco ab illa se eximat, debet probare post delictum provenire. Item nullus praesumitur delinquere, nisi probetur. Ergo neque contrahere in praedictum fisco, sic Sanchez Bonacina supra & Farinac. quast. 190. num. 28. Quod si delicto annexa non sit poena confiscationis ipso iure, sed veniat imponenda, tenetur eodem modo debita solvere, ac si ante delictum contracta essent, quia tunc delinquentis obligare sua bona creditoribus potest, cum non sint fisco proprie obligata & quasi hypothecata, alias possent omnia bona in tertios alienata auocare, hypothecaria actione, quod est falsum, ut bene dixit Bossius tit. de bonorum publicatione n. 181. Farinac. 1. p. praxis, quast. 125. n. 190.

5. Modus autem, quem seruare debet fisco in satisfaciendis creditoribus, is est. Primò, ut satisfaciat creditoribus quod tales esse constiterit solo summario examine, & veritate inspecta, neque definitiuam sententiam spectet. colligitur ex leg. si quis post hac, in princ. Cod. de bonis praescript. & ibi Salicet. in fine Farinac. quast. 25. n. 176. Clarus pract. q. 78. vers. sed quaro. Sanchez lib. 2. c. 22. n. 81. & alij apud ipsos. Et ratio est manifesta, quia delinquens solo hoc summario examine, & veritate inspecta obligatur debita solvere. Ergo similiter obligari debet fisco, qui loco illius subrogatur.

6. Secundo debet satisfacere pro viribus bonorum confiscatorum, & non ultra, etiam si inuentarium non confecerit, quia fisco solum ratione bonorum obligationem satisfaciendi creditoribus subit. Ergo non potest ipsa bona accepta excedere obligatio. Neque obstat haec tamen non scientiam inuentarii teneri debita solvere ultra vires hereditarias. §. si verò non fecerit, authent. de hereditibus, & falcidia, & authent. sed cum test. in fine, Cod. ad leg. falcid. quia hoc in fisco non procedit, qui proprie heres non est, ac proinde obligatus non est conficere inuentarium: ut tradit Bart. in l. 1. §. an bona, & ibidem Alex. in additomb. ff. de iure fisci. sic Clarus pract. q. 78. n. 30. Bossius pract. tit. de bon publicis, n. 23. Peregrin. de iure fisci, lib. 5. tit. 1. n. 64. Sanc. lib. 2. c. 22. n. 83. Fatim. q. 25. n. 183. & segg.

7. Tertio debet satisfacere ex bonis confiscatis, & incorporatis, non ex debitis postea confiscandis: sicut enim ipse debitor delinquens non poterat creditoribus iniuris dare insoluitum nomina sui debitoris: ut colligitur ex l. cum à quo, & ibi Bald. & Salicet. C. de solutionib. sic neque fisco loco debitoris subrogatus id facere poterit: sic aliis relatis docet Fatim. dist. q. 25. num. 174. & 175.

8. Quarto, satisfactio praestanda est creditoribus vnius territorij ex bonis ibidem confiscatis, non ex bonis alibi confiscatis, quia creditor satisfaciendum est eo in loco, ubi contractus celebratus est, non alibi ipso creditore iniuito. l. si quis certò, & ibi Bart. ff. de eo quod certo loco & sicut quilibet fisco bona sita in suo territorio occupare potest, & non alia; ita debita ibidem contracta satisfacere debet, & non alia. Quod si creditores vnius territorij vellent sibi fieri satisfactio ex bonis alibi confiscatis, & ad diuersum fisco pertinentibus non tenetur eis fisco solvere, cum bona confiscata in illo territorio sufficiant, qui cito creditor habens bona debitoris sibi hypothecata, possit ex quibuscumque illius bonis, etiam in alio territorio sitis, petere satisfactionem fieri, ex text. in l. creditoribus ff. de disp. pignor. at facta confiscatione id fieri non potest, ne fisco vnius territorij omnibus bonis confiscatis sibi pertinentibus priuaretur, altero fisco illo remanente, sic relato Cyno, Pet. Bald. & Angelo in l. ex factio. ff. de hereditibus instit. tradit, Fatim. q. 25. n. 173. Clarus pract. quast. 78. vers. sed quaro, an hoc casu Sanchez lib. 2. cap. 22. num. 78. At si bona vnius territorij debita ibidem contracta solvenda non sufficerent, ex bonis in alio territorio sitis, illis esse satisfaciendum, quia absolute sunt bona delinquentis, qui est obligatus, cuius obligationis satisfactio praeferenda est iuri per fisco acquirenti, sic Clarus, Sanch. Fatim. supra.

9 Quotid, debet fideus satisfacere creditoribus, priusquam fideiussor ipsius delinquentis, quia loco delinquentis subrogatur; quare si creditores à fideiussore debitum exigant, poterit fideiussor excipere executionem faciendam à fisco in bonis confiscatis, sicuti poterat excipere executionem faciendam à debitore, si debitor non fuisset delinquens, ex authent. prasme. Codice de fideiussorib. autent. quod si debitor, C. de pignori lib. multis relatis aduersis alios contrarium sentientes sumat Farinac. q. 25. n. 171. Sanchez. c. 22. n. 79.

10 Sexto eadem ratione, si via executiva conueniri poterat, delinquens, & fideus etiam conueniri poterit, & obligari soluere; fideus enim non censetur privilegiatus, nisi in casibus à iure expressis l. 1. & ibi Cynus; Cod. de petitione hereditatis, l. quod placuit, ff. de iure fisci. sic Sanchez alios referens, num. 80. Non tamen poterit fideus conueniri coram iudice delinquentis, nisi instantia cepta fuerit contra delinquentem, sed necessario conueniendus est coram proprio iudice: quod latissime probat Barbosa in l. si constanter, §. in a. num. 19. ff. soluto matrimonio, cuius ratio mihi firma non videtur, illam tamen firmam putarem, quae ex privilegio fisci delimitur. Cum enim fisco concessum sit, ut nunquam conueniri possit, nisi coram proprio iudice, ex l. 1. & aliis, Cod. ubi causa fisci. l. 2. C. si aduersus fideiussorem, l. eum eorum, Cod. de sentent. & interlocut. omnium iudicum l. 1. Cod. de fidei instrument. lib. 10. l. si constanti, §. fin. ff. solu. matrimonio. Neque alicubi habeatur exceptio, cum cautela cepta est coram alio iudice, cetero in hoc casu coram proprio iudice esse conueniendum: consentit Farinacius, 1. part. fragment. verbo fideus, num. 185. Secus verò dicendum videtur, si iure hereditario succederet, aut post latam sententiam in causa appellationis, ex traditis à Peregrino de iure fisci, lib. 7. tit. 1. numer. 11. & 12.

11 Septimo si bona delinquentis condemnati insufficientia sunt ad satisfaciendum creditoribus, & fisco pro expensis factis in illis condemnatione, & bonorum publicatione; prius fideus satisfacere debet creditoribus, quam sibi. Tum quia creditoribus iam erat ius quæsitum, quod immitti non debet ob debitum postea contractum. Tum & præcipue, quia Princeps suis expensis debet delinquentes persequi, iuxta l. 1. Cod. de muliere qua se publicè commissit, sic Baiard. ad Clarum, quæst. 78. num. 169. lib. 5. Sanchez lib. 2. c. 22. n. 93. Bonacina disp. 3. de contractibus quæst. 8. punct. ultim. §. 4. sine. Esto contra tenet Peregrinus de iure fisci, lib. 5. tit. 1. numer. 193. Matth. de Afflic. cap. 1. §. & bona committentium n. 119. tit. qua sint regalia in visibus feudorum, nisi quod fideus in hoc agit, cum potius negotium creditorum infirmetur, tum ob expensas factas, tum quia transferatur debitum in potentiorum, qui est fideus. Adde punitionem delinquentium non creditoribus, sed reipublicæ pertinere. Idem quod dictum est de creditoribus fisco præferendis, dicendum est de poena imposta à fisco pro reparatione alicuius damni illati à delinquente: hæc enim poena præferenda est cuilibet aliæ poenæ fisco applicandæ, quia damnum passus est creditor, cui delinquentis iure naturæ satisfacere erat obligatus. Ergo fideus succedens in iuribus tam actiuis, quam passiuis delinquentis, hanc tenetur satisfactionem præstare, prius quam sibi bona delinquentis applicet, sic Farinacius quæst. 25. num. 189. vbi restatutur, si de iure fisci, & tradit Farin. supra n. 188. cum Couart. var. resolut. lib. 1. c. 19. num. 8. Claud. Battan. reg. crimin. 1. 10. num. 1. Sanchez lib. 2. cap. 22. n. 94. Clarius præc. l. 5. quæst. 78. num. 31. versic. vidi quandoque.

12 facta confiscatione liberatur delinquens ab omni obligatione satisfaciendi creditoribus; etiam si postea ad pinguiorem fortunam deueniat, quia tota obligatio satisfaciendi transmissa est in fisco, & extincta in delincente, iuxta textum in l. si debitor, in princip. ff. de fideiussoribus, ibi, si debitori deperitatio irrogata est, non posse pro eo fideiussorem accipi, scribit Italian. quæst. tota obligatio contra eum extincta sit. Idem colligitur ex l. 1. Cod. de fideiussoribus, sic Peregrinus de iure fisci, l. 5. n. 1. n. 55. Simancas de catholic. institut. n. 122. Valquez 1. 2. d. 169. cap. 2. n. 20. Sanchez l. 2. cap. 22. num. 86. & 87. Farin. 1. part. præcis quæst. 27. num. 176. & de hares. quæst. 190. n. 19. Bonacina disp. 3. de contractibus, quæst. 8. punct. ultim. §. 4. num. 3. Hoc autem intelligendum est primo, dummodo bona confiscata sufficientia sint debitis solvendis: nam solui pro illo si potentia suscepit fideus obligationem, sic Vasquez n. 21. Bonacina, supra, Sanchez n. 89. Farinacius quæst. 190. num. 29. Quocirca si aliqua debita remanserint insoluta, eo quod bona confiscata solutioni omnium non adæquarunt, & condemnatus redit ad pinguiorem fortunam, debet ex bonis denuo acquisitis satisfacere, quia obligatio satisfaciendi illis debitis non fuit extincta, sed suspensa, dum carebat satisfaciendi potentia, sic relati. Doctores

Secundo intelligit Sanchez n. 91 non manere delinquentem obligatum satisfacere creditoribus, si bona confiscata sufficientia solutioni fuerint, dummodo poterint creditores à fisco bona recuperare, & negligentia sua non recuperantur, fideus verò si non poterunt vel ex defectu probationis, vel quia magnis impensis opus erat, quia non videtur iustum absque culpa sua debito priuari. At hoc mihi difficile videtur, & oppositum credo probabilius, quia delinquens non est in causa, ut creditores ij careant probatione, neque quod in recuperatione debiti magnas expensas infirment, hoc enim alienum est à suo delicto, & primaia obligatione. Ergo non est cogendus illis satisfacere, cum iam quantum est ex parte sua plene satisfecerit, transferendo obligationem in fisco, aliis bis idem delictum cogetur soluere, primo cum bona sufficientia solutioni transferant in fisco. Secundo cum debitum effectiue soluit.

13 Verum si confiscatio non fuit omnium bonorum, sed partis, vel si facta fuit omnium bonorum, pars tamen illi restituta est, tunc fideus solui pro rata illius partis tenetur ad debitor, & similiter condemnatus pro parte restituta tenetur, decidit l. 1. Cod. de fideiussoribus, ibi, si Lyfius adempta parte bonorum, ex parte iussus est, non nisi pro parte, quam retinuit, creditoribus obligatus est. Ratio est manifestata, quia hæc obligatio satisfaciendi annexa est bonis confiscatis, quare si cum effectu non transferuntur omnia bona in fisco, sed solam partem, & pars relinquatur condemnato, pro parte tantum fideus, & condemnatus tenebatur, & inter utrumque obligatio diuiditur.

14 Dices, ex facto debitoris non potest ius creditorum fieri deterius: si autem postea delicto, & confiscatione facta creditores non possint à debitore integrum debitum petere, sed partem tantum, & aliam partem fisco, eorum ius deterius reddetur, quia in plures partes distinguitur. Ergo in hoc casu non est admittenda debitorum diuisio, sed dicendum utrumque teneri debita soluere, prout creditoribus placuerit.

Respondeo verum esse ex persona hæredi non immutari conditionem obligationis, sed posse creditores à quocumque hærede habente bona obligata sui debitoris integrum debitum exigere, l. 2. §. 1. ff. de v. oblig. At in casu præsentis aliter est dispositum, ut constat ex l. 2. vbi Bald. & Sal. Cod. ad legem Iuliam de vi publ. & l. si mario, ubi gl. ff. soluto matr. & dist. l. 1. c. de fideiuss. quia contra voluntatem ipsius debitoris bona fideus auferit, et quibus debeat creditoribus satisfacere. Iustum ergo est, ut liber pro rata obligationem: aliis si totam obligationem satisfaciendi debitori relinqueres, sæpe confiscatio partialis confiscationi absolute æquivaleret, neque vllam gratiam cerneretur facere, relinquens alia bona, si ex illis creditoribus debet fieri integra satisfactio: sic alios referens Sanchez l. 2. cap. 22. num. 88. & 90. Farinacius q. 25. num. 78. & 79. Simancas de catholic. institut. n. 122. Bonacina disp. 3. de contractibus, q. 8. punct. 4. proposit. 1. num. 3.

15 Sed quid si facta confiscatione omnium bonorum ex gratia Principis restituantur condemnato bona confiscata?

Respondeo in tali casu obligatio esse creditoribus satisfacere, quia hæc obligatio satisfaciendi, quæ transmissa erat in fisco ratione bonorum, iterum redit ad debitorem, si autem non omnia bona, sed pars restituitur, pro parte conuenit poterit, probat textus in l. 3. vbi Angel. Bald. & Salicet, Cod. de sentent. passis, & tradit plures referens Farin. q. 25. num. 178. & 179. Simancas de catholic. institut. n. 122. Bonacina disp. 3. de contractibus quæst. 8. punct. ultim. §. 4. proposit. 2. n. 3. Neque hæc obligatio creditoribus satisfaciendi excusatur ex eo, quod per negligentiam noluerit bona à fisco recuperare, quia sufficit habere ius recuperandi, ut conueniri possit, & debeat creditoribus soluere sic Farin. supra n. 180. ex text. in l. penultim. ff. de sententiam, passis gl. in l. 4. eodem tit. & Angel. in l. si debitor in fine, Cod. de vi. Hoc autem limitat Farin. num. 181. cum Sfortia Oddo. Perul. tract. de restitut. in integrum, 2. part. q. 97. artic. 3. per totum, n. 15. & sequ. & P. Anton. Auguit. cons. 110. n. 17. & sequ. lib. 3. non procedere quando confiscatis bonis debitoris fideus emississet proclama; ut intra certum tempus omnes creditores comparent, & doceant de suo credito: quo lapsò, & de credito non detecto amplius ad aliqd petendum non admittentur, dictane sic aliqua constitutione speciali, & consuetudine, vel statuone enim si creditores in potendo debito negligentes fuerint, cedent à debito, neque poterunt fisco, & conuenienter neque debitorum, cui bona sunt iterum restituta, molestari. Quia fideus iam aduersus creditores præscriptis, & præscriptione illa sui eorum extinctis, quo extincto amplius remittere non potest.

16 Tandem aduerto fideiussorem eandem nati de obligationem non esse satisfaciendi creditoribus, si forte fideus non satisfecerit quia fideiussor in defectum principalis sue cedunt, & decidit l. 1. Cod. de fideiussoribus, ibi, verum qui pro eo fideus iussor astringitur, conueniri possunt, & l. sententia Cod. eod. & tradit Farin. alios referens q. 16. num. 198. Sanchez lib. 2. cap. 22. num. 91.

Quæ sint alia pœnæ temporales præter confiscationem bonorum, hæretico impostæ.

- 1. Prima pœna est incapax testandi: censetur tamen probabilius non esse ipso iure nullum testamentum, sed annullandum.
- 2. Secunda est privatio successione ex testamento, vel ab intestato.
- 3. An sit incapax, vel indignus excommunicatur.
- 4. Censetur sententia de sentis durante hæresi incapax esse.
- 5. Hæreticus durante hæresi hereditatem sibi delatam restituere debet heredibus ab intestato, attento iure regio Castellæ, secus spectato iure communi, docet Sanchez.
- 6. Infirmitas supradicta sententia, et solum ob auctoritatem affirmativam est hæreticum occultum incapax esse successione.
- 7. Hæreticus reconciliatus capax est hereditatis, et legari.
- 8. Bona præter hæreticum hereditatem repudiare.
- 9. Legato alimentorum capax est hæreticus, quia non publicatur.
- 10. Communis sententia tenet eandem incapacitatem habere hereticum respectu donationis, ac habet respectu legati.
- 11. Spectato iure vigore contrarium est probabilius.
- 12. Tertia pœna est exemptio filiorum à patria potestate.
- 13. Non potest filio impuberi pupillariter substituere.
- 14. Neque obligatus est filius parenti hæretico alimenta præbere extra extremam necessitatem.
- 15. Fautores hæreticorum hæc pœna non puniuntur.
- 16. Quarta pœna hæreticorum est privatio domini in foris, si tunc habet locum hæc pœna ante sententiam declaratoriam criminis.
- 17. Servi transiunt in fidei servitutem ex multorum sententia.
- 18. Distinguitur inter servos Christianos, et paganos, et servi Christiani obtinent libertatem, pagani in servitutem fidei transiunt.
- 19. Quinta pœna est amissio cuiuslibet iuris, et obligationis, neque de sunt Doctores, qui dicant habere locum hæc pœnam ante sententiam.
- 20. Sed probabilis est sententiam declaratoriam requiri.
- 21. Debitores non eximuntur à debiti solutione, sed transiit obligatio in fideum.
- 22. Sexta pœna est, quod servanda non sit fides, eis data, et securitas promissa. Subintelligitur à privata persona, non à publica.
- 23. Septima pœna est destructio domus, in qua conventicula fecit, vel se occultavit.

1. Primam pœnam enumerare possumus incapacitatem testandi: cum enim à die commissi criminis omnia eius bona fisco addicta sint, intestabilis redditur: ve dicitur in cap. excommunicamus 1. §. credentes, de heret. ibi, si etiam intestabilis, ut nec test. liberam habeat facultatem, qui textus etiam de fautoribus hereticorum loquitur, à fortiori de ipso hæretico est intelligendus: et tradunt omnes. Solum est controversia, an ita hæreticus ante condemnationem incapax sit testandi, ve eius testamentum nullum sit ipso iure, an solum sit annullandum? Credo probabilis non esse ipso iure nullum, sed annullandum per sententiam: quod, meo iudicio, satis indicatur in supradicto textu cum dicitur: nec testandi liberam habeat facultatem: quia dicitur, alius diceret, nec testandi vllam habeat facultatem: sic docet Molin. Societatis I. 2. v. tom. 1. disp. 95. post medium, versus secundum est Valquez 1. 2. disp. 171. c. 1. num. 11. Sanchez alius relatis, lib. 2. cap. 24. n. 3. indicat Farinacius illum referens, §. 190. §. 6. n. 2. in fine. Valquez de testamento. cap. 9. §. 1. sub. 4. n. 11. §. 4. sub. 5. n. 164. Ratio est, quia secundum probabilem sententiam, quam supra docuimus, hæreticus non privatur dominio vtili suorum bonorum, & potestare in alios transferendi, quoque sententia condemnatoria, seu declaratoria criminis accedit. Ergo ex vi huius domini, & potestatis, sicut potestatis bona quolibet contractu valide est reuocabiliter alienare, poterit & testamento. Subdit verò Farinacius quæst. 190. num. 93. cum Rupert. Inquit verbo pœna versus c. item an hæres reconciliatus. Ioan. Calder. tract. de heret. rubr. de pœnis hæreticorum, §. respo. n. 3. hæreticum penitentem, & Ecclesiæ reconciliatum non posse testari de bonis acquisitis post aburitionem: quia ex supradicto c. excommunicamus, redditur intestabilis. At hoc non credo, quia solum redditur intestabilis ex bonis confiscationi subiectis, vt pote que non sunt delinquentis, sed sicut ac confiscatio non extenditur ad bona fœuita, & post sententiam acquisita, ve supra diximus. Ergo neque impotentia testandi ad illa debet extendi: fanteque l. reg. 4. Tauri h. d. l. 3. n. 4. lib. 5. recond. de Castro Sum. Mors. Pars 1.

pilat. vbi de bonis confiscationi non subiectis detur facultas restandi quibuscumque reis: & ita tradit alios referens Sanchez lib. 2. cap. 24. num. 4. & expresse Valquez opuscul. de testam. cap. 9. §. 1. num. 26.

2. Secunda pœna enumeratur privatio successione ex testamento, vel ab intestato, quæ videtur probari ex dicto cap. excommunicamus, l. 1. §. credentes, de hereticis ibi, nec ad hereditatis successione accedat, et in lege Manichæi §. 1. in fine, Cod. de hereticis, dicitur ipsi quoque volumus amoveri, ab omni liberalitate, et successione quolibet titulo venientes, et in lege Arriani, §. cunctis, in illis verbis, sua ex ultima voluntate, rebus qualitercumque relicti, Cod. eodem titulo & multis, comprobatur Ioannes Calderinus tractatu de hereticis, rubrica de pœnis hereticorum num. 2. Simancas de catholica institutione titulo 46. num. 55. et in Enchirid. violata religiois titul. 46. eadem rubr. de pœnis, num. 3. Farinacius de hæresi quæst. 190. num. 93. Quod verum habet, etiam in testamento militum legatum relicti, adhuc hæreticus illo privatur, vt ex expressa decisione lege vltimus Codicis, de hereticis ibi, infimas veniem errorem constitutum, hereticorum hereditatem, vel legatum, vel fideicommissum accipere etiam in vltimis militum voluntatibus, & tradit Albericus & Salicet. ibi Decian. tract. crim. lib. 5. cap. 44. num. 17. Petrus Gregorius synagm. iuris, lib. 3. cap. 8. num. 11. Carcer. tractat. de heretico. num. 15. i. quos refert, & sequitur Farinacius de hæresi, quæst. 190. numer. 95. Item non solum privatur hereditate ex testamento, vel ab intestato relicta, sed etiam contractu inter vivos, donatione scilicet, ex textu in lege Arriani, §. cunctis, ibi, siue de donationibus hereticorum conventicula. Codice de hereticis, sic plures relatis firmat Farinacius num. 96.

3. Difficultas autem est, an ita hæreticus priuatur successione ex testamento tempore hæresis, vt illius incapax sit, vel solum sit indignus Nam si incapax est successione, omnia quæ illi deferuntur, aut relinquuntur, non fisco, sed venientibus ab intestato proueniunt lege si quis mihi bona. §. si quis plane digessis de acquirendis hereditat. lege 1. & ibi communiter omnes. Codice de hereditibus instituitur. At si capax est, sed indignus, fisco, & non venientibus ab intestato applicatur, lege Papianus §. meminisse, et lege cum talibus, §. sine digessis de his, quibus, vt indignis, lege 1. digessis de iure fidei, & tradit alios referens Farinacius questione 25. num. 139. Sanchez lib. 2. cap. 14. num. 32.

4. Negari non potest communem esse sententiam hæreticum durante hæresi incapax esse qualibet successione, & legari: constat ex Doctotibus, quos exactè referunt Farinacius de hæresi, questione 190. numer. 93. et sequentibus, Sanchez libr. 2. cap. 14. num. 32. et 35. Principium fundamentum delimitur ex dicto cap. excommunicamus, §. credentes, vbi aperte dicitur, neque ad hereditatis successione accedat. Et licet de credentibus, fautoribus, acceptatoribus hæreticorum loquatur, quando excommunicatione notati sunt, & contemnunt intra annum satisfacere, non obstat, quominus de hereticis efficacius intelligatur, quia hæreticus est fictione iuris, qui ob fautoriam hæresi excommunicatione notatur, & intra annum satisfacere contemnit. Si ergo de hoc heretico intelligitur, à fortiori intelligendus est de illo, qui verè, & propriè hæreticus est: & ita hunc textum intelligunt Doctores communiter, vt viderè est in Farinacio. in prædicto loco. Neque aliquid fundamentum videtur pro hac sententia firmum: vt bene extendit Sanchez contrarium sentiens libr. 2. cap. 14. num. 31. Nam illud quod defumitur ex crimine læsæ maiestatis, quod aliqui magni faciunt, quod reddit committentiam filios incapaces qualibet successione siue ex testamento, siue ab intestato. lege quisquis, §. filij, Codice ad legem Iuliam maiestatis, ibi, ab hereditate, et successione habentur alieni, & nullus, testamentis extraneorum nihil capiant. Quod à fortiori dicendum est de ipsis delinquentibus; vt multis comprobatur Farinacius de crimine læsæ maiestatis, questione 102. num. 73. Menochius de presumptione libr. 5. presumptione 45. num. 21. Cum ergo crimen læsæ maiestatis diuina grauius sit, in illo hæc pœna locum habere debet. Hoc autem fundamentum, vt bene comprobatur Sanchez libr. 2. cap. 28. num. 5. circa finem, infirmum est: non enim pœnæ extendendæ sunt de vno casu ad alium grauiorem, si in grauiori non sunt expressæ: id enim solum probat posse conuenienter extendi, non tamen extensas de facto esse.

5. Ex hac resolutione communi sequitur debere hæreticum durante hæresi restituere hereditatem sibi delatam hereditibus ab intestato venientibus, quia cum ipse incapax sit illius alius acquirat. Non ergo habet titulum ad retinendum, & in hac illatione omnes consentiunt, quam illationem etiam Sanchez supra relatus num. 34. admittit attento iure regio Castellæ, quia in lege finali, titulo 7. parte 6. dicitur, Efo mismo serua, si algun Christiano es abledicido por su heredero a algun hereje, Moro, o Iudao, calatal heredat, eà que fuesse abledicido alguno de los, auerliac en los mas propinguos parientes del testador, ennel Rey. Et licet de sola hereditate

DE
VSTRO
ALAY
TOM,
II

ibi sic sermo, idem est de quolibet alio legaco, iuxta *reg. 5. leg. Instit. de legatis*, ibi *legari autem illi solum potest, cum quibus testamento factio est*, id est, iis, qui possunt in testamento heredes institui? ut explicat ibi glossa; & loquens de apostata videtur hac capacitas constituta in *l. regia 5. tit. 2. 5. p. 7. ibi, Apostata no puede ser establecido por heredero de otros, en ninguna manera, o manda donacion, que le vbiessen fecho, o que el fiesse a otro, no valga des de aquel dia, que el apostato.*

At attento iure communi Sanchez inquit, sibi probabilius videtur hareticum incapacem non esse successione, nec donationis, sed solum esse indignum, ac proinde ante sententiam ea omnia ab illo auferri sicut tanquam ab indigno: adducit pro se Imolam *cap. 2. n. 44. de testament.* Lellium *lib. 2. de instit. cap. 19. d. 5. n. 2. 5. 2. Mol. tom. 1. de instit. disp. 154. vers. e. felicit.* & *tom. 3. disp. 65. n. 19. statim in princip. Azor tom. 1. institutionum moralium lib. 5. cap. 8. q. 1. Rojas singul. fidei singul. 79. n. 2. Decian. practiar. crim. lib. 5. cap. 4. n. 17. Ceter. tract. de haretic. n. 151. vers. imo tunc sicut vnde dicit. Mouetur, quia nullo textu iuris communis hac incapax sitatur est.*

6 At hoc facile repellitur ex *supradicto. e. excommunicamus* ponderatione a nobis facta. Neque in iure regio video decisionem aliquam specialem, que obliget ad affirmandum hareticum incapacem esse successione, quae tamen non obliget itante iure communi. Nam *l. regia. in tit. 7. p. 6. vbi* deciditur hareticam, in qua hareticus, Maurus, aut Iudaeus constitutus est deuenire ad propinquos parentes, explicari poterat de haretico, Mauro, & Iudaeo per sententiam declarato Et eandem explicationem adhibere possemus *l. regia 5. tit. 2. 5. p. 7. vbi* dicitur, apostatam non posse heredem institui, id est, apostatam declaratum, & cum nullo subditur, delegatum, & donatio illi facta, vel quam ille alteri facit non valet: a die commissi criminis, intelligi potest, non valet irrevocabiliter, factaque huic explicationi ipsa *lex regia 4. tit. 2. 5. p. 7. vbi* specialiter dicitur non debere valere donationem, & a die, quo per sententiam iudicatus est hareticus. Ergo in iure regio non est aliquis textus manifeste probans hareticum occultum, & per sententiam non declaratum incapacem esse successione, sed ad summam probat esse quidem incapacem irrevocabilis successione, ac revocabilis capacem esse. Quae explicatio etiam adhiberi poterat textibus adductis iuris communis, specialiter textu *excommunicamus. 5. credentes, de hareticis*, vbi dicitur, neque ad hereditatis successione accedat, ut non accedat irrevocabiliter, dum per sententiam non est hareticus declaratus.

Quapropter censo neque iure regio, neque iure communi expresse probari incapacem succedendi hareticum occultum & per sententiam non declaratum. At nihilominus in consulendo, & iudicando a communi sententia recedendum non est, sed absolute affirmandum hareticum durante haretici incapacem esse cuiuslibet successione, & legati. Neque sicut in tali hereditate locum habere, sed applicandam esse hereditatem ab intestato: neque alia ratione ducor efficacia, nisi quia est communis sententia, que omnia noviter probat Valquez *opus. de testament. c. 9. q. 4. dub. 2. n. 122.* Reputat tamen hoc limitandum esse, ut non procedat in hereditate, & legato relicto ei, quem scis esse hareticum: quia tunc in penam peccati, quod incapacem, vel saltem indignum institueris poterit sicut hereditatem, & legatum occupare: & probat textus in *l. que de Samaritanis C. de hareticis*, ibi *de latam ipsius successione vendicat sicut*, interim tamen, quod non pronuntiat sicut sententiam condemnatoriam hereditatem ab intestato applicatur: sic Simancas *de cathol. instit. tit. 46. n. 56. Azor tom. 1. instit. moral. lib. 5. cap. 8. q. 4. 1. & lib. 8. cap. 12. q. 8. Farinacius de haretis, q. 190. num. 104. Sanchez lib. 2. cap. 14. numer. 38. & 39.*

7 Dixi hareticum durante haretici incapacem esse hereditatis & legati. Nam postquam ab illa absolutus fuit, & Ecclesia fuit reconciliatus, capax omnino est? quia cessat ea incapax: sic fecerunt omnes Doctores. An vero capax sit, si ab illa penitur, interim dum non absoluitur, negat Valquez *2. 1. 2. disputat. 169. cap. 3. in principio & dicit. opuscul. de testament. cap. 9. §. 4. dub. 2. num. 123.* sententia Simancas, est dubius, *de cathol. instit. tit. 9. numer. 125.* Mouetur quia interim dum non absoluitur, in haretici censetur perire. At credo probabilius incapacem esse, non solum in foro conscientiae, ut docet Sanchez *lib. 2. cap. 14. num. 40.* sed etiam in foro exteriori, si de vera penitentia contet; quia est excommunicatio tollatur per absolutionem, & non per penitentiam: at haretici sola penitentia auferitur, sed incapax succedendi non pronunt ab ipsa excommunicatione, sed ab ipso peccato haretis. Ergo sublati peccato per penitentiam incapax omnino tollitur.

8 Ex his inferre hereditatem, & legatum relictum haretico, non solum posse ipsum hareticum, sed debere repudiare, quia secundum nostram sententiam incapax est illius. At retenta contraria sententia, esse quidem incapacem, dum per sententiam non condemnatur plures Doctores censent repudiare non posse, quia talis repudiatio creditur in fidei fraudem: sicut non potest licite debitor in fraudem creditorum hereditatem sibi delatam repudiare, esto possit valide.

At dicendum est repudiationem haretici factam ab haretico & validam esse, & licitam. Tello *l. 4. Tauri, num. 62. & leg. Valquez 1. 2. disp. 172. cap. 3. n. 13. & leg. 1. de pueris & de testament. cap. 9. dub. 6. n. 24.* Ratio est, quia nulli prohibita est talis repudiatio, quia solum haretico prohibuit esse alienare quod suum est, & sicut obligatum: non autem prohibuit esse omittere acquirere, quod alienum est: & sicut deuenire potest. At repudiatio hareticis est quadam alieni iuris acquisitionis omittio: cum ergo prohibita hac haretico non sit, poterit licite fieri. Neque obstat *l. in fraudem 45 ff. de iure fidei*, vbi videtur repudiari alienationem rerum, que possidentur a damnato, cum omittione acquisitionis. Inquit enim Imperator: In fraudem filii non solum per donationem, sed quocunque modo res alienate reuocantur *Idemque iura est est non queratur, aque enim in omnibus fraus puniatur.* Non inquam obstat, quia ut recte respondit Valquez *disp. 172. c. 3. circa finem Tello dicit. l. 4. Tauri, n. 64. & Sanchez 2. c. 14. n. 53.* In supradicto textu non est sermo de renuntiatione hereditatis delatae, sed de alienatione iuris que sit facta in fraude filii, siue per alienationem transferatur dominium, siue non: hoc enim verum significat dictio *illa, est non queratur*, quia ad fraudem filii faciendam impertinet est, quod per alienationem ius alteri queratur, aut non queratur.

9 Sed inquires primo, quid dicendum de legato alimentorum, an illius capax sit hareticus dum in haretici persequatur. Et quidem hoc legatum habet tractum successione, ita ut tot censentur facta legata, quot sunt anni, quibus legatum cedere debet *l. si cui praescriptio ff. quando dies leg. ced.* Quapropter omnium illorum alimentorum, quae post abolitionem, vel penitentiam haretis succedunt, capax erit, ita ut sicut nullo modo ea occupare possit. Illorum tamen, quae tempore haretis cedunt existant Sanchez *l. 2. c. 14. n. 43.* capax est hareticum, sed sicut ea viiurpare possit, cum pronuntiat sententiam condemnatoriam ea inuenit inter delinquentis bona, quia illa sunt bona praesentia, Ceterum credendum est alimenta nullo modo publicari, nisi si illorum incapax est hareticus tempore haretis, non sicut, sed hereditatem ab intestato debent applicari. Si autem capax est, aliter quam capax est cuiuslibet alterius donati, sit sine capacem esse irrevocabiliter, nam aliorum legatorum in sententia Sanchez capax reuocabiliter censetur. Ergo aliqui speciale concedi debet huic alimentorum legato: sicut concedit expresse *l. 3. ff. de his qui pro non scriptis habent in iura glo. 1. ff. de cuius 1. ff. de aliment. & cibor legat.* vbi de damnato in metallum, & postea restituito dicit Imperator tempore damnationis recte cepisse alimentum, & post restitutionem ei deberi. Ergo dicendum est, hoc legatum etiam durante haretici non publicari: sic absolute de confiscatione loquens, tenet Farinacius plures referens *q. 23. n. 145* indicat Valquez *disp. 169. cap. 2. fine.*

10 Inquires secundo, quid dicendum sit de donatione facta haretico? An illius incapax sit, sicut est incapax hereditatis, & legati? Communis est sententia idem iuris esse de donatione ac de legato, & hereditate; ac proinde incapacem esse haretici durante haretici cuiuslibet donationis inter viuos, & donati reddendum esse, neque per sicut publicandum nisi in casu quo donator fecit haretico donare, sic videtur probare *l. Arriani, §. cum C. de haret.* ibi, *sine de donationibus hareticorum conuentualibus sine ex ultima voluntate, &c. fauet e. in eos, de hareticis*, vbi prohibetur Episcopis, & clericis aliquid haretico conferre: *lib. nihil conferant*, quod tam de ultima voluntate, quam donatione inter viuos intelligi glossa. Sed ratio prohibitionis illa esse non potest, nisi incapax haretici. Ergo hareticus incapax est cuiuslibet donationis, sicut & successione. Et iure nostro regio non potest videri comprobati, *ex d. l. 1. tit. 25. p. 7. ibi, Apostata no puede ser establecido de otros por heredero, en ninguna manera, o manda, o donacion que le vbiessen fecho, o que el fiesse a otro no valga desde aquel dia, que el apostato Item l. 4. tit. 26. p. 4. dicitur: E aun decimos que no debe valer su testamento, ni donacion, ni vendida que le fuesse echa, ni la que el fiesse a otro de los vyo, del dia que fuesse inugado por hereje en adelante.* Vbi videtur eodem modo loqui de successione ex testamento, ac de donatione, & vtriusque hareticum incapacem esse: & ita tenet Buttiguar in *l. si quis C. de haret.* glossa, & Hostiensis in *e. in eos de hareticis, verbo, nihil conferant.* Motian. Socin. n. 3. & 4. Bonifac. de Vitalinis *rub. de crimine haretis n. 6. vers. item non possunt.* Quemada *q. 8. §. 18. Azor tom. 1. instit. moral. lib. 5. c. 8. q. 1. & lib. 8. c. 12. q. 8. Farinac. de haretis q. 190. n. 96.*

11 Verum attento rigore iuris, credendum probabilius validam esse donationem factam haretico, neque ipsam ante sententiam obligatam esse restituere, illa vero, secuta sicut perire: sic Thomas Sanchez *lib. 2. Decal. c. 14. n. 36.* Ratio est, quia nullus est textus, qui hanc donationem annullat. Nam textus in *l. Arriani*, non probat donationem inualem esse, sed non debere fieri non quia hareticus incapax sit, sed quia est indignus: & idem est de textu in *cap. in eos.* Leges autem postri clarius indicant non valere: cum non addant ipso iure, vel ante sententiam non est cur sic actum annullemus; quia in casu dubio pro valore actus standum est. Neque eodem modo leges regiae procedant in successione ex testamento, ac in donatione. Nam in successione ex testamento vtuntur verbo, *non potest, ibi, no puede*

ser establicido por heredero, no le pueda ser de ja demandada en testamento. quod verbum indicat annullationem actus ob defectum potentiae. vt bene probat Sanc. lib. 6. de matr. disp. 38. num. 20. at in donatione tale verbum non inuenitur, sed solum dicitur, no vala. Item & precipue in lege regia sine titulo, 7. part. 6. hereditas delata heretico, Mauro, vel Iudæo, declaratur hereditibus ab intestato pertinere, & non filio regio, quod de donatione non cauetur. Ergo inde clare constat aliter interpretari esse hereticum successione ex testamento, quam donationis. Ad de. leges supra dictas eodem modo reddunt inhabile hereticum ad acceptandam donationem sibi factam, sicuti reddunt inhabilem ad donandum, & contrahendum; at ad donandum, & contrahendum non reddunt ipso iure inhabilem, & incapax, sed post latam sententiam; vt ex dictis constat. Ergo neque etiam reddunt inhabilem ad acceptandam donationem.

12. Tertia pena est exemptio filiorum a patria potestate, propter paternam heresim: dicitur in e. quicumque §. filiorum, de hereticis, l. 6. ibi, filiorum autem filiorum emancipationem, quorum parentes post emancipationem huiusmodi, etiam apparuerint ante ipsam a via veritatis ad hereticam superstitionis inuersionem delinisse, nullius volumus esse momenti, voluit factam de hominibus sui iuris cum, dignum sit, vt propter tantam inuersionem delicti, filii esse in parentum hereticorum deserviant potestate. Ex quo textu videtur a die commissi criminis filios eximii a patria potestate; quia hæc exemptio adducitur pro causa, quare non valet emancipatio ante declarationem factam: & ita tenet gl. ibi. Reperit inquit, verbo pater, versic. item in fine & ibi Mandol. littera T. Pegna dicitur quæst. 116. comm. 164. Thomas Sanc. lib. 2. c. 2. n. 6. Fatim. de heresi, quæst. 197. §. 3. num. 29.

13. Hinc fit patet sic effectum hereticum non posse filio suo impuberi pupillariter substituere, hoc est, pro eo facere testamentum. Nam ad testamentum condendum requiritur necessitas patri potestatis, quia nemo condere potest testamentum pro eo quod extra eius potestatem existit. L. §. de vulg. ar. et pupill. §. 1. Infit. de pupill. substit. & etiam Pegna, & Sanchez, supra.

14. Secundo fit non esse obligatum filium parenti heretico alimenta præbere extra extremam necessitatem. Tum quia pater non tenetur hæc alimenta filio præbere extra necessitatem extremam. Ergo neque filius parenti, quia efficacius pater obligatur alteri filio, quàm econtra: quod autem pater non tenetur filio heretico alimenta præbere, probatur, quia potest illum extrahere, autem, vt cum de appellat. cognos. §. casus, versic. si quis de predictis, at quocies filius exheredari potest, postest et alimenta ei deperari: vt plurius comprobatur Molin. de primog. lib. 2. c. 16. n. 1. et leg. quia hereditas loco alimentorum succedit. Tum etiam quia filius exemptus a patria potestate reputatur extraneus. Extraneus autem non tenetur heretico alimentum præbere extra causam extremam necessitatis. Ergo neque filius: & ita tradit relato Surdo de aliment. tit. 7. q. 2. n. 6. Sanchez lib. 2. cap. 24. num. 7. Nauar. in 2. part. decret. tit. 1. de consuetud. c. 27. versic. quod fautores. Decian. tractat. crimin. lib. 1. c. 1. n. 29. et c. 44. n. 28. Bartholom. Vgolin. tract. de consuet. 1. part. in glossa receptoros, §. 2. n. 8. Fatimacus quæst. 182. §. 1. num. 13. Vbi plurius comprobatur in casu necessitatis prius subueniendam esse parenti, fratri, vel cognato heretico, quàm extraneo, ob sanguinis coniunctionem.

15. Aduerto tamen fautores, & defensores, & receptatores hereticum non puniri hæc pena, vt eorum filij ab eius potestate liberentur: quia nullo iure cauetur, & supra dictus textus solum de heretico loquitur, neque penam extendendam: sic docuit Pegna comment. 165. Sanchez, illo c. 22. n. 5. Fatimacus quæst. 197. num. 29. sine.

16. Quarta pena est priuatio domini in seruos, ex cap. absolutus, de hereticis, vbi dicitur, absolutos se nouerint a debito fidelitatis domini, & totius obsequij, quicumque lapsis manserint in heresim aliquo pacto quacumque firmitate vallato tenentur adstricti, & docent omnes.

Sed est dubium, an hæc pena locum habeat ante iudicis sententiam, sicut diximus de priuatione patriæ potestatis in filios: Et credo locum non habere ante iudicis sententiam, sicut diximus de priuatione patriæ potestatis in filios: Et credo locum non habere ante sententiam iudicis: quod satis probat supra dictus textus absolutus, quia a debito totius obsequij liberat eos, qui tenebantur adstricti, qui manserint in heresim lapsi sunt. Requiritur ergo esse heresim manifestatione, inquam, principali, & precipua qualis est per sententiam.

17. Secundo dubitatur, an tunc serui exempti ab obsequio domini heretici obtineant libertatem, an verò in filii domini transeant cum reliquis bonis confiscatis: Negant obtinere libertatem, sed tranire in filium Ioan. Andr. Geminian. Francus, & alij in e. quicumque §. vltim. de hereticis in 6. & Ioann. Annanias, & Marian. Socin in cap. vlt. de hereticis Mouentur, quia nullus est textus hanc illis libertatem concedens: nam dictum e. absolutus, solum eximit illos a debito obsequio domini, sicut vallos eximit a debito fidelitatis, quod stare optime potest, etiam si filius in domino succedat, sicut stat exceptio vallati a debito fidelitatis. Ferd. de Castro Sum. Moys Pars 1.

debita domino heretico, etiam si alteri Principi subdatur. Item in l. Manichæos. C. de hereticis, vbi dicitur, seruos extra noxam esse volumus, si dominum sacrilegum euitantes ad Ecclesiam catholicam seruitio fideliori transferant. loquitur de his, qui fidei suscipiunt per Baptismum: qui quidem ratione fidei susceptæ a debita tunc seruitute liberantur: non autem loquitur de mancipiis Christianorum, qui in heresim lapsi sunt. Ergo nullus seruos obtinet libertatem: & sic reputat probabile Sanc. n. 9.

18. Verum tenendum est cum eodem Sanch. n. 10. Pegna 3. part. comm. 268. vers. sed de seruis quæstionem est Mol. 1. tom. 10. de disp. 40. Azor. 1. part. lib. 8. c. 12. q. 7. Decian. tract. crim. lib. 5. cap. 44. n. 28. Fatim. de heresi. q. 197. §. 3. n. 30. & alijs apud ipsos, seruos Christianos eximii a seruitute, seruos verò paganos, vel hereticos in seruitute filii permanere. Mouer ea precipue ratio, quia esto hæc libertas seruis Christianis non sit in iure expressa: at est factis insinuata in sup. l. Manichæos si enim seruus alicuius heretici suscipiens fidem eximitur integræ seruitute in præmium fidei susceptæ, quia iudicat Ecclesia fideliori seruitio se mæcipare. Eadē ratione integrè debet, eximi, qui iam fidē suscepit, & in ea vult perseverare, cum eius dominus Ecclesiam deserit, quia sua perseverantia testatur fideliori se seruitio mæcipare. At seruo pagano, vel heretico nullibi conceditur hæc libertas: & cum inter bona dominorum reputentur, rem in bonis si de acquir. rer. dom. l. vlt. §. vlt. C. de verb. significat. & probat late Andr. Tiraquell. in l. si nunquam, C. de reuocand. donat. in illis verbis, donat. largitus, q. 17. n. 323. & 324. efficitur sanè cum alijs bonis confiscatis ad filium tranire. Si seruus nondum est baptizatus cum dominus in heresim incidit: at tendit baptizari, & est catechumenus, censet optime Pegna supra comm. 168. vers. an autem similiter serui catechumeni, consonū esse vt libertate donentur, & sui iuris efficiantur, quia hoc pertinet ad catholicæ religionis augmentum: & quia catechumenus in deuotione, & fide Ecclesie perseverans membrū Christi efficitur, & vniuersis de presbytero non baptizato. Debet ergo gaudere priuilegijs Christianorum. At iure ipso liberus non eis concessa, quia nondum est Christianus, & confert Sanchez, cap. illo 2. n. 11. Quod si seruus infidelis dominum apostatam de fide bono zelo, Inquisitoribus denuntiauerit, etsi nullibi inueniatur concessa illi libertas: certe danda illi est, precipue si spes subit facilius ad fidem conuertendum sic Pegna, & Sanchez supra. Tandem aduerto acquisita semel, a seruis libertate nunquam ad seruitutem pristinam redire: etiam si eorum domini ad fidem reuertantur, & omnia bona illis restituantur: iuxta cap. vrgentes, de hereticis, quia libertas quocumque modo data non reuocatur, l. 1. c. 2. si aduersus libertatem, Pegna, supra Sanchez, n. 12. Simanc. de catholicis, in fit. tit. 6. l. 1. n. 9.

19. Quinta pena hereticorum est amissio cuiuslibet iuris, & obligationis etiam iuramento vallata, ex supra dicto. et. c. absolutus, de hereticis. Nam communiter Canonistæ extendunt locum illum ad omnia delicta, & ad quascumque obligationes, vt videre est in glossa ibi. Abbate n. 1. & alijs pluribus relatis a Farin. q. 188. num. 57. Dubium solum est, an requiratur sententia saltem declaratoria criminis, vt debitores exculentur a solutione debiti præstanta hereticis: Plures censent sufficere, si heresim manifesta sit ex facto, vel ex testiu depositione etiam per sententiam nota non sit quia textus in supra dicto. cap. absolutus, solum expostulat esse heresim manifestam: & verbum absolutus indicat sententiam latam. Item a die commissi criminis ante iudicis heretici dominiuum suorum bonorum, & consequenter iurisdictionis, & obligationis, & filio est applicandum. Ergo filio est debitum soluendum, vt prope domino succedenti in actione, & iure quod delinquens habebat: sic Syluest. verbo hereticus, §. 1. num. 14. & Azor. 2. p. lib. 8. cap. 13. q. 1. Pegna 3. p. direc. comm. 168. vers. postremo. & in seq. qui incipit, & quid hoc verissimum est. Videtur manifestam heresim vocate eam, quæ in actum extremum prodit: quia cognita affirmare videtur debitores, & vasallos, ab omni obligatione dominis hereticis facta esse exemptos. Farinac. iis videtur consentire supra n. 68.

20. Nihilominus credo probabilius posse, & debere debitores heretico soluere debita & obsequia alia debita præstare, dū per sententiam eius crimen declaratum non est: sic plurius comprobatur Burlat. lib. 1. c. 14. n. 18. et leg. & Azor. supra quæst. 2. Dixi debitorem heretici non posse debitum heretico soluere post condemnationem secus ante condemnationem Sanch. lib. 2. c. 24. num. 8. Ratio est, quia filius ante sententiam saltem declaratoriam criminis bona hereticorum occupare non potest, vt dictum est, & decidit cap. cum secundum leges, de here. in 6. ibi. sententia fuerit pronuntiata. Si autem debitores hereticis non deberent soluere, sed filio iam filius ante sententiam bona hereticorum occuparet. Item hereticus post crimen commissum interim dum sententia declaratoria non succedit, non priuatur possessione, & administratione suorum bonorum. Ergo ratione huius possessionis, & administrationis debita illi debent solui, & obsequia præstari. Neque obstat cap. absolutus, nam explicandum est non de quacunque manifestatione, sed de manifestatione precipua, quæ est iudicialis. Secundo respondeo a die commissi criminis excentis in actum extremum probabile esse, debitores absoluti a debito soluendo hereticis, indigere tamen sententia declaratoria criminis, vt effectus plenus illa absolutio fortiatut sicut,

DE
VSTRO
ALAY
TOM,
IIII

ficut à die commissi criminis sunt omnia bona haereticorum fisco addicta: indiget fisco sententia declaratoria criminis, vt ea occupare possit, ad confirmationem respõdeo fisco à die commissi criminis habere dominium directum in bona haeretici, non tamen vile, nisi sententia accedat ea de causa haeretico denegari non possunt debita, & obsequia praestanda, dum non est sententia.

21. Vnum tamen est omnino certum, debitores, etsi à die commissi criminis eximantur ab obligatione soluendi debita haereticis, & vasallos à debito fidelitatis suis dominis, non tamen ita esse exemptos, vt eorum debita, & subiectio extinguatur omnino: succedit enim fisco in credito, & in dominio, si alij vocati non sunt: sic tradunt vterque Abbas in cap. fin. de haeretic. Marian. Societ. num. 1. Ioan. de Anania num. 2. c. 3. Felio. in princ. quos refert, & sequitur Fatnac. quast. 189. n. 68.

22. Sexta poena haereticorum est, quod fides eis data, & securitas promissa seruanda non sit: si enim, vt inquit, Fatnac. quast. 197. num. 24. tyrannis, pitatis, caeterisque publicis praedonibus, quia corpus occidunt, fides seruanda non est: longè minus haereticis, qui animas occidunt, seruari debet. Item bannito pro capitali delicto, quia hostis publicus, pax seruanda non est. Ergo neque haeretico, sic pluribus relatis comprobant Petrus à Plach. in episc. de iud. lib. 1. cap. 39. in fine, n. 11. Simanc. de catho. instit. tit. 46. n. 52. c. 7. q. 2. Kotas singul. 63. Clarus in pract. §. haereticus. n. 16. Locius Zechus sum. 1. p. tit. de fide, cap. 11. de haereticis. n. 16. Fatnacius quast. 197. num. 24. Hoc autem limitandum est, vt procedat in fide, & securitate data haeretico à priuata persona, secus à publica persona, seu Principe habente potestatem illam concedendi, haec enim seruanda est secus ahaeretic. Simanc. Petrus à Plach. Locius, Zech. & Fatnac. supra. & Menoch. consil. 106. num. 226. c. 227. Decian. tract. crim. lib. 5. cap. 20. num. 55. Ratio esse potest, quia seruare tunc Principem hanc fidem in bonum commune cedit maxime, secus procedit in priuata persona, quae hanc securitatem promittere non potest. Ex quo fit, si Inquisitor, promittat haeretico gratiam facturus si veritate fateatur, & ipse haereticus sub spe gratiae consequenda haereticum confitetur, teneatur Inquisitor fidem datam seruare, quia illa dare poterat: concessa enim est Inquisitoribus ampla potestas poenas temperandi, ex e. vt commissi, de haereticis. in 6. sic Pegna direct. 3. p. com. 23. versum in hac premisione Fatnac. quast. 81. n. 296. At si omnimodam impunitatem promississet, quia hanc promittere non poterat, alij seruare non debet: sic Pegna, & Fatnac. supra. non tamè ad poenam ordinarij, sed ad extraordinariam condemnandus est, quia dolose fuit talis confessio extorta.

23. Septima poena haereticorum est, vt eorum domus, si in ea conuenticula fecerint, & haereticum docuerint, funditus euertatur, nullo vnquam tempore repetanda: & idem est, de domo, in qua se occultauit, ne caperetur ab Inquisitoribus, etiam si aliena sit, quia reputatur eius dominus fauorem illi praestare, sic multis constitutionibus comprobant Zanch. tract. de haereticis, cap. 39. c. 40. Pegna direct. 3. part. comment. 9. circa finem Fatnacius quast. 190. §. 2. à n. 30. Quocirca vt dominus hac poena excusetur, debet comprobare ignotanter processisse, & absque eius consentu haereticalia ibi fuisse commissa: vt satis indicat constitutio Alexand. IV. edita anno 1257. incipiens, felicitis recordationis, quam adducit Franciscus Pegna inter literas Apostolicas, fol. 27. ibi, nisi legitime conseruit praedictarum domorum dominus penitus innocens, & profusus, inculpabilis existisse quae constitutio confirmata est à Clemens. IV. anno 1265, in alia constitutione incipiente, Ad extirpanda cuius meminit Pegna supra pag. 63. At si non ex consentu domini domus, sed ex consentu conductoris ibi haeretici conueniunt, non destruitur domus, sed conductor alius poenis punitur, vt haereticorum fautor, scilicet poena pecuniarie, verberu, & exilij iuxta conditionem personae, ex text. in l. Arriani, §. cunctis, versum de priuata ad iudicij, C. de haer. & tradit Decian. lib. 5. c. 51. num. 50. Fatnacius quast. 190. §. 2. n. 39. Adde aliquando domus aliena destruitur, etiam si dominus illius ignorauerit crimen in illa commissum, si talis destructio ad publicam vilitatem, & reuerentem conuenire iudicatum fuerit; restituo tamen pretio domino domus, quod raro contingit, nisi in crimine nimis publico, & scandaloso. Simancas de catho. instit. tit. 46. n. 91. c. in enchirid. tit. 67. n. 14. Zanch. tract. de haereticis, c. 39. Fatnacius num. 37. & faciunt ea, quae congerit de crimine laesae maiestatis quast. 116. à n. 28. ibi enim probat, si domus committit crimen laesae maiestatis hypothecata sit vxori, vel alteri, neque delinquens habet alia bona, quae loco domus subrogentur, non posse domum destrui, nisi fisco ex proprijs bonis illis satisfaciatur, quia aliàs sequeretur absurdum, quod vxor, vel creditor innocuus hypothecam amitteret: consentit Clarus quast. 82. verbo statutum §. num. 4. versum. in Baiard. ibi num. 98.

DISPUTATIO VI.

De poenis corporalibus haereticorum.

Haec poena comprehendit sub poena carceris, exilij, tritremis, verberum, & mortis, de his breuiter est dicendum, quibus imponantur, & quando.

PUNCTVM I.

De poena carceris.

- 1 Poena carceris imponi potest, & saepe imponitur.
2 Hanc poenam perpetui carceris haereticis debitam, potest Episcopus cum Inquisitoribus mitigare, & ad tempus tantum imponere.
3 Qualis debet esse carcer, ad quem haereticus condemnatur.
4 Post condemnationem rei mitigatio poena poenis solum Inquisitorem generalium in Hispania residet.

Hanc poenam haereticis poenitentibus imponi posse, & saepe imponi, nemini est dubium, cum expresse causa sit in e. excommunicatus, l. 2. de haereticis, ibi si qui autem de praedictis, postquam fuerint deprehensi redire voluerint ad agendam poenitentiam, in perpetuo carere damnantur, glossa in, Hostiens. Abbas, Bartio, & alij communiter. Verum ad perpetui carceris non omnes haereticos poenitentes damnantur, etsi de rigore iuris damnari possint; sed illi tantum, qui post publicationem testium errorem suum fateantur plenè, & poenitentiae signa ostendant: sic Simancas de catho. institution. tit. 47. n. 29. c. sequentibus c. in enchirid. violata religio. tit. 58. de poenitentia. n. 7. Afflicti in constitutione de haereticis & Pacterenis rub. 1. sub. num. 36. Fatnacius quast. 193. num. 103. Ioan. Rojas tractatus de haereticis p. 2. n. 197. c. sequentibus Pegna direct. 3. p. 93. com. 142. vbi refert in huius confirmationem quandam institutionem H. spalensem. Ex quo fit ad perpetuum carcerem non esse damnandum eum, qui errorem suum fateatur, antequam dicta testium ei publicata sint, quia tunc non videtur in errore suo satis deprehensus, iuxta dict. cap. excommunicatus, secus vero si post publicationem testium, quia tunc vnde quaque deprehensus est non solum corpore, sed mente, quia conuictus est. Secundo fit ad perpetuum carcerem nullo modo damnari posse, qui solum de haeresi suspectus est, quia haec poena solis delictis à fide imputantur. Vmbert. Locat. in iudic. inquisit. verbo suspicio num. 31. Repet. Inquisitor. in verbo carcer. sub. vers. primo, & in vers. viso de carcere. Fatnacius quast. 193. §. 5. num. 103.

2. Hanc autem perpetuum carcerem debitum haereticis poenitentibus post publicationem testium possunt Inquisitores cum Episcopis si aliqua iusta, grauique causa intercedat mitigare, & solum ad tempus imponere; vel iam impositam tollere, aut in alias extraordinarias poenitentias conuerrere, secundum potestatem ipsi datam in cap. vt commissi, versum. c. illorum de haereticis in 6. ibi, c. illorum qui v. stris mandatis obediunt, v. milititer stant propter haereticum in carcere, vel muro reclusi, quia vna cum Praelatis quorum iurisdictione subsunt mitigandi, vel mutandi cum videritis expedire, vbi glossa Abbas, Franciscus Marian. Socin. Butt. Fel. & alij. Ioan. Cald. tract. de haereticis rub. de haer. redemptibus, c. conuersi n. 3. c. 4. Vmbert. Locat. in iudic. inquisit. in verbo haereticus n. 34. 35. c. 36. c. verb. Inquisit. n. 33. Simanc. de catho. instit. tit. 16. rub. de custodia reorum n. 5. c. 6. c. in enchirid. tit. 57. tit. de carcere perpetuo n. 7. Fatnac. alios referens de haereticis, q. 193. n. 104. & faciunt plurima, quae adducit n. 84. c. 96. Clarus pract. §. haereticus num. 7. Eymet. 3. part. direct. quast. 93. c. 96. & ibi Pegna.

3. Aduerto primo hunc carcerem ad quem reus damnatur non debere esse ita arctum, vt abbreviet vitam in carcerati; alias iudices fidei irregularitatem non videntur euadere, sic Vmbert. Locat. in opo iud. verbo carcer n. 6. Pegna direct. 3. p. 93. com. 107. sine, vbi adducit decretum Conc. Biterrensis c. 23. ibi c. eo rigor carcerum non extinguat. Dec. lib. 5. c. 42. n. 14. Compagius addit ad Zanch. de haereticis. c. 20. l. 1. G. verb. poena versum. in rament Fatnac. q. 193. n. 106. Neq. obstat text. in Clement. §. propter de haereticis, ibi, duro tamè tradere carceri, sine archi, qui vniuersis ad poenam, quam ad iustitiam videntur. Signum Inquisitor de consensu Episcopi, & Episcopus de consensu Inquisitoris possunt reum ad hunc carcerem condemnare, possunt & medio illo viti abbreviare vt dixit Mart. Del. de disquisit. lib. 5. sect. 7. in princ. versum potest autem. Non iniqua oblat, quia ex arcto, & duro carcere solum sequitur vitam in carcerati abbreviandam esse aliquoties: si autem notabiliter abbreviaretur, ita vt intra paucos dies motus esset reus ibidem existens nullo modo credo posse à iudicibus fidei exequi quid dicit Mart. Delrio.